

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

DLA GMINY
MYŚLENICE

NA LATA 2023-2030

Spis treści

Wykaz skrótów	4
I. Wprowadzenie	5
1. Metodologia opracowania Strategii	7
2. Podstawy prawne	9
3. Spójność z dokumentami strategicznymi	13
3.1. Dokumenty europejskie	13
3.2. Dokumenty krajowe	14
3.3. Dokumenty regionalne	14
3.4. Dokumenty lokalne	15
II. Metodologia badań	16
1. Cele i etapy procesu badawczego	16
2. Problematyka badawcza	17
3. Próba badawcza	20
4. Metody i techniki badawcze	22
5. Wykorzystane narzędzia badawcze	25
III. Najważniejsze wnioski – wyzwania i potencjały Gminy	27
IV. Część diagnostyczna	31
1. Charakterystyka gminy Myślenice	31
Położenie	31
Sytuacja demograficzna	32
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	33
Edukacja i wychowanie	36
Kultura, sport i rekreacja	38
Opieka zdrowotna	41
Bezpieczeństwo publiczne	42
Działalność organizacji pozarządowych	43
Gminny system pomocy społecznej	46
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	50
2. Sytuacja społeczna gminy Myślenice	51
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	51
Wsparcie osób z niepełnosprawnością	59

Zdrowie psychiczne	65
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień	67
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	74
Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	80
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.....	85
Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	90
3. Analiza wyników badań ilościowych	96
Dorośli mieszkańcy gminy Myślenice.....	96
Uczniowie szkół podstawowych z gminy Myślenice	124
Uczniowie szkół ponadpodstawowych z gminy Myślenice.....	150
4. Analiza wyników badań jakościowych	171
Wsparanie rodziny.....	171
Wsparanie seniorów i osób z niepełnosprawnościami	176
Przeciwdziałanie przemocy	183
Przeciwdziałanie uzależnieniom.....	185
Promocja i ochrona zdrowia.....	189
Przeciwdziałanie bezrobociu	191
Partnerstwo publiczno-prywatne.....	195
Priorytetowość działań.....	199
V. Analiza SWOT	201
VI. Część programowa	204
1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	205
2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	206
3. Ramy finansowe Strategii.....	225
4. System wdrażania Strategii	226
5. System aktualizacji Strategii.....	228
6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii.....	228
7. Monitoring i ewaluacja.....	229
8. Wnioski i podsumowanie	234
VII. Bibliografia	237
VIII. Spis rysunków, tabel, wykresów	239
1. Spis rysunków.....	239

2. Spis tabel	239
3. Spis wykresów	243

Wykaz skrótów

- CAL** – Centrum Aktywności Lokalnej
- CUS** – Centrum Usług Społecznych
- DDS+** – Dzienny Dom Senior+
- DPS** – Dom Pomocy Społecznej
- GKRPA** – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- GPR** – Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza
- GUS** – Główny Urząd Statystyczny
- KBPN** – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii
- KCPU** – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom
- KPP** – Komenda Powiatowa Policji
- MBP** – Miejska Biblioteka Publiczna
- MOKiS** – Myślenicki Ośrodek Kultury i Sportu
- MOS** – Międzyszkolny Ośrodek Sportowy
- MŚP** – sektor małych i średnich przedsiębiorstw
- NGO** (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa
- NPPP** – Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- OIKiP** – Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa
- OREW** – Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy
- PARPA** – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- PFRON** – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- pp.** – punkt procentowy
- PPP** – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- PUP** – Powiatowy Urząd Pracy
- PWD** – placówki wsparcia dziennego
- PZP** – Poradnia Zdrowia Psychicznego
- ROPS** – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
- ŚDS** – Środowiskowy Dom Samopomocy
- UMiG** – Urząd Miasta i Gminy
- WTZ** – Warsztat Terapii Zajęciowej
- ZI** – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

I. Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym pojawić się mogą nowe wyzwania dla polityki lokalnej, jak np. bezrobocie, które dotychczas nie stanowiło dotkliwego problemu na poziomie kraju, województwa jak i Gminy. W związku z trwającą pandemią uwydatniają się stare i pojawiają nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa².

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji³.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice na lata 2023-2030⁴ jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice na lata 2023-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane

² N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 9-16.

³ E. Bendyk, P. Buras, *Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas*, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

⁴ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice na lata 2023-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- partnerstwo oraz współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice na lata 2023-2030, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom gminy Myślenice dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

1. Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice na lata 2023-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Program Wspierania Rodziny, czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

L.P.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych, trendów społecznych oraz wnioski z przeprowadzonej na terenie Gminy diagnozy problemów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
2	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.

4	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.
----------	--	---

Źródło: opracowanie własne

2. Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych danej gminy miejskiej bądź wiejskiej lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”⁵. Ponadto, w przypadku gminy Myślenice niniejszy dokument będzie również opierał się o ustawę z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1818).

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
(Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.),

⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2268 z późn. zm.).

3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.)
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 902).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1577 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1205 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1324 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2241 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 377 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 17 grudnia o dodatku osłonowym
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm.),

9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 172 z późn. zm.*),
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504 z późn. zm.*),
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
(*t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.*),
12. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023
(*M.P. z 2018 r. poz. 1007*).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego
(*t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.*),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.*),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości
(*t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.*),
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.*),
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 z późn. zm.*).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
(*t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2354 z późn. zm.*),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji
(*t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1105*),

3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
(Dz. U. z 2022 r. poz. 1264 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice na lata 2023-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

3.1. Dokumenty europejskie

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich, do których należą: „Unia innowacji”, „Młodzież w drodze”, „Europejska agenda cyfrowa”, „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, oraz „Europejski program walki z ubóstwem”⁶.

⁶ Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

3.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice na lata 2023-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁷.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035.

3.3. Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice są: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego, Strategia Rozwoju Powiatu Myślenickiego na lata

⁷ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

2021-2030 oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Myślenickim na lata 2021-2026.

3.4. Dokumenty lokalne

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym dla gminy Myślenice jest Strategia Rozwoju Gminy Myślenice na lata 2022-2032, która nakreśla podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczym celem jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców.

II. Metodologia badań

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i pozarządowym odpowiedniemu wspieraniu oraz wzmacnianiu potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne nazywa się **partycypacją społeczną**, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie.

W związku z powyższym, przed przystąpieniem do opracowania Strategii w 2022 roku wśród mieszkańców gminy Myślenice przeprowadzone zostały badania, mające na celu zidentyfikowanie problemów społecznych występujących w społeczności lokalnej, rozpoznanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe, określenie skali oraz zakresu występujących problemów społecznych oraz pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków. W badaniu wzięli udział dorośli mieszkańcy Gminy, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz przedstawiciele instytucji gminnych, NGO, instytucji powiatowych oraz podmiotów leczniczych funkcjonujących na terenie Gminy i mających wpływ na kreowanie lokalnej polityki społecznej. Najważniejsze wnioski z badań zostały przedstawione w odpowiednich obszarach diagnozy sytuacji społecznej.

Rozdział ten poświęcony jest zagadnieniom związanym z procesem badawczym, formułowaniu problematyki badania oraz doбором metod służących odpowiedzi na pytania składające się na problematykę. Zaprezentowane zostały również wykorzystane narzędzia badawcze, próba badawcza oraz etyka prowadzonych badań.

1. Cele i etapy procesu badawczego

Głównym celem podjętych badań było rozpoznanie skali oraz charakteru problemów społecznych występujących na terenie gminy Myślenice. **Szczegółowe cele** obejmowały:

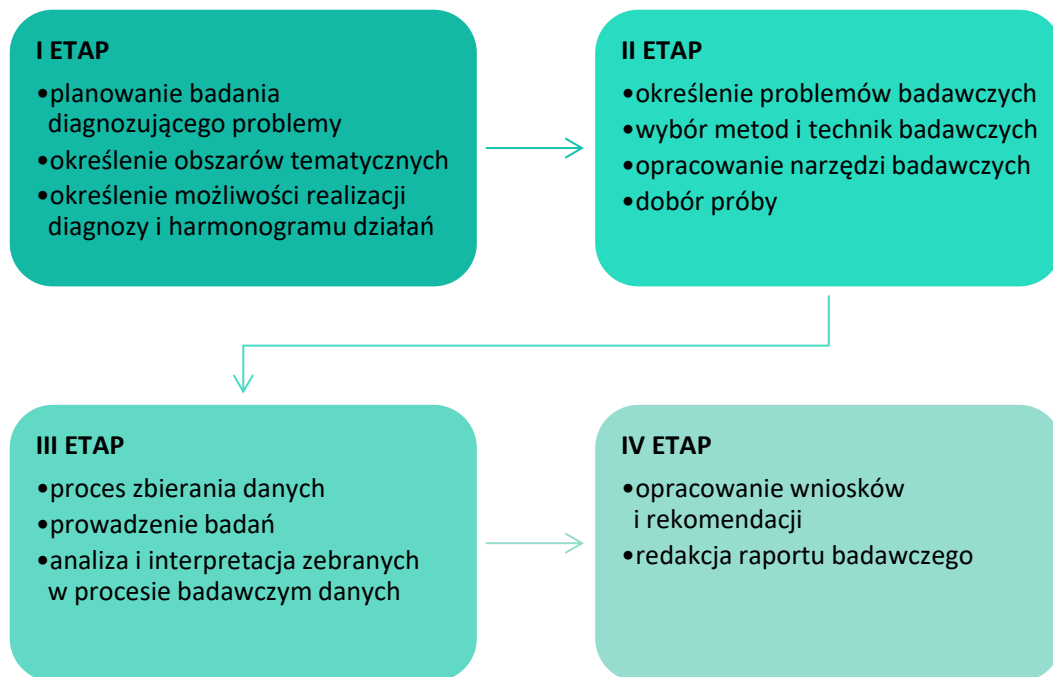
- rozpoznanie problemów występujących wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców,
- wskazanie przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,

- określenie skali oraz zakresu występujących problemów,
- ukazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

Rysunek 1. Etapy procesu badawczego

Źródło: opracowanie własne

2. Problematyka badawcza

Poniżej przedstawione zostały **obszary tematyczne** uwzględnione w procesie badawczym:

- **wspieranie rodziny** stanowiące system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić rodzinom przeżywającym trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnić możliwości rozwoju dzieciom i młodzieży oraz podnosić jakość życia rodzin,
- **problem alkoholowy**, czyli spożywanie alkoholu w sposób wykraczający poza powszechnie uznawane wzorce picia okazjonalnego, obyczajowego i towarzyskiego. U osób pijących alkohol występują zauważalne zaburzenia prawidłowego funkcjonowania psychospołecznego i fizycznego⁸,

⁸ Pilch T., Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2003, s.92.

- **nikotynizm** oznaczający silne uzależnienie od nikotyny i potrzebę sięgania po wyroby zawierające tę substancję, np. papierosy i e-papierosy⁹,
- **narkomania**, obejmująca stałe lub okresowe zażywanie substancji psychotropowych, środków odurzających, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, (dopalaczy), w celach pozamedycznych¹⁰,
- **uzależnienia behawioralne**, inaczej uzależnienia od czynności. Należą do nich np. uzależnienie od hazardu, nowych mediów (komputera, tabletu, smartfonu), gier komputerowych, zakupów, pracy, seksu, czy nawet opalania się,
- **przemoc w rodzinie** oznaczająca intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, a także powoduje cierpienia i szkody¹¹,
- **przemoc rówieśnicza**, która w szerokiej definicji oznacza każde nieprzypadkowe działanie godzące w godność osoby i wykraczające poza ramy prawidłowego życia towarzyskiego. Zachowania przemocowe mogą przyjmować formę psychiczną, fizyczną, materialną oraz relacyjną i elektroniczną¹²,
- **bezrobocie**, czyli stan gdy osoba pełnoletnia i zdolna do pracy nie ma możliwości podjęcia lub utrzymania aktywności zawodowej. Sytuacja ta dotyczy zarówno osoby niepracującej, ale i członków ich rodzin, a ograniczone zasoby finansowe oraz poczucie bezradności osób bezrobotnych negatywnie wpływa na ich aktywność społeczną,
- **ubóstwo**, które związane jest z faktem niezaspokojenia na pożądanym poziomie podstawowych potrzeb życiowych. Obecnie spektrum podstawowych potrzeb jest znacznie szersze, a zagadnienie ubóstwa nie jest rozumiane jedynie jako brak środków (zasobów ekonomicznych) do ich zaspokojenia, ale również jako brak możliwości wypełniania funkcji życiowych, wynikających zarówno z uwarunkowań społecznych jak i osobistych, niezbędnych do prowadzenia wartościowego życia¹³,
- **wykluczenie społeczne** oznaczające brak możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym, gospodarczym lub politycznym danej społeczności,

⁹ Tamże.

¹⁰ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050 z późn.zm.).

¹¹ <http://www.niebieskałinia.info/> [dostęp: 11.07.2022].

¹² Przewłocka, J., Bezpieczeństwo uczniów i klimat społeczny w polskich szkołach. Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2015, s. 9-11.

¹³ Panek T., Ubóstwo i nierówności, w: Statystyka Społeczna, Praca zbiorowa pod red. T. Panka, PWE, Warszawa 2007.

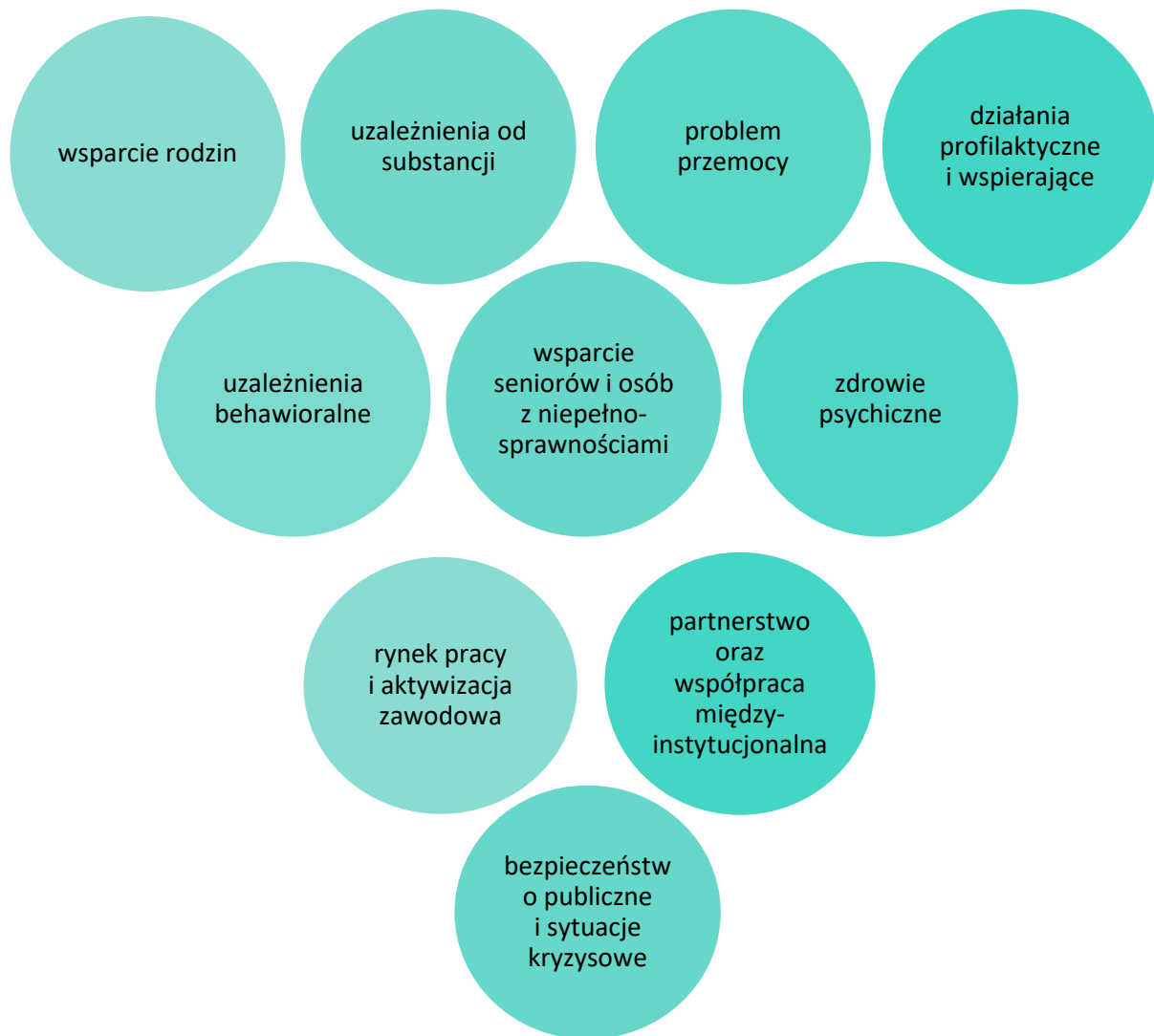
z powodu posiadania cech negatywnie postrzeganych przez ogół mieszkańców lub też wskazujących na brak zasobów uznawanych powszechnie za niezbędne,

- **niepełnosprawność**, której definicja stworzona przez WHO mówi, że jest to ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu¹⁴,
- **sytuacja seniorów** – na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów i niesie za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów,
- **zdrowie psychiczne** określane jako dobrostan psychiczny, poczucie własnej wartości i sprawczości, wewnętrzna możliwość rozwoju, chęć angażowania się w życie społeczne i umiejętność ponoszenia odpowiedzialności za swoje działania,
- **bezpieczeństwo publiczne**, czyli ogół uwarunkowań wpływających na komfort psychiczny i poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania i jego okolicy,
- **działania profilaktyczne i wspierające** oznaczające świadome działanie mające na celu zapobieganie różnorodnym problemom zanim one wystąpią. Profilaktyka z definicji jest działaniem uprzedzającym a nie naprawczym,
- **partnerstwo oraz współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa**, które w kontekście kreowania lokalnej polityki społecznej stanowią istotną kwestię wpływającą na poziom i jakość świadczenia usług w stosunku do wszystkich mieszkańców, a także wobec grup wykluczonych, bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Równie istotny w tym zakresie jest sektor pozarządowy, który często dostarcza usługi których nie jest w stanie z racji braku odpowiednich narzędzi dostarczyć państwo,
- **pandemia COVID-19** o zasięgu światowym, spowodowana przez wirusa SARS-CoV-2, której wybuch w 2019 roku zmusił kraje do zredefiniowania swojej dotychczasowej działalności, również w zakresie polityki społecznej. Skutki pandemii dotknęły ludzi w niemalże każdej dziedzinie życia i będą odczuwalne przez kolejne lata,

- **konflikt rosyjsko-ukraiński**, który trwał od 2014 roku, a w 2022 roku przerodził się w otwarty konflikt zbrojny o charakterze regularnej wojny. Stanowi on nowe ryzyko socjalne i wyzwanie dla pomocy społecznej, ze względu na bliskość terenów, na których się toczy, a także napływ uchodźców.

Rysunek 2. Podsumowanie dotyczące obszarów tematycznych ujętych w diagnozie problemu uzależnień na terenie gminy Myślenice

Źródło: opracowanie własne

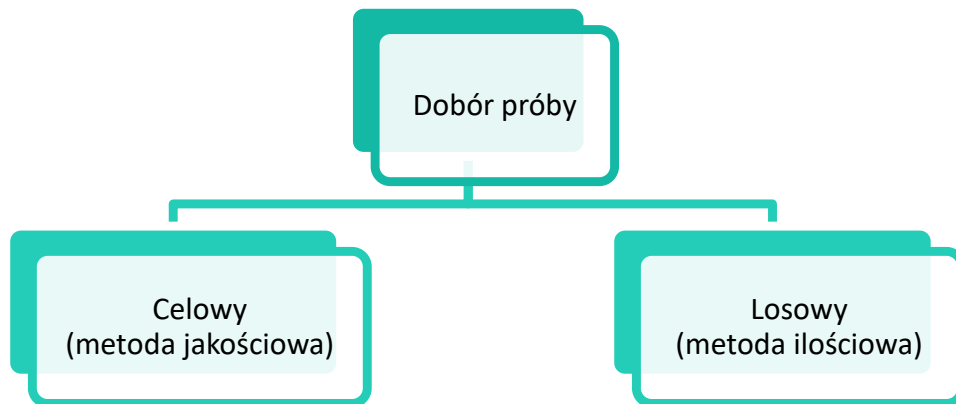
3. Próba badawcza

Jednym z elementów poprzedzających realizację badań jest **dobór próby badawczej**. Badana zbiorowość najczęściej jest zbyt liczna, aby zbadać wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, kierowano się tym jaki jest cel badań. Wykorzystany w przypadku badań jakościowych **celowy dobór próby** umożliwił taki dobór

respondentów, by stanowili oni jak najbardziej wartościowe źródło informacji o badanym zjawisku. Przy realizacji badań ilościowych zastosowano **losowy dobór próby**, gwarantujący każdej jednostce z populacji generalnej równą szansę wzięcia udziału w badaniu.

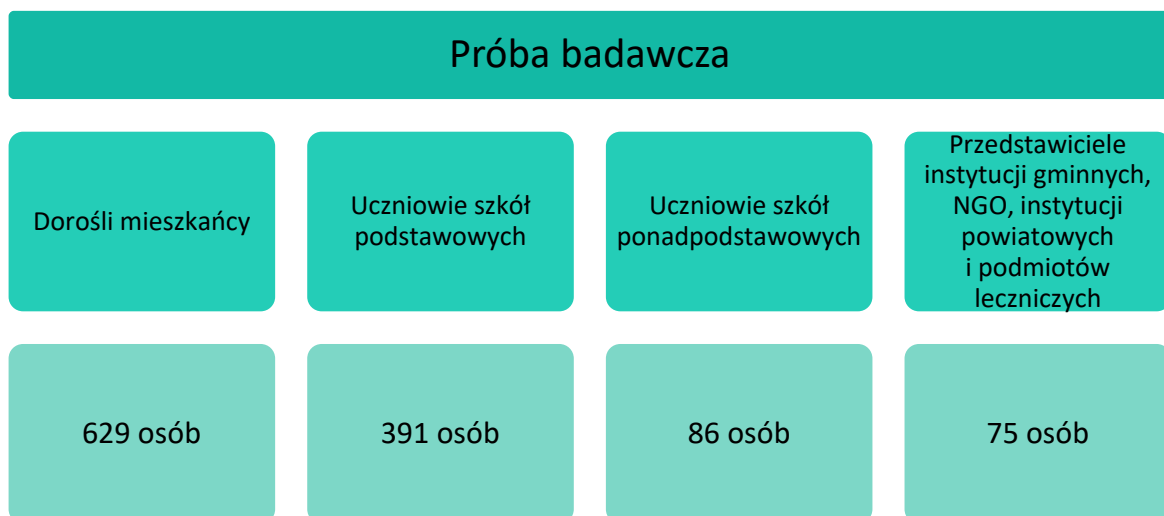
Rysunek 3. Wykorzystany dobór próby

Źródło: opracowanie własne

Badanie zostało zrealizowane na reprezentatywnej próbie osób. Wartością niniejszego projektu badawczego jest fakt, że **wzięły w nim udział różne grupy społeczne**, co miało na celu dogłębne poznanie badanych zjawisk. Realizacja badań rozpoczęta została w lipcu, a zakończona w listopadzie 2022 roku. Badaniem objęci zostali dorośli mieszkańcy gminy Myślenice (powyżej 18 roku życia) oraz dzieci i młodzież (głównie między 11 a 19 rokiem życia). Łącznie 1 106 osób. Ponadto, w badaniach społecznych brali udział przedstawiciele instytucji gminnych, NGO, instytucji powiatowych i podmiotów leczniczych – po ok. 15 osób w 5 grupach. Szczegółowy rozkład próby badawczej zaprezentowany został poniżej.

Rysunek 4. Informacje dotyczące próby badawczej

Źródło: opracowanie własne

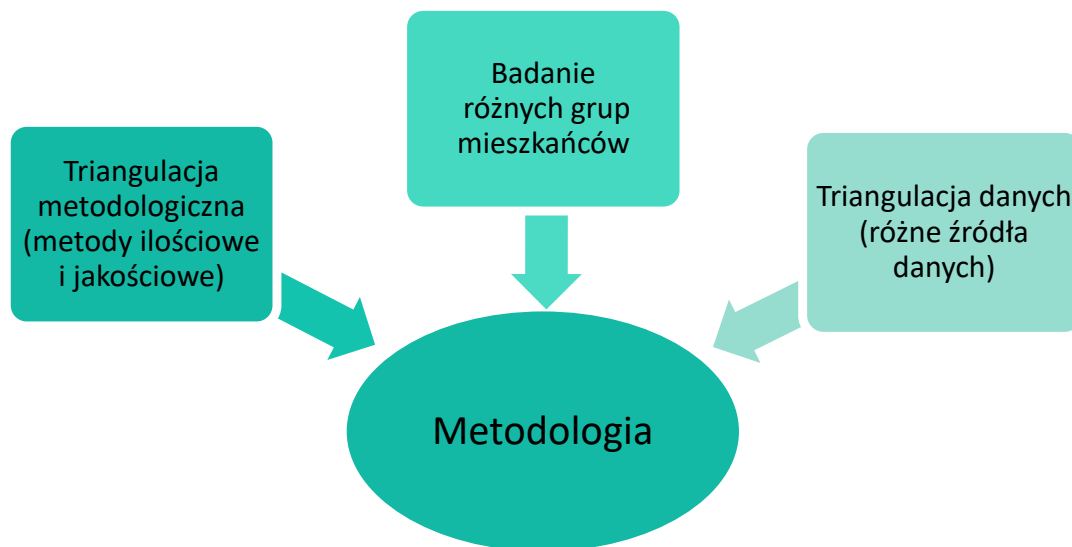

4. Metody i techniki badawcze

Przez **metodę badawczą** rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza¹⁵. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy. Badacze jakościowi szukają odpowiedzi na pytania „jak?”, „dlaczego?”, skupiając się na pojedynczych jednostkach lub małych grupach. Badania te mają na celu zrozumienie głębszych przyczyn zachowań ludzi. Z racji tego, że obejmują niewielką liczbę badanych, wyników nie można uogólniać do całej populacji. Metody badań ilościowych posługują się głównie liczbami i odpowiadają na pytania „ile?” i „jak często?”. Ten typ badań przeprowadzany jest na większą skalę, niż w metodach jakościowych, a jego wyniki można przekładać na populację¹⁶.

W badaniu zastosowano **triangulację metodologiczną**, która polega na wykorzystaniu kilku metod badawczych w jednym projekcie. Zbieranie informacji przy wykorzystaniu różnych technik badawczych sprzyja poprawie rzetelności badań, trafności wnioskowania i weryfikacji już zebranych informacji. Poprzez pozyskanie informacji zebranych różnymi sposobami można spojrzeć na dane zjawisko z wielu punktów widzenia. Oprócz tego w projekcie zastosowano **triangulację danych** polegającą na użyciu danych z różnych źródeł (np. zebranych w różnych przedziałach czasowych, czy też od różnych odbiorców).

Rysunek 5. Informacje dotyczące metodologii badawczej

Źródło: opracowanie własne

¹⁵ Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60.

¹⁶ Przewłocka J., CAWI - specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju, s. 97.

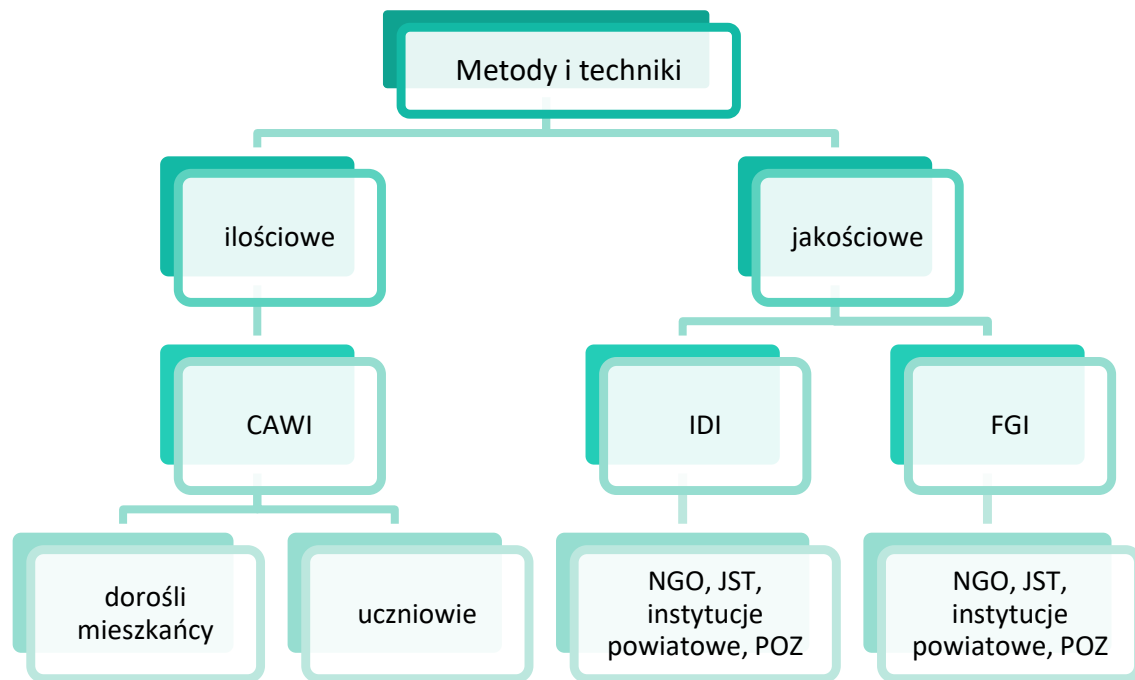

Badanie wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży przeprowadzone zostało przy wykorzystaniu **metody ilościowej**. Zastosowano do tego **technikę CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony internetowej) zakładającą prowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Dzięki tej technice i specjalnie do tego przygotowanej platformie internetowej, możliwe było zrealizowanie badania na dużej grupie respondentów, przy zachowaniu pełnej anonimowości badania. Badanie wśród dzieci i młodzieży zostało przeprowadzone za pośrednictwem szkół podstawowych i ponadpodstawowych znajdujących się na terenie gminy Myślenice, za zgodą dyrekcji placówek.

Aby lepiej i dokładniej zrozumieć badane zjawiska, w projekcie badawczym wykorzystano również **metodę jakościową**. Pozwoliła ona na dostarczenie dokładniejszych informacji, pogłębienie wiedzy zdobytej podczas badań ilościowych oraz zrozumienie mechanizmów analizowanych zagadnień. Metoda ta posłużyła do przeprowadzenia badań wśród przedstawicieli instytucji gminnych, NGO, instytucji powiatowych i podmiotów leczniczych. Wymienione grupy wzięły udział w **indywidualnych wywiadach pogłębionych – IDI** (ang. *Individual In-depth Interview*) polegających na rozmowie w „cztery oczy” badacza z respondentem oraz **zogniskowanych wywiadach grupowych – FGI** (ang. *Focus Group Interview*), które przebiegają na zasadzie prowadzonej przez moderatora dyskusji na z góry określony temat. Celem wymienionych wyżej technik jest uzyskanie szczegółowych opinii i informacji od konkretnych osób, spełniających określone przez badacza kryteria doboru próby. Wykorzystuje się je również w celu wyjaśnienia natury badanego zjawiska, dotarcia do istoty rzeczy, otrzymania informacji, które trudno byłoby uzyskać innymi metodami. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, respondentom udzielano informacji odnośnie celu badań, zasad oraz całkowitej anonimowości. Wywiady przebiegały według określonych scenariuszy, były prowadzone przez specjalnie do tego przygotowanego moderatora oraz były rejestrowane. Wywiady przeprowadzono w formie zdalnej z wykorzystaniem technik i narzędzi teleinformatycznych.

Rysunek 6. Wykorzystane do przeprowadzenia badań metody i techniki badawcze

Źródło: opracowanie własne

W celu pogłębienia problematyki dotyczącej sytuacji społecznej gminy Myślenice, zdecydowano się również na przeprowadzenie **2 warsztatów strategicznych**, które stanowią istotną część partycypacji społecznej i polegają na wspólnej dyskusji przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów, prowadzonej przez moderatora. Spotkania odbyły się w formie online i były pomocne w wyznaczeniu długoterminowych celów, misji i wizji Strategii.

W dniach 15-29 grudnia 2022 roku odbyły się także **konsultacje społeczne** projektu Strategii w formie zgłaszania uwag lub propozycji zmian i były skierowane do mieszkańców gminy Myślenice oraz lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych, w szczególności działających na terenie Gminy, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców. Konsultacje społeczne prowadzone były poprzez zamieszczenie projektu Strategii na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy Myślenice wraz z formularzem wnoszenia uwag.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również **analizę danych zastanych** (ang. *desk research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej na terenie gminy Myślenice.

5. Wykorzystane narzędzia badawcze

Narzędziem badawczym nazywamy przedmiot służący do realizacji badań, czyli wszystko to, co można wykorzystać do zbierania i rejestrowania badanych faktów, informacji i zjawisk. Narzędzia badawcze użyte do zbierania danych zbudowane zostały odrębnie dla każdej grupy badawczej, uwzględniając jej charakter i ogólne cele badania.

Do przeprowadzenia badań wykorzystano kwestionariusz ankiety oraz scenariusz wywiadu. Pytania zawarte w **kwestionariuszu ankiety** dla uczniów i dorosłych mieszkańców miały charakter zamknięty, opatrzony kafeterią odpowiedzi zamkniętą lub półotwartą. Każdy kwestionariusz zawierał tzw. metryczkę, zawierającą w zależności od badanej grupy pytania o wiek, płeć, klasę i wykształcenie, pozwalającą na identyfikację struktury badanej próby. Respondenci przed wypełnieniem ankiety informowani byli o celu prowadzonych badań oraz zapewniani o całkowitej anonimowości.

Indywidualne wywiady pogłębione oraz zogniskowane wywiady grupowe prowadzone były z kolei z użyciem ustrukturalizowanych **scenariuszy wywiadu**. W przypadku FGI scenariusze zostały opracowane w pięciu wersjach, poruszających inny obszar badawczy:

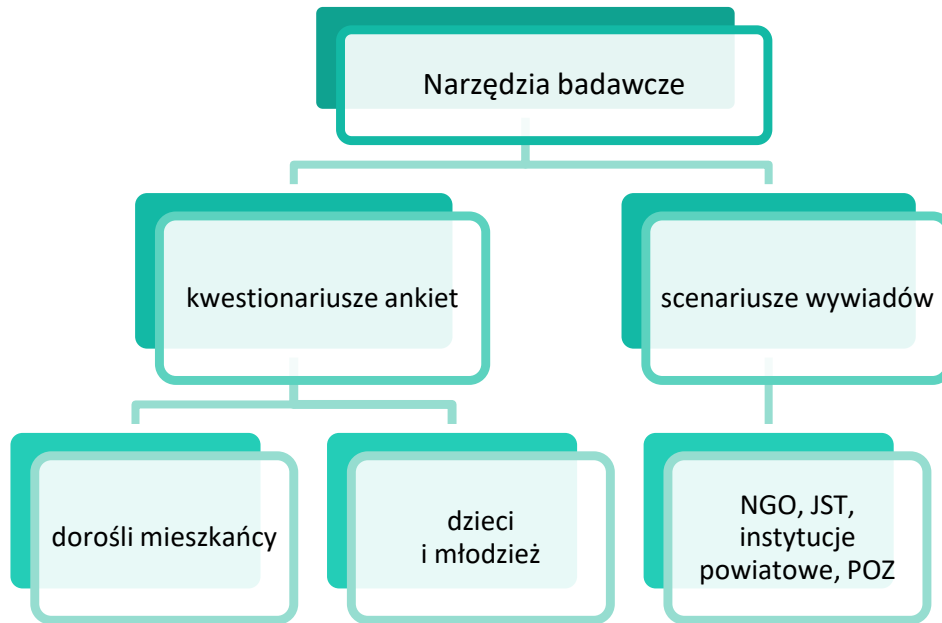
- rodzina,
- wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami,
- partnerstwo publiczno-prywatne,
- działania profilaktyczne,
- aktywizacja zawodowa mieszkańców.

Scenariusze wywiadu w przypadku techniki IDI jak i FGI stanowiły spis pytań, opracowanych i ułożonych celowo. Składały się także z informacji o instytucji prowadzącej badania, instrukcji dotyczącej sposobu odpowiedzi na pytania, pytań właściwych oraz wzmianki o zapewnieniu anonimowości i podziękowaniu respondentom za udział w badaniu.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 2%).

Rysunek 7. Wykorzystane do przeprowadzenia badań narzędzia badawcze

Źródło: opracowanie własne

III. Najważniejsze wnioski – wyzwania i potencjały Gminy

Niniejszy rozdział zawiera streszczenie części diagnostycznej i stanowi jednocześnie jej integralną część. Ma on na celu przedstawienie najważniejszych wyzwań i potencjałów gminy Myślenice w zakresie polityki społecznej, które zostały zidentyfikowane na podstawie analizy danych zastanych oraz badań społecznych, które opisane zostały szczegółowo w kolejnym rozdziale.

Prezentowana niżej tabela zawiera syntezę badań jakościowych oraz ilościowych, przybliżając potencjalnemu czytelnikowi sytuację społeczną gminy Myślenice. Każde ze wskazanych zagadnień znajduje swoje odzwierciedlenie w części diagnostycznej, wobec tego w celu chęci doprecyzowania pewnych kwestii, zalecane jest zapoznanie się z wybranymi fragmentami kolejnego rozdziału. Wnioski zostały skonstruowane na podstawie przeprowadzonych w dniach 13.10.2022 r. oraz 18.10.2022 r. **2 warsztatów strategicznych**. Spotkania stanowiły część partycypacji społecznej, polegającej na wspólnej dyskusji przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów. Dyskusja prowadzona była przez moderatora i opierała się o przygotowaną wcześniej prezentację multimedialną. Spotkania odbyły się w formie online i podzielone były na 3 moduły:

- część wprowadzającą, obejmującą omówienie formalnych i prawnych przesłanek do opracowania Strategii oraz strukturę Strategii,
- prezentację wstępnych wniosków z badań ilościowych i jakościowych,
- panel dyskusyjny w zakresie analizy wstępnych wyników badań oraz misji i wizji Strategii.

Tabela nr 2 przedstawia najważniejsze wnioski z warsztatów strategicznych, które zostały wypracowane w toku dyskusji nad częścią diagnostyczną przedstawioną w kolejnym rozdziale.

Tabela 2. Najważniejsze wnioski strategiczne

L.P.	Obszar strategiczny	Wnioski
1	Wsparcie rodzin	<ul style="list-style-type: none">• Potrzeba zwiększenia działań informacyjnych w zakresie dostępnych form pomocy i wsparcia,• podejmowanie się zachowań ryzykownych przez młodzież z terenu Gminy, m.in. za sprawą braku miejsca spędzania czasu wolnego dla tej grupy,• potrzeba rozwoju grup nieformalnych rodziców i działań na rzecz podnoszenia kompetencji rodzicielskich, wynikająca z zapotrzebowania w środowisku lokalnym,• wprowadzenie w środowisko pracy streetworkera, przede wszystkim w miejsca newralgiczne, tj. MOKiS, skatepark, okolice basenu oraz Galerii Myślenickiej,• bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz niskie kompetencje wychowawcze, występujące u części rodzin z Gminy.
2	Sytuacja seniorów i osób z niepełnościami	<ul style="list-style-type: none">• Brak podmiotów ekonomii społecznej (np. ZAZ, spółdzielni socjalnych) – osoby kończące WTZ nie mają możliwości wejścia na otwarty rynek pracy,• występowanie bariery transportowej osób o ograniczonej mobilności w zakresie transportu publicznego, a także transportu specjalistycznego oraz barier technicznych w przestrzeni publicznej,• zmiana postaw społeczności lokalnej wobec osób z niepełnościami – zwiększanie podmiotowości tych osób, m.in. poprzez rozwój i tworzenie klas integracyjnych w szkołach, organizowanie spotkań integracyjnych, a także umożliwianie podjęcia zatrudnienia,• edukacja opiekunów faktycznych seniorów i osób z niepełnościami w zakresie opieki i odpowiedzialności, a także prowadzenie warsztatów dla opiekunów faktycznych,• wysokie zapotrzebowanie na opiekę wytchnieniową dzienną i całodobową na terenie Gminy,• problem izolacji i samotności seniorów oraz niewystarczające wsparcie ze strony rodzin,• potrzeba zwiększenia działań informacyjnych za pomocą odpowiednich kanałów komunikacji, skierowanych do seniorów,• potrzeba świadczenia usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych w miejscu zamieszkania,

3	Zdrowie publiczne	<ul style="list-style-type: none">• rozszerzenie działań aktywizujących i pomocowych na tereny wiejskie.• Kontynuowanie prowadzenia bezpłatnych badań profilaktycznych (np. wzroku, mammografia), przy pomocy specjalistycznych busów, np. przy okazji imprez kulturalnych i sportowych na terenie Gminy,• konieczność rozwijania wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego, szczególnie skierowanego do dzieci i młodzieży,• zmiana postaw dorosłych mieszkańców Gminy względem problemów w zakresie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży – nie lekceważenie,• monitorowanie działalności pedagogów i psychologów szkolnych, w zakresie właściwego wypełniania swojej roli,• podnoszenie kompetencji osób zajmujących się zawodowo pracą z osobami zaburzonymi psychicznie,• utworzenie gminnego informatora pomocowego (w trakcie realizacji).
4	Profilaktyka uzależnień	<ul style="list-style-type: none">• Wprowadzenie ograniczeń w związku z nocną sprzedażą alkoholu, a także liczbą punktów sprzedaży alkoholu na terenie Gminy,• rozwijanie skutecznego systemu profilaktyki skierowanej do dzieci i młodzieży,• odpowiednie diagnozowanie potrzeb młodzieży, w celu właściwego zaprojektowania działań skierowanych na tą grupę,• konieczność pedagogizacji (podnoszenia świadomości w obszarze uzależnień i podejmowania się zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież) rodziców przy udziale specjalistów z zakresu uzależnień, a w tym również uzależnień behawioralnych i zaburzeń odżywiania.
5	Przemoc w rodzinie	<ul style="list-style-type: none">• Potrzeba kontynuowania i rozwoju szkoleń podnoszących kompetencje grup roboczych,• lokalne działania edukacyjne w celu przeciwdziałania stosowaniu kar fizycznych wobec dzieci – prezentowanie innych sposobów radzenia sobie z trudnymi emocjami,• zwiększenie współpracy ze szkołami/przedszkolami, w zakresie wczesnego diagnozowania problemu przemocy wśród dzieci.

6	Aktywizacja zawodowa	<ul style="list-style-type: none">• Niska skala bezrobocia na terenie Gminy,• prowadzenie szkoleń dla osób poszukujących pracy, odpowiednich do ich potrzeb,• zmiana postaw i istniejących stereotypów wśród rodziców oraz młodzieży w zakresie wybierania szkół branżowych, powszechnie uważanych za mniej renomowane,• prowadzenie doradztwa zawodowego w szkołach i dostosowywanie ścieżki kształcenia do aktualnego zapotrzebowania na rynku i zawodów deficytowych,• wymagane zmiany w zakresie gminnej komunikacji zbiorowej i umożliwienie korzystniejszego dojazdu do miejsc pracy osobom z terenów wiejskich.
7	Partnerstwo publiczno-prywatne	<ul style="list-style-type: none">• Funkcjonowanie bariery blokującej działania sektora pozarządowego, jaką jest konieczność wniesienia własnego nakładu finansowego przy realizacji niektórych zadań,• rozwój prawidłowej komunikacji i informacji, w celu zwiększenia efektywności współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej,• utworzenie przestrzeni do spotkań przedstawicieli różnych sektorów,• rozwój w zakresie sieciowania organizacji pozarządowych.
8	Ubóstwo	<ul style="list-style-type: none">• występowanie ubóstwa energetycznego w Gminie, w związku z obecną sytuacją geopolityczną,• pogłębianie się problemu ubóstwa w Gminie (wzrost liczby rodzin korzystających z materialnej pomocy społecznej z powodu ubóstwa na przestrzeni ostatnich lat, wzrost liczby beneficjentów zasiłków stałych),• występowanie problemu bezdomności na terenie Gminy,• brak chęci uzyskania wsparcia przez osoby bezdomne, głównie z powodu uzależnień.

Źródło: opracowanie własne

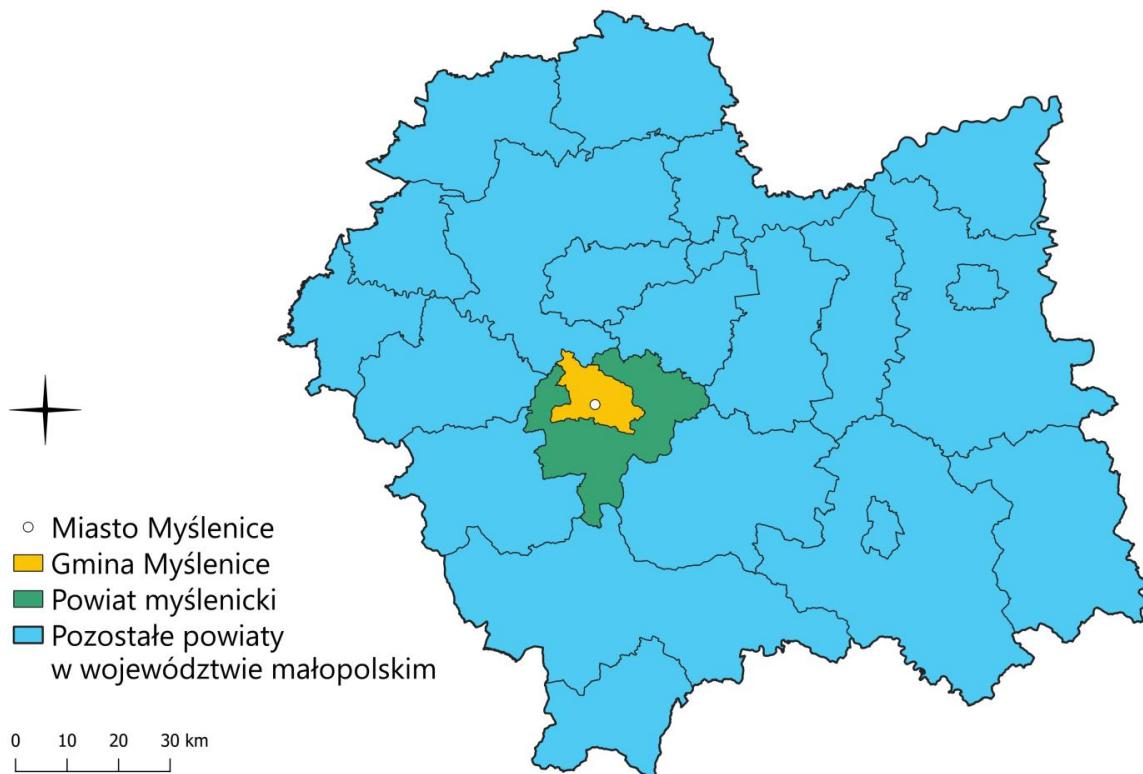
IV. Część diagnostyczna

1. Charakterystyka gminy Myślenice

Położenie

Myślenice to gmina miejsko-wiejska położona w środkowej części województwa małopolskiego, w powiecie myślenickim. Oddalona jest o około 32 km od siedziby województwa małopolskiego – miasta Krakowa. Gmina zajmuje powierzchnię 153,7 km², co stanowi 22,83% terenu powiatu myślenickiego. 32% obszaru Gminy to grunty leśne, z kolei użytki rolne stanowią 53% jej powierzchni.

Rysunek 8. Położenie gminy Myślenice na mapie powiatu myślenickiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

Siedzibę Gminy stanowi miasto powiatowe Myślenice, a administracyjnie składa się ona z 16 wsi: Bęczarka, Borzęta, Bulina, Bysina, Droginia, Głogoczów, Jasienica, Jawornik, Krzyszkowice, Łęki, Osieczany, Polanka, Poręba, Trzemeśnia, Zasań oraz Zawada. Sąsiaduje ona z gminami: Dobczyce, Mogilany, Pcim, Siepraw, Skawina, Sułkowice oraz Wiśniowa.

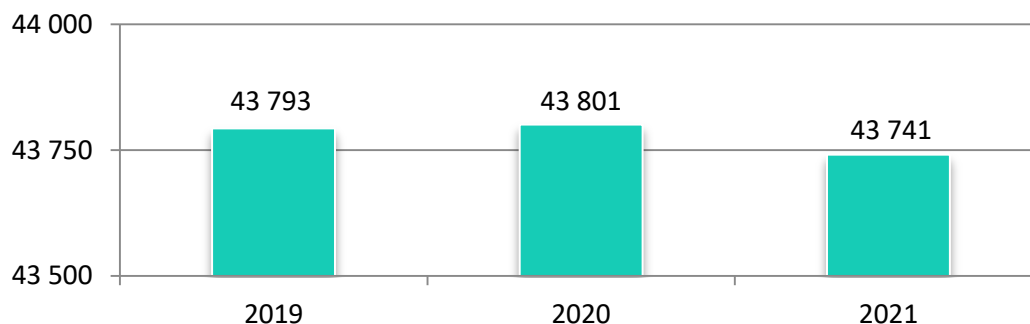

Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Myślenice zamieszkuje 43 741 osób (stan na 31 grudnia 2021 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców ulegała wahaniom, jednakże w 2021 roku osiągnęła najniższą wartość, co obrazuje poniższy wykres. W 2021 roku dostrzegaliśmy spadek w stosunku do roku 2019, kształtujący się na poziomie 0,12%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Myślenice w latach 2019-2021

Źródło: Raport o stanie Gminy Myślenice za rok 2019, 2020 i 2021

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Myślenice w 2021 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie -0,58 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższą wartość niż w powiecie myślenickim (-0,02) oraz wyższą w stosunku do województwa małopolskiego (-2,18). W przypadku Gminy zauważalny jest trend spadkowy w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 ludności, podobnie jak w powiecie i województwie.

Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Myślenice w porównaniu do powiatu myślenickiego i województwa małopolskiego na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
gmina Myślenice	2,03	0,65	-0,58
powiat myślenicki	2,83	1,27	0,02
województwo małopolskie	1,16	-1,01	-2,18

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Myślenice według ekonomicznych grup wieku w roku 2021 przedstawiała się następująco:

- 21,0% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 60,2% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 18,8% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Myślenice. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzegalny jest spadek udziału osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności – w 2021 roku w porównaniu do 2019 roku na poziomie 0,9 pp. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymywał się na względnie stałym poziomie, natomiast w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym dostrzegalny jest regularny wzrost. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie małopolskim i w całym kraju. W województwie jest to 19,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,9% w wieku produkcyjnym oraz 21,0% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,2% w wieku produkcyjnym oraz 22,6% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)

wyszczególnienie	2019	2020	2021
wiek przedprodukcyjny	20,8	20,8	21,0
wiek produkcyjny	61,1	60,7	60,2
wiek poprodukcyjny	18,1	18,5	18,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

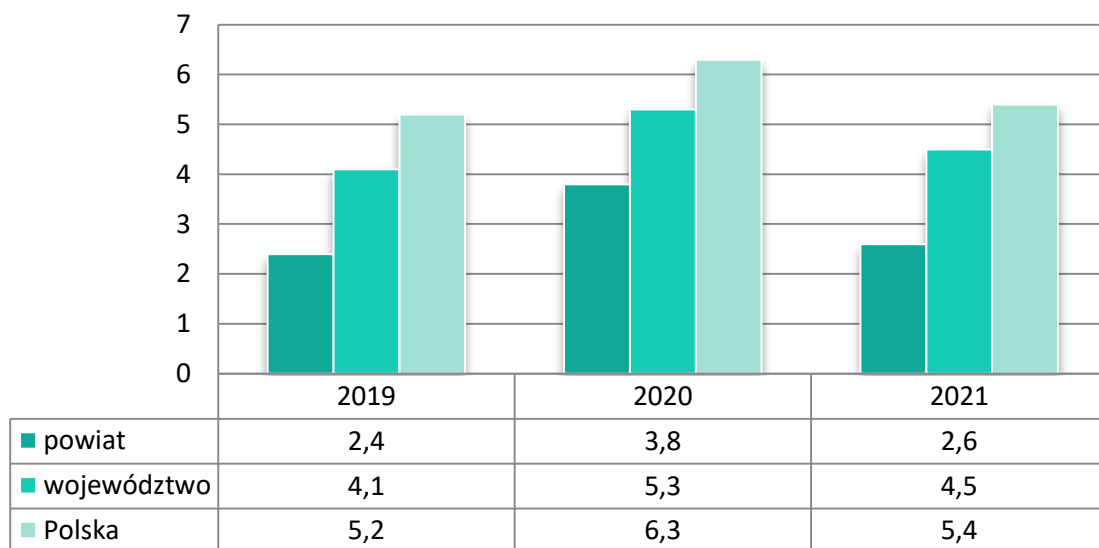
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie myślenickim. W 2021 roku wynosiła ona 2,6%, a więc była znacznie niższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie małopolskim i w całej Polsce. Na przestrzeni lat 2019-2021 stopa bezrobocia w powiecie ulegała wahaniom, a najwyższą wartość osiągnęła w 2020 roku, co może być skutkiem pandemii COVID-19. W przypadku województwa małopolskiego, jak i całego kraju, również zauważalne są wahania na przestrzeni ostatnich lat. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie myślenickim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa małopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

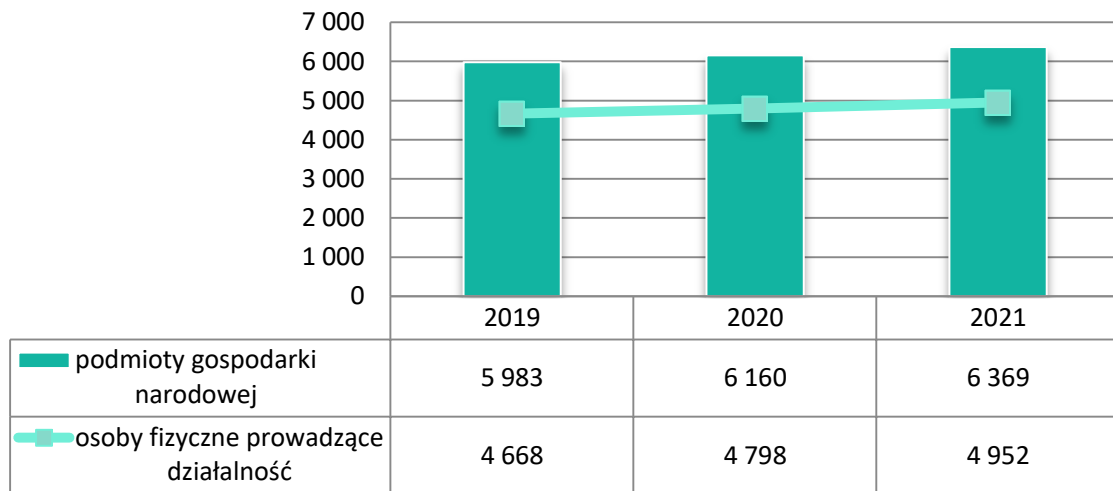

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Myślenice na koniec 2021 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 6 369 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 4 952 (78%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Myślenice ulegała systematycznemu wzrostowi.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Myślenice w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Myślenice według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 6 152 (stan na koniec 2021 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 185. Działalność prowadzi również 28 średnich przedsiębiorstw zatrudniających 50-249 pracowników oraz 3 duże przedsiębiorstwa, w których liczba pracowników przekracza 250 osób.

Rysunek 9. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Myślenice według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

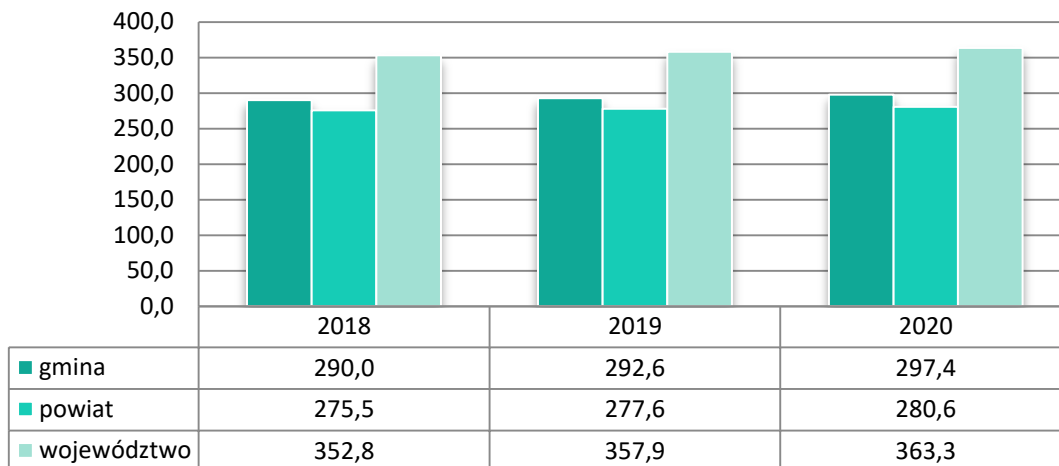
Zgodnie z dostępnymi danymi, liczba mieszkań przypadająca na każdych 1000 mieszkańców w gminie Myślenice w 2020 roku była mniejsza w porównaniu z ich liczbą w województwie małopolskim (363,3), natomiast większa w porównaniu do powiatu myślenickiego (280,6)¹⁷. Można zauważyć, że w Gminie z roku na rok liczba mieszkań

¹⁷ W wyniku braku aktualnych danych dotyczących liczby mieszkań na 1000 mieszkańców, przedstawione zostały dane za lata 2018-2020.

przypadających na 1000 mieszkańców systematycznie wzrastała. Taka sama tendencja dotyczy powiatu oraz województwa.

Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Gminie, powiecie myślenickim oraz województwie małopolskim w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w gminie Myślenice według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2020 roku przedstawia poniższa tabela¹⁸. Z prezentowanych informacji wynika, że odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg wynosi w Gminie 97,4%, posiadających łazienkę – 94,4%, natomiast wyposażonych w centralne ogrzewanie – 81,1%.

Tabela 5. Instalacje techniczno-sanitarne w gminie Myślenice na przestrzeni lat 2018-2020

rodzaj instalacji	2018	2019	2020
wodociąg	97,3	97,4	97,4
łazienka	94,2	94,3	94,4
centralne ogrzewanie	81,2	81,5	81,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Edukacja i wychowanie

Baza oświatowa gminy Myślenice obejmuje **17 publicznych przedszkoli** oraz **18 publicznych szkół podstawowych**, w tym 4 szkoły na terenie Miasta oraz 14 na terenach wiejskich. Ponadto na terenie Gminy funkcjonują placówki prowadzone przez osoby prawne inne niż jednostka samorządu terytorialnego lub osoby fizyczne – jest to 10 niepublicznych przedszkoli, 1 punkt przedszkolny oraz 1 niepubliczna szkoła podstawowa o uprawnieniach szkoły publicznej.

¹⁸ W wyniku braku aktualnych danych dotyczących liczby mieszkań na 1000 mieszkańców, przedstawione zostały dane za lata 2018-2020.

Na terenie Miasta i Gminy Myślenice działalność prowadzą również szkoły ponadpodstawowe, do których można zaliczyć:

- Zespół Szkół im. Andrzeja Średniawskiego w Myślenicach,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Myślenicach Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki,
- Zespół Szkół Techniczno-Ekonomicznych im. Mikołaja Reja w Myślenicach,
- Zespół Szkół Małopolska Szkoła Gościnności im. Tytusa Chałubińskiego,
- 6-10 Hufiec Pracy w Myślenicach.

Rysunek 10. Liczba publicznych przedszkoli, szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych na terenie gminy Myślenice

Źródło: <https://bip.malopolska.pl/>

W roku szkolnym 2020/2021 **łącznie liczba uczniów** w szkołach podstawowych kształtowała się na poziomie **4 241 osób**, uczęszczających do 236 oddziałów. W przypadku przedszkoli, w omawianym roku szkolnym nauczaniem obejmowały one **1 434 dzieci**, przebywających w 61 oddziałach.

Tabela 6. Liczba uczniów przedszkoli i szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021

wyszczególnienie	liczba uczniów	liczba oddziałów
nauczanie przedszkolne	1 434	61
nauczanie podstawowe	4 241	236
RAZEM	5 675	297

Źródło: Raport o stanie Gminy Myślenice za 2021 rok

Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalna na terenie Gminy koncentruje się głównie w **Myślenickim Ośrodku Kultury i Sportu**, w którego skład wchodzi 2 filie:

- Wiejski Dom Kultury w Głogoczowie,
- Świetlica Wiejska w Bęczarce.

MOKiS realizuje swoje cele statutowe poprzez aktywną pracę z dziećmi oraz dorosłymi mieszkańcami Gminy, w postaci działań w dziedzinach muzyki, tańca, plastyki, rękodzieła artystycznego, folkloru, a także rozrywki i rekreacji.

Ośrodek oferuje mieszkańcom Gminy szeroki wachlarz zajęć artystycznych, do których należą:

- Akademia wyobraźni,
- zajęcia plastyczne,
- zajęcia muzyczne,
- studio piosenki,
- zajęcia z witrażu artystycznego,
- Teatr Tańca,
- zajęcia szachowe,
- teatr międzypokoleniowy,
- teatr dla dzieci i młodzieży,
- ceramika dla dorosłych,
- tkactwo artystyczne,
- Przygoda z Geologią.

Ponadto placówka organizuje szereg wydarzeń kulturalnych, takich jak wystawy, koncerty, recitale, spektakle, festiwale, przeglądy czy konkursy.

Placówka dysponuje **salą muzyczną**, z której mogą korzystać zespoły oraz osoby indywidualne zgłaszające taką chęć. Dodatkowo, w strukturach MOKiS funkcjonuje **Kino MUZA**, zapewniające dostęp do kultury w obrębie Gminy.

Szeroką działalność w zakresie wspierania kultury lokalnej prowadzi także **Myślenickie Towarzystwo Kultury**, które animuje czas wolny mieszkańców Gminy z każdej kategorii wiekowej poprzez różnego rodzaju formy aktywności artystycznej. W ramach organizacji działa **Zespół Pieśni i Tańca „Ziemia Myślenicka”** stanowiący Reprezentacyjny Folklorystyczny Zespół Miasta i Gminy Myślenice. Zespół podzielony jest na 9 sekcji:

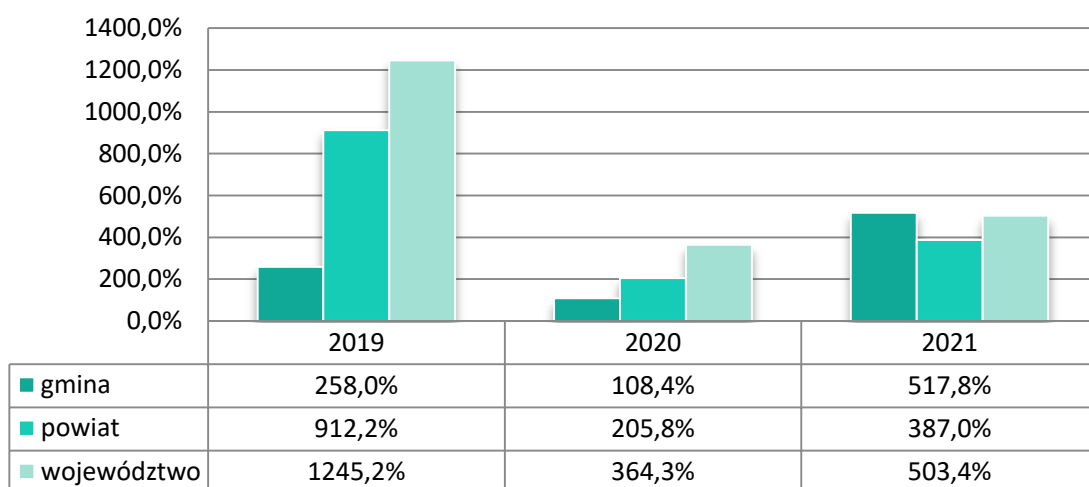

reprezentacyjną, chóralną, młodzieżową, instrumentalną oraz dziecięcą. Istotą działalności Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemia Myślenicka” jest nie tylko prowadzenie programu kształcenia artystycznego, ale przede wszystkim krzewienie lokalnej kultury oraz integracja międzypokoleniowa społeczności Gminy.

Istotnym zasobem kulturowym w Gminie jest również **Muzeum Niepodległości w Myślenicach**, które stanowi źródło wiedzy historycznej na temat regionu, a także całego kraju. Muzeum oferuje m.in. wystawy stałe i czasowe, prelekcje i spotkania autorskie, a także lekcje i warsztaty muzealne.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują na to, że w 2021 roku liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w gminie Myślenice była wyższa od ich liczby na terenie całego województwa (503,4%) oraz powiatu (387,0%). W tym samym roku nastąpił znaczny wzrost tego wskaźnika na poziomie Gminy, powiatu jak i województwa, co ma związek z trwającą pandemią i wynikającymi z niej obostrzeniami, które w 2020 roku znacznie ograniczyły działalność kulturalną. Obrazuje to poniższy wykres.

Wykres 5. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w gminie Myślenice, powiecie myślenickim oraz województwie małopolskim w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Upowszechnianie wiedzy i kultury w gminie Myślenice jest również zadaniem **Miejskiej Biblioteki Publicznej im. ks. Jana Kruczka w Myślenicach** oraz jej 4 Filii Bibliotecznych w miejscowościach:

- Głogoczów,
- Jawornik,
- Krzyszkowice,
- Trzemeśnia.

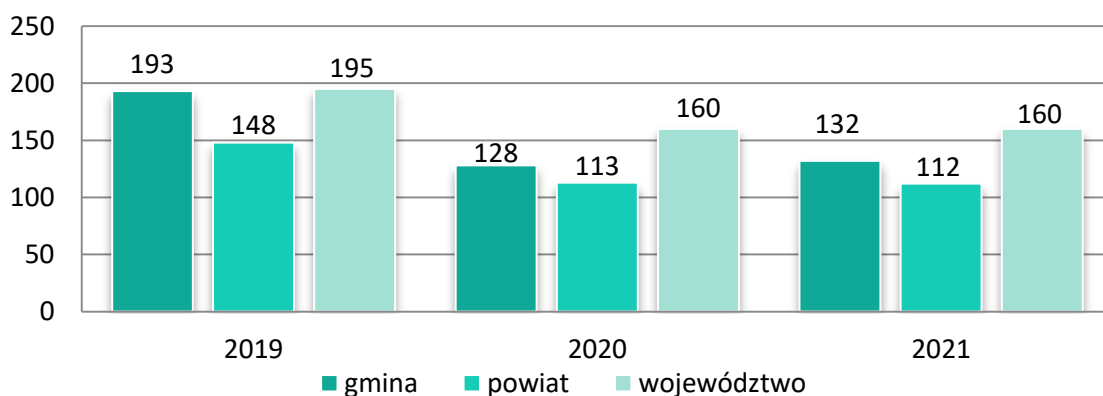

Placówka jest samorządową instytucją kultury, służącą rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców. Biblioteka oprócz swoich podstawowych funkcji, realizuje także szeroką działalność kulturalno-oświatową, poprzez organizację różnych form pracy z czytelnikami, współpracując przy tym aktywnie ze szkołami i przedszkolami z terenu Gminy. W ramach tejże działalności prowadzony jest Dyskusyjny Klub Książki oraz lekcje biblioteczne, skierowane przede wszystkim do dzieci.

Biblioteka oprócz standardowej wypożyczalni zbiorów posiada również Oddział dla Dzieci, Czytelnie Komputerową, Czytelnię Czasopism oraz Czytelnię Naukową. Podmiot realizuje inicjatywę pn. „Biblioteka dostępna” co oznacza, że jej infrastruktura jest dostępna również dla osób o ograniczonych możliwościach poruszania się, za sprawą zlikwidowana barier architektonicznych oraz możliwości skorzystania z „Książki na telefon”. Dodatkowo jej oferta jest dostosowana dla osób z niepełnosprawnością wzroku, za sprawą możliwości wypożyczenia książek z dużą czcionką oraz audiobooków.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Myślenice, powiecie myślenickim oraz województwie małopolskim w latach 2019-2021. Na podstawie danych statystycznych widać, że wskaźnik ten przyjmuje w Gminie niższą wartość niż w województwie i wyższą niż w powiecie. W 2021 roku w Gminie było to 132 czytelników, w powiecie 112, natomiast w całym województwie 160. Jednocześnie w gminie Myślenice zaobserwować można wahania poziomu czytelnictwa na przestrzeni ostatnich trzech lat, z kolei w powiecie myślenickim i województwie małopolskim widoczny jest spadek w zakresie liczby czytelników na 1000 ludności w 2020 roku, a w roku kolejnym utrzymywała się ona na stosunkowo stałym poziomie.

Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Myślenice, powiecie myślenickim oraz województwie małopolskim w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Zadania w zakresie sportu na terenie gminy Myślenice poza Myślenickim Ośrodkiem Kultury i Sportu realizuje **Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Myślenicach**, który jest publiczną placówką wychowania pozaszkolnego działającą na rzecz dzieci i młodzieży szkolnej. Organem prowadzącym Ośrodek jest Powiat. MOS Myślenice realizuje cele i zadania określone w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe oraz przepisach wydanych na jej podstawie. W zakresie gminnego zaplecza sportowo-rekreacyjnego funkcjonuje natomiast podmiot **Sport Myślenice sp. z o.o.**, który dysponuje szeroką bazą sportowo-rekreacyjną, składającą się z następujących obiektów:

- hali sportowej,
- siłowni,
- sali fitness,
- sauny,
- kortów tenisowych,
- boiska sportowego,
- strzelnicy sportowej,
- sali sportów walki¹⁹.

Na terenie Gminy znajduje się również Kryta Pływalnia „Aquarius”, której obsługą zajmuje się **Myślenicki Ośrodek Kultury i Sportu**.

Opieka zdrowotna

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Myślenice usługi świadczy przede wszystkim **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Myślenicach**. Placówka zapewnia podstawową opiekę zdrowotną oraz specjalistyczne świadczenia zdrowotne w postaci leczenia zamkniętego w oddziałach szpitalnych i ambulatoryjnego w poradniach przyszpitalnych. Mieszkańcy gminy Myślenice, a także całego powiatu myślenickiego skorzystać mogą ze wsparcia poradni specjalistycznych, a także z oferty pracowni diagnostyki obrazowej, laboratorium mikrobiologicznego oraz analityki medycznej.

Poza w/w placówką na terenie gminy Myślenice funkcjonują również inne publiczne, jak i niepubliczne podmioty w mieście, jak i na obszarach wiejskich.

¹⁹ <https://sport.myslenice.pl>.

Z dostępnych danych GUS wynika, iż w gminie Myślenice w 2021 roku na 1 przychodnię przypadło 1 215 mieszkańców. Jest to wartość mniejsza od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 1 409. W ramach POZ w przedmiotowym roku udzielono 4,4 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co jest wartością nieznacznie wyższą, a tym samym korzystniejszą od tej dla całego powiatu myślenickiego (4,3).

Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Myślenice w porównaniu do powiatu myślenickiego w 2021 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
przychodnie	91	36
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	1 409	1 215
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,3	4,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Myślenice o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z **Komendy Powiatowej Policji w Myślenicach**, wraz z dzielnicowymi przydzielonymi do konkretnych obszarów Gminy. Policjanci poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują również działalność profilaktyczną na terenie Gminy. Dodatkowo, zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa publicznego pełni w gminie Myślenice **Straż Miejska**.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia **Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Myślenicach**, a także **20 Ochotniczych Straży Pożarnych**, z czego 6 jednostek OSP włączonych jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. 5 jednostek jest zlokalizowanych na terenie Miasta Myślenice, natomiast pozostałe funkcjonują na terenie sołectw w Gminie. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych, natomiast członkowie jednostek OSP biorą udział również w zabezpieczeniach imprez sportowych oraz kulturalnych organizowanych na terenie Gminy.

W zakresie zapewnienia mieszkańcom gminy Myślenice bezpieczeństwa, na jej terenie działa także **Myślenicka Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza**, którą tworzą strażacy, policjanci, ratownicy medyczni oraz inne osoby gotowe uczestniczyć w akcjach poszukiwawczych zaginionych osób z terenu Gminy, jak i całego kraju. GPR Myślenice działa na zasadzie wolontariatu, a jej głównym celem jest wykorzystanie zasobów ludzkich oraz psów w ratownictwie poszukiwawczym, katastroficznym, zapobieganie wypadkom oraz szeroko pojęta ochrona środowiska.

Należy również podkreślić, że w gminie Myślenice funkcjonują **Wojska Obrony Terytorialnej (WOT)**, które stanowią samodzielny rodzaj Sił Zbrojnych RP, mający na celu powiększyć potencjał obronny kraju.

Działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku²⁰. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”²¹. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem²².

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy gminy Myślenice z organizacjami pozarządowymi określone są w *Programie współpracy Gminy Myślenice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust 3 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, zatwierdzanym corocznie uchwałą Rady Miejskiej w Myślenicach. W realizacji w/w Programu biorą udział Wydział Promocji, Współpracy, Sportu i Kultury oraz Wydział Edukacji i Zdrowia Urzędu Miasta i Gminy Myślenice, a także Centrum Usług Społecznych z siedzibą w Myślenicach.

²⁰ <https://poradnik.ngo.pl/>

²¹ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

²² M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

Głównym celem Programu na 2021 rok jest: „kształtowanie partnerstwa Miasta i Gminy Myślenice z organizacjami dla wspólnych działań służących lepszemu zaspokajaniu potrzeb i podnoszeniu poziomu życia mieszkańców regionu oraz wspomaganie zrównoważonego rozwoju gminy”.

Na terenie gminy Myślenice w 2021 roku zarejestrowanych było **około 166 organizacji pozarządowych**, w tym 155 stowarzyszeń i organizacji społecznych, które stanowiły 2,4% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej oraz 11 fundacji (0,2%). W porównaniu do 2019 roku zarówno liczba fundacji, jak i stowarzyszeń wzrosła.

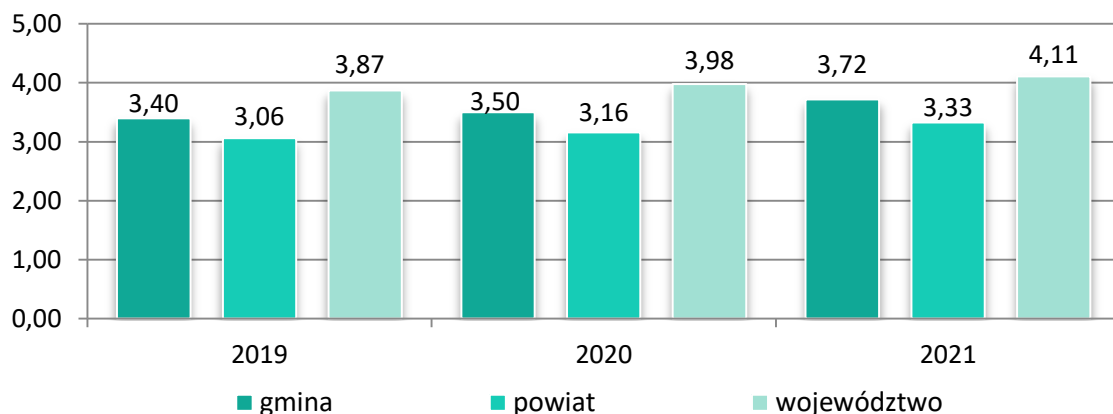
Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Myślenice na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	5 983	6 160	6 369
fundacje	10	10	11
stowarzyszenia i organizacje społeczne	141	146	155

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Myślenice w 2021 roku wyniósł **3,72** i tym samym był wyższy niż w latach 2019-2020. W odniesieniu do danych wojewódzkich powyższy wskaźnik w Gminie na przestrzeni analizowanych lat zawsze przyjmował niższe wartości, natomiast w przypadku powiatu wartość ta w Gminie była wyższa.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Myślenice, powiecie myślenickim i województwie małopolskim na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wśród organizacji pozarządowych na terenie gminy Myślenice najwięcej jest stowarzyszeń oraz organizacji prowadzących działalność sportową w formie klubów sportowych oraz uczniowskich klubów sportowych. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 9. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy Myślenice

Lp.	Zakres działalności	Liczba
1	stowarzyszenia	51
2	stowarzyszenia zwykłe	22
3	fundacje	11
4	kluby sportowe	41
5	uczniowskie kluby sportowe	11
6	ochotnicze straże pożarne	20

Źródło: <https://www.myslenicki.pl/wcag/index.php/powiat/2-nieskategoryzowane/230-organizacje-pozarządowe>

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Miasta i Gminy Myślenice oraz jednostek organizacyjnych (m.in. CUS, szkoły). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gmina niejednokrotnie zleca sektorowi pozarządowemu realizację zadań w poszczególnych obszarach na zasadzie współpracy oraz przekazuje na ten cel dotacje. Poniżej przedstawione zostały zakresy tematyczne zadań realizowanych przez NGO w gminie Myślenice w 2021 roku, wraz z ich liczbą:

- wspieranie kultury fizycznej (34 zadania),
- małe granty (10 zadań),
- działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży (55 zadań),
- stwarzanie mieszkańcom warunków do rozwoju i popularyzacji kultury (3 zadania),
- ekologia i ochrona zwierząt oraz dziedzictwa przyrodniczego (3 zadania),
- turystyka i krajoznawstwo (2 zadania),
- wspieranie NGO (1 zadanie),
- udostępnianie usług medycznych i rehabilitacyjnych, szczególnie dla ludzi starszych, samotnych i ubogich (1 zadanie).

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości²³.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Myślenice jest **Centrum Usług Społecznych**, które powstało na zasadzie przekształcenia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2021 roku. Zadania CUS wynikają wprost z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

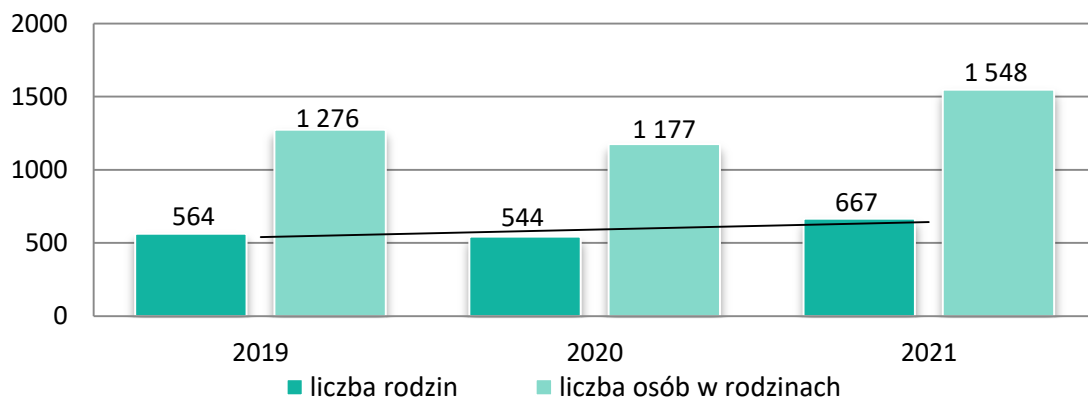
Centrum realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. CUS realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Burmistrza oraz uchwałami Rady Miejskiej.

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Myślenice uległa wzrostowi. W 2021 roku pomocą społeczną objętych było 667 rodzin – to o 18% więcej niż w 2019 roku. W stosunku do 2019 roku zwiększyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Dynamikę zmian obrazuje naniesiona na wykres linia trendu. Należy jednak zaznaczyć, że znaczną część rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej stanowili beneficjenci, których dotknęła klęska żywiołowa lub zdarzenie losowe, wobec czego dostrzegalny jest gwałtowny wzrost.

²³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

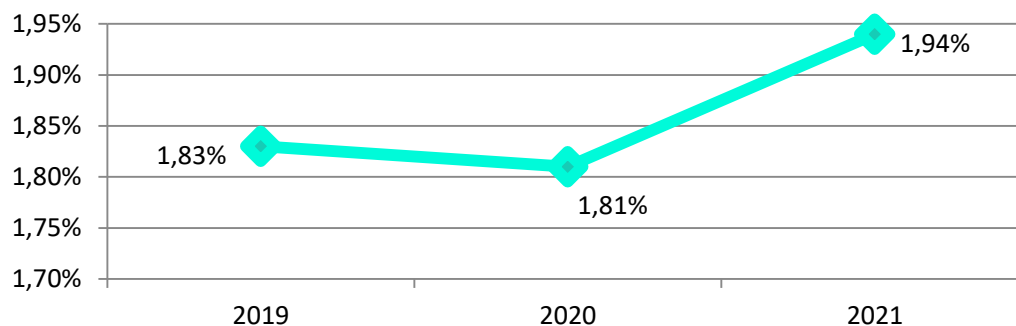
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Myślenice w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2019-2021 wartość tego wskaźnika ulegała nieznacznym wahaniom, jednakże w 2021 roku osiągnęła najwyższą wartość – 1,94%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2021 roku korzystających z tego typu pomocy było 212 osób w wieku przedprodukcyjnym, 559 osób w wieku produkcyjnym oraz 184 osoby w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było nieznacznie mniej niż mężczyzn (liczba kobiet – 467, liczba mężczyzn – 488). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2019-2021, dostrzec można spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, z kolei liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym wzrosła.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2019-2021

wiek	2019		2020		2021	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	256	128	255	126	212	100
produkcyjny	479	236	505	241	559	245
poprodukcyjny	173	124	147	107	184	122
ogółem	908	488	907	474	955	467

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 805 mieszkańcom gminy Myślenice, natomiast świadczenie niepieniężne 174 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczny jest spadek w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia niepieniężne, natomiast w przypadku świadczeń pieniężnych dostrzegalny jest wzrost. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	607	738	805
świadczenie niepieniężne	276	234	174

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie uległa spadkowi – w 2019 roku wyniosła 518, w 2020 roku – 512, natomiast w 2021 roku osiągnęła wartość 465. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie w 2021 roku są widoczne – mężczyźni stanowili 61% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety – 39%.

Tabela 12. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2019-2021

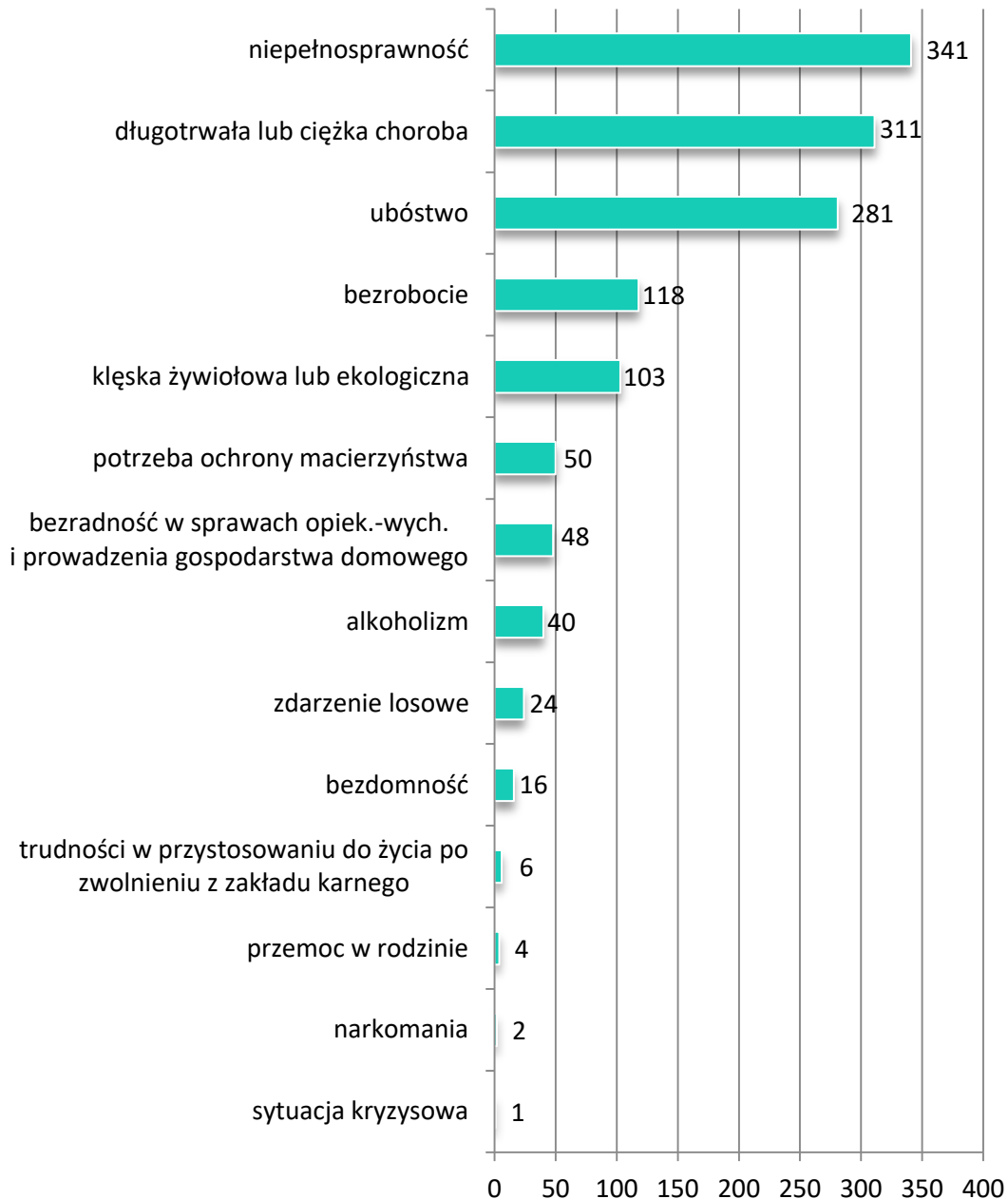
płeć	2019	2020	2021
kobiety	243	218	180
mężczyźni	275	294	285
ogółem	518	512	465

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

W 2021 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Myślenice była niepełnosprawność – z tego powodu pomoc otrzymało 341 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowała się długotrwała lub ciężka choroba (311 rodzin), natomiast na trzecim – ubóstwo (281 rodzin). Wśród powodów udzielania świadczeń charakteryzujących się znaczną ilością rodzin je otrzymujących, znajdowało się także bezrobocie (118 rodzin).

Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2021 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Myślenice. Należą do nich:

- Centrum Aktywności Lokalnej,
- Centrum Usług Społecznych w Myślenicach,
- Dzienny Dom Senior+,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komenda Powiatowa Policji w Myślenicach,
- kuratorzy społeczni i zawodowi,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. ks. Jana Kruczka w Myślenicach wraz z filiami,
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Myślenicach,
- Myślenicki Ośrodek Kultury i Sportu,
- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Myślenicach,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO),
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa w Myślenicach,
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Myślenicach,
- Placówka Wsparcia Dziennego „Kreatywnia”,
- placówki ochrony zdrowia,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Myślenicach,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego w Myślenicach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach,
- Powiatowy Urząd Pracy w Myślenicach,
- Straż Miejska w Myślenicach,
- szkoły i przedszkola,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Myślenicach,
- Urząd Miasta i Gminy Myślenice,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Myślenicach,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

2. Sytuacja społeczna gminy Myślenice

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Centrum Usług Społecznych w Myślenicach, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne. W części diagnostycznej przedstawiona została również analiza SWOT²⁴.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Centrum Usług Społecznych, które służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin

²⁴ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

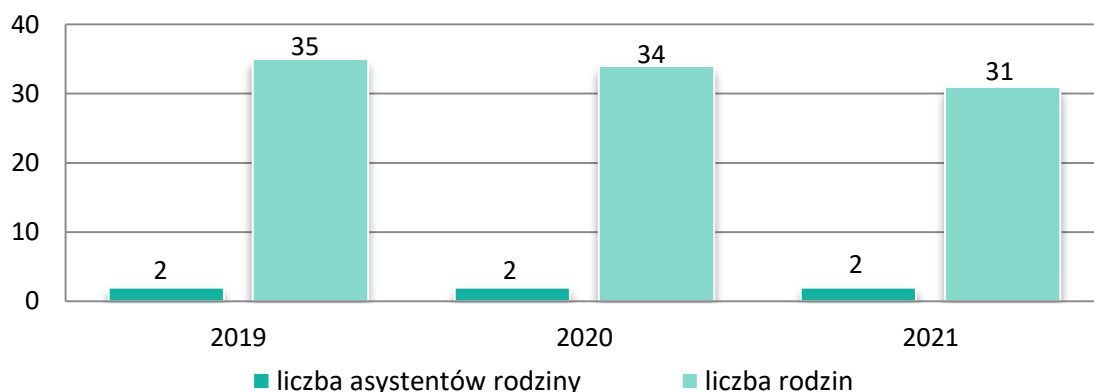

korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Centrum Usług Społecznych w Myślenicach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2022 r. poz. 447), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W Centrum Usług Społecznych w Myślenicach zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny. W 2021 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadzili oni pracę w 31 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w których przebywało łącznie 79 dzieci. Od 2019 roku zauważalny jest spadek w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny była stała. W 2021 roku podpisano 8 Indywidualnych Planów Pracy z rodzinami objętymi wsparciem asystenta, co oznacza spadek o 58% względem roku poprzedniego. W przypadku 11 rodzin zaprzestano pracy z rodziną, ze względu na osiągnięte cele.

Wykres 11. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W roku 2021 w gminie Myślenice nie było **rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz

prowadzenia gospodarstwa domowego). Jednakże, w ramach działalności CUS w sytuacjach określonych regulaminem, indywidualnie dla każdej rodziny powoływany jest **Zespół Wspierania Dziecka i Rodziny**, którego zadaniem jest niesienie wielowymiarowej pomocy rodzinie, a także obsługa Zespołu ds. asystentury rodziny oraz Rady Rodziny. Zespół zajmuje się także m.in. monitorowaniem sytuacji rodzin i dzieci, interwencjami w środowiskach domowych oraz kontrolami w instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Rodzinom oferowane jest również poradnictwo w postaci konsultacji i spotkań wspierających, a także usługi społeczne, takie jak warsztaty rodzicielskie i wsparcie psychologiczne.

W zakresie wspierania młodych rodziców nie należy pomijać znaczenia funkcjonującego w ramach Szpitala **Programu Szkoły Rodzenia**, który oferowany jest przez **Położną Środowiskową Rodzinną**, a także świadczonych przez nią usług w ramach umowy NFZ. Program Szkoły Rodzenia obejmuje przeważnie 8 spotkań, podczas których przekazywana jest wiedza dotycząca przebiegu ciąży, samego porodu oraz okresu poporodowego, a także udzielane jest wsparcie emocjonalne. Szkoła rodzenia funkcjonuje również w ramach **Samodzielnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Myślenicach**.

Zadanie w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 realizuje na terenie Gminy **Żłobek Samorządowy w Myślenicach**, który w 2021 roku otrzymał dotację z rządowego programu „Maluch+”. Placówka dysponuje 120 miejscami dla dzieci od 5 miesiąca życia do 3 lat i jest podzielona na 4 grupy wiekowe. Edukacja i opieka nad dziećmi odbywa się na podstawie miesięcznych planów opracowywanych przez opiekunki indywidualnie, z uwzględnieniem wieku oraz możliwości rozwojowych podopiecznych. Ponadto, w Gminie funkcjonują również **placówki niepubliczne**, wśród których wymienić należy 3 żłobki oraz 1 klub dziecięcy prowadzone przez podmioty niepubliczne. Na terenach wiejskich opieka nad dziećmi do lat 3 prowadzona jest w klubie dziecięcym w Głogoczowie oraz w niepublicznym przedszkolu w Osieczanach, gdzie sprawuje ją dwóch dziennych opiekunów.

liczba miejsc opieki dla dzieci do lat 3

322

liczba osób korzystających z opieki dla
dzieci do lat 3

244

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia rodzin oraz dzieci i młodzieży, w szczególności tych pochodzących z rodzin zmagających się z różnego rodzaju problemami społecznymi na terenie gminy Myślenice jest zlokalizowana w budynku „Sokoła” **Placówka Wsparcia Dziennego „Kreatywnia”**, która działa na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Podmiot podejmuje działania opiekuńczo-wychowawcze wobec dzieci i młodzieży w wieku 6-15 lat, m.in. pochodzących z rodzin zmagających się z problemem uzależnień. Zadaniem placówki jest wspieranie rodzin w sprawowaniu podstawowych funkcji wychowawczych, a także zapewnienie pomocy dzieciom, wzmacnianie w nich czynników ochronnych i przeciwdziałanie podejmowaniu przez nich zachowań ryzykownych. Na poniższej grafice przedstawiona została działalność PWD „Kreatywnia” wraz z danymi statystycznymi za 2021 rok.

Działalność PWD "Kreatywnia"

liczba uczestników Środowiskowej Świetlicy Terapeutycznej - 44

liczba zajęć grupowych socjoterapeutycznych - 23

liczba zajęć grupowych z psychologiem - 16

liczba zajęć grupowych z logopedą - 10

liczba osób objętych wsparciem psychologa ds. dzieci i młodzieży - 21

liczba osób objętych wsparciem psychologa - 4

liczba osób objętych wsparciem logopedy - 12

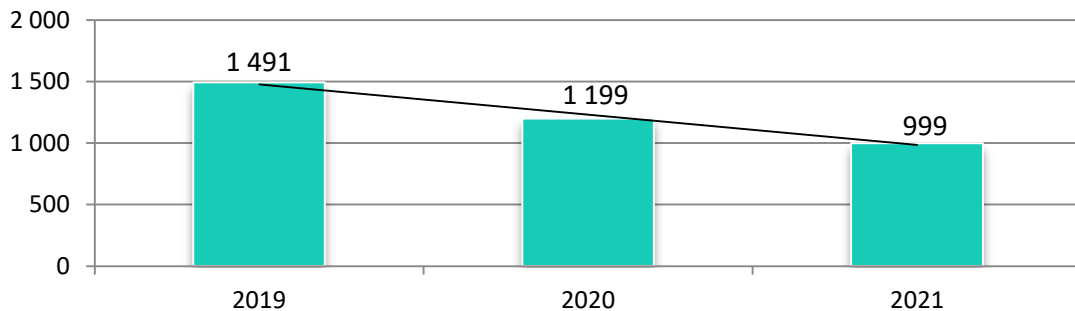
Wspieraniem prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży z terenu gminy Myślenice zajmuje się również **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Myślenicach**, która jest publiczną placówką oświatową prowadzoną przez Starostwo Powiatowe w Myślenicach. Głównym celem podmiotu jest udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom na każdym etapie rozwoju oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Poradnia świadczy usługi w zakresie wsparcia rodziny, szkół oraz środowiska lokalnego poprzez profilaktykę, diagnozę, terapię, doradztwo i konsultacje. Ponadto, w Gminie funkcjonuje **Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Myślenicach**, której uprawnienia są zbliżone do tych posiadanych przez poradnie publiczne. Placówka wspomaga rodziców oraz nauczycieli w rozwiązywaniu problemów, z którymi zmagają się dzieci, przede wszystkim w sferze emocjonalnej, zaburzeń zachowania i koncentracji, trudnościach w pisaniu, czytaniu i liczeniu, czy ogólnych trudnościach w nauce. Oferta Poradni obejmuje przede wszystkim terapię pedagogiczną, psychologiczną oraz logopedyczną.

Karta Dużej Rodziny (KDR) to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki (maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia). Od lipca do grudnia 2021 roku do CUS w Myślenicach wpłynęło 135 wniosków o wydanie KDR, natomiast wydano łącznie 419 Kart. Ponadto, uzupełnieniem w/w Programu na terenie Gminy jest lokalny program „Myślenicka Karta Rodzina 3+”, który skierowany jest do rodzin wielodzietnych w celu promowania rodziny wielodzietnej i jej pozytywnego wizerunku, wzmocnienia funkcji rodziny i poprawy sytuacji rodzin wielodzietnych, a także wyrównywania szans rozwojowych i życiowych dzieci z rodzin wielodzietnych.

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2021 roku korzystało średnio 999 rodzin, czyli o 33% mniej niż w roku 2019. W latach 2019-2021 dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem wskaźnika urodzeń na przestrzeni ostatnich lat, ale również z niezmiennym się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

Wykres 12. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”, które zostało wprowadzone 1 kwietnia 2016 roku, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od stycznia 2022 roku nowe sprawy oraz obsługę zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), jednakże dotychczas realizowały je Ośrodki Pomocy Społecznej, które przez kolejne lata będą wygaszały postępowania w tym zakresie i wyłącznie koordynowały system zabezpieczenia społecznego. Świadczenie 500+ przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Szczegółowe zestawienie liczby świadczeń i przeznaczonej na nie kwoty w latach 2019-2021 prezentuje poniższa tabela. W 2021 roku wypłacono 113 333 świadczeń wychowawczych 500+, przeznaczonych dla 9 267 dzieci, na łączną kwotę 56 351 334 zł. W latach 2019-2021 nastąpiły niewielkie wahania w zakresie liczby przyznanych świadczeń, z kolei w przypadku liczby dzieci, na które zostało przyznane świadczenie oraz jego kwoty dostrzegalny jest systematyczny wzrost.

Tabela 13. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	88 327	113 372	113 333
liczba dzieci	8 920	9 111	9 267
kwota świadczeń (w złotych)	43 995 500	56 297 005	56 351 334

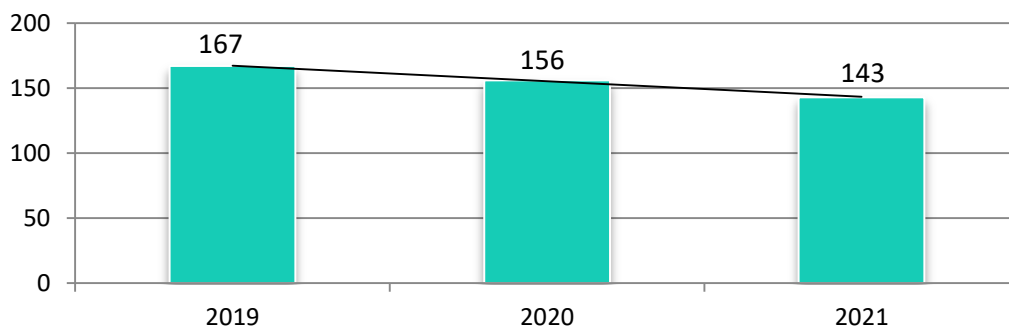
Źródło: Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Myślenicach za rok 2019, 2020 i 2021

Ośrodki Pomocy Społecznej z dniem 01.07.2018 roku otrzymały do realizacji nowe zadanie, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, przysługujących w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Od 1 lipca 2021 roku realizację tego zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczny jest spadek liczby osób korzystających z omawianego świadczenia. W roku 2021 były to 143 osoby, w 2020 roku – 156 osób, z kolei w 2019 roku – 167. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 13. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021

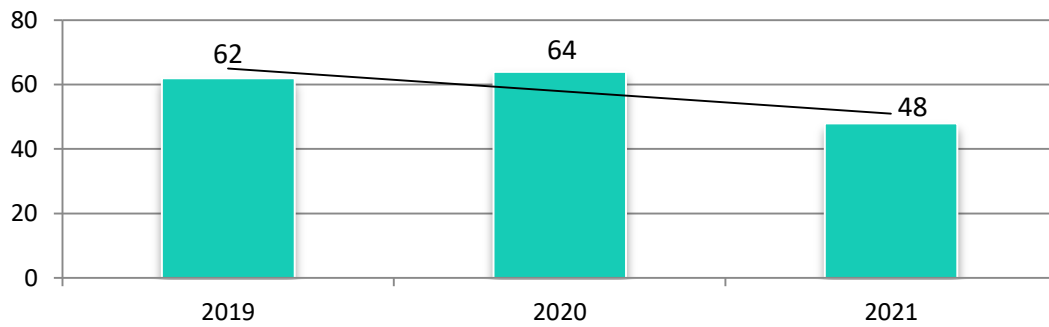

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała wahaniom, jednakże w 2021 roku osiągnęła najniższą wartość – 48. Wśród rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2021 roku znajdowało się 5 rodzin wielodzietnych oraz 29 rodzin niepełnych.

Wykres 14. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku Centrum Usług Społecznych poniosło wydatki związane z odpłatnością za pobyt 19 dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 184 552 zł. Można zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dzieci w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2019-2021 ulegała systematycznemu spadkowi. W 2021 roku umieszczono w pieczy zastępczej 3 dzieci, 7 przebywało wówczas w placówkach całodobowych, a 9 w rodzinach zastępczych. W tym samym roku pieczę zastępczą opuściły 2 osoby. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych utrzymuje się na stałym poziomie na przestrzeni ostatnich trzech lat. W przypadku osób umieszczonych w placówkach całodobowych dostrzegalny jest spadek, tak samo jak ma to miejsce w zakresie dzieci opuszczających pieczę zastępczą. Liczba osób umieszczonych w pieczy zastępczej w danym roku w latach 2019-2021 ulegała nieznacznym wahaniom.

Wykres 15. Dane dotyczące pobytu dzieci z terenu Gminy w pieczy zastępczej za lata 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	6	1	3
liczba dzieci przebywających w placówkach całodobowych	12	9	7
liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	9	9	9
liczba dzieci, które opuściły pieczę zastępczą	5	4	2
kwota odpłatności (w złotych)	224 108	184 769	184 552

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

Gmina udziela dzieciom **pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych**. W 2021 roku stypendia przyznano 153 uczniom na kwotę 103 291,56 zł, czyli o 33 osobom więcej niż w 2020 roku, natomiast zasiłek szkolny otrzymała 1 osoba w wysokości 620 zł (w 2020 roku zasiłek nie został przyznany żadnemu uczniowi).

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

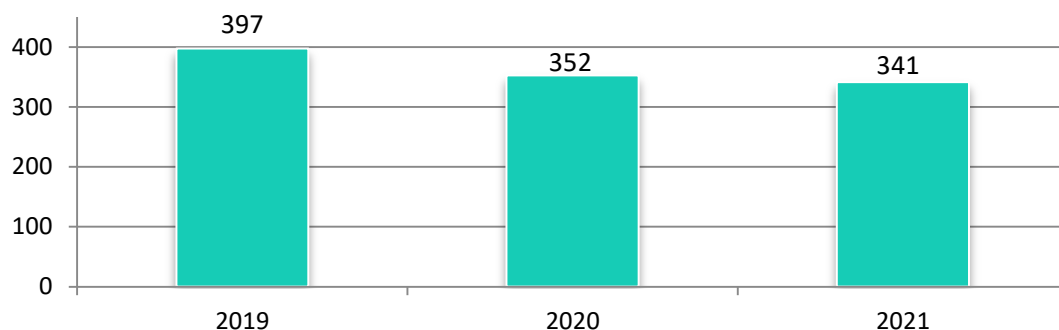
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.* Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

Niepełnosprawność w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na pierwszym miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 667, a więc rodziny borykające się z problemem niepełnosprawności stanowiły połowę ogółu (51%).

W 2021 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 341. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej systematycznie malała – w 2021 roku nastąpił spadek w stosunku do 2019 roku o 14%.

Wykres 16. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. W 2019 roku przyznano 2 429 świadczeń na łączną kwotę 457 571,00 zł, w 2020 roku liczba świadczeń wyniosła 2 402 na kwotę 518 102,00 zł, z kolei w 2021 roku kształtowała się na poziomie 2 540 świadczeń na kwotę 548 234,00 zł. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń uległa wahaniom, jednakże w 2021 roku osiągnęła najwyższą wartość w tym okresie. W przypadku kwoty świadczeń dostrzegalny jest jej regularny wzrost.

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	2 429	2 402	2 540
kwota świadczeń (zł)	457 571,00	518 102,00	548 234,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności od 2019 roku ulegała spadkowi. W 2019 roku przyznano 2 382 świadczenia, w 2020 roku – 2 324, natomiast w 2021 roku – 2 264. Kwota przeznaczana na ten cel ulegała wahaniom.

Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	2 382	2 324	2 264
kwota świadczeń (zł)	451 385,00	501 204,00	487 342,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2019 roku przyznano 3 328 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2020 roku – 3 208, natomiast w 2021 roku – 3 176 świadczeń. W ostatnich trzech latach obserwowany jest regularny spadek w zakresie liczby przyznanych zasiłków z tego tytułu, natomiast przeznaczana na ten cel kwota pieniężna ulegała wahaniom.

Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	3 328	3 208	3 176
kwota świadczeń (zł)	626 569,00	692 320,00	685 508,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W 2021 roku w ramach tego zasiłku wypłacono 264 świadczenia, a więc znacznie mniej niż w roku ubiegłym oraz w roku 2019. Na przestrzeni ostatnich lat kwota przyznanych świadczeń również uległa znacznemu zmniejszeniu.

Tabela 17. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	432	403	264
kwota świadczeń (zł)	265 163,00	248 701,00	163 432,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez Centra Usług Społecznych/Ośrodki Pomocy Społecznej, jest również świadczenie **usług opiekuńczych** osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Jak przedstawia poniższa tabela, na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób korzystających z usług opiekuńczych ulegała wahaniom – w 2021 roku wzrost względem roku poprzedniego oraz spadek w stosunku do 2019 roku. W 2021 roku liczba opiekunek realizujących w/w usługi w miejscu zamieszkania podopiecznych wyniosła 19. Liczba zatrudnionych opiekunek uległa spadkowi w 2021 roku o 5 osób, natomiast kwota ponoszona przez Gminę na opłacenie świadczonych usług ulegała wahaniom na przestrzeni lat 2019-2021, podobnie jak liczba świadczeniobiorców.

Tabela 18. Liczba świadczeniobiorców, opiekunek realizujących usługi opiekuńcze oraz poniesiona na ten cel kwota na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeniobiorców	57	51	52
łącznie liczba opiekunów	24	24	19
koszty świadczeń (zł)	336 008	271 134	301 930

Źródło: Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Myślenicach za rok 2021

W ramach opieki wytchnieniowej dla nieformalnych opiekunów osób z niepełnosprawnością, a także udzielania wsparcia osobom niesamodzielnym, gmina Myślenice bierze udział w **programie „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”**, współfinansowanym ze środków Funduszu Solidarnościowego. W 2021 roku wsparciem objęte były 22 osoby, w tym 12 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 3 osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i 7 dzieci do 6 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności. Na realizację Programu w omawianym roku przekazano 2 200 zł ze środków własnych Gminy oraz 114 705 zł z Funduszu Solidarnościowego.

Obecnie na terenie gminy Myślenice funkcjonują **mieszkania chronione**, które są przeznaczone m.in. dla osób z niepełnosprawnościami, ale również seniorów, osób długotrwale lub ciężko chorujących, bądź znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Udzielane jest w nich wsparcie w codziennym funkcjonowaniu osobom niewymagającym całodobowej opieki. Pobyt w mieszkaniu chronionym przydzielany jest na wniosek. W 2021 roku do mieszkania chronionego skierowano 2 osoby.

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia dzieci i młodzieży zmagających się z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym oraz niepełnosprawnością sprzężoną, w tym m.in. z autyzmem jest **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Myślenicach**. Ośrodek jest placówką dydaktyczno-wychowawczą i opiekuńczą dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w której skład wchodzi Szkoła Podstawowa, Branżowa Szkoła I stopnia, Szkoła Przesposabiająca do Pracy oraz Internat.

Szeroką działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami w gminie Myślenice realizuje również Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną – koło w Myślenicach, które prowadzi 2 placówki: **Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy** oraz **Środowiskowy Dom Samopomocy „Magiczny Dom”**.

**Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną –
koło w Myślenicach**

**Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-
Wychowawczy**

**Środowiskowy Dom Samopomocy
"Magiczny Dom"**

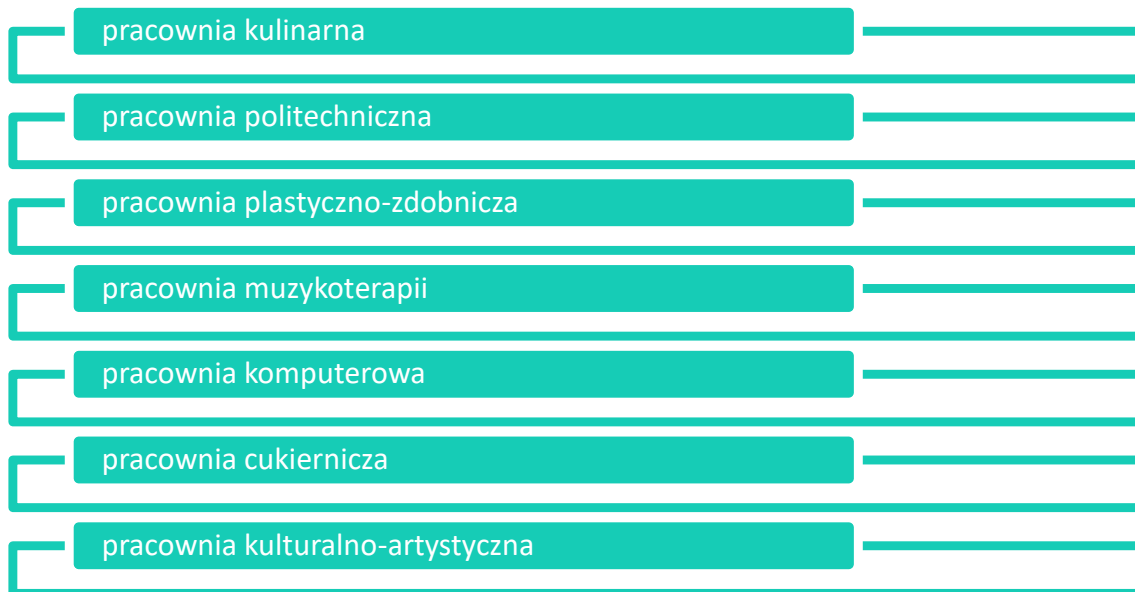
Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Myślenicach jest niepubliczną, specjalistyczną, wielofunkcyjną placówką, której celem jest wszechstronny rozwój niepełnosprawnych intelektualnie uczniów oraz przygotowanie ich do życia w społeczeństwie. Rekrutacja uczniów do Ośrodka odbywa się na podstawie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym ze sprzężeniami lub na podstawie orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Aktualnie do placówki uczęszcza około 163 dzieci i młodzieży, a każdy podopieczny objęty jest Indywidualnym Programem Edukacyjno-Terapeutycznym, w ramach którego uczestniczy w zajęciach edukacyjnych oraz specjalistycznych z zakresu: rehabilitacji i fizjoterapii, poradnictwa psychologicznego, logopedii, kynoterapii, hipoterapii oraz terapii zajęciowej.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Magiczny Dom” w Myślenicach jest placówką pobytu dziennego, przeznaczoną dla 28 osób niepełnosprawnych intelektualnie, również z niepełnosprawnością sprzężoną. Dom dąży do poprawy jakości życia i funkcjonowania uczestników i ich rodzin poprzez świadczenie usług w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych. Formy wsparcia oraz sposoby ich realizacji uzależnione są od potrzeb i możliwości uczestników, a określa je szczegółowo indywidualny plan postępowania wspierająco-aktywizującego.

W ramach rehabilitacji społeczno-zawodowej mieszkańców zmagających się z niepełnosprawnością, na terenie Gminy funkcjonuje **Warsztat Terapii Zajęciowej**, dla którego jednostką prowadzącą jest Dom Pomocy Społecznej im. Tadeusza Piekarza w Harbutowicach. Działalność Warsztatu realizowana jest w 3 oddziałach, w tym na terenie Myślenic. W zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia przez uczestników WTZ, oddział w Myślenicach prowadzi 7 pracowni, które zostały przedstawione na poniższej grafice.

Rysunek 11. Pracownie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Myślenicach

Źródło: <https://dpsharbutowice.pl>

Uczniowie z niepełnosprawnościami z terenu gminy Myślenice w 2021 roku jak i w latach wcześniejszych mieli zapewniony dowóz do przedszkoli, szkół i ośrodków prywatnym samochodem osobowym, na podstawie umowy zawartej z rodzicami. Dodatkowo, podpisana została umowa z firmą przewozową na „Dowóz uczniów niepełnosprawnych do szkół i ośrodków”.

Wartym uwagi jest również **Gabinet Terapii Sensorycznej INTENSO w Myślenicach**, który oferuje specjalistyczną diagnozę i terapię z zakresu zaburzeń SI (integracja sensoryczna). Ze wsparcia gabinetu skorzystać mogą przede wszystkim rodzice z dziećmi z ADHD i problemami w skupieniu uwagi, zespołem Downa, autyzmem wczesnodziecięcym, zespołem Aspergera oraz mózgowym porażeniem dziecięcym, ale także innymi zaburzeniami takimi jak trudności w uczeniu się, dysleksja rozwojowa czy zaburzenia w rozwoju mowy.

Trwająca pandemia SARS-CoV-2 odbiła się niekorzystnie na osobach z niepełnosprawnością z dwóch powodów – po pierwsze osoby te należą do grupy podwyższonego ryzyka zakażeniem, a po drugie rozwój epidemii wpłynął na konieczność dostosowania systemu pomocy osobom z niepełnosprawnością oraz ich opiekunom, w zakresie opieki, edukacji, rehabilitacji i rewalidacji. Badania przeprowadzone w 2020 roku na próbie 80 osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów pokazały, że aż 86% badanych deklaruje doświadczenie trudności i problemów w codziennym funkcjonowaniu w związku z pandemią, aż 90% respondentów przez okres trwania pandemii nie korzystało z pomocy OPS lub PCPR, natomiast z wolontariatu czy społecznych akcji pomocowych nie korzystali

żaden badany, co ma związek ze względami epidemicznymi, czyli ryzykiem potencjalnego zakażenia. Dodatkowo, aż 76% ankietowanych w okresie pandemii odczuło zmniejszenie zakresu dotychczasowego wsparcia²⁵.

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian²⁶.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Dla mieszkańców Gminy świadczone są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. Na przestrzeni lat 2019-2021 żaden mieszkaniec Gminy nie korzystał ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

²⁵ W. Glanc, E. Zdebska, *Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w sytuacji pandemii*, w: N. G. Piкуła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 53-59.

²⁶ www.psychiatriapolska.pl

Na terenie gminy Myślenice funkcjonuje **Dom Pomocy Społecznej „Biały Potok”** w Trzemeśni, przeznaczony dla 76 osób. Jest to powiatowa placówka świadcząca całodobową opiekę osobom przewlekle psychicznie chorym, w tym kombatantów wojennych. Dom poza podstawowymi warunkami bytowymi oraz wyżywieniem oferuje także całodobową opiekę pielęgniarstwa, wsparcie opiekunów, terapeutów zajęciowych oraz pracowników socjalnych, świadczenia terapeutyczne, a także program kulturalno-oświatowy.

Centrum Usług Społecznych w Myślenicach udziela wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego mieszkańcom Gminy, przede wszystkim w postaci **usług psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży** oraz **psychologicznych dla dzieci oraz osób dorosłych**. Dodatkowo oferowana jest terapia rodzinna oraz terapia sensoryczna. W 2021 roku z poradnictwa psychologicznego skorzystało 16 dzieci oraz 17 dorosłych, a poniesiona na ten cel kwota ukształtowała się łącznie na poziomie 31 850,00 zł. Z usług psychiatry dziecięcego skorzystało w omawianym roku 5 osób, na co wydatkowano 1 800,00 zł netto. Wymienione wyżej usługi do końca realizacji projektu są świadczone w sposób nieodpłatny, natomiast po zakończeniu projektu zostanie ustalona częściowa opłata, której wysokość określi Rada Miejska w Myślenicach.

Mieszkańcy Gminy, którzy wymagają pomocy psychiatrycznej, bądź psychologicznej mogą skorzystać z oferty **Poradni Zdrowia Psychicznego w Myślenicach**. Placówka działa w strukturze **Centrum Zdrowia Psychicznego Małopolska-Południe** na zasadzie programu pilotażowego w psychiatrii Szpitala Klinicznego im. dr Józefa Babińskiego w Krakowie. W Poradni usługi świadczą psycholodzy oraz psychiatry w zakresie chorób i zaburzeń psychicznych, a także poradnictwa psychologicznego. Osoby zainteresowane tymi formami pomocy mogą zgłosić się do Punktu Zgłoszeniowo-Koordynacyjnego w Myślenicach, którego zadaniem jest udzielenie pomocy zgłaszającym się.

Kolejną placówką świadczącą usługi w zakresie zdrowia psychicznego na terenie Gminy jest **Centrum Psychoterapii w Myślenicach NZOZ**, w którym większość świadczeń jest udzielana bezpłatnie na zasadzie umowy z NFZ. W ramach działalności Centrum funkcjonują następujące poradnie:

- Poradnia zdrowia psychicznego dla dorosłych,
- Poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży,
- Poradnia terapii uzależnień i współuzależnienia,
- Poradnictwo seksuologiczne.

Stosunkowo nowym podmiotem udzielającym pomocy w zakresie zdrowia psychicznego na terenie gminy Myślenice jest prywatna placówka **Centrum Psychologii w Myślenicach**. Osoby dorosłe oraz rodziny skorzystać mogą z psychoterapii psychodynamicznej i rodzinnej, opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, konsultacji psychodietetycznych, a także profesjonalnej pomocy dla dzieci i młodzieży obejmującej całościową diagnozę psychologiczną, terapię psychologiczną, psychoterapię dzieci i młodzieży, uczestnictwo w młodzieżowych grupach socjoterapeutycznych, grupową psychoterapię psychodynamiczną dla młodzieży, warsztaty rozwijające dla młodzieży, a także konsultacje psychodietetyczne.

W zakresie psychoterapii psychodynamicznej oraz systemowej mieszkańcy Gminy mogą kierować się również do **Ośrodka Psychoterapii Psychodynamicznej BUSOLA w Myślenicach**, dla którego podmiotem prowadzącym jest **Stowarzyszenie Rozwoju Społecznego BUSOLA**. Ośrodek udziela wsparcia dzieciom i młodzieży, osobom dorosłym, rodzinom (również zastępczym), a także małżeństwom i parom.

W szkołach podstawowych na terenie gminy Myślenice, uczniowie mogą skorzystać również z poradnictwa świadczonego przez **psychologa**.

Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć, istnieje pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim

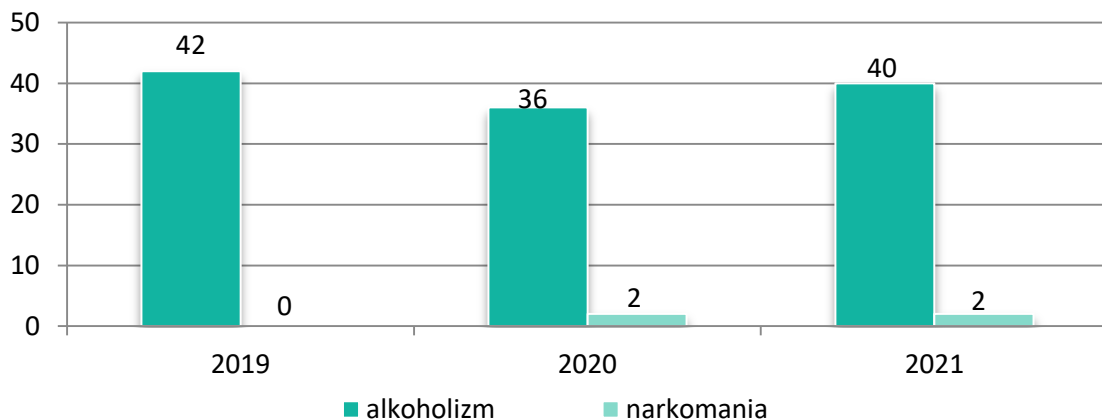

kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny²⁷.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii*.

W 2021 roku z pomocy Centrum Usług Społecznych z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 40 rodzin. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na ósmym miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących pomoc. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom – spadek w 2020 roku, a następnie wzrost w 2021 roku. Na przestrzeni lat 2020-2021 rodziny z terenu Gminy korzystały również z pomocy i wsparcia z powodu narkomanii. W omawianym okresie ich liczba wyniosła 2.

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2021 roku Komisja liczyła 6 członków. W 2021 roku przeprowadzili oni rozmowy z 52 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 85 członkami rodzin osób uzależnionych. Jednocześnie w omawianym roku Komisja podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec 69 osób oraz wystąpiła do sądu z wnioskiem

²⁷ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 45 osób. Na przestrzeni lat 2019-2021 zauważalny jest wzrost w zakresie liczby osób uzależnionych oraz członków ich rodzin, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy. Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia ulegała wahaniom w omawianym okresie, jednakże w 2019 roku przyjęta najwyższą wartość w obydwu przypadkach. Powyższe świadczy o konieczności rozwinięcia form wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych na terenie Gminy. Dane dotyczące działań GKRPA w gminie Myślenice w latach 2019-2021 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Myślenice wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021

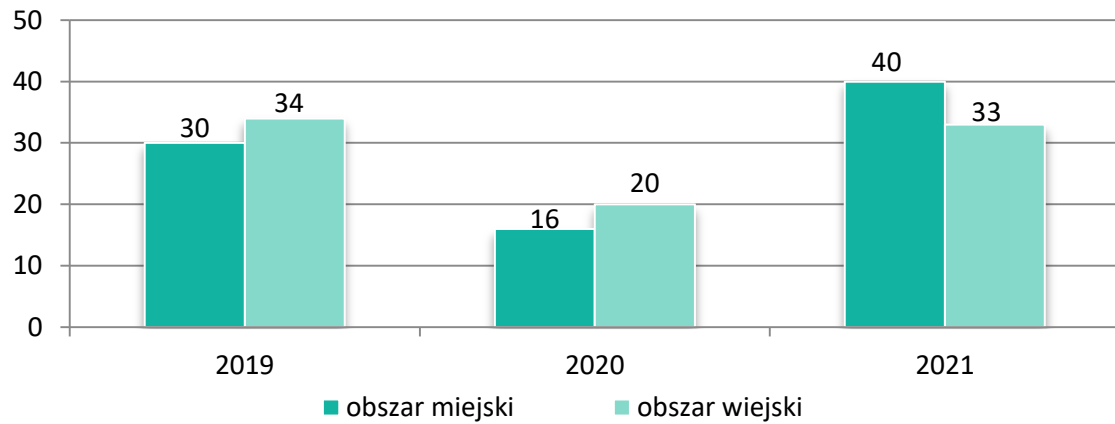
wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	43	40	52
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	83	59	85
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	77	66	69
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	49	36	45

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Statystyki policyjne przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Myślenicach pokazują, że łączna liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła. W przypadku danych dotyczących obszaru miejskiego, w 2021 roku dostrzegalny jest wzrost o 33% względem 2019 roku oraz o 150% w stosunku do roku poprzedniego. Na obszarach wiejskich sytuacja kształtowała się podobnie (spadek w 2020 roku i wzrost w 2021 roku). W latach 2019-2020 na terenach wiejskich odnotowywano więcej nietrzeźwych kierowców niż w mieście, natomiast w 2021 roku sytuacja była odwrotna.

Wykres 18. Dane dotyczące nietrzeźwych kierowców w latach 2019-2021

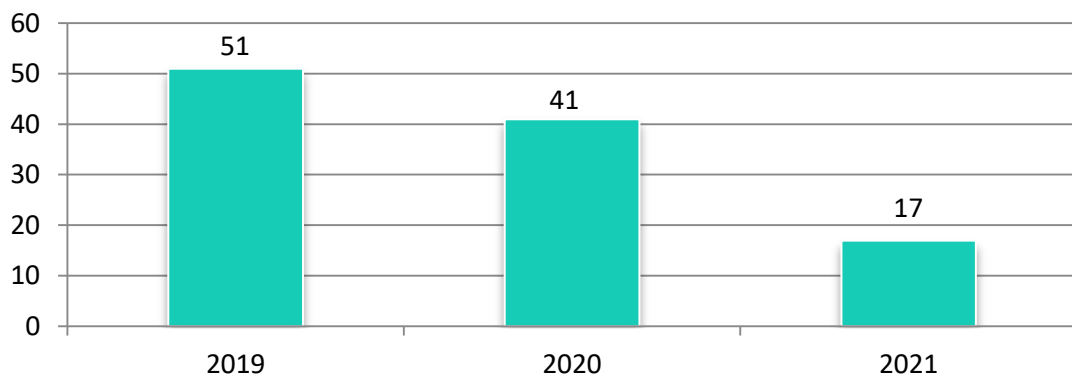

Źródło: dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Myślenicach

W 2021 roku na terenie gminy funkcjonował **Punkt Konsultacyjny**, działający ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe), który był czynny średnio 78 godzin w miesiącu. Pomoc i wsparcie mogą uzyskać tam osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc. W Punkcie udzielane jest profesjonalne wsparcie przez 2 psychologów oraz prawnika.

W 2021 roku w Punkcie udzielono 34 porady 17 osobom z problemem alkoholowym. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób uzależnionych, którzy skorzystali z poradnictwa oferowanego przez Punkt uległa znacznemu spadkowi i ukształtowała się na poziomie 67% (w 2021 roku względem 2019 roku).

Wykres 19. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Do marca 2021 roku Centrum Profilaktyczno-Dydaktyczne w Myślenicach prowadziło **Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych**, który oferował pomoc mediatora, prawnika, psychologa ds. dzieci i młodzieży oraz psychologa ogólnego. W omawianym roku beneficjenci z dominującym problemem alkoholowym, jako głównym powodem uzyskania wsparcia Punktu korzystały z pomocy mediatora (2 osoby), prawnika (3 osoby), psychologa (11 osób) oraz psychologa dziecięcego (1 osoba). Ponadto udzielano poradnictwa w zakresie nadużywania alkoholu. Najwięcej, bo 27 porad dotyczyło poradnictwa psychologicznego, 5 – pomocy prawnej, 4 porady udzielono przez mediatora, natomiast 1 przez psychologa ds. dzieci i młodzieży. W momencie przekształcenia MGOPS w Myślenicach w Centrum Usług Społecznych, zadania w tym zakresie przekazane zostały do działu organizowania i integrowania usług społecznych.

Działalność na rzecz dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin, w których istnieje ryzyko nadużywania lub uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, realizowana jest przez **Placówkę Wsparcia Dziennego „Kreatywnia”**. W 2021 roku udzielono tylko 8 porad dotyczących nadużywania alkoholu przez psychologa dziecięcego, co ma związek z przekształceniem MOPS w Myślenicach w CUS i tym samym przejęcia tego zadania przez Centrum Usług Społecznych.

Na terenie Gminy funkcjonuje samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (AA) – **„UKLEJNA” Myślenice**, samopomocowa grupa wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon) – **„WRZOS” Myślenice** oraz samopomocowa grupa dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA) – **DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików) Myślenie**.

GKRPA zajmuje się także profilaktyką zachowań ryzykownych. W latach 2019-2021 w gminie Myślenice nie realizowano programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki uniwersalnej w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN. W omawianym okresie prowadzone były natomiast inne programy profilaktyczne z zakresu profilaktyki uniwersalnej, nie objęte systemem rekomendacji. Jak wynika z poniższej tabeli, na przestrzeni lat 2019-2021 dochodziło do wahań w zakresie liczby uczestników, jednakże w 2021 roku liczba uczniów oraz nauczycieli i wychowawców była najwyższa. Znaczny spadek dostrzegalny jest w 2020 roku, co mogło mieć związek z trwającą pandemią koronawirusa. W 2019 roku przeprowadzono również programy z obszaru profilaktyki selektywnej, w której wzięło udział 30 uczniów i 2 nauczycieli/wychowawców.

Tabela 20. Liczba uczestników programów z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba uczniów	2 100	170	2 838
liczba nauczycieli i wychowawców	65	14	235
liczba rodziców	380	25	72

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku były prowadzone również nieustrukturyzowane programy profilaktyczne wychodzące poza katalog rekomendacji, tj.: jednorazowe prelekcje i pogadanki, w których wzięło udział 3 076 uczestników oraz spektakle, w których uczestniczyło 60 osób.

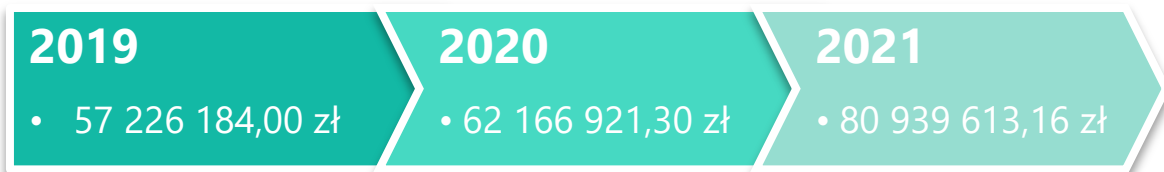
Poza GKRPA, zadania w zakresie profilaktyki realizowane są również przez **Centrum Aktywności Lokalnej** oraz **Placówkę Wsparcia Dziennego „Kreatywnia”**, funkcjonujące w ramach CUS w Myślenicach. Zajęcia i warsztaty prowadzone przez CAL i PWD dla dzieci i młodzieży wzmacniają czynniki chroniące, takie jak poczucie własnej wartości i samoocenę, które ograniczają podejmowanie przez nich zachowań ryzykownych.

Od września 2021 roku CAL prowadzi szereg działań profilaktycznych i wspierających nie tylko dla dzieci i młodzieży, ale także warsztaty dla rodziców podnoszące kompetencje wychowawcze. W związku z powyższym doszło również do zawiązania się grup wsparcia dla rodziców. Realizowane są inicjatywy integracyjne dla rodzin, takie jak pikniki rodzinne, ale także warsztaty majsterkowania dedykowane dzieciom i ojcom. Prowadzone są także działania na rzecz rozwoju działalności trzeciego sektora.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Myślenice. W roku 2021 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 80 939 613,16 zł, w tym 27 994 014,73 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 10 037 106,40 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) 42 908 492,03 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2021 roku w stosunku do 2019 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 41%.

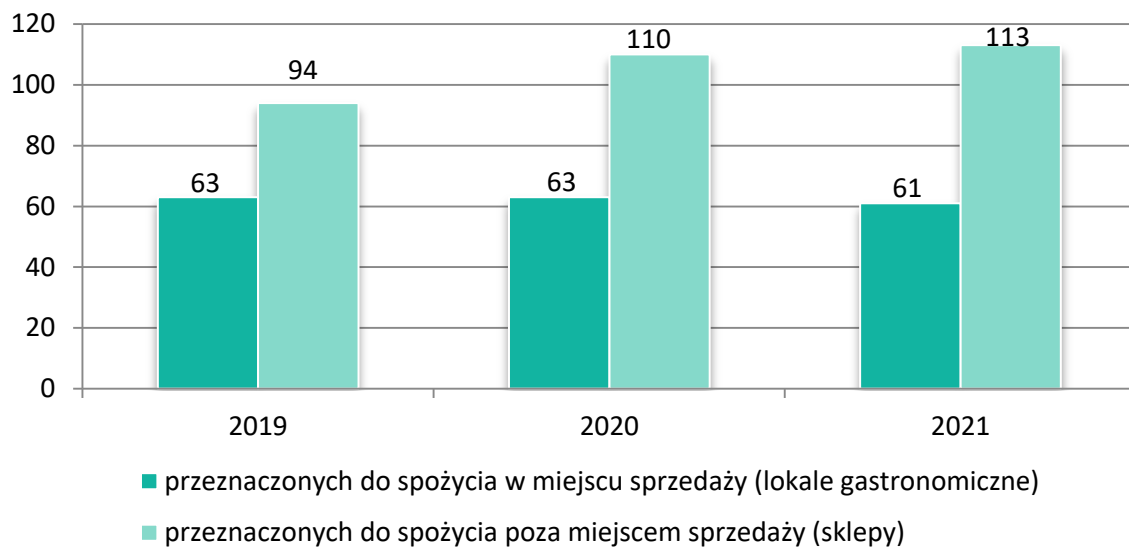
Rysunek 12. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Myślenice alkoholu w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku na terenie gminy Myślenice znajdowały się łącznie 174 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 113 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 61 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). W stosunku do 2019 roku liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu wzrosła o 19 sklepów, z kolei liczba lokali gastronomicznych zmalała o 2 punkty.

Wykres 20. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Myślenice na przestrzeni lat 2019-2021

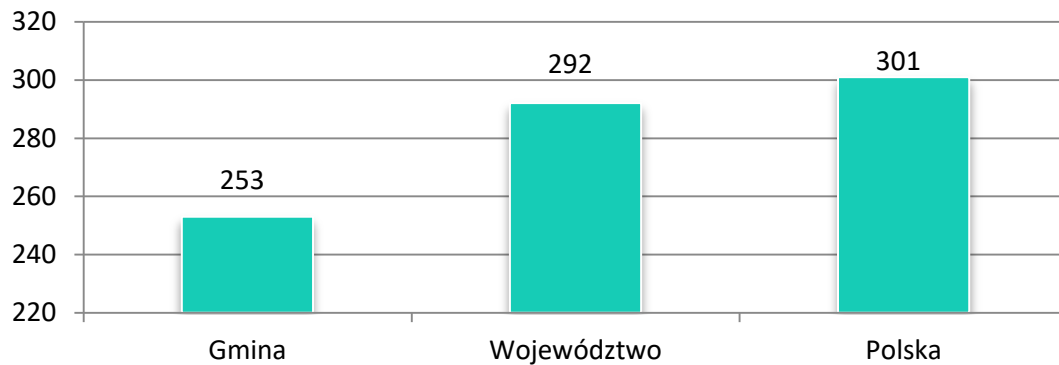
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Myślenice, w porównaniu do województwa małopolskiego oraz do całej Polski. W 2021 roku na terenie Gminy liczba ta wyniosła 251 osób na 1 punkt sprzedaży alkoholu, natomiast w 2020 roku – 253. Ze względu na dostępność danych, porównanie na poziomie województwa i kraju przedstawiono na podstawie 2020 roku. Jak wynika z poniższego

wykresu, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt jest znacznie mniejsza niż ma to miejsce w województwie i całej Polsce, co świadczy o mniej korzystnej sytuacji Gminy w zakresie polityki antyalkoholowej.

Wykres 21. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Myślenice, województwie małopolskim i całej Polsce w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększyły obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „*przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba

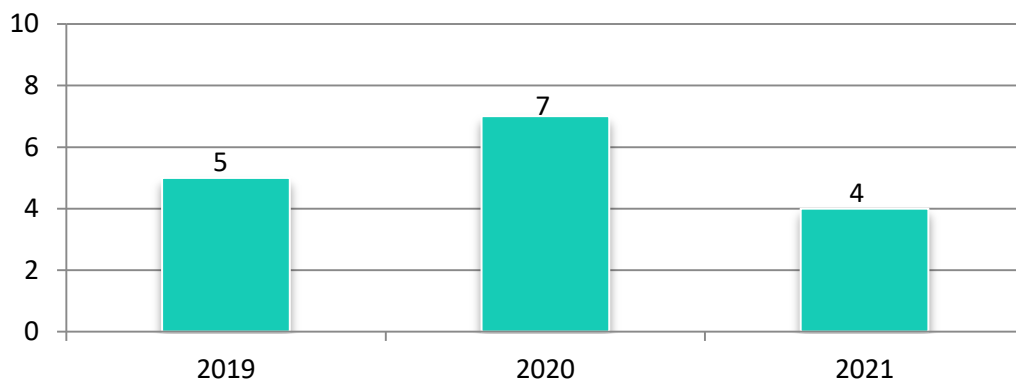

podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Myślenice zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**.

Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w *Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie*.

W 2021 roku w gminie Myślenice z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie korzystały 4 rodziny, co oznacza, że rodziny z problemem przemocy stanowiły wówczas 1% ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej. Liczba rodzin na przestrzeni ostatnich trzech lat ulegała niewielkim wahaniom, jednakże w całym tym okresie utrzymywała się na stosunkowo niskim poziomie.

Wykres 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej na 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba posiedzeń Zespołu utrzymywała się na stałym poziomie i wynosiła 4. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych w ramach Zespołu powoływane są grupy robocze. W ciągu omawianych lat liczba powoływanych grup roboczych ulegała wahaniom. W 2021 roku w stosunku do roku 2019 dostrzegalny jest wzrost o 11%, z kolei względem 2020 roku spadek o 33%.

Tabela 21. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
liczba powołanych grup roboczych	56	92	62

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku liczba członków rodzin, w których dochodziło do zachowań przemocowych wyniosła łącznie 108, w tym: 54 kobiety, 8 mężczyzn i 46 dzieci. W porównaniu do lat poprzednich można zauważyć wahania liczby osób doznających przemocy domowej, jednakże warto zauważyć, że kobiety zawsze stanowiły średnio ich połowę. Wysoki odsetek osób doznających przemocy w rodzinie w gminie Myślenice to również dzieci, które stanowiły w 2021 roku aż 43% ogółu, jednakże należy podkreślić, że dzieci doznawały przemocy głównie w sposób pośredni, tj. będąc jej świadkami.

Tabela 22. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

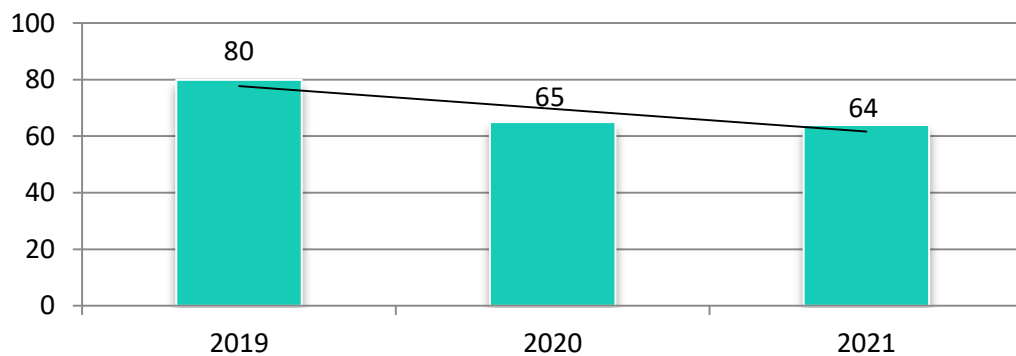
wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób ogółem	94	122	108
liczba dzieci	38	48	46
liczba kobiet	51	69	54
liczba mężczyzn	5	5	8

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2019, 2020 i 2021 r.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzec można spadek liczby rodzin objętych procedura NK – w 2021 roku względem roku 2019 o 20%. Warto zwrócić uwagę, że liczba kontynuowanych procedur z lat poprzednich osiągnęła w 2021 roku wartość 16.

Wykres 23. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2019, 2020 i 2021 r.

Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

W 2021 roku sporządzono 9 formularzy „Niebieska Karta – A”. Ponadto w omawianym roku sporządzonych zostało przez grupę roboczą 41 formularzy „Niebieska Karta – C” oraz 38 formularzy „Niebieska Karta – D”. Na przestrzeni omawianych lat liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – C” oraz „Niebieska Karta – D” uległa spadkowi, z kolei liczba formularzy „Niebieska Karta – A” wzrastała.

Tabela 23. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021

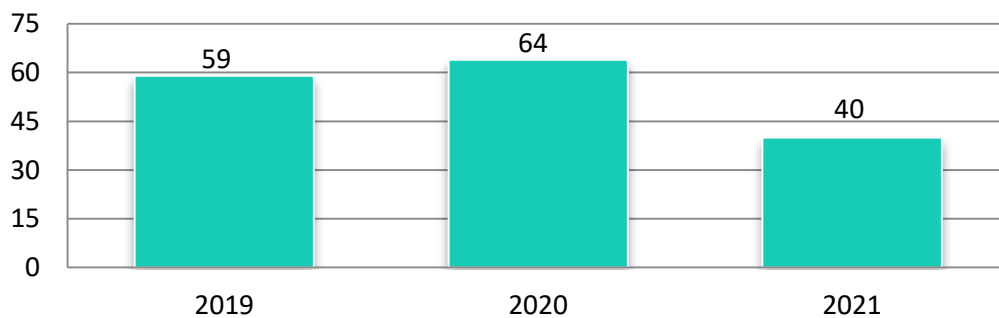
wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – A”	5	6	9
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – C” przez Grupę Roboczą	52	45	41
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – D” przez Grupę Roboczą	49	40	38

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2019, 2020 i 2021 r.

W latach 2019-2021 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom jednakże w 2021 roku osiągnęła najniższą wartość. W omawianym roku zakończono ich 40, czyli o 32% mniej niż w 2020 roku oraz o 38% mniej niż w roku 2019. Szczegółowe dane z tego zakresu prezentuje poniższy wykres.

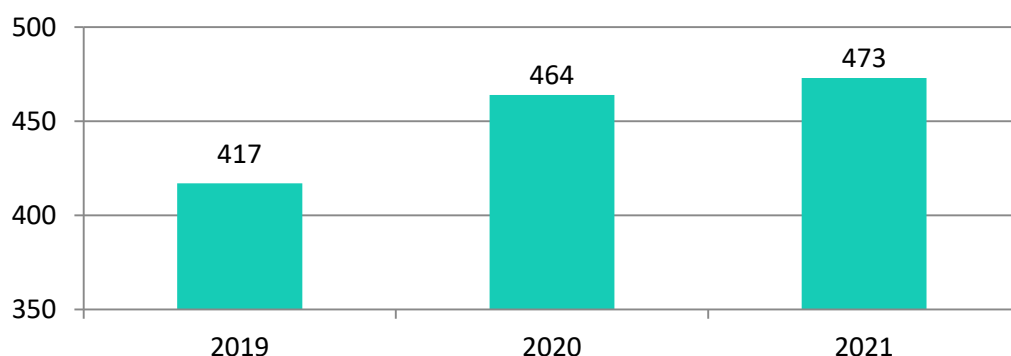
Wykres 24. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Myślenice w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2019, 2020 i 2021 r.

Rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie wymaga współpracy interdyscyplinarnej, wobec tego znaczny udział w realizowaniu tego zadania mają funkcjonariusze Policji biorący m.in. udział w procedurze „Niebieskie Karty”, a także podejmujący interwencje w przypadku zaistnienia podejrzenia o stosowaniu przemocy w rodzinie. Jak wynika z danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Myślenicach, na przestrzeni lat 2019-2021 systematycznie wzrastała liczba interwencji podejmowanych przez funkcjonariuszy Policji w związku z przemocą w rodzinie. Wartość wzrostowa w 2021 roku ukształtowała się na poziomie 13%.

Wykres 25. Liczba interwencji Policji w związku z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: dane przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Myślenicach

Ponadto, w 2021 roku odnotowano przestępstwa związane z nieprzestrzeganiem ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, mianowicie uszkodzenia ciała (12) oraz znęcanie się (36).

Wsparciem rodzin borykających się z problemem przemocy domowej na terenie gminy Myślenice zajmuje się **sekcja przeciwdziałania przemocy** przy Centrum Usług Społecznych w Myślenicach. Osoby doznające przemocy w rodzinie mogą uzyskać pomoc

i wsparcie m.in. w postaci poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, a także zawodowego i rodzinnego. Jak wynika z tabeli poniżej, w 2021 roku najwięcej osób korzystało ze wsparcia o charakterze zawodowym i rodzinnym (64 osoby), natomiast na drugim miejscu znalazło się poradnictwo psychologiczne (25 osób). Po 17 osób objętych było wsparciem pedagogicznym oraz prawnym, a po 4 beneficjentów – poradnictwem socjalnym i medycznym. Na przestrzeni ostatnich lat wzrosła liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej, medycznej oraz zawodowej i rodzinnej.

Tabela 24. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
psychologiczne	17	17	25
pedagogiczne	0	0	17
prawne	22	18	17
medyczne	0	0	4
socjalne	80	122	4
zawodowe i rodzinne	0	0	64

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2019, 2020 i 2021 r.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie obejmuje również działania skierowane w stosunku do osób ją stosujących. W 2021 roku odizolowano 11 osób stosujących przemoc w rodzinie, 1 osobę umieszczono w Zakładzie Karnym, natomiast 3 osoby dobrowolnie poddały się leczeniu odwykowemu. Istotnym działaniem mającym na celu resocjalizację sprawców przemocy jest ich udział w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym. W omawianym roku z tego rodzaju wsparcia skorzystała 1 osoba. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób zatrzymanych i umieszczonych w Zakładzie Karnym	1	5	1
liczba osób poddanych dobrowolnemu leczeniu odwykowemu	4	5	3
liczba odizolowanych osób stosujących przemoc	3	8	11
liczba osób biorących udział w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym dla sprawców przemocy	b.d.	3	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Myślenicach za 2019, 2020 i 2021 rok

Gmina Myślenice w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzi również **działania o charakterze profilaktycznym** dla dzieci i młodzieży, jak i skierowane do dorosłych mieszkańców. W 2021 roku na terenie Gminy realizowano kampanie edukacyjno-profilaktyczne na rzecz przeciwdziałania problemowi przemocy domowej, m.in. zorganizowane z uwagi na obchody Światowego Dnia Sprzeciwu Wobec Bicia Dzieci. Ponadto, w okresie wakacyjnym przeprowadzone zostały warsztaty profilaktyczne dla dzieci uczęszczających na zajęcia organizowane przez Placówkę Wsparcia Dziennego „Kreatywnia”, dotyczące wzmacniania samooceny, radzenia sobie z emocjami i trudnymi sytuacjami.

Frustracja wynikająca z wielu ograniczeń nakładanych w związku z pandemią COVID-19, spowodowała wzrost przejawów przemocy domowej, a także nasilenie dotychczasowej przemocy w rodzinie. W niebezpiecznym położeniu znalazły się osoby jej doświadczające, ponieważ w okresie izolacji społecznej osoby te przebywają częściej pod jednym dachem z oprawcą, mają utrudnioną możliwość ucieczki, a także trudniejszy dostęp do specjalistycznej pomocy.

Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

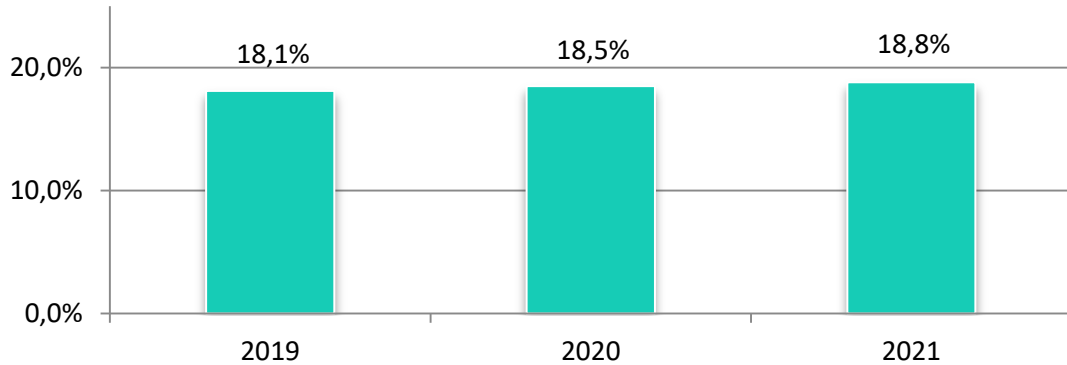
Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W gminie Myślenice odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2021 roku wyniósł

18,8%, co oznacza wzrost w stosunku do 2019 roku o 0,7 pp. Na przestrzeni lat 2019-2021 udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy ulegał regularnemu wzrostowi. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

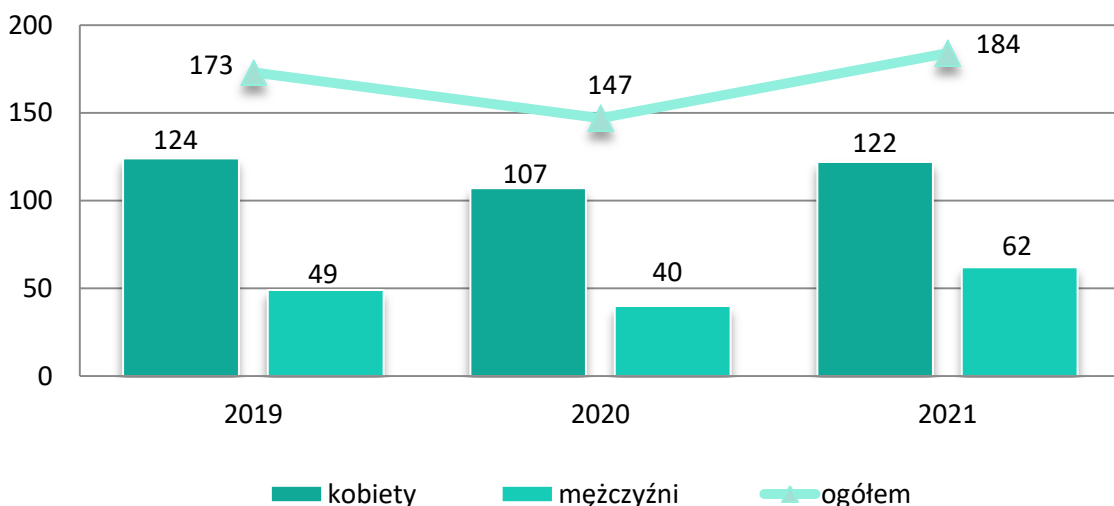
Wykres 26. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Myślenice na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2021 roku 184. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety – 122 osoby, natomiast liczba mężczyzn wyniosła 62. Na przestrzeni lat 2019-2021 dostrzec można wzrost w zakresie liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym, który ukształtował się na poziomie 6% (2021 rok względem 2019 roku).

Wykres 27. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2019-2021

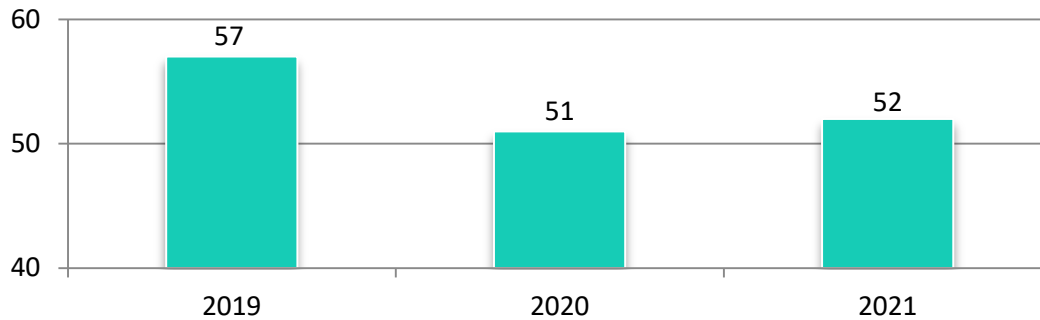

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Centrum Usług Społecznych w Myślenicach realizuje usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2021 roku z tego rodzaju usług skorzystały 52 osoby. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób korzystających ze wsparcia w tym zakresie ulegała nieznacznym wahaniom.

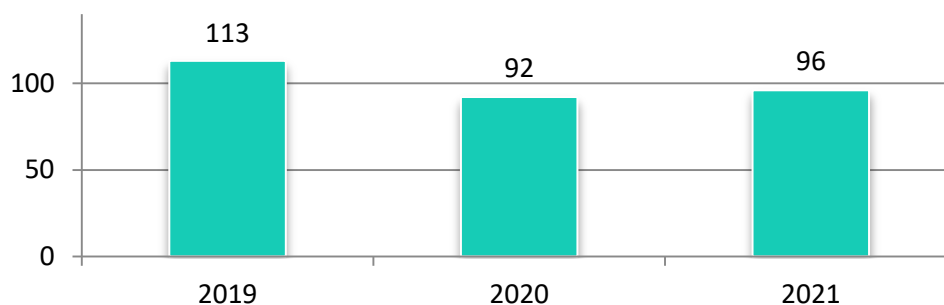
Wykres 28. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W latach 2019-2021 roku z zasiłku pielęgnacyjnego skorzystało 96 mieszkańców po 75 roku życia, zamieszkujący gminę Myślenice. Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzec można wahania w tym zakresie – w 2021 roku odnotowany został spadek względem 2019 roku o 15%, natomiast w stosunku do roku poprzedniego wzrost o 4%.

Wykres 29. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS

i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. Liczbę osób skierowanych w roku sprawozdawczym do domów pomocy społecznej, liczbę osób przebywających w nich oraz przeznaczone na to środki prezentuje poniższa tabela. W latach 2019-2021 łączna liczba mieszkańców Gminy, za których pobyt w DPS poniosła odpłatność Gmina ulegała wahaniom. W 2019 były to 63 osoby, w 2020 roku – 52 osoby, z kolei w 2021 roku – 53. Liczba osób kierowanych do DPS na przestrzeni ostatnich trzech lat utrzymywała się na względnie stałym poziomie, natomiast przeznaczana na ten cel kwota świadczeń wahała się, jednakże w 2021 roku osiągnęła najwyższą wartość – wzrosła o 12% względem roku poprzedniego.

Tabela 26. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób skierowanych do DPS	10	9	9
liczba osób przebywających w DPS	63	52	53
kwota świadczeń (w złotych)	1 689 072,28	1 672 265,26	1 869 782,00

Źródło: Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Myślenicach za rok 2019, 2020 i 2021

Zadania w zakresie wsparcia i aktywizacji najstarszych mieszkańców gminy Myślenice realizuje **Dzienny Dom Senior+ w Myślenicach**, działający w ramach Centrum Usług Społecznych na podstawie Rządowego Programu Wieloletniego Senior+. Placówka ma na celu zapewnienie wsparcia seniorom z terenu miasta i gminy Myślenice, przez które rozumie się osoby nieaktywne zawodowo, powyżej 60 roku życia, poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. Podmiot działa od 2020 roku i od tego czasu do listopada 2022 roku skorzystały z jego oferty 93 osoby (72 kobiety i 21 mężczyzn), zorganizowano wówczas 837 godzin zajęć grupowych oraz 2 249 zajęć indywidualnych. Należy również zaznaczyć, że w gminie Myślenice zaplanowane jest otwarcie **Klubu Senior+**, który będzie funkcjonował od stycznia 2023 roku.

liczba uczestników DDS+

93

liczba godzin zorganizowanych
zajęć grupowych

837

liczba godzin zorganizowanych
zajęć indywidualnych

2 249

W gminie Myślenice w 2021 roku przez Centrum Usług Społecznych realizowany był również program „**Wspieraj Seniora**”, który oferował wsparcie osobom starszym, niepełnosprawnym, chorym i samotny w czasie trwania pandemii. Pomoc polegała przede wszystkim na robieniu zakupów oraz załatwianiu spraw urzędowych. W omawianym roku wpłynęło 255 zgłoszeń do Programu, monitorowano potrzeby u 471 osób, a zaangażowanych w działalność było 19 pracowników CUS oraz 8 wolontariuszy.

Innym programem Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej realizowanym na terenie gminy Myślenice jest „**Korpus Wsparcia Seniorów**”, mający na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych, przez zwiększanie dostępu do tzw. opieki na odległość. Skorzystać z niego mogą wszyscy mieszkańcy Gminy w wieku 65 lat i więcej, mający problemy z samodzielnym funkcjonowaniem, wynikającym z ich stanu zdrowia. Realizacja Programu polega na przekazaniu seniorom opasek, połączonych z usługą operatora pomocy.

Każdy mieszkaniec Gminy, które ukończył 60 rok życia, może również skorzystać z systemu zniżek oferowanych przez lokalnych przedsiębiorców, w postaci **Ogólnopolskiej Karty Seniora**. W 2021 roku wydano 146 Kart. Uzupełnieniem w/w Programu jest **Myślenicka Karta Seniora**, mająca na celu zwiększenie dostępu do usług publicznych poprawiających jakość życia seniorów, podniesienie aktywności i sprawności seniorów, poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury oraz zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych, umożliwienie seniorom rozwoju pasji i zainteresowań oraz aktywnego spędzania czasu wolnego, a także kształtowanie pozytywnego wizerunku. W 2021 roku do CUS wpłynęły 62 wnioski o wydanie Karty.

Sektor pozarządowy stanowi niebagatelną część systemu wsparcia seniorów oraz innych grup zagrożonych marginalizacją. Funkcjonujący na terenie Gminy **Myślenicki**

Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów wspiera aktywność seniorów w lokalnej społeczności, działa na rzecz poprawy warunków ich życia, pełni funkcję podmiotu wyrażającego opinie tej grupy mieszkańców oraz reprezentuje ich interesy.

Wysoki odsetek osób starszych w całym kraju, który z roku na rok wzrasta, a także trwająca pandemia stanowią wyzwanie dla polityki społecznej oraz opieki zdrowotnej. Poza samym zagrożeniem związanym z ryzykiem zachorowania i dotkliwym przebiegiem choroby, istotnym problemem w czasie pandemii jest utrudniony dostęp do leczenia chorób przewlekłych. Ryzykiem jest również nasilenie się innych chorób czy schorzeń związanych z ograniczeniem aktywności ruchowej, jak i społecznej. Na podstawie badań przeprowadzonych w 2020 roku przez Krajowy Instytut Gospodarki Senioralnej na próbie 1 118 osób w wieku senioralnym wynika, że 1/3 ankietowanych przerwała dotychczasowe leczenie, większość badanych odczuła problemy z dostępem do opieki medycznej podczas pandemii, blisko połowa respondentów czuje się samotna podczas trwania pandemii i brakuje im spotkań z innymi ludźmi, a ponad połowa odczuwa potrzebę dostępu do lekarza specjalisty.

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

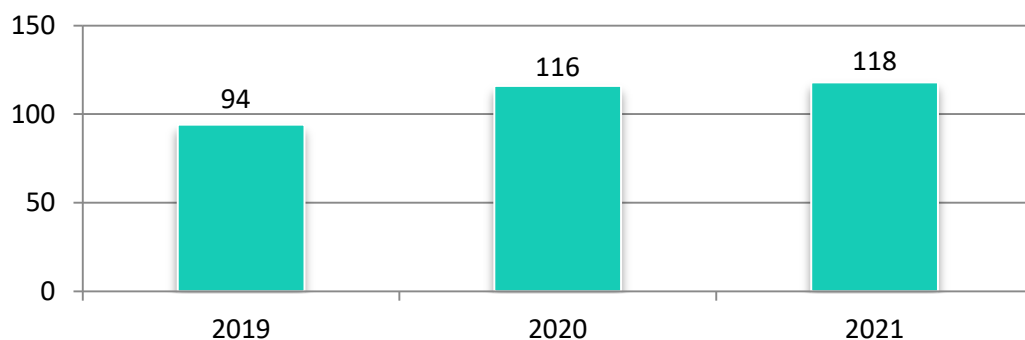
Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy) jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

Bezrobocie w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na czwartym miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 667, a więc rodziny borykające się z problemem bezrobocia stanowiły 18% ogółu.

W 2021 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Centrum Usług Społecznych w Myślenicach z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 118, co oznacza, że w stosunku do 2019 roku wzrosła o 26%.

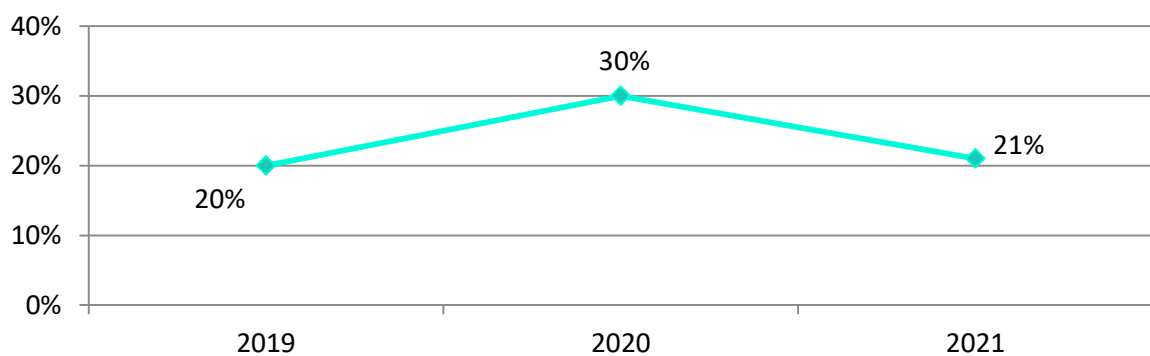
Wykres 30. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Dostrzegalna jest zmienna tendencja jeśli chodzi o zmianę wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W 2019 roku osiągnął on wartość 20%, w 2020 roku – 30%, z kolei w 2021 roku zmniejszył się względem roku poprzedniego i przyjął wartość 21%.

Wykres 31. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2019-2021

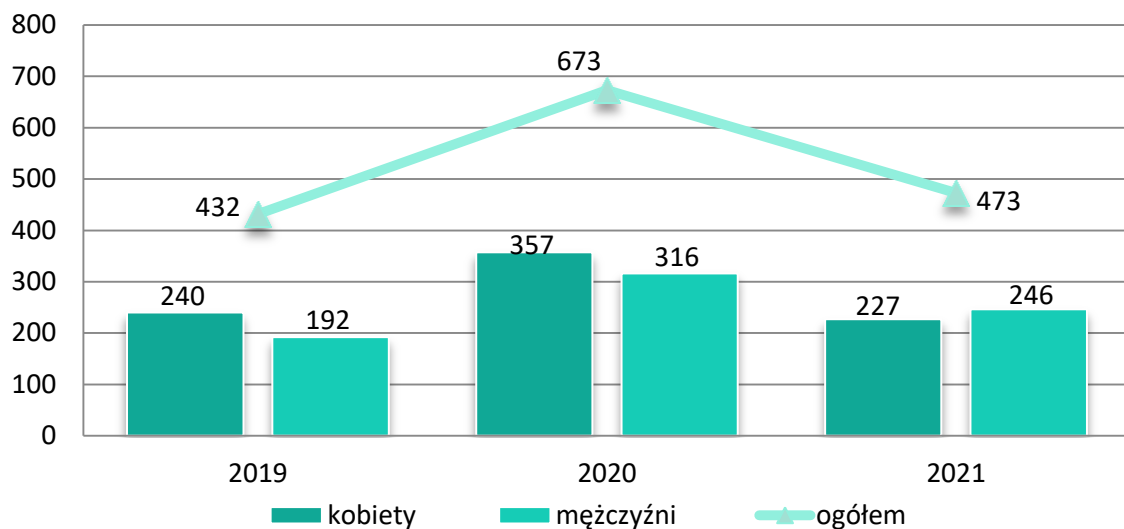

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Na koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Myślenicach, zarejestrowanych było łącznie 473 mieszkańców gminy Myślenice. Oznacza to wzrost względem 2019 roku na poziomie 9% oraz spadek w porównaniu do roku poprzedniego o 30%. Pod względem płci widoczna jest nieznaczna dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet było w 2021 roku mniej niż mężczyzn (liczba kobiet – 227, liczba mężczyzn – 246).

Wykres 32. Mieszkańcy gminy Myślenice zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w 2021 roku w stosunku do 2019 roku nastąpił spadek udziału osób mających mniej niż 25 i 30 lat w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy. Różnica pomiędzy rokiem 2021 a 2019 dla tych grup kształtuje się kolejno na poziomie 1 pp. oraz 6 pp. W przypadku udziału osób powyżej 50 roku wartość ta uległa wzrostowi na przestrzeni lat 2019-2021 – różnica pomiędzy 2019 a 2021 rokiem wynosi 7 pp.

Tabela 27. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Myślenice w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2019-2021

kategoria wiekowa	31 grudnia 2019		31 grudnia 2020		31 grudnia 2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	63	15	100	15	64	14
do 30 roku życia	124	29	196	29	111	23
powyżej 50 roku życia	103	24	166	25	146	31

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Myślenice oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu myślenickiego. W przypadku Gminy dostrzegalny jest systematyczny wzrost w tym zakresie – na przestrzeni lat 2019-2021 ukształtował się on na poziomie 13 pp. Podobna tendencja wystąpiła w przypadku powiatu myślenickiego. Warto zwrócić uwagę na fakt, że odsetek osób długotrwałe bezrobotnych w Gminie, stanowi średnio jedną trzecią wszystkich mieszkańców pozostających bez zatrudnienia. W całej Polsce udział osób długotrwałe bezrobotnych wyniósł w 2021 roku 57%, natomiast w powiecie myślenickim kształtował się na poziomie 33%, a więc sytuacja w gminie Myślenice była korzystniejsza w stosunku do sytuacji w kraju, natomiast mniej korzysta w porównaniu do powiatu.

Tabela 28. Liczba długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Myślenice oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu myślenickiego na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie		2019	2020	2021
Gmina	liczba osób	96	178	165
	udział (%)	22	26	35
Powiat	liczba osób	1 195	1 923	1 294
	udział (%)	24	23	33

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Myślenice prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Myślenicach w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne. Jak przedstawia poniższa tabela, największym zainteresowaniem mieszkańców Gminy w 2021 roku cieszyły się staże, z których skorzystały wówczas 124 osoby. Na drugim miejscu znalazły się prace interwencyjne (73 osoby), a na trzecim szkolenia (55 osób). Na przestrzeni ostatnich trzech lat dostrzec można wzrost zainteresowania aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu wśród mieszkańców, za wyjątkiem bonu zatrudnieniowego.

Tabela 29. Liczba osób objętych formami aktywizacji PUP w Myślenicach w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
staże	98	68	124
szkolenia	45	32	55
dotacje	42	34	49
prace interwencyjne	52	47	73
doposażenia	13	7	15
bon zatrudnieniowy	7	6	3
bon na zasiedlenie	0	1	6

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Myślenicach

Na terenie gminy Myślenice funkcjonuje **Ochotniczy Hufiec Pracy**, obejmujący swoją działalnością wszystkie gminy powiatu myślenickiego. Ochotnicze hufce pracy to państwowe jednostki budżetowe, wykonujące zadania w zakresie zatrudnienia oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży. W ramach Hufca Pracy 6-10 w Myślenicach działa **Młodzieżowe Centrum Kariery** oraz **Młodzieżowe Biuro Pracy**, świadczące poradnictwo i przekazujące informacje dotyczące możliwości zatrudnienia. Podmiot prowadzi kształcenie zawodowe poprzez współpracę z 91 zakładami pracy z powiatu myślenickiego. Osoby zainteresowane odbywają praktyki w wybranym zakładzie, a następnie zdają egzamin upoważniający ich do wykonywania zawodu. Poza kształceniem zawodowym, Hufiec zajmuje się także animacją czasu wolnego młodzieży, poprzez organizację różnego rodzaju imprez kulturalno-oświatowych, sportowych, czy turystycznych.

W związku z pandemią COVID-19 oraz związanymi z nią obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzanymi obostrzeniami oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, jak między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

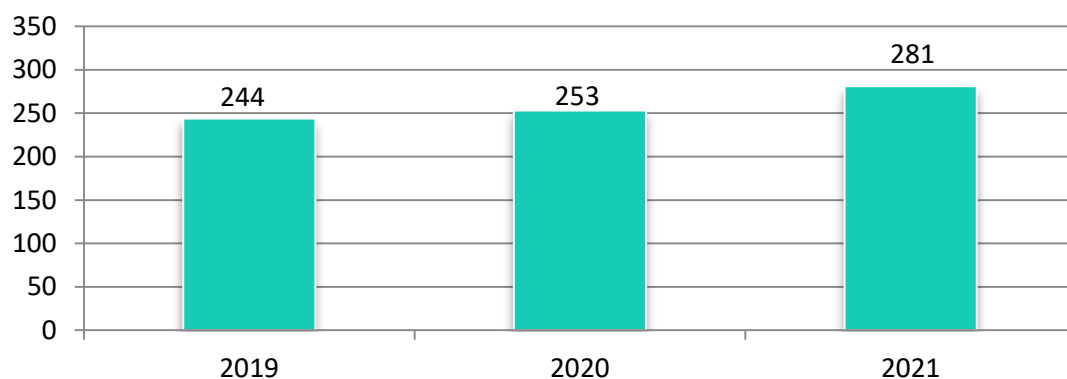
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Ubóstwo w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na trzecim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie Myślenice. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 667, a więc rodziny borykające się z problemem ubóstwa stanowiły 42% ogółu.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021 ulegała systematycznemu wzrostowi. W 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystały 244 rodziny, w 2020 – 253, natomiast w 2021 roku – 281.

Wykres 33. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku zasiłki stałe pobierało 160 osób, natomiast zasiłek okresowy – 232 osoby. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego jak i okresowego ulegała wahaniom, jednakże w przypadku zasiłku stałego w 2021 roku osiągnęła najwyższą wartość, natomiast w przypadku zasiłku okresowego – najniższą

na przestrzeni ostatnich trzech lat. Zasiłek celowy został przyznany w 2021 roku 651 osobom, co również oznacza wahania liczby beneficjentów pobierających go na przestrzeni lat 2019-2021.

Tabela 30. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021

rodzaj zasiłku	2019		2020		2021	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	155	858 769	153	857 057	160	887 958
zasiłek okresowy	244	208 534	258	286 714	232	265 824
zasiłek celowy	489	408 325	677	564 402	651	571 287

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Centrum Usług Społecznych w Myślenicach od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił przeprowadzany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością.

W 2021 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 546 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 118 osobom z 53 rodzin. W ciągu ostatnich trzech lat liczba osób otrzymujących świadczenie pieniężne ulegała systematycznemu wzrostowi, natomiast w przypadku świadczeń niepieniężnych dostrzegalny jest regularny spadek.

Tabela 31. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	236	529	546
świadczenie niepieniężne	212	189	118

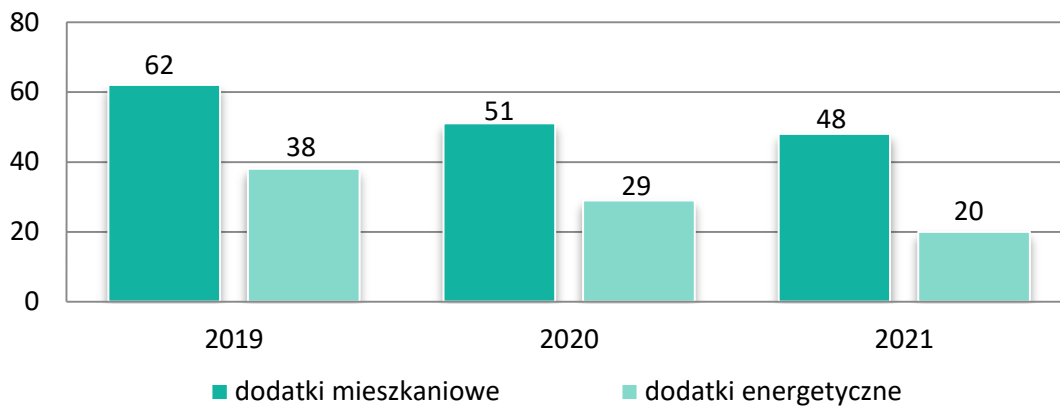
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Na przestrzeni ostatnich lat liczba gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia w formie dodatków mieszkaniowych oraz energetycznych ulegała regularnemu spadkowi. W 2021 roku wsparcie w formie dodatku

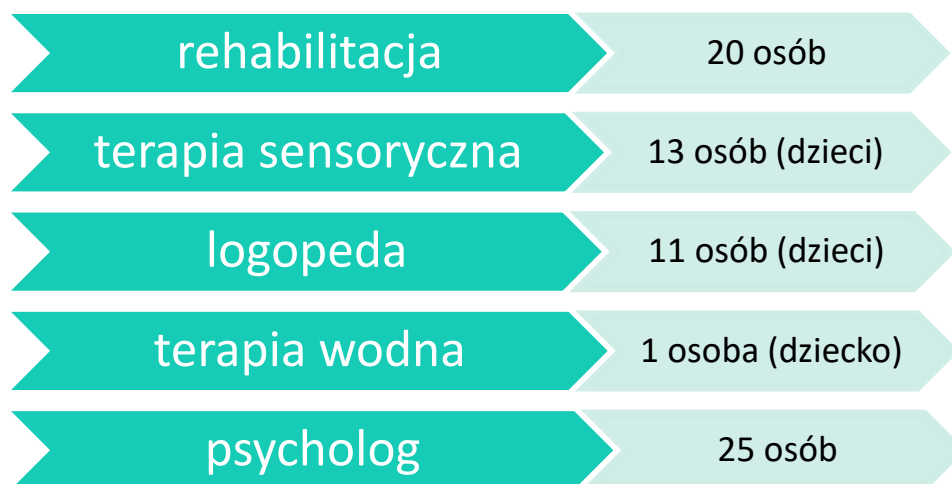
mieszkańcowi przyznano 48 gospodarstw domowym, natomiast w przypadku dodatków energetycznych, ich beneficjentami było 20 rodzin.

Wykres 34. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe oraz energetyczne w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Kompleksowa aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym realizowana jest na terenie gminy Myślenice za sprawą projektu „Aktywne Myślenice”, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego. W 2021 roku zrekrutowano do Projektu 24 nowe osoby, jednakże wsparciem objętych było łącznie 68 osób. Na poniższej grafice przedstawiono oferowane formy wsparcia oraz liczbę korzystających z nich osób.

Osoby doświadczające ubóstwa, w tym również osoby borykające się z problemem bezdomności mogą otrzymać wsparcie niesione przez **Parafialny Zespół Caritas „Betania” z Myślenic**, stanowiący wspólnotę zrzeszającą wolontariuszy zaangażowanych w udzielanie pomocy osobom potrzebującym. W ramach działalności Caritas „Betania” funkcjonuje Biuro Charytatywne, gdzie mogą zgłaszać się osoby zainteresowane otrzymaniem wsparcia, organizowane są zbiórki żywności, wydawane są posiłki, wypożyczany sprzęt medyczny oraz

wiele innych. Adresatami pomocy udzielanej przez podmiot są wszystkie grupy społeczne, ze szczególnym naciskiem na osoby ubogie, samotne oraz osoby z niepełnosprawnościami, w tym głuchonieme.

Przy Centrum Usług Społecznych od 2021 roku funkcjonuje **Centrum Aktywności Lokalnej**, będące przestrzenią do integracji, spotkań, wzajemnej pomocy i edukacji. Przekształcenia w strukturze instytucjonalnej pomocy społecznej w gminie Myślenice, nałożyło na CUS obowiązek utworzenia nowych stanowisk pracy, w tym **organizatora społeczności lokalnej**. Zadania osoby obejmującej w/w stanowisko zostały szczegółowo określone w art. 32. ustawy z dnia 19 lipca 2019 roku o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Należą do nich:

- 1) prowadzenie na bieżąco rozeznania:
 - a) potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających,
 - b) potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających;
- 2) opracowywanie, w oparciu o wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających, planu organizowania społeczności lokalnej i jego aktualizacji oraz realizacja tego planu;
- 3) podejmowanie działań w celu aktywizacji wspólnoty samorządowej, w szczególności organizowanie działań wspierających;
- 4) inicjowanie innych niż określone w pkt 3 działań zmierzających do wzmocnienia więzi społecznych i integracji wspólnoty samorządowej;
- 5) współpraca z podmiotami prowadzącymi na obszarze działania centrum animację lokalną lub inne formy pracy środowiskowej.

Oferta CAL jest dedykowana wszystkim mieszkańcom gminy Myślenice, z uwzględnieniem grup wykluczonych społecznie, bądź zagrożonych wykluczeniem. Szeroko zakrojone działania CAL, wspierają całą społeczność lokalną, według jej potrzeb i w oparciu o jej potencjał. Centrum organizuje działania integrujące środowisko, ze szczególnym nastawieniem na integrację rodzinną i międzypokoleniową, a także poprzez tworzące się grupy samopomocowe, czy realizację szeregu warsztatów wzmacniających kompetencje społeczne dzieci i młodzieży, kobiety oraz podnoszących kompetencje rodzicielskie.

Działalność CAL opiera się w znacznej części na pracy wolontariuszy, zaangażowanych w aktywizowanie i niesienie pomocy społeczności lokalnej. Centrum stanowi również istotny zasób w zakresie wspierania sektora pozarządowego, m.in. poprzez prowadzenie dyżurów i szkoleń dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, a także dla wolontariuszy. CAL

korzysta także ze wsparcia Biura Inicjatyw Społecznych w zakresie rozwijania i budowania współpracy z NGO, a także aktywizowania lokalnej społeczności.

CAL wspólnie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Myślenice, organizuje wydarzenia akcyjne, takie jak rodzinne pikniki, Tydzień rodzin, wigilie dla osób potrzebujących i seniorów. Uczestniczy również w wydarzeniach z udziałem osób z niepełnosprawnościami, a także włącza te osoby w wydarzenia i warsztaty. Centrum partneruje grupom nieformalnym i NGO w projektach, wspierając głównie informacyjnie i organizacyjnie. Ponadto, realizowane są akcje społeczne o charakterze ekologicznym (np. sąsiedzkie sprzątanie ulic), a także warsztaty integrujące dla rodzin wspierające środowisko naturalne (np. wykonywanie budek dla ptaków, karników, hoteli dla owadów). Podmiot współorganizuje akcje społeczne na rzecz osób bezdomnych, czy akcje świąteczne dla osób przebywających na oddziale ZOL.

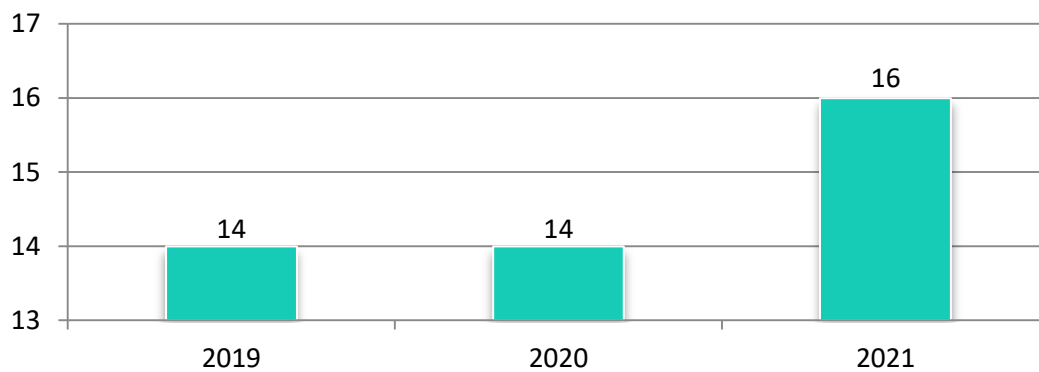
CAL jest miejscem otwartym na współpracę. Każdy mieszkaniec Gminy ma możliwość przedstawienia swojego pomysłu na wsparcie własnej społeczności lokalnej lub grupy społecznej. Według możliwości udostępniane jest także miejsce na spotkania, czy warsztaty dla społeczności. Do pracowników CAL zgłaszają się także osoby, które chcą podjąć jakąś inicjatywę na rzecz swojej społeczności lokalnej, ale nie posiadają wystarczającej wiedzy w zakresie możliwości lub sposób jej realizacji, ale też osoby, które potrzebują wsparcia w realizacji projektów.

Biorąc pod uwagę powyższe, CAL jest miejscem zapewniającym wszechstronny rozwój społeczności lokalnej, stanowi motor pozytywnej zmiany społecznej, a także wspiera i integruje mieszkańców Gminy, ale również funkcjonujące na jej terenie podmioty samorządowe i pozarządowe.

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2021 roku z pomocy i wsparcia CUS z powodu bezdomności skorzystało 16 osób. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób uległa nieznacznemu wzrostowi.

Wykres 35. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2019-2021

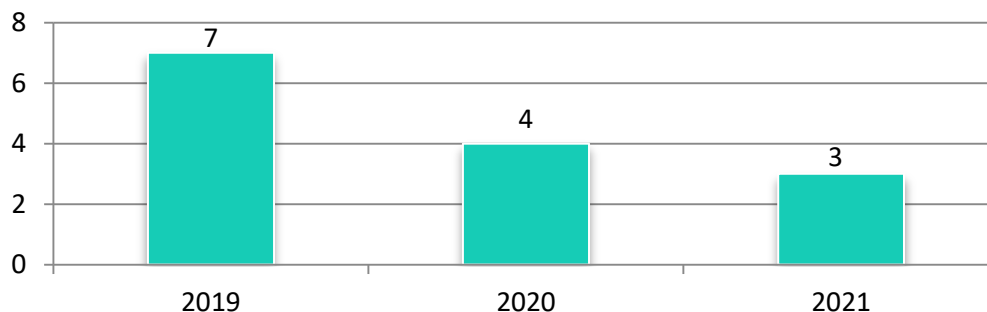

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Zadanie własne gminy w zakresie udzielania **schronienia** osobom tego pozbawionym jest na terenie gminy Myślenice realizowane jest na podstawie współpracy z sąsiednimi gminami, w tym m.in. z **Dzieło Pomocy św. Ojca Pio w Krakowie**. Placówka udziela wsparcia w formie doraźnej – możliwość skorzystania z łaźni, pralni i garderoby, a także w formie specjalistycznej – prowadzenie konsultacji socjalnych i zawodowych, poradnictwa psychologicznego i grup wsparcia.

W 2021 roku CUS poniósł odpłatność za pobyt w schronisku dla 3 bezdomnych mieszkańców Gminy, w roku poprzednim pomocy udzielono 4 osobom, natomiast w 2019 roku zaistniała potrzeba umieszczenia 7 mieszkańców w schronisku. Z przedstawionych danych wynika, że na terenie Gminy zapotrzebowanie na tą formę wsparcia maleje, jednakże warto mieć na uwadze fakt, że wiele osób bezdomnych nie jest objętych pomocą w formie schronienia, również z braku zgody z ich strony.

Tabela 32. Liczba osób, którym udzielono schronienia w latach 2019-2021 w gminie Myślenice

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

3. Analiza wyników badań ilościowych

Dorośli mieszkańcy gminy Myślenice

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne występujące wśród dorosłych mieszkańców gminy Myślenice, ze szczególnym uwzględnieniem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków, przemocy, korzystania z urządzeń elektronicznych, hazardu oraz innych uzależnień o podłożu behawioralnym. Dodatkowo zbadana została sytuacja osób bezrobotnych, z niepełnosprawnościami oraz seniorów z terenu Gminy, a także diagnozie poddano problem ubóstwa i wykluczenia społecznego, bezpieczeństwa publicznego oraz stan zdrowia psychicznego i fizycznego mieszkańców Gminy.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Myślenice wzięło udział 629 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 69% ogółu, natomiast mężczyźni – 31%.

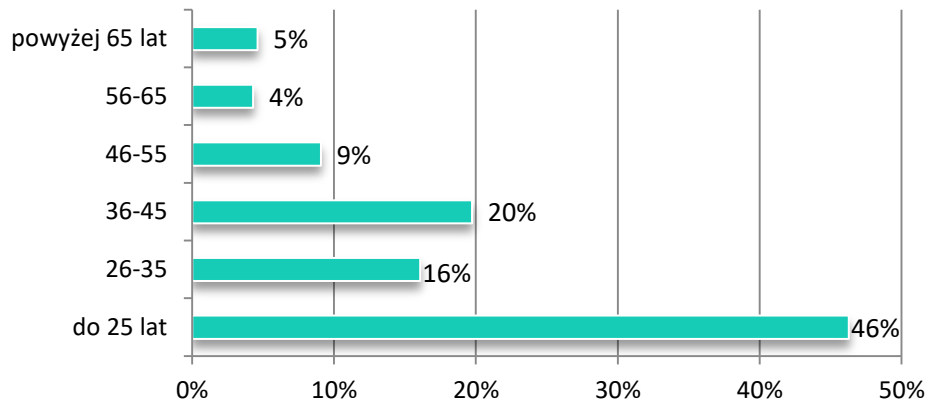
Rysunek 13. Płeć: (N=629)

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani do 25 roku życia (46%). W badaniu wzięli udział również mieszkańcy w wieku 36-45 lat (20%), 26-35 lat (16%) oraz 46-55 lat (9%). Wśród respondentów znalazły się również osoby mieszczące się w przedziale wiekowym 56-65 lat (4%) oraz mające powyżej 65 lat (5%).

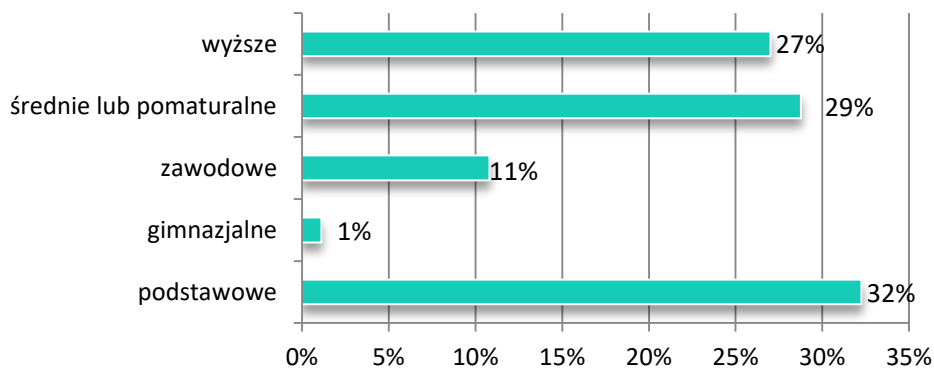

Wykres 36. Wiek: (N=629)

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem podstawowym (32%), średnim lub pomaturalnym (29%) oraz wyższym (27%). Co dziewiąty badany posiada zawodowe (11%), natomiast 1% wskazał na wykształcenie gimnazjalne.

Wykres 37. Wykształcenie: (N=629)

Pierwsze, wprowadzające pytanie zawarte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło ogólnych obszarów problemowych, występujących na terenie Gminy. Respondenci w pierwszej kolejności mieli ocenić poziom natężenia problemów wymienionych w kafeterii odpowiedzi, które mogą występować na terenie Gminy. Do oceny posłużyła skala od 1 do 5, na której 0 oznacza „nie mam zdania”, 1 – „bardzo duży”, 2 – „duży”, 3 – „średni”, 4 – „mały” 5 – „bardzo mały”. Jak wynika z odpowiedzi respondentów, głównymi problemami w Gminie, które wymagają wzmożonych działań są: uzależnienia (46%), emigracja ludzi młodych (42%), samotność/izolacja osób starszych (41%) oraz długotrwała lub ciężka choroba (39%) – największy odsetek badanych ocenił je jako duże bądź bardzo duże. Niska skala problemu dotyczy zdaniem ankietowanych przede wszystkim bezdomności (51%), ubóstwa (33%) oraz przestępczości (31%). Część badanych mieszkańców nie posiada wiedzy na temat poziomu

natężenia poszczególnych problemów występujących na terenie Gminy, a wśród nich najczęściej wskazywano na przemoc w rodzinie (20%).

Tabela 33. Proszę ocenić poziom natężenia niżej wymienionych problemów społecznych na terenie Gminy. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie 1 odpowiedź. Do oceny proszę posłużyć się sześciopunktową skalą, na której 0 oznacza „nie mam zdania”, 1 – „bardzo duży”, 2 – „duży”, 3 – „średni”, 4 – „mały”, 5 - „bardzo mały”. (N=629)

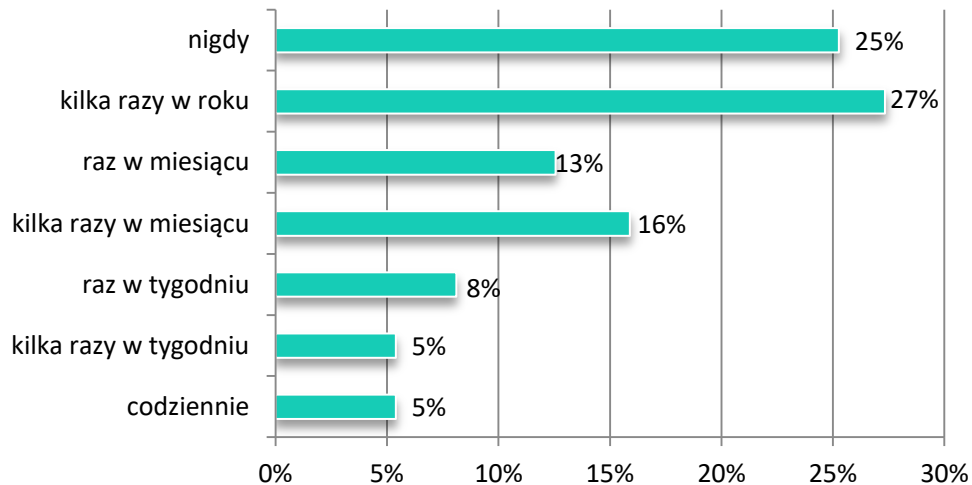
wyszczególnienie	0	1	2	3	4	5
bezrobocie	18%	4%	12%	36%	21%	8%
ubóstwo	8%	6%	17%	35%	28%	5%
bezdomność	14%	8%	10%	16%	29%	22%
przemoc w rodzinie	20%	7%	18%	26%	17%	11%
uzależnienia	9%	24%	22%	24%	12%	9%
niepełnosprawność	11%	9%	19%	34%	21%	7%
samotność/izolacja osób starszych	15%	18%	23%	23%	15%	6%
bezzradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	17%	9%	25%	31%	13%	5%
samotne rodzicielstwo	16%	9%	24%	28%	16%	7%
długotrwała lub ciężka choroba	17%	15%	24%	25%	16%	3%
emigracja ludzi młodych	12%	17%	25%	24%	16%	7%
przestępczość	16%	11%	16%	26%	20%	11%
niski poziom integracji mieszkańców	16%	13%	21%	23%	19%	8%
mała aktywność mieszkańców w życiu publicznym	11%	13%	21%	26%	22%	7%
złe warunki mieszkaniowe	15%	11%	18%	31%	21%	5%

Problem alkoholowy

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Można zauważyć, iż po 5% sięga po alkohol codziennie oraz kilka razy w tygodniu, 8% respondentów – raz w tygodniu, 16% osób – kilka razy w miesiącu, z kolei 13% – raz w miesiącu. natomiast 11% – kilka razy w miesiącu. Abstynencję zadeklarowało 25% mieszkańców, z kolei średnio co czwarty badany sięga po niego okazjonalnie, tj. kilka razy w roku (27%).

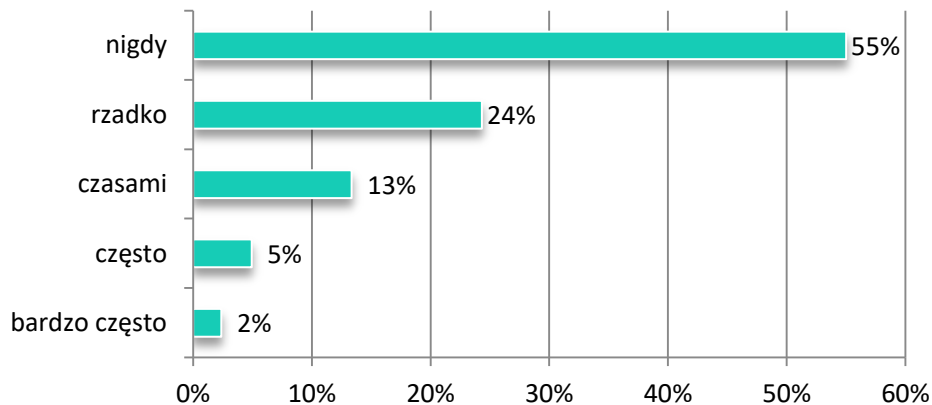

Wykres 38. Jak często spożywa Pan/i alkohol? (N=629)

Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie. Jak wynika z zebranych danych 44% respondentów było świadkiem takiej sytuacji w ciągu ostatnich 12 miesięcy. 24% badanych wskazało na odpowiedź „rzadko”, 13% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami, 5% – często, natomiast 2% – bardzo często.

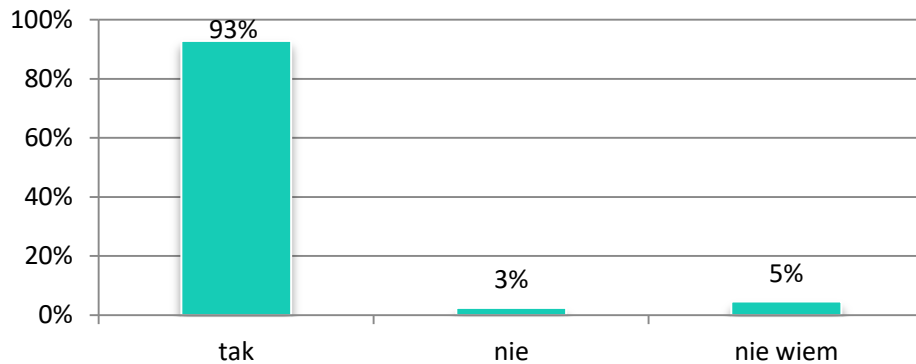
Wykres 39. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? (N=629)

W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród niewielkiej części mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie. Odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło 5% badanych, a 3% stwierdziło, że nie ma on negatywnego wpływu.

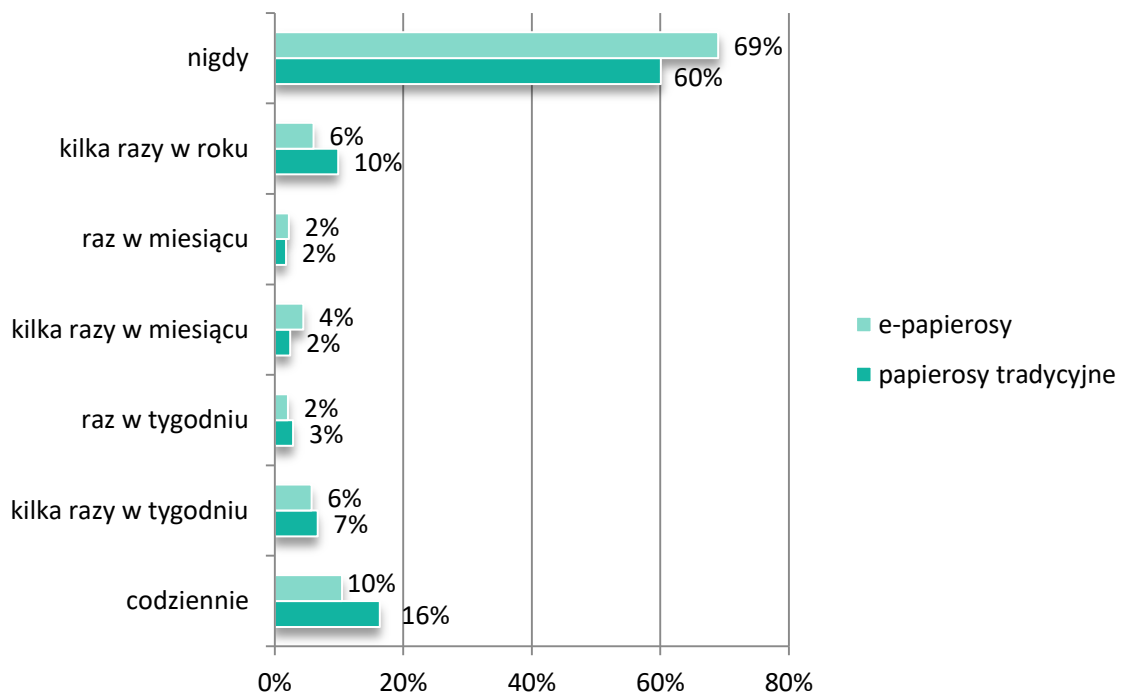
Wykres 40. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? (N=629)

Problem nikotynowy

Drugi z analizowanych w Diagnozie obszarów, miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów oraz e-papierosów przez dorosłych mieszkańców gminy Myślenice. Spośród wszystkich badanych osób, papierosy pali 40%, przy czym 10% sięga po nie kilka razy w roku, po 2% – kilka razy w miesiącu i raz w miesiącu, 3% – raz w tygodniu, 7% – kilka razy w tygodniu, natomiast 16% – codziennie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że e-papierosy pali mniejszy odsetek mieszkańców, tj. 30%, z czego 6% badanych kilka razy w roku i kilka razy w tygodniu, po 2% – raz w tygodniu i raz w miesiącu, 4% - kilka razy w miesiącu, z kolei 10% respondentów – codziennie.

Wykres 41. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe) oraz e-papierosy? (N=629)

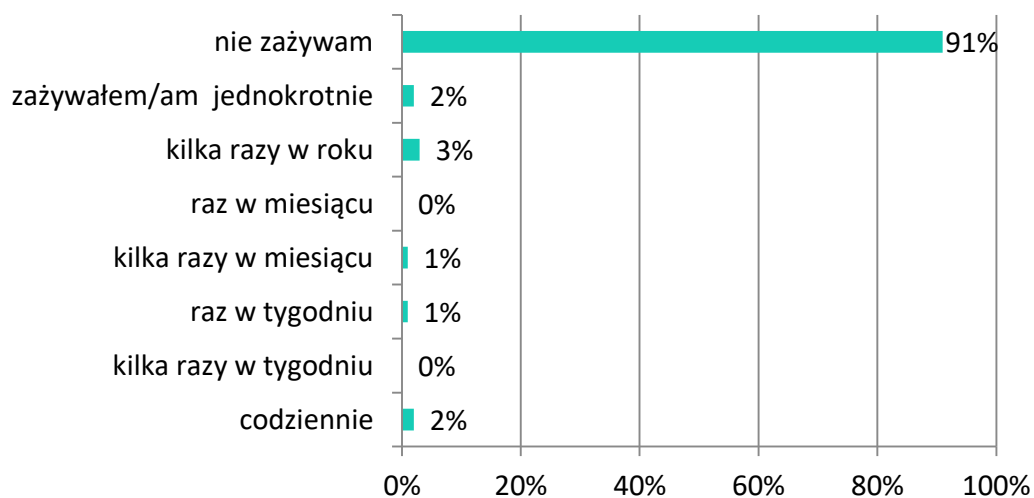

Problem narkotykowy

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali zażywania środków psychoaktywnych innych niż alkohol, przez dorosłych mieszkańców Gminy. Sięgnięcie po tego typu substancje zadeklarowało 9% badanych, wśród których po 1% zażywa je raz w tygodniu i kilka razy w miesiącu, po 2% - codziennie i jednokrotnie, natomiast 3% respondentów zadeklarowało, że do takich sytuacji dochodzi kilka razy w roku. Ponadto, 1 osoba zażywa środki psychoaktywne kilka razy w tygodniu.

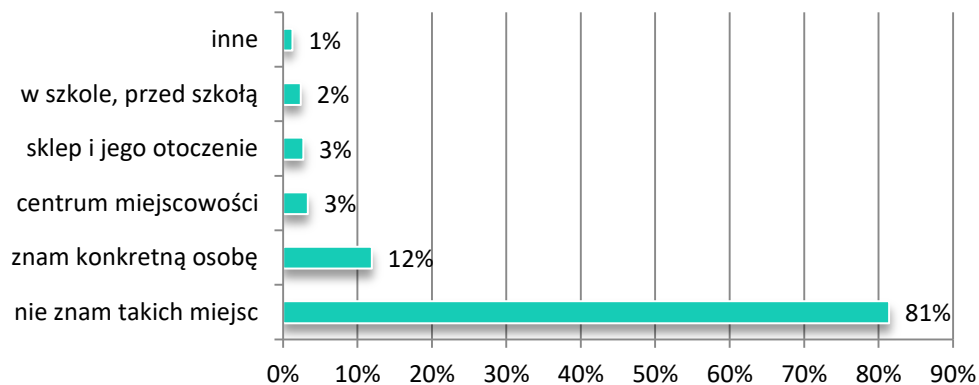
Wykres 42. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? (N=629)

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość konkretnych miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Znajomość takich miejsc zadeklarował stosunkowo wysoki odsetek, bo 19% badanych, przy czym 12% wskazało znajomość konkretnej osoby, po 3% – centrum miejscowości oraz sklep i jego otoczenie, 2% ankietowanych wskazało na szkołę, z kolei 1% zaznaczył inne miejsca, w tym: *Zarabie skate park, na ulicy Solidarności, basen, okolice Myślenickiego Ośrodka Kultury i Sportu oraz parking w dzielnicy turystycznej.*

Wykres 43. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? (N=629)

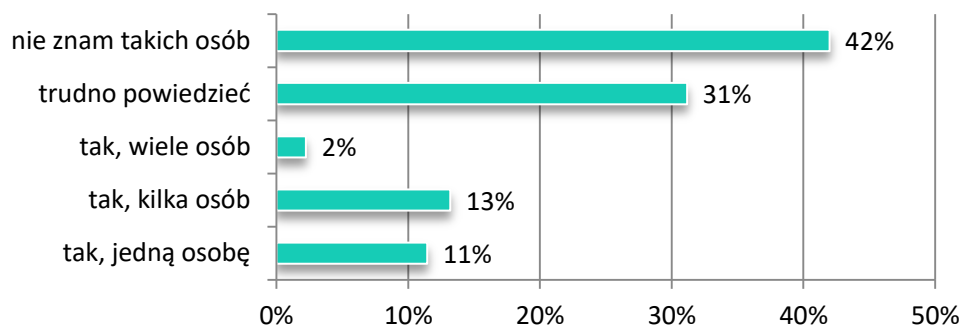

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Problem przemocy

Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. 11% odpowiedziało, że zna jedną taką osobę, 13% – kilka osób, a 2% – wiele. Średnio co trzeci respondent nie jest pewien czy zna taką osobę (31%), natomiast blisko połowa badanych nie zna osób doświadczających przemocy domowej (42%).

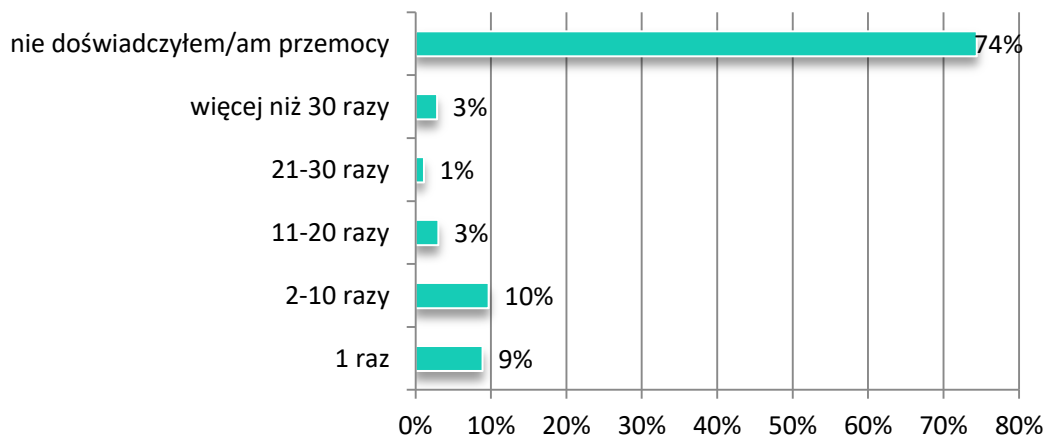
Wykres 44. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu? (N=629)

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatniego roku. Z zebranych danych wynika, że w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, przemocy doznało 26% mieszkańców, wśród których 9% doświadczyło jej 1 raz, 10% – 2-10 razy, po 3% – 11-20 razy oraz więcej niż 30 razy, natomiast 1% – 21-30 razy.

**Wykres 45. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?
(N=629)**

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 100 badanych, tj. 63%. Przemocy fizycznej doznało 50 respondentów (31%), mobbingu – 37 osób (23%), przemocy seksualnej – 19 osób (12%), zaniedbania – 14 osób (9%), natomiast przemocy ekonomicznej doznało 12 ankietowanych (8%). Dodatkowo, 23 osoby nie potrafiły jednoznacznie stwierdzić jakiego rodzaju przemocy doświadczyły (14%).

**Tabela 34. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?
(N=161)**

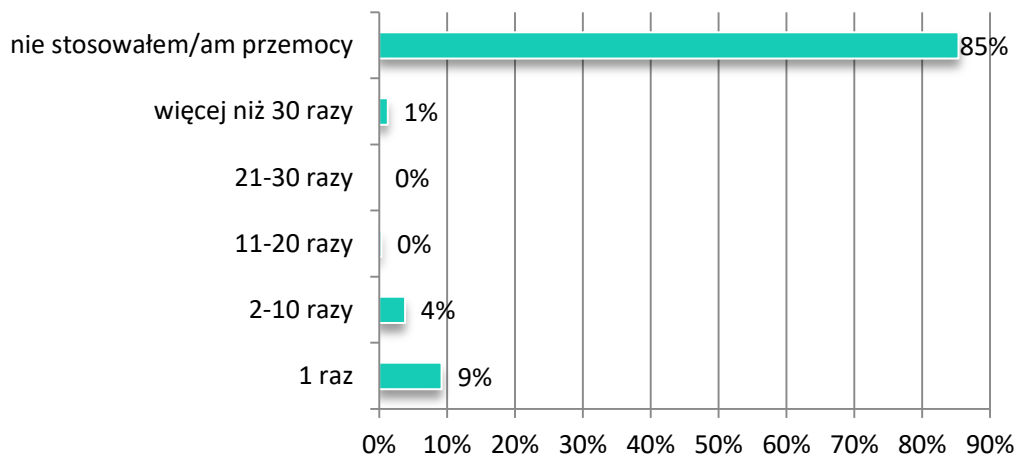
Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	63%	100
przemoc fizyczna	31%	50
mobbing	23%	37
nie wiem	14%	23
przemoc seksualna	12%	19
zaniedbanie	9%	14
przemoc ekonomiczna	8%	12

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy przyznało się 14% badanych mieszkańców z gminy Myślenice. 9% ankietowanych zastosowało ją jednokrotnie, 4% – 2-10 razy, natomiast 1% – więcej niż 30 razy.

Wykres 46. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? (N=629)

Jak wynika z poniższej tabeli mieszkańcy, którzy dopuścili się przemocy, najczęściej stosowali przemoc psychiczną (47 osób, tj. 51%) oraz fizyczną (27 osób, tj. 29%). W dalszej kolejności wskazywano na zaniedbanie (8 osób, tj. 9%), przemoc seksualną i mobbing (po 4 osoby, tj. 4%) oraz przemoc ekonomiczną (3 osoby, tj. 3%). Dodatkowo, 17 osób nie potrafiło jednoznacznie stwierdzić jaki rodzaj przemocy zastosował (18%).

Tabela 35. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? (N=92)

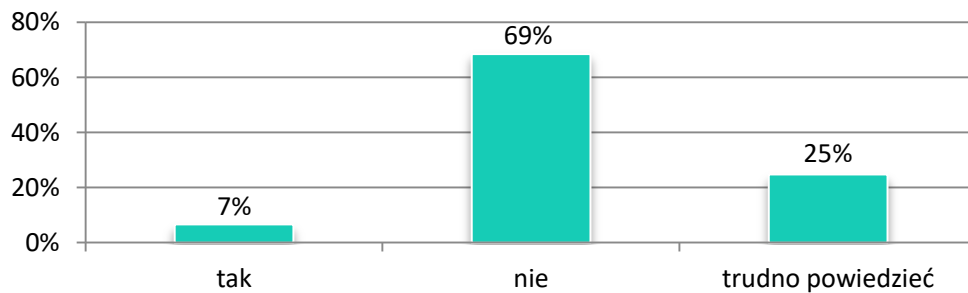
Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	51%	47
przemoc fizyczna	29%	27
nie wiem	18%	17
zaniedbanie	9%	8
przemoc seksualna	4%	4
mobbing	4%	4
przemoc ekonomiczna	3%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejną analizowaną w Diagnostyce kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że u 7% respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej, a 25% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi w tym zakresie. Negatywnie ocenia tego typu zachowanie 69% mieszkańców.

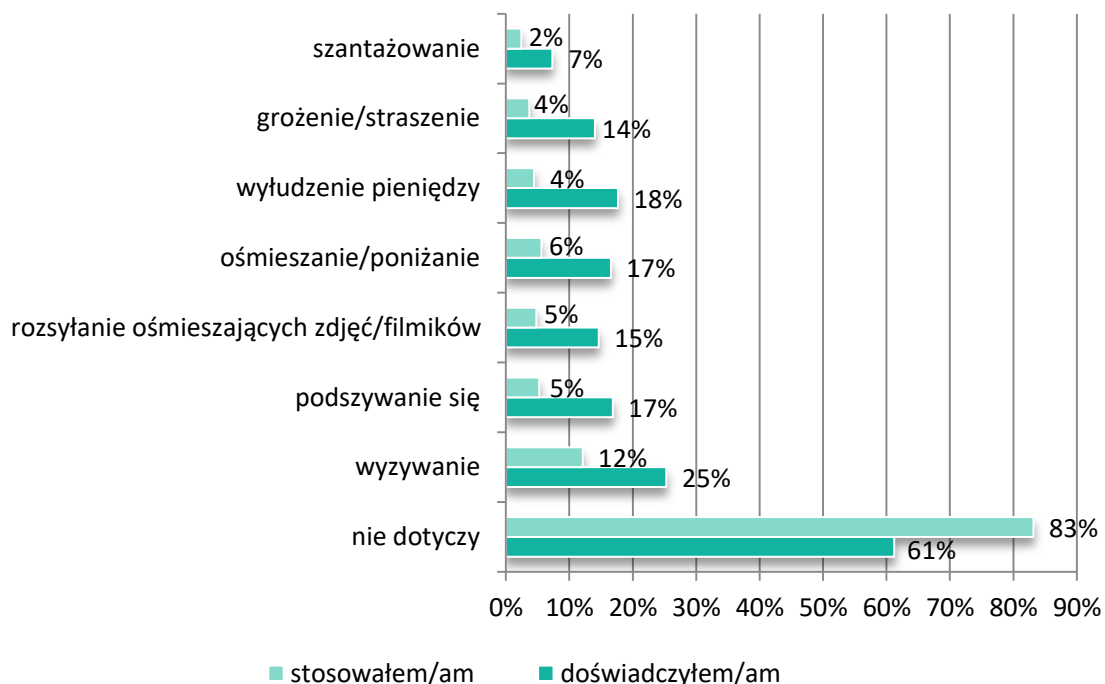

Wykres 47. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? (N=629)

Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród mieszkańców gminy Myślenice, poprosiliśmy ankietowane osoby o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się doświadczyć oraz stosować, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy. Z deklaracji respondentów wynika, że problemu tego doznało 39% badanych, w tym: 25% wyzywania, 18% wyłudzenia pieniędzy, po 17% podszywania się i ośmieszania/poniżania, 15% rozsyłania ośmieszających filmików/zdjęć, 14% grożenia/straszenia, natomiast 7% szantażowania. Do stosowania cyberprzemocy przyznało się 17% respondentów, w tym 12% badanych do wyzywania, po 5% podszywania się i rozsyłania ośmieszających zdjęć/filmików, po 4% grożenia/straszenia oraz wyłudzenia pieniędzy, 6% ośmieszania/poniżania, z kolei 2% szantażowania.

Wykres 48. Czy doznał/a i/lub stosował/a Pan/i kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? (N=629)

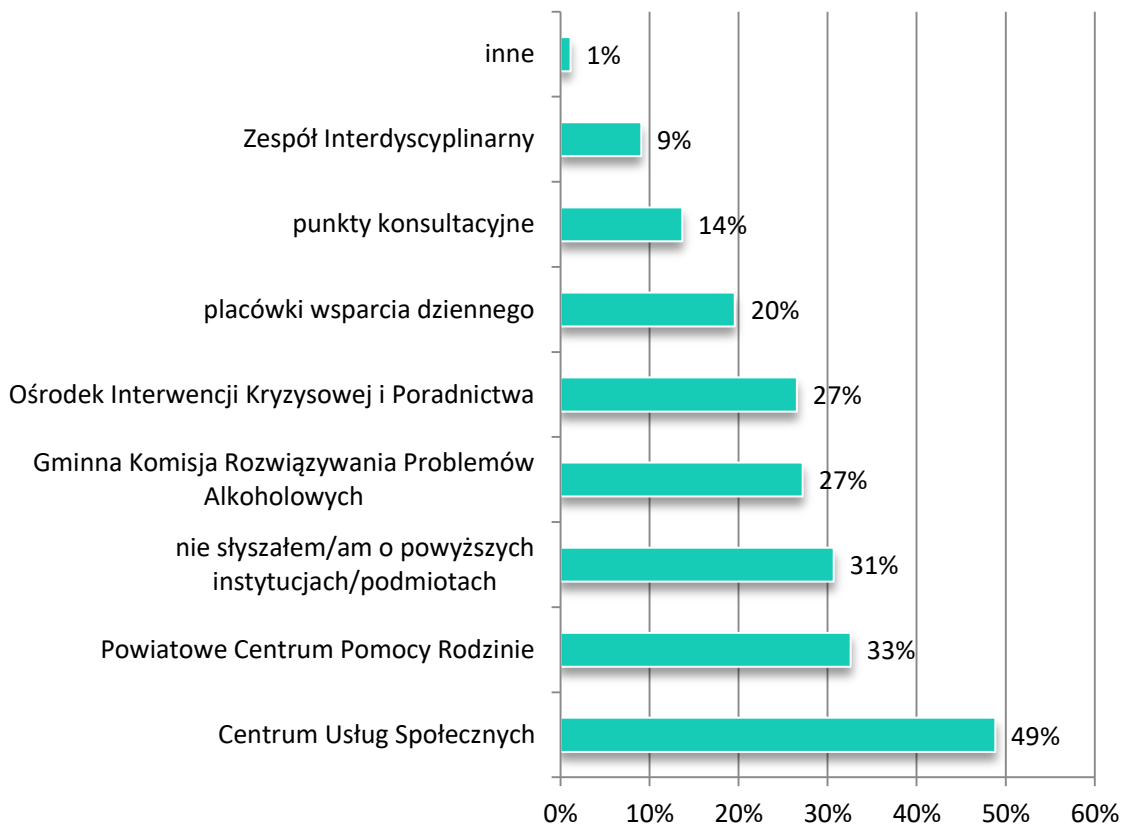

Działania profilaktyczne

W pierwszym pytaniu bloku tematycznego dotyczącego działań profilaktycznych, zostało zadane pytanie o znajomość instytucji/placówek funkcjonujących na terenie Gminy. Jak wynika z prezentowanych danych, najczęściej badanych słyszało o Centrum Usług Społecznych (49%). Średnio co trzeci badany deklaruje znajomość Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (33%), natomiast co czwarty – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa (po 27%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na placówki wsparcia dziennego (20%), punkty konsultacyjne (14%) oraz Zespół Interdyscyplinarny (9%). Blisko co trzeci respondent nie słyszał o powyższych instytucjach/podmiotach (31%), natomiast 1% odpowiedzi padło na inne miejsca, gdzie wymienione zostały *Poradnia Zdrowia Psychicznego, Dzienny Oddział Psychiatryczny, Centrum Aktywności Lokalnej Myślenice i Droginia, Centrum Psychologii, Policja, Straż Miejska, Sąd, Caritas Betania oraz szkoły jako placówki publiczne.*

Wykres 49. O jakich instytucjach/placówkach funkcjonujących na terenie Gminy Pan/i słyszał/a? (N=629)

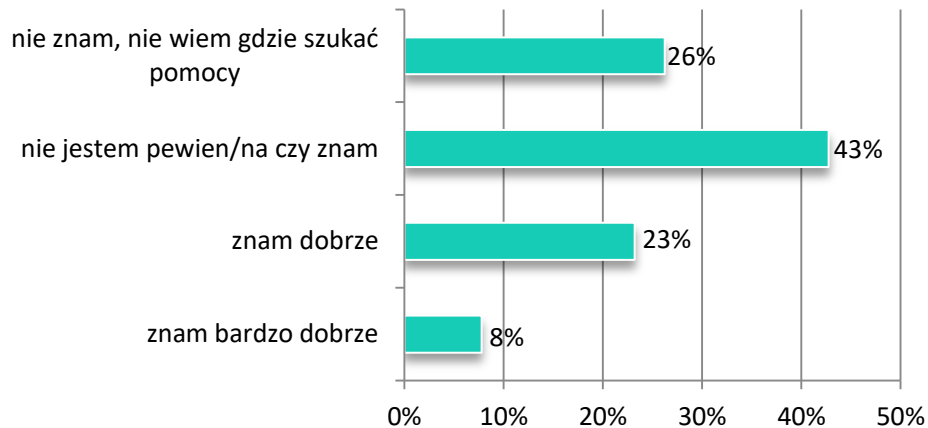

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kwestii znajomości danych kontaktowych do instytucji, gdzie można się zgłosić w razie problemów, wyniki kształtują się na zróżnicowanym poziomie. 43% mieszkańców biorących udział w badaniu nie jest pewnych, czy zna takie dane kontaktowe, co czwarty zna dobrze tego typu dane (23%), a 8% zna je bardzo dobrze. Aż 26% badanych stwierdziło, że nie zna danych do miejsc, w których można uzyskać pomoc i nie wie gdzie szukać pomocy.

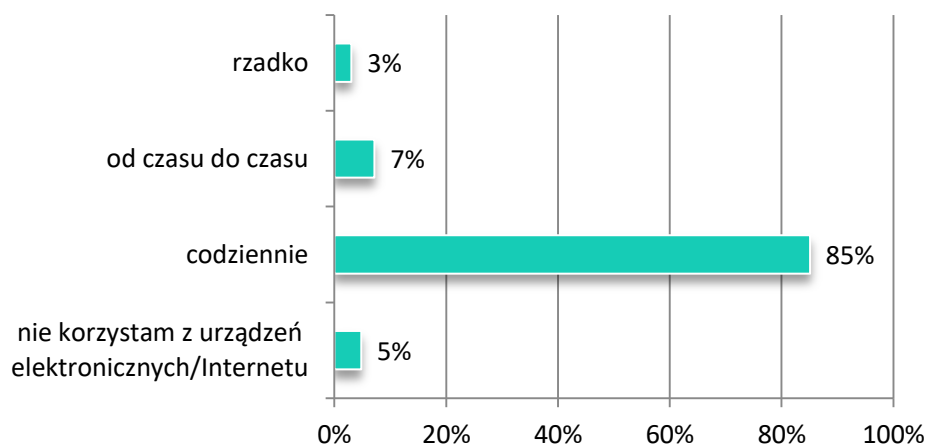
Wykres 50. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów? (N=629)

Korzystanie z urzędzeń elektronicznych

Kolejny blok pytań miał na celu sprawdzenie w jaki sposób oraz jak często mieszkańcy gminy Myślenice korzystają z urzędzeń elektronicznych. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż swój czas poświęcają na to niemal wszyscy dorośli mieszkańcy (95%). Zdecydowana większość badanych robi to codziennie (85%), 7% – od czasu do czasu, natomiast 3% – rzadko.

Wykres 51. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urzędzeń elektronicznych i Internetu (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier)? (N=629)

Zadaliśmy respondentom pytanie również o to, ile czasu w ciągu dnia spędzają na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Najwięcej osób poświęca na to powyżej 1 godziny do 3 godzin (188 osób, tj. 32%) oraz powyżej 5 godzin do 7 godzin (120 osób, tj. 20%). Co piąta osoba wskazała na powyżej 3 godzin do 5 godzin (117 osób, tj. 20%), a co szósta na maksymalnie godzinę (102 osoby, tj. 17%). 11% respondentów poświęca na to duże ilości czasu, czyli powyżej 7 godzin (65 osób). 7 badanych pominęło to pytanie i nie udzieliło odpowiedzi.

Tabela 36. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? (N=599)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
do 1 godziny	17%	102
powyżej godziny do 3 godzin	32%	188
powyżej 3 godzin do 5 godzin	20%	117
powyżej 5 godzin do 7 godzin	20%	120
powyżej 7 godzin	11%	65

Zebrany materiał badawczy wykazał, że w opinii co trzeciego ankietowanego, nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu wśród dorosłych mieszkańców stanowi problem (37%). Zdaniem aż 70% badanych problem ten występuje wśród dzieci i młodzieży.

Tabela 37. Czy Pana/i zdaniem nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu stanowi w Gminie znaczny problem wśród: (N=629)

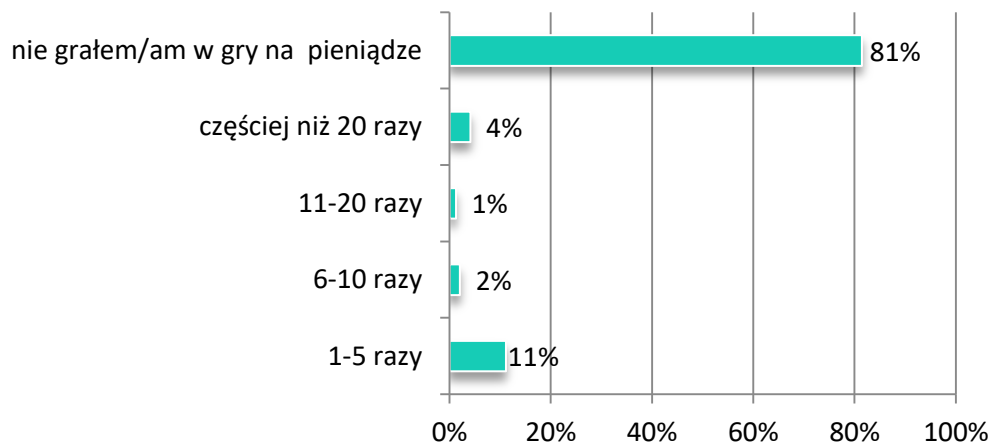
wyszczególnienie	tak	nie	nie wiem
dorosłych mieszkańców	37%	31%	31%
dzieci i młodzieży	70%	11%	19%

Hazard

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych przez dorosłych mieszkańców Gminy, respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy grali w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z takimi grami miało 18% dorosłych mieszkańców gminy Myślenice, wśród których 11% wskazało, że grało w nie 1-5 razy, 2% przyznało, że podejmowało się tego 6-10 razy, 1% odpowiedzi padło na 11-20 razy, z kolei 4% grało w gry na pieniądze częściej niż 20 razy.

Wykres 52. Jak często Pan/i grał/a lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? (N=629)

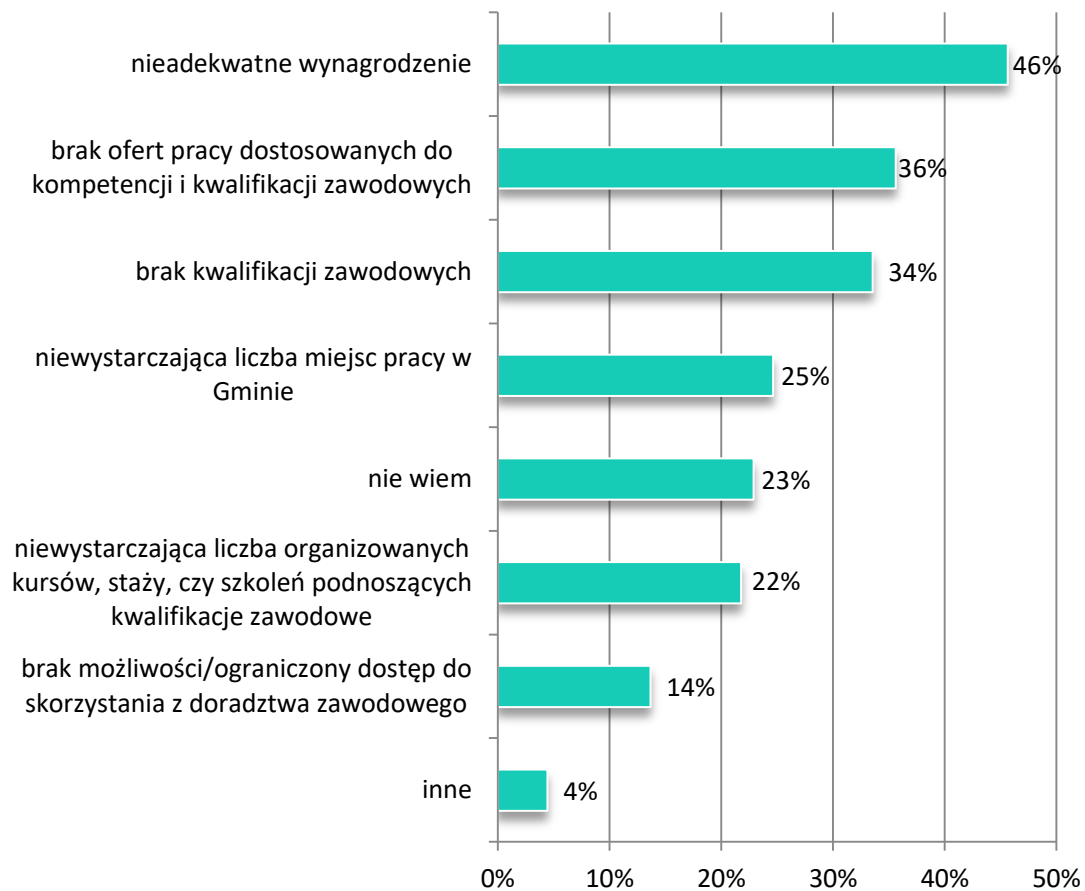

Rynek pracy

W poniższym bloku tematycznym zostanie poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Myślenice. Badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne i poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Najwięcej mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi nieadekwatne wynagrodzenie (46%) oraz brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (36%). W dalszej kolejności wśród odpowiedzi badanych znalazł się brak kwalifikacji zawodowych (34%) oraz niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie (25%). Mniej respondentów wskazało na niewystarczającą liczbę zorganizowanych kursów staży, czy szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (22%) oraz brak możliwości/ograniczony dostęp do skorzystania z doradztwa zawodowego (14%). Średnio co czwarty badany zadeklarował brak wiedzy w tym zakresie (23%). W odpowiedziach „inne” mieszkańcy wymieniali najczęściej *lenistwo, uzależnienie od alkoholu, brak motywacji do zmiany sytuacji, niski poziom własnej wartości, niepełnosprawność oraz zatrudnianie kogoś po znajomości.*

Wykres 53. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? (N=629)

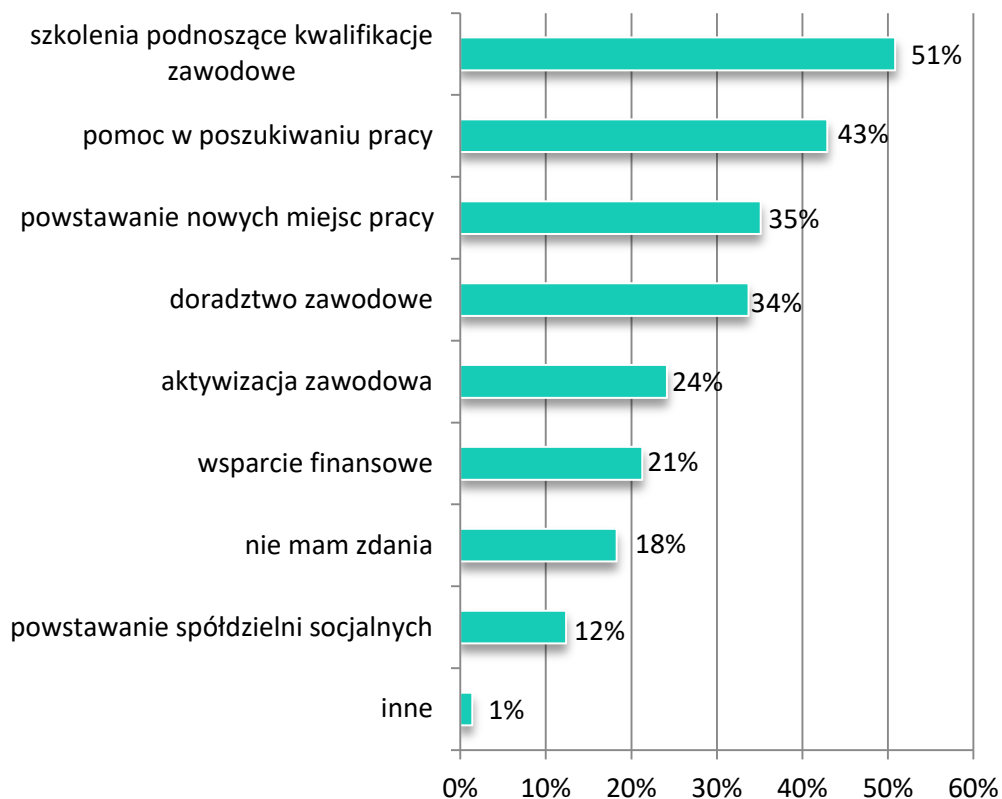

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem działania należy podejmować na terenie Gminy w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych. Mieszkańcy najczęściej wskazywali na szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe (51%) oraz pomoc w poszukiwaniu pracy (43%). Średnio co trzeci ankietowany wyróżnił powstawanie nowych miejsc pracy (35%) oraz doradztwo zawodowe (34%), natomiast co czwarty badany wskazał na aktywizację zawodową (24%). Najmniejszy odsetek respondentów odpowiedział, że w celu ograniczenia problemów wśród osób bezrobotnych należałoby udzielać wsparcia finansowego (21%) oraz tworzyć spółdzielnie socjalne (12%). Blisko co piąty ankietowany nie ma w tym zakresie zdania (18%), z kolei wśród innych odpowiedzi wskazywano na *brak zaangażowania i chęci pomocy w instytucjach do tego przeznaczonych, brak oferty pracy płatnej dla emerytów bardzo dobrze wykształconych, brak chęci do pracy, zbyt wygórowane wymagania finansowe do poziomu kwalifikacji* (1%).

Wykres 54. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie na terenie Gminy w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych? (N=629)

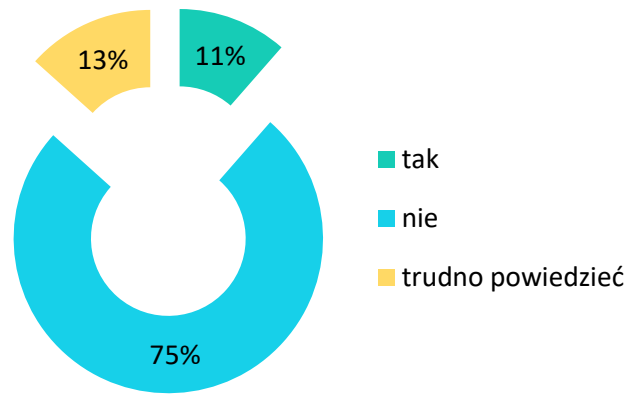
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem problemu ubóstwa. Odpowiedzi kształtowały się na zróżnicowanym poziomie – 75% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 11% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku ubóstwa, z kolei 13% respondentów miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

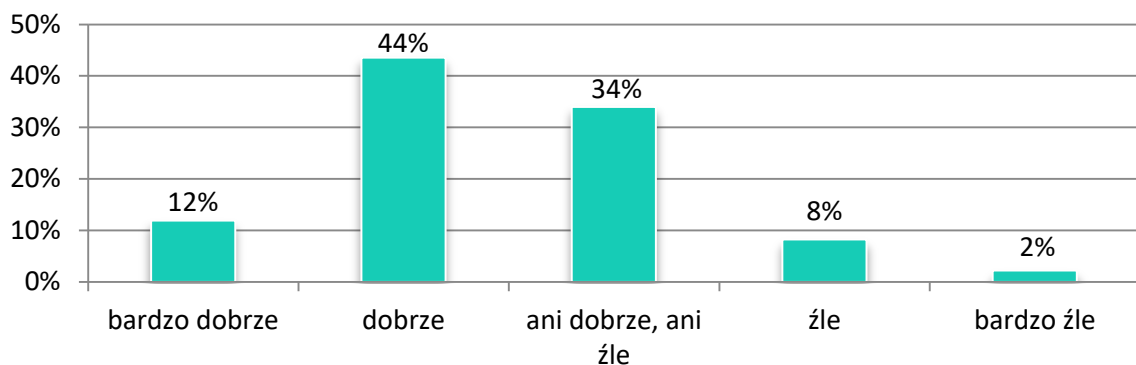

Wykres 55. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy? (N=629)

Analiza sytuacji materialnej badanej grupy pokazuje, że 49% dorosłych mieszkańców Gminy jest z niej zadowolonych – 44% ocenia ją dobrze, a 12% – bardzo dobrze. Co trzeci ankietowany określił swoją sytuację materialną jako ani dobrą, ani złą (34%), natomiast 8% ankietowanych ocenia ją jako złą. Bardzo zła sytuacja materialna dotyczy 2% ankietowanych.

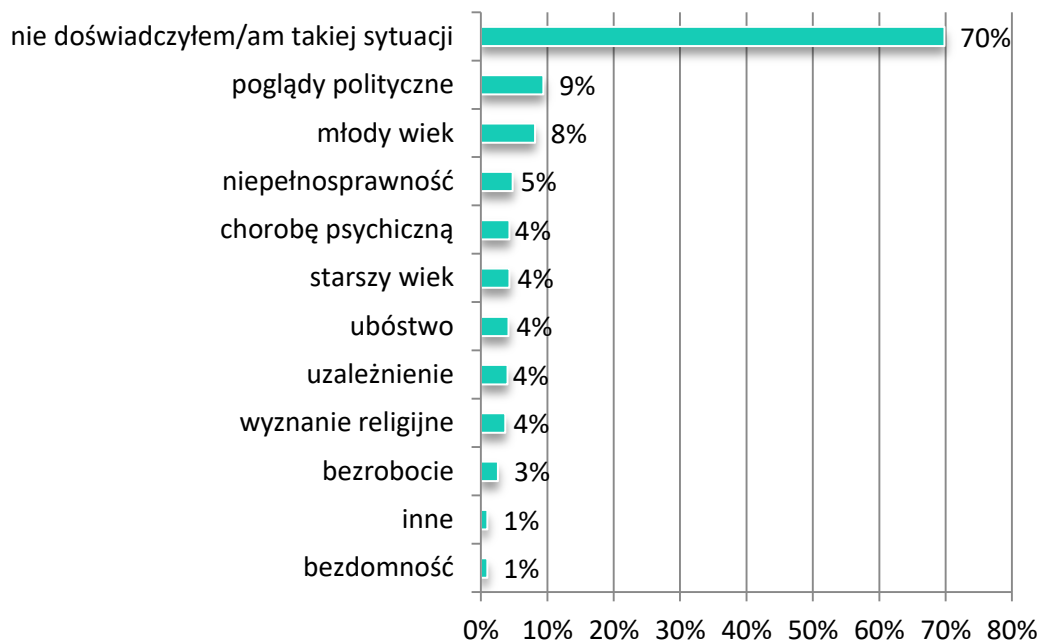
Wykres 56. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną? (N=629)

Z analizy materiału badawczego wynika, że 30% respondentów doświadczyło w ciągu ostatniego roku przed badaniem odrzucenia społecznego. Najwięcej osób doznało go ze względu na poglądy polityczne (9%) oraz młody wiek (8%). Na niepełnosprawność wskazało 5% ankietowanych, natomiast po 4% na chorobę psychiczną, starszy wiek, ubóstwo, uzależnienie oraz wyznanie religijne. 3% respondentów doświadczyło odrzucenia ze względu na bezrobocie, z kolei 1% w związku z bezdomnością. 1% badanych wskazał na inne odpowiedzi, w których wymieniono m.in. *wygląd, otyłość i orientację seksualną*.

Wykres 57. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na: (N=629)

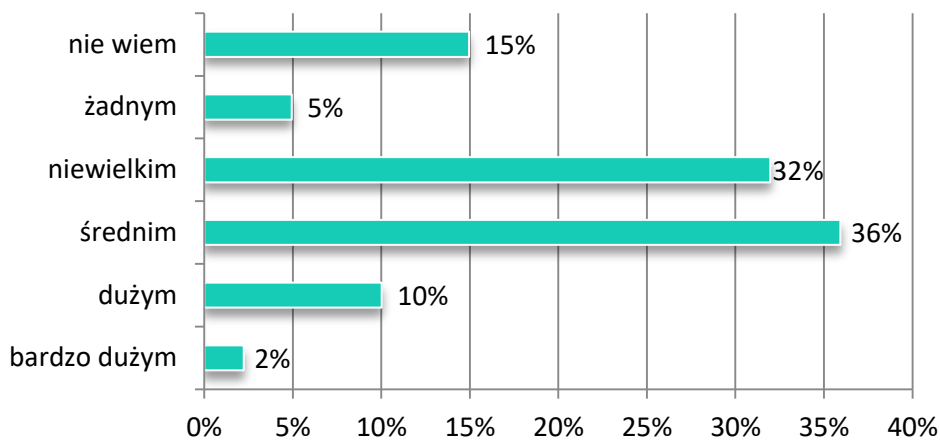
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób z niepełnosprawnościami. 32% badanych uważa, że jest ona dostosowana w niewielkim stopniu, a 36% mieszkańców jest zdania, że jest przystosowana w stopniu średnim. 12% ankietowanych twierdzi, że dużo oraz bardzo dużo miejsc w Gminie jest przystosowanych do osób z niepełnosprawnością, z kolei 15% nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. 5% respondentów jest zdania, że infrastruktura nie jest w ogóle dostosowana do tej grupy osób.

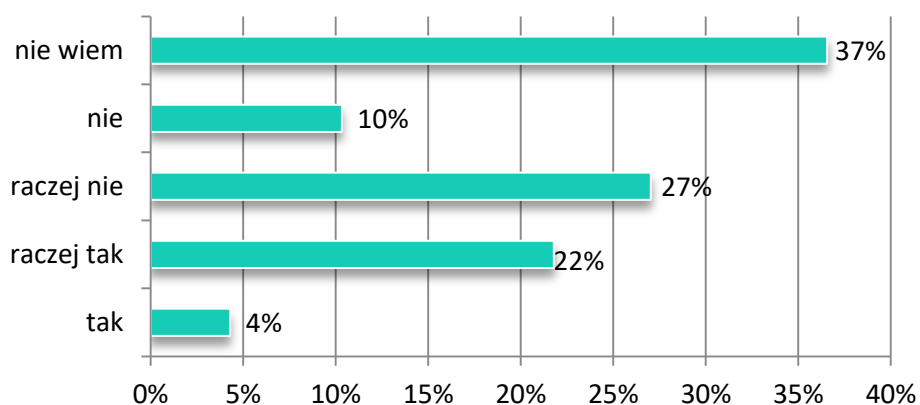

Wykres 58. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? (N=629)

W dalszej kolejności mieszkańcy gminy Myślenice mieli ocenić, czy oferta pomocy osobom starszym, tj. opieka, pomoc, wsparcie oraz usługi opiekuńcze jest w Gminie odpowiednia. 22% badanych jest zdania, że oferowana pomoc osobom starszym jest raczej wystarczająca, a 27% uważa, że raczej nie wystarcza. 4% twierdzi, że oferta pomocowa skierowana do najstarszych osób jest w pełni wystarczająca, natomiast 10% uważa, że zdecydowanie nie wystarcza. Co trzeci badany nie posiada wiedzy w tym zakresie (37%).

Wykres 59. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w Gminie? (N=629)

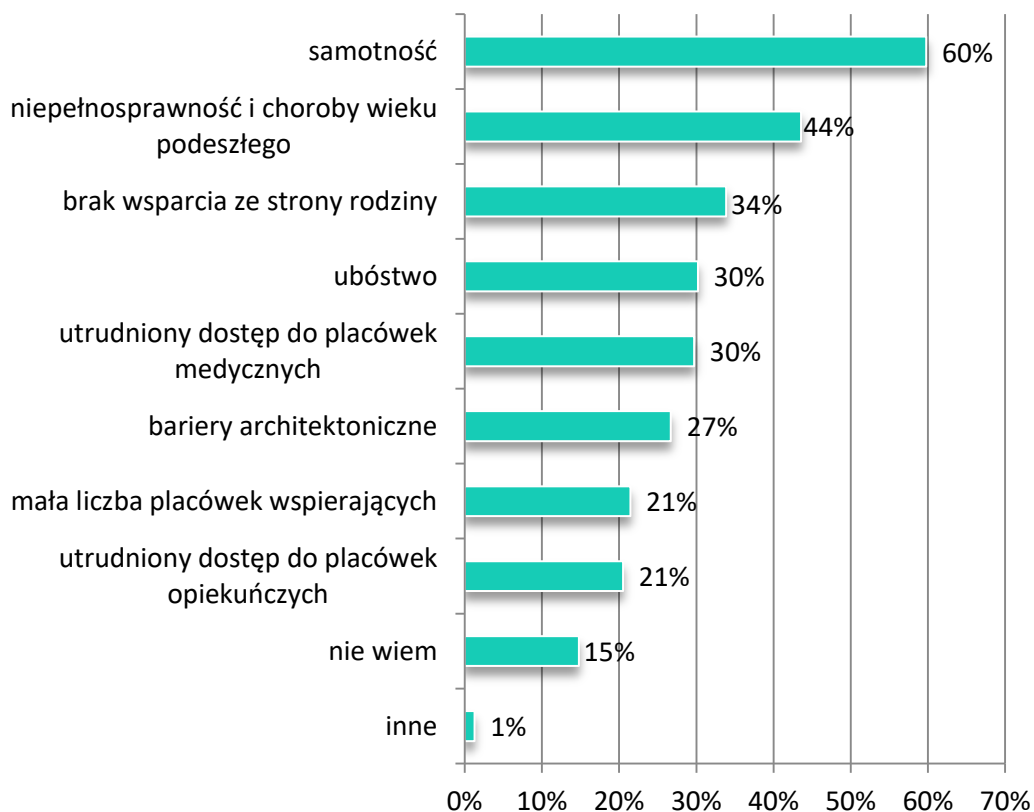

Zdaniem większości badanych mieszkańców, najważniejszym problemem osób starszych i osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy jest samotność – wskazało na nią 60% respondentów. Znaczna część odpowiedzi padła również na choroby wieku podeszłego (44%), brak wsparcia ze strony rodziny (34%), ubóstwo oraz utrudniony dostęp do placówek medycznych (po 30%). Średnio co czwarty ankietowany stwierdził, że do najważniejszych

problemów seniorów i osób z niepełnosprawnościami z terenu Gminy należą bariery architektoniczne (27%), a co piąty wskazał na małą liczbę placówek wspierających oraz utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych (po 21%). Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 15% respondentów, z kolei 1% wskazał na inne problemy, gdzie wymieniono: *problemy z dojazdem, brak busów, miejsc parkingowych oraz brak możliwości podjęcia zatrudnienia.*

Wykres 60. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie? (N=629)

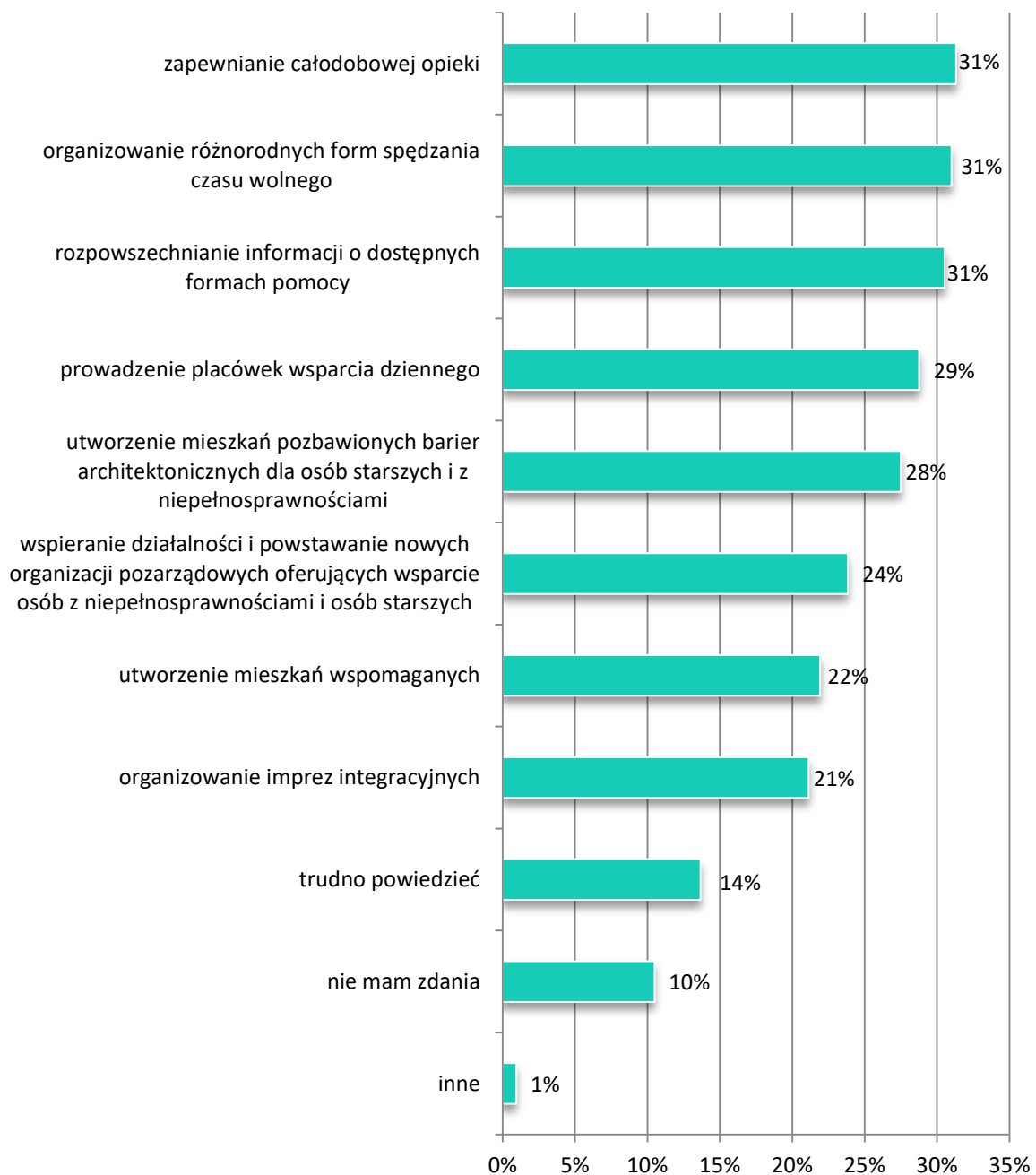
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu mieszkańcy mieli wskazać, jaka ich zdaniem oferta wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami powinna zostać poszerzona. W pierwszej kolejności wyróżniono zapewnienie całodobowej opieki, organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego oraz rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach pomocy (po 31%). Średnio co czwarty ankietowany zwrócił uwagę na prowadzenie placówek wsparcia dziennego (29%), utworzenie mieszkań pozbawionych barier architektonicznych (28%) oraz wspieranie działalności i powstawanie nowych organizacji pozarządowych oferujących wsparcie (24%). Za utworzeniem mieszkań wspomaganych jest 22% mieszkańców, natomiast za organizowaniem imprez integrujących opowiedziało się 21%

osób. 14% respondentów trudno było odpowiedzieć na to pytanie, 10% nie ma zdania w tym zakresie, z kolei 1% wskazał na inną ofertę wyróżniając *szybszy dostęp do świadczeń służby zdrowia, wsparcie integracji osób młodych z potrzebującymi starszymi, spółdzielnię pracy i wymiany usług, pomoc rehabilitacyjną oraz organizację różnych form spędzania czasu wolnego na terenach wiejskich.*

Wykres 61. W jakim zakresie oferta wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy powinna być Pana/i zdaniem poszerzona? (N=629)

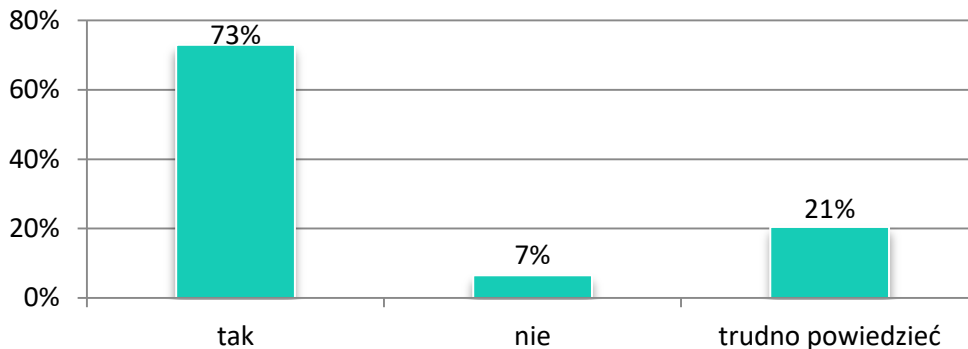
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Bezpieczeństwo publiczne

W kolejnym pytaniu mieszkańcy Gminy mieli określić, czy czują się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania. Materiał badawczy pokazał, że zdecydowana większość osób czuje się bezpiecznie (70%). 7% ankietowanych odpowiedziało, że nie czuje się bezpiecznie, natomiast 21% miało trudność, aby udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 62. Czy czuje się Pan/i bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania? (N=629)

W kolejnym pytaniu badani mieli ustosunkować się do twierdzeń dotyczących sytuacji geopolitycznej. Z poniżej tabeli wynika, że:

- Średnio co czwarty badany boi się o bezpieczeństwo swoje i swojej rodziny (9% - zdecydowanie tak, 17% - raczej tak), z kolei 44% odpowiedziało przecząco na to stwierdzenie (21% - zdecydowanie nie, 23% - raczej nie);
- Co trzeci ankietowany obawia się, że konflikt rosyjsko-ukraiński przeniesie się na terytorium Polski (14% - zdecydowanie tak, 23% - raczej tak), z kolei 34% odpowiedziało przecząco na to stwierdzenie (12% - zdecydowanie nie, 22% - raczej nie);
- Na skutek doniesień medialnych o sytuacji na Ukrainie obniżyło się samopoczucie i odczuwa smutek 24% badanych (7% - zdecydowanie tak, 17% - raczej tak), z kolei 44% odpowiedziało przecząco na to stwierdzenie (21% - zdecydowanie nie, 23% - raczej nie);
- 14% osób zwiększyło się poczucie bezpieczeństwa w efekcie działań podejmowanych przez władze Polski w zakresie utrzymania pokoju (3% - zdecydowanie tak, 11% - raczej tak), z kolei 47% odpowiedziało przecząco na to stwierdzenie (25% - zdecydowanie nie, 22% - raczej nie);

- Zaledwie 11% badanych dostrzega wsparcie ze strony lokalnych władz w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i przygotowania mieszkańców do sytuacji kryzysowych (4% - zdecydowanie tak, 7% - raczej tak), z kolei 53% odpowiedziało przecząco na to stwierdzenie (29% - zdecydowanie nie, 24% - raczej nie).

Tabela 38. W jakim stopniu poniższe stwierdzenia pasują do Pana/i odczuć lub zachowań w obecnej sytuacji geopolitycznej? Proszę wstawić X w odpowiedniej kolumnie każdego wiersza, gdzie numery oznaczają: 0 – nie wiem, 1 – zdecydowanie nie, 2 – raczej nie, 3 – średnio, 4 – raczej tak, 5 – zdecydowanie tak (N=629)

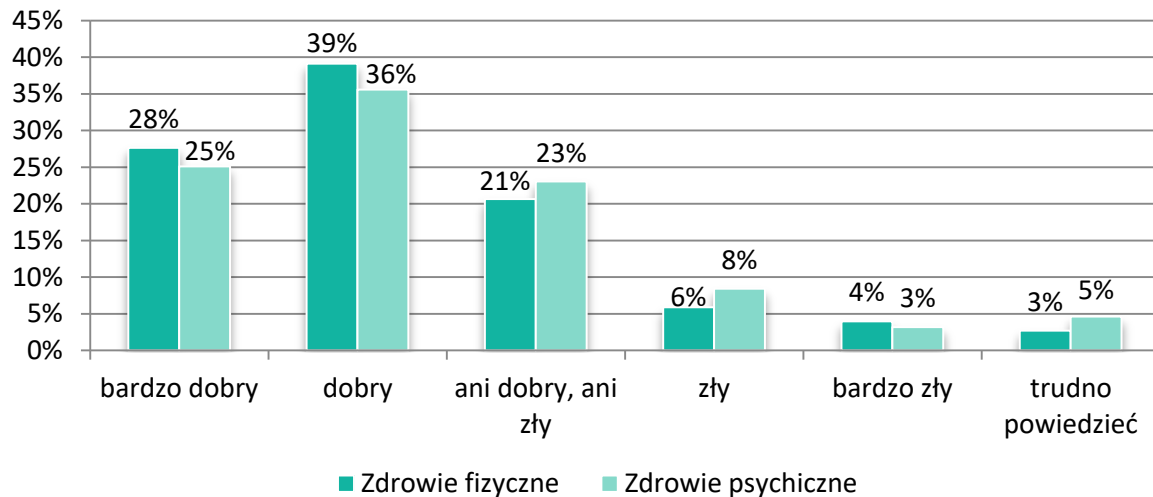
wyszczególnienie	0	1	2	3	4	5
Boję się o bezpieczeństwo swoje i mojej rodziny.	6%	21%	23%	24%	17%	9%
Obawiam się, że konflikt rosyjsko-ukraiński przeniesie się na terytorium Polski.	6%	12%	22%	24%	23%	14%
Na skutek doniesień medialnych o sytuacji na Ukrainie obniżyło się moje samopoczucie i odczuwam smutek.	9%	21%	23%	23%	17%	7%
W efekcie działań podejmowanych przez władze Polski w zakresie utrzymania pokoju międzynarodowego zwiększyło się moje poczucie bezpieczeństwa.	18%	25%	22%	21%	11%	3%
Dostrzegam wsparcie ze strony lokalnych władz w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i przygotowania mieszkańców do sytuacji kryzysowych.	16%	29%	24%	19%	7%	4%

Zdrowie

W pierwszej kolejności badani mieli ocenić swój stan zdrowia fizycznego i psychicznego. Większość mieszkańców ocenia je jako dobre (39% – zdrowie fizyczne, 36% – zdrowie psychiczne) lub bardzo dobre (28% – zdrowie fizyczne, 25% – zdrowie psychiczne). 8% respondentów określiło stan swojego zdrowia psychicznego jako zły, natomiast w przypadku zdrowia fizycznego na taką odpowiedź wskazało 6% badanych mieszkańców. Niewielka część osób wskazała na bardzo zły stan zdrowia fizycznego (4%) i psychicznego (3%). Pozostali mieszkańcy przyznali, że nie jest on ani dobry ani zły – 23% w przypadku zdrowia psychicznego oraz 21% odnośnie zdrowia fizycznego. Szczegółowe dane prezentuje kolejny wykres.

Wykres 63. Jak ocenia Pan/i stan swojego zdrowia psychicznego i fizycznego? (N=629)

W kolejnym pytaniu badani mieli określić, czy w okresie 2 tygodni utrzymywały się u nich wymienione stany. Z poniżej tabeli wynika, że:

- 68% doświadczyło obniżenia nastroju;
- 61% doświadczyło osłabienia koncentracji;
- 49% doznało zaburzeń snu;
- 49% miało niską samoocenę;
- 46% odczuwało lęk;
- 16% miało myśli samobójcze;
- 8% podejmowało się czynów samobójczych.

Tabela 39. Czy przez okres co najmniej 2 tygodni utrzymywały się u Pana/i takie stany jak: (N=629)

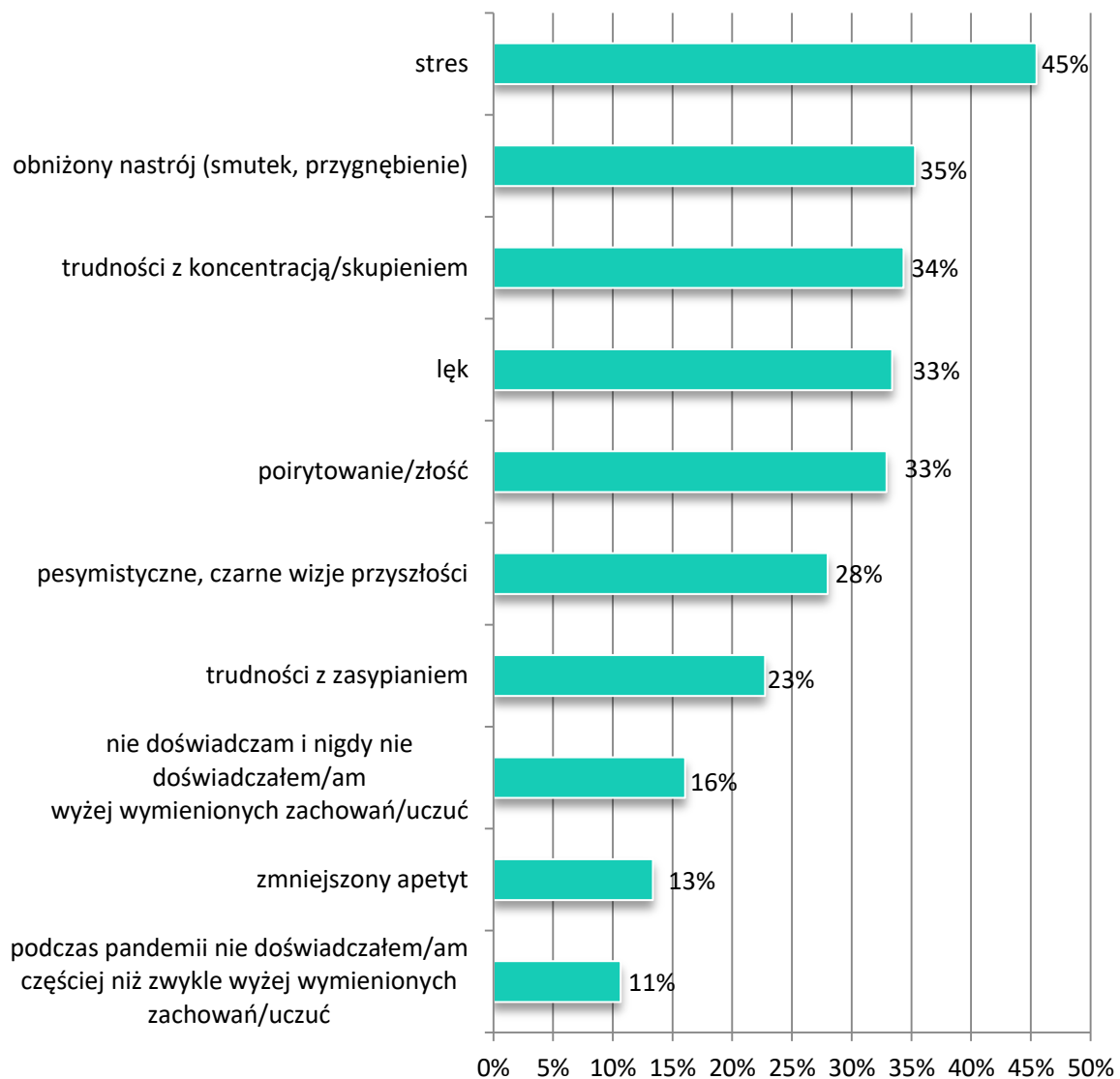
wyszczególnienie	TAK	NIE
obniżenie nastroju	68%	32%
poczucie lęku	46%	54%
osłabienie koncentracji	61%	39%
niska samoocena	49%	51%
zaburzenia snu	49%	51%
myśli samobójcze	16%	84%
czyny samobójcze	8%	92%

Podczas trudnej sytuacji epidemicznej jaką jest pandemia COVID-19 najwięcej badanych częściej doświadcza stresu (45%), ma obniżony nastrój (35%) oraz trudności z koncentracją/skupieniem (34%). Średnio co czwarty respondent wskazał na lęk i poirytowanie/złość (po 33%), z kolei co czwarty na pesymistyczne, czarne wizje przyszłości

(28%) oraz trudności z zasypianiem (23%). Nieco mniej odpowiedzi padło na zmniejszony apetyt (13%). Wśród 11% badanych sytuacja pandemii nie wpłynęła na doświadczanie wymienionych zachowań/uczuć, z kolei 16% nigdy ich nie doświadczało.

Wykres 64. Czy podczas pandemii COVID-19 doświadczał/a Pan/i częściej niż zwykle, któryś z niżej wymienionych zachowań/uczuć? (N=629)

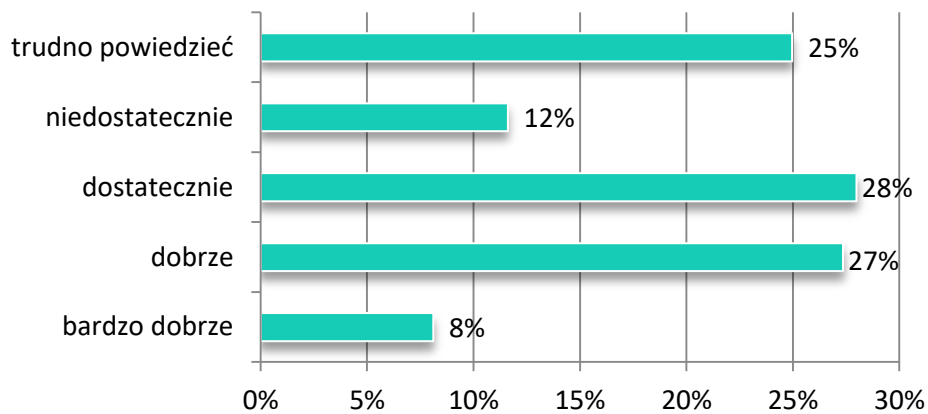
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Wspieranie rodziny

W pierwszej kolejności badani mieli ocenić działania Gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego rodzin. 35% dorosłych mieszkańców Gminy jest z niej zadowolonych – 27% ocenia ją dobrze, a 8% – bardzo dobrze. Co czwarty ankietowany ocenił działania Gminy w tym zakresie jako dostateczne (28%), natomiast 12% jako niedostateczne. 25% badanych trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

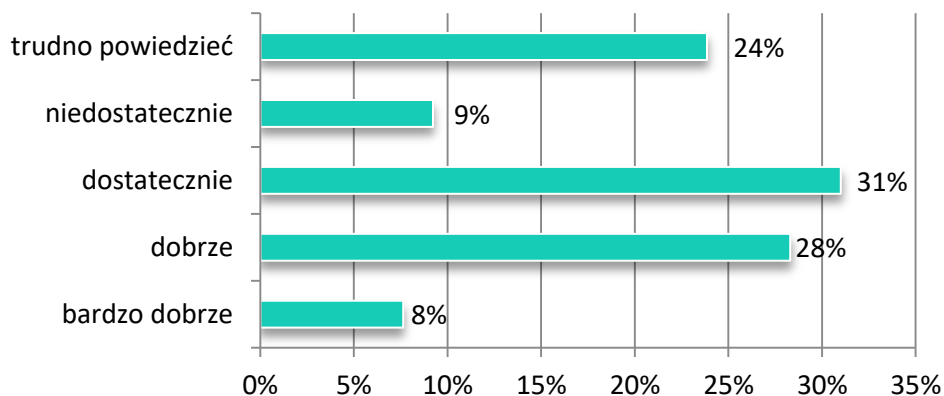

Wykres 65. Jak ocenia Pan/i działania Gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego rodzin? (N=629)

W następnym pytaniu mieszkańcy mieli ocenić działania Gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej. 36% badanych Gminy jest z niej zadowolonych – 28% ocenia ją dobrze, a 8% – bardzo dobrze. Blisko co trzeci ankietowany ocenił działania Gminy w tym zakresie jako dostateczne (31%), natomiast 9% jako niedostateczne. 24% badanych trudno było odpowiedzieć na to pytanie.

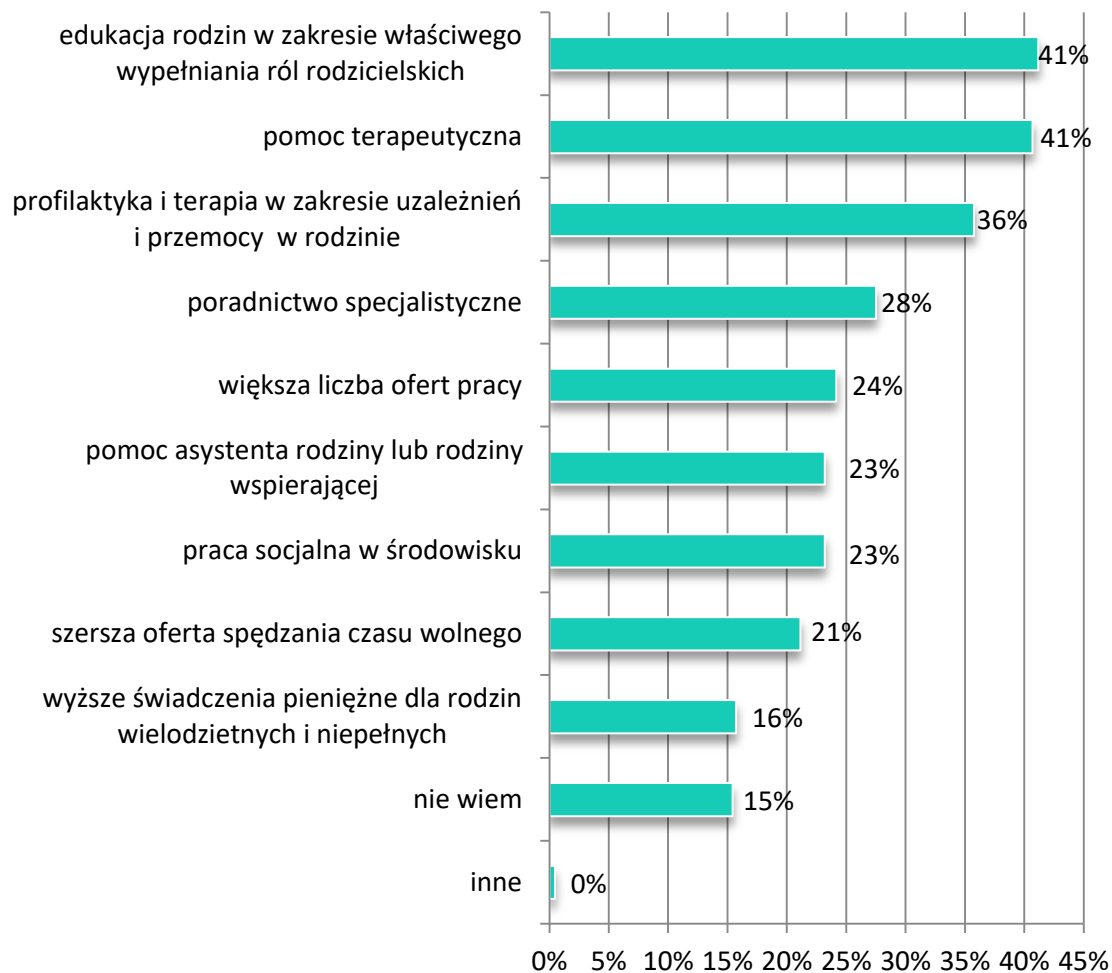
Wykres 66. Jak ocenia Pan/i działania Gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej? (N=629)

W opinii 41% mieszkańców Gminy sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo poprawiłaby edukacja rodzin z zakresu właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz pomoc terapeutyczna. Co trzeci badany wskazał na profilaktykę i terapię w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie (36%), natomiast co czwarty na poradnictwo specjalistyczne (28%), większą liczbę ofert pracy (24%), pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej przez pracę socjalną w środowisku (po 23%).

Wykres 67. Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w Gminie? (N=629)

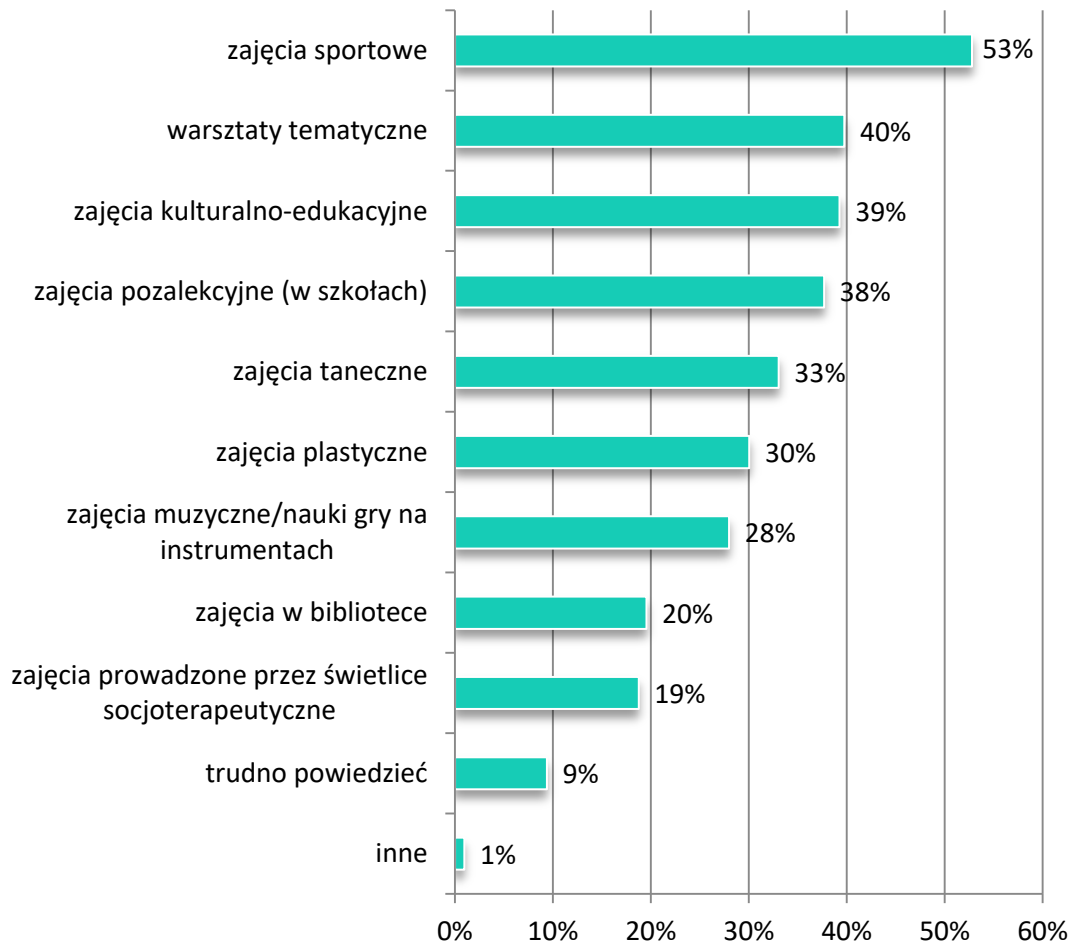

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W ostatnim pytaniu skierowanym do mieszkańców poprosiliśmy ich o wskazanie form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież, które powinny być priorytetowo rozwijane na terenie Gminy. Najczęściej wyróżniano zajęcia sportowe (53%), warsztaty tematyczne (40%), zajęcia kulturalno-edukacyjne (39%) oraz zajęcia pozalekcyjne w szkołach (38%). W dalszej kolejności wskazywano na zajęcia taneczne (33%), plastyczne (30%), muzyczne/ nauki gry na instrumentach (28%) oraz zajęcia biblioteczne (20%).

Wykres 68. Jakie formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież powinny być priorytetowo tworzone/rozwijane na terenie Gminy?

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniowie szkół podstawowych z gminy Myślenice

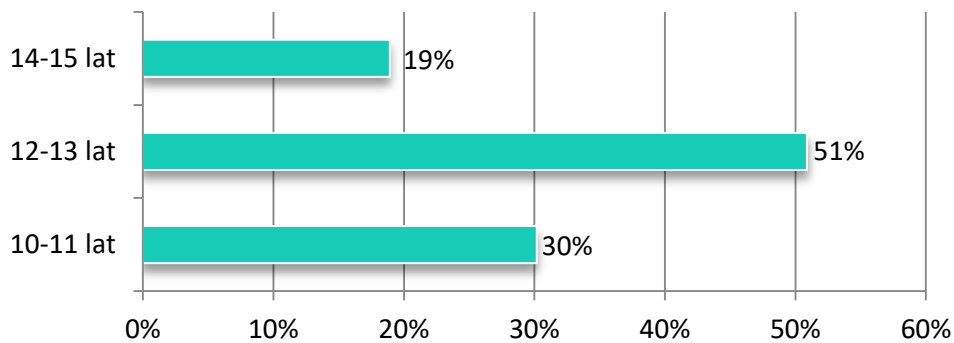
W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą oraz cyberprzemocą, a także uzależnieniami behawioralnymi. Ponadto, zapytano uczniów o kwestie dotyczące zdrowego odżywiania, zdrowia psychicznego, działania profilaktyczne, bezpieczeństwo oraz organizację czasu wolnego.

Struktura badanej próby

Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie gminy Myślenice wypełnili 391 kwestionariuszy ankiet. W badaniu diagnozującym problemy społeczne, niewielką przewagę mieli chłopcy – stanowili oni 51% ogółu. Dziewczyny wypełniły 49% kwestionariuszy.

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, połowę kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat – 51%. Mniejszy odsetek respondentów zadeklarował wiek mieszczący się w przedziale 10-11 lat (30%), z kolei 19% badanych miało wówczas 14-15 lat.

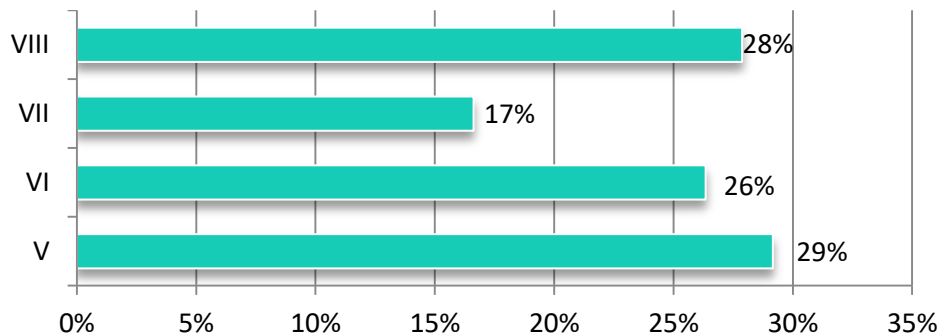
Wykres 69. Wiek: (N=391)

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Dostrzegalne jest zróżnicowanie pod tym względem. Najwięcej, bo 29% osób biorących udział w badaniu uczęszczało do V klasy szkoły podstawowej, 28% do klasy VIII, 26% wskazało na klasę VI, z kolei 17% to uczniowie VII klasy.

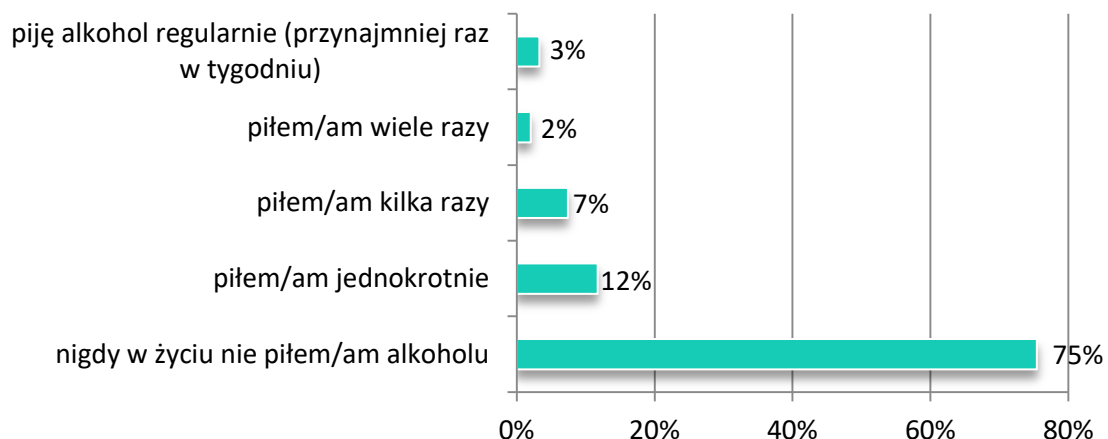
Wykres 70. Klasa: (N=391)

Problem alkoholowy

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez nich alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miał co czwarty badany młody mieszkaniec (24%). W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po alkohol 12% spożywało go jednokrotnie, kilka razy w życiu – 7%, natomiast wiele razy – 2%. Niepokojący jest fakt, że część badanych stanowią uczniowie, którzy sięgają po alkohol regularnie, czyli przynajmniej raz w tygodniu (3%).

Wykres 71. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? (N=391)

W ramach badań uzyskano również informacje o sposobie otrzymania alkoholu przez uczniów po raz pierwszy. Na podstawie deklaracji badanych można stwierdzić, że ankietowani najczęściej nie pamiętają okoliczności zdobycia alkoholu (29 osób, tj. 32%) oraz otrzymali go do spróbowania przez rodziców (27 osób, tj. 29%). 14 respondentów wskazało na poczęstowanie przez kogoś (15%), natomiast 6 osób zakupiło alkohol samodzielnie (7%). Uczniowie wskazywali również w mniejszym stopniu na otrzymanie od starszych kolegów (1 osoba, tj. 1%), a także kradzież rodzicom (4 osoby, tj. 4%). Badani udzielili również własnych odpowiedzi, m.in. takich jak: *pomylenie z innym napojem* oraz *napicie się przez przypadek* (11 osób, tj. 12%).

Tabela 40. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? (N=96)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie pamiętam	32%	29
rodzice dali mi spróbować	29%	27
ktoś mnie poczęstował	15%	14
inne	12%	11
kupiłem/am sobie sam/a	7%	6
podkradłem/am rodzicom	4%	4
dostałem/am od starszych kolegów	1%	1
poprosiłem/am kogoś o kupno	0%	0

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 47 osób wskazała na 10-13 lat (52%), 43 respondentów miało wówczas mniej niż 10 lat (47%), natomiast wiek 1 ucznia mieścił się w przedziale 14-15 lat (1%). 5 badanych pominęło to pytanie i nie udzieliło żadnej odpowiedzi.

Tabela 41. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? (N=96)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	47%	43
10-13 lat	52%	47
14-15 lat	1%	1

Kolejne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie gminy Myślenice, odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Większość badanych uczniów nie piła alkoholu w tym okresie (68 osób, tj. 72%). Wśród osób, które sięgnęły wtedy po alkohol 12 osób spożywało go 1-2 razy (13%), po 1 respondencie przyznało, że sięgało po niego 3-4 razy oraz 5-7 razy (po 1%), natomiast 12 osób spożywało go więcej niż 7 razy w ciągu ostatnich 30 dni przez badaniem (13%).

Tabela 42. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? (N=96)

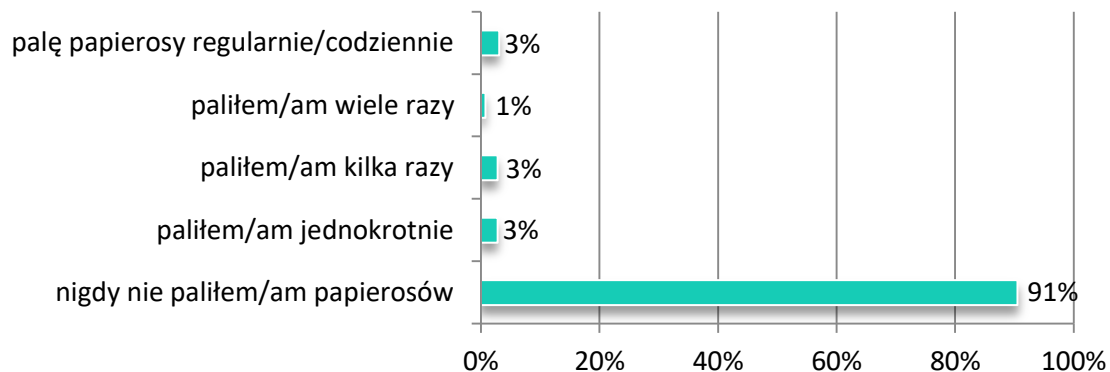
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	72%	68
1 – 2 razy	13%	12
3 – 4 razy	1%	1
5 – 7 razy	1%	1
więcej niż 7 razy	13%	12

Problem nikotynowy

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy. Z deklaracji respondentów wynika, że kontakt z nimi miało 10% ankietowanych, w tym po 3% badanych sięgnęło po nie jednokrotnie, kilka razy oraz pali je regularnie/codziennie, z kolei 1% ankietowanym zdarzyło się palić papierosy wiele razy.

Wykres 72. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? (N=391)

W ramach badań uzyskano również informacje odnośnie częstotliwości palenia papierosów przez uczniów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Spośród wszystkich respondentów, którzy zadeklarowali, że palili papierosy w tym okresie 6 osób sięgnęło po wyroby tytoniowe 1-2 razy (16%), po 1 badanym 3-4 razy oraz 5-10 razy (po 3%), a 12 uczniów więcej niż 10 razy (32%). Pozostali badani nie palili papierosów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie (17 osób, tj. 46%).

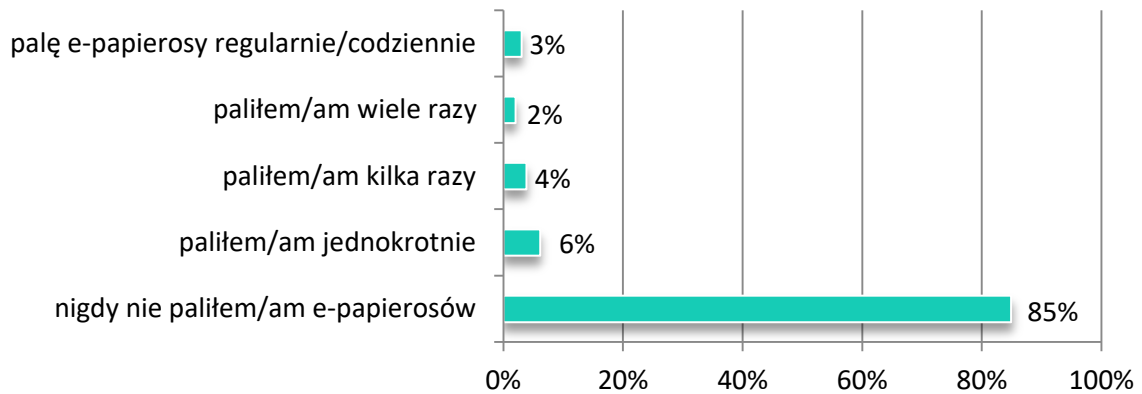
Tabela 43. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? (N=37)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	46%	17
1 – 2 razy	16%	6
3 – 4 razy	3%	1
5 – 10 razy	3%	1
więcej niż 10 razy	32%	12

Następnie zbadaniu została poddana częstotliwość palenia przez uczniów e-papierosów. Z deklaracji respondentów wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnęło 15% ankietowanych, w tym 6% paliło je jednokrotnie, 4% – kilka razy, 2% respondentów wskazało na palenie e-papierosów kilka razy, natomiast 3% sięga po nie regularnie/codziennie.

Wykres 73. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? (N=391)

Częstotliwość palenia e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem przedstawiona została w tabeli poniżej. Z zebranych danych wynika, że w tym okresie po elektroniczne papierosy sięgnęła połowa badanych (29 osób, tj. 51%). Najwięcej spośród tych osób robiło to 1-2 razy oraz więcej niż 10 razy (po 11 osób, tj. 19%), 2 respondentów paliło e-papierosy w tym okresie 3-4 razy (4%), natomiast 5 osób – 5-10 razy (9%).

Tabela 44. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? (N=59)

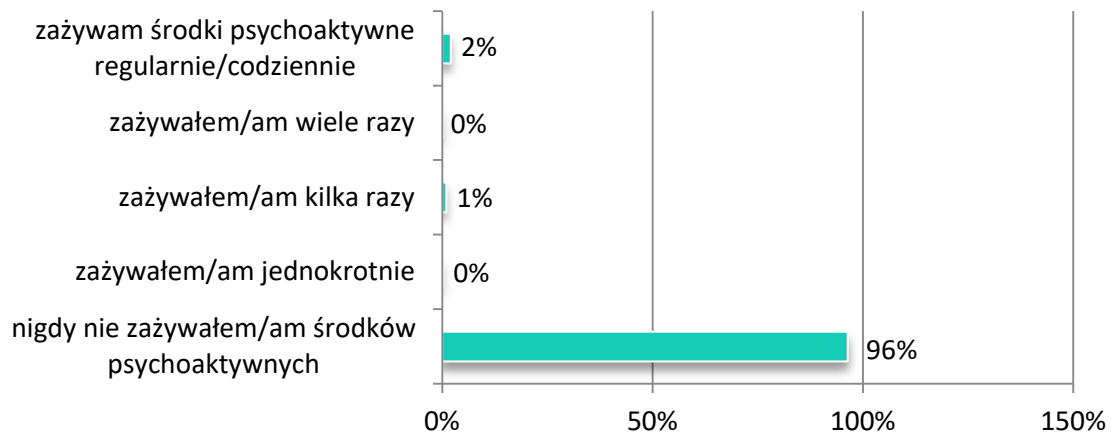
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie pałem/am e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	49%	28
1 – 2 razy	19%	11
3 – 4 razy	4%	2
5 – 10 razy	9%	5
więcej niż 10 razy	19%	11

Problem narkotykowy

Następny z analizowanych w obszarów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że po substancje psychoaktywne sięgnęło 3% uczniów, w tym 1% zażywał je kilka razy, a 2% – regularnie/codziennie.

Wykres 74. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? (N=391)

W dalszej kolejności zapytano uczniów o okoliczności, w jakich po raz pierwszy zażyli substancje psychoaktywne. Po 3 odpowiedzi padło na sięgnięcie po nie podczas spotkania ze znajomymi oraz na wagarach (po 23%), natomiast po 2 uczniów wskazało na wycieczkę szkolną/kolonie, imprezę oraz inne, bliżej nieokreślone okoliczności (po 15%).

Tabela 45. W jakich okolicznościach zażyłeś/aś środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) po raz pierwszy? (N=14)

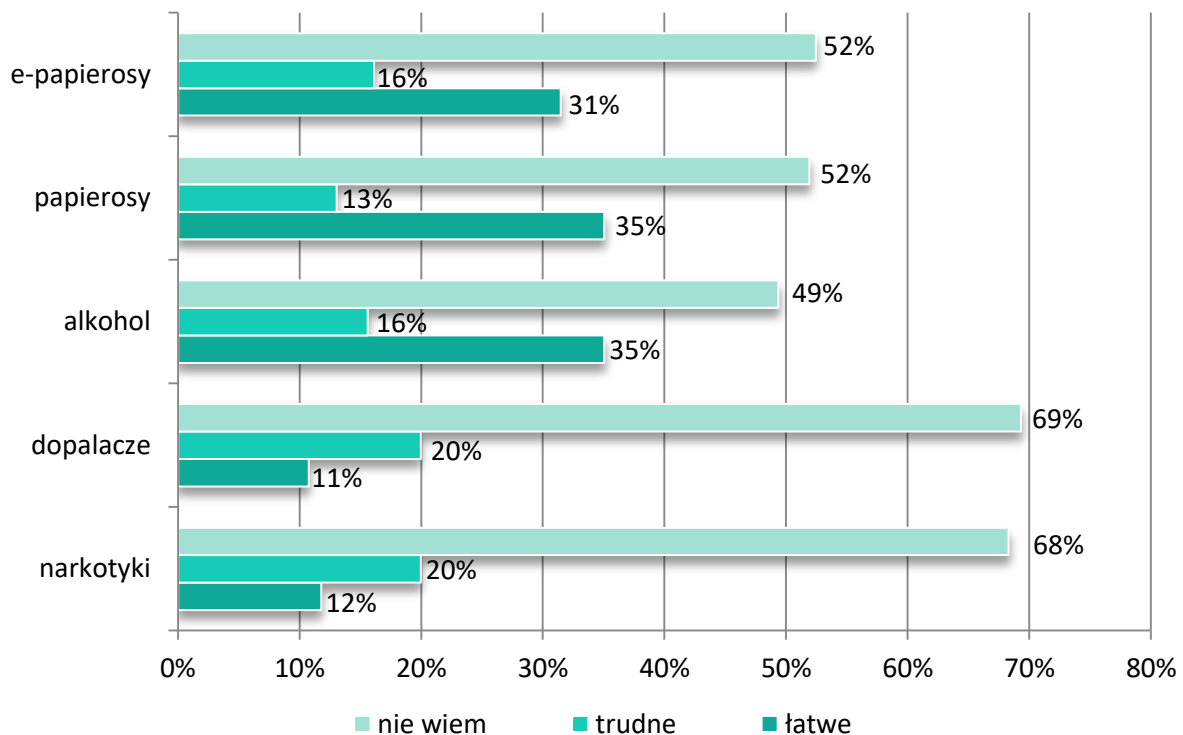
Odpowiedź	%	Liczba odp.
na wagarach	23%	3
podczas spotkania ze znajomymi	23%	3
w czasie wycieczki szkolnej/kolonii itp.	23%	3
podczas imprezy	15%	2
inne	15%	2

W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 12% ankietowanych, a trudne dla 20%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 11% ankietowanych, a trudne dla 20%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 35% ankietowanych, a trudny dla 16%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 35% ankietowanych, a trudne dla 13%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 31% ankietowanych, a trudne dla 16%.

Wykres 75. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: (N=391)

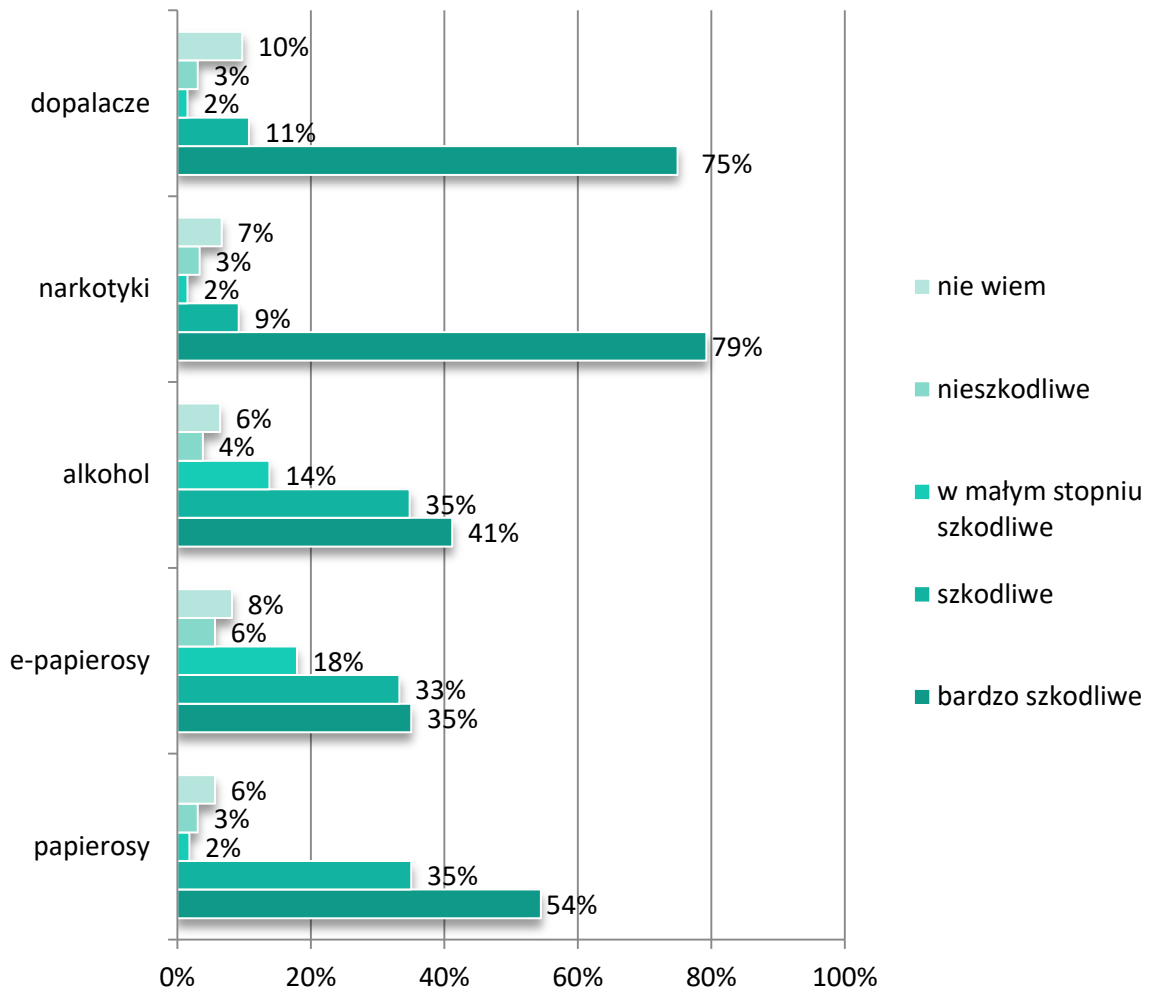

Ocena szkodliwości dla zdrowia dopalaczy, narkotyków, alkoholu, e-papierosów i papierosów uczniów przedstawia się następująco:

- szkodliwość dopalaczy dostrzega 86% badanych, narkotyków – 88%, alkoholu – 76%, papierosów – 89%, natomiast e-papierosów – 68%,
- ze szkodliwości wymienionych substancji nie zdaje sobie sprawy po 5% uczniów w przypadku narkotyków, dopalaczy i papierosów, 18% odnośnie alkoholu, a w zakresie e-papierosów – 24%.
- brak wiedzy na temat szkodliwości papierosów i alkoholu wykazuje po 6% badanych, dopalaczy – 10%, e-papierosów – 8%, natomiast narkotyków – 7%.

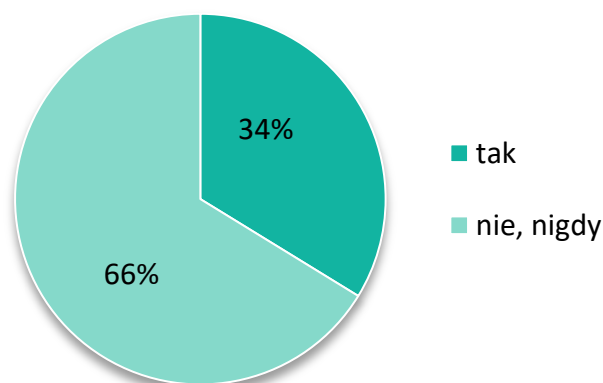
Wykres 76. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? (N=391)

Problem przemocy

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy. Uczniów spytano o to, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzielił co trzeci badany (34%).

Wykres 77. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? (N=391)

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony rówieśników – przyznała to blisko połowa badanych (59 osób, tj. 49%). W dalszej kolejności młodzi respondenci wskazywali na rodzzeństwo oraz inne osoby, gdzie głównie wymieniano *kolegów* (po 35 osób, tj. 29%). Doświadczenie przemocy ze strony rodziców zadeklarowało łącznie 24 uczniów, przy czym 13 osób wskazało na tatę (11%), natomiast 11 osób na mamę (9%).

Tabela 46. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? (N=132)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rówieśnicy	49%	59
rodzeństwo	29%	35
inne osoby	29%	35
tata	11%	13
mama	9%	11

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- przemocy psychicznej doświadczyło 76 uczniów (67%),
- przemocy fizycznej doznało 55 uczniów (48%),
- przemocy seksualnej doświadczyło 12 respondentów (11%),
- zaniedbania doznało 7 ankietowanych (6%).

Tabela 47. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? (N=132)

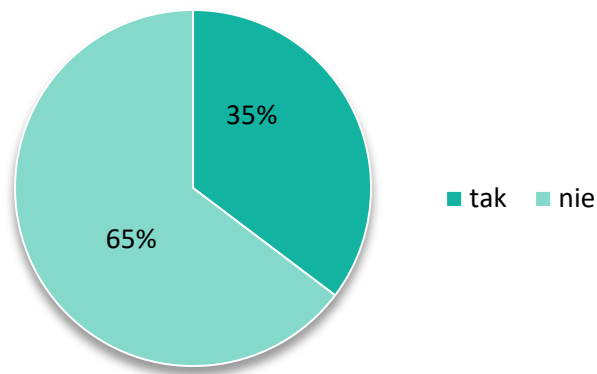
Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	67%	76
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	48%	55
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	11%	12
nie miałem/am zapewnionej opieki kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	6%	7

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy kiedykolwiek w życiu doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Zastosowanie kiedykolwiek przemocy zadeklarował średnio co trzeci badany uczeń, tj. 35%.

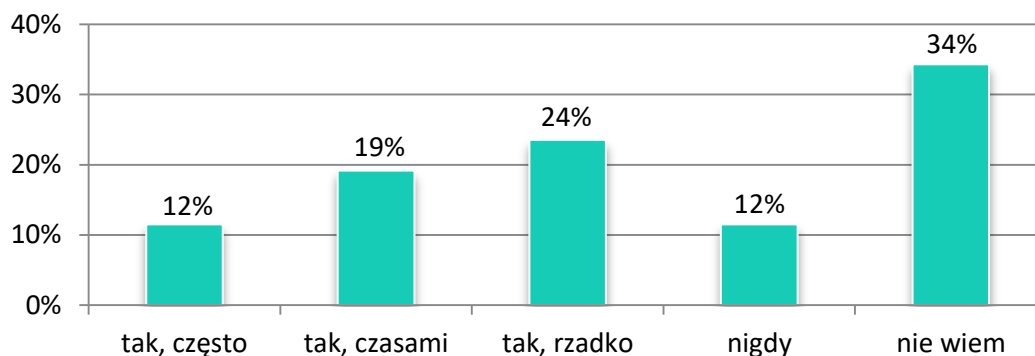

Wykres 78. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? (N=391)

Obraz jaki wyłania się z badania to ponad połowa uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy – przyznało to 55% respondentów. Z udzielonych przez 24% uczniów odpowiedzi wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce rzadko, 19% przyznało, że zdarzają się czasami, a zdaniem 12% – często.

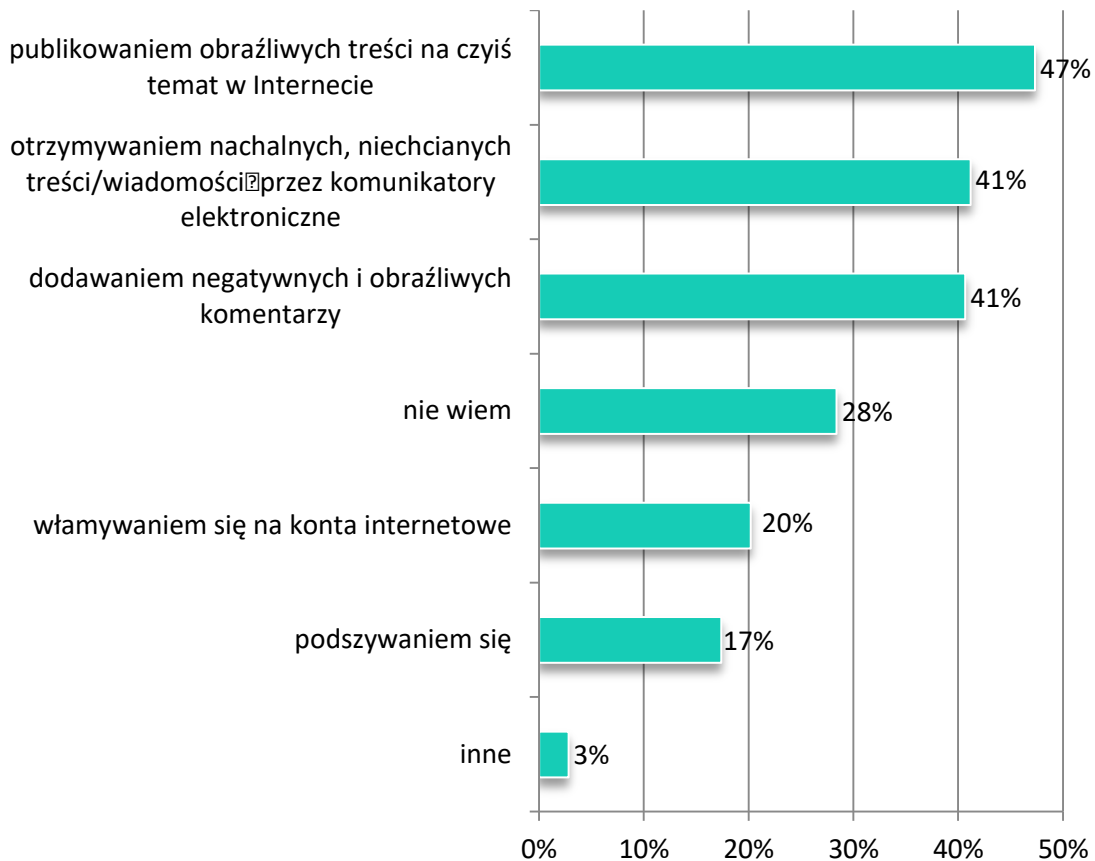
Wykres 79. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? (N=391)

Kolejne pytanie zadane uczniom odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy uczniowie mają wiedzę, czym to zjawisko jest. Uzyskany w procesie badawczym materiał pokazał, że część młodych mieszkańców nie ma na ten temat świadomości – odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło 28% uczniów. Na podszywanie się wskazało 17% badanych, a na włamywanie się na konta internetowe – 20%. Najczęściej zaznaczaną odpowiedzią okazało się publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat w Internecie (47%) oraz otrzymywanie nachalnych, niechcianych treści/wiadomości przez komunikatory elektroniczne i dodawanie negatywnych i obraźliwych komentarzy (po 41%). Ponadto, 3% badanych zaznaczyło „inne” odpowiedzi, gdzie padły określenia, że przejawami cyberprzemocy są *zastraszanie oraz udostępnianie czyjś wrażliwych danych osobom trzecim, hejtowanie w Internecie, grożenie przez Internet, zdjęcia i filmy +18, a także wszystkie odpowiedzi wskazane w kafeterii.*

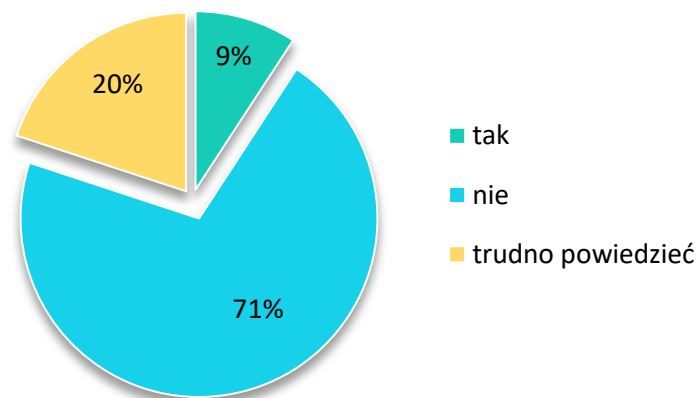
Wykres 80. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? (N=391)

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży z gminy Myślenice, poprosiliśmy ankietowane osoby o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doświadczyć cyberprzemocy. Z deklaracji uczniów wynika, że problemu tego doznało 9% badanych, z kolei 20% miało trudność w określeniu czy doświadczyło tego problemu.

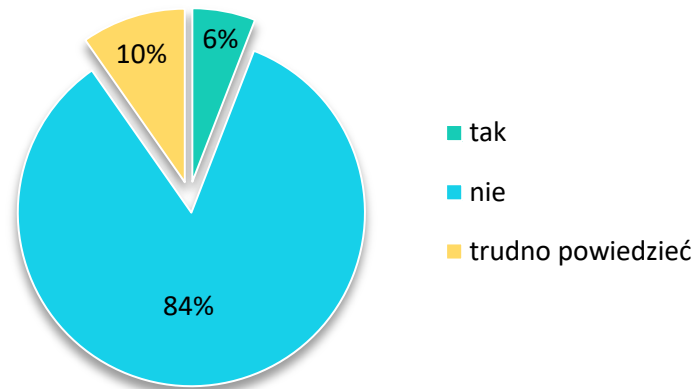
Wykres 81. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? (N=391)

W przypadku stosowania cyberprzemocy, 6% uczniów przyznało się do jej zastosowania w przeciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, natomiast 10% ankietowanych miało trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na ten temat.

Wykres 82. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? (N=391)

Działania profilaktyczne

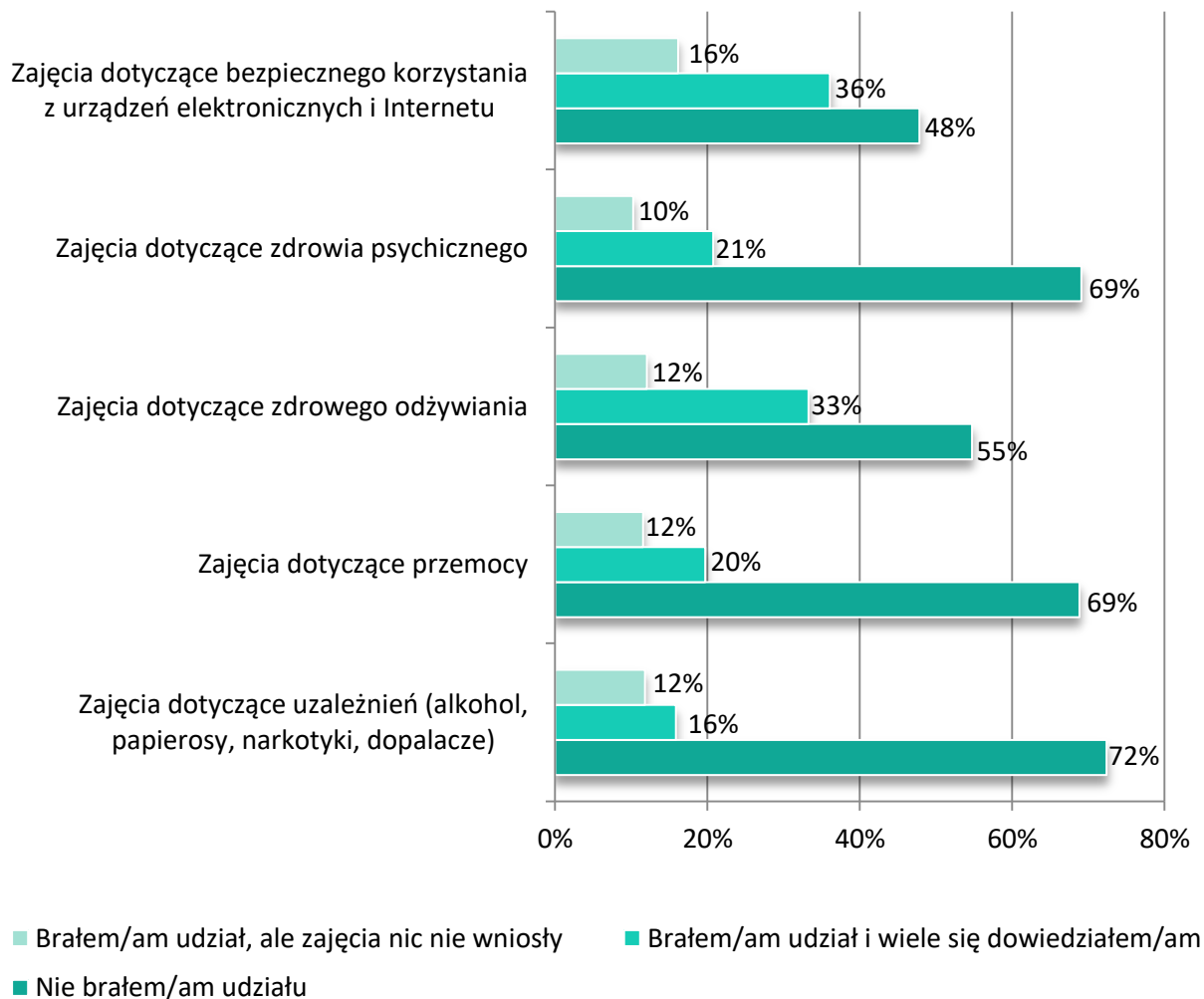
W dalszej części raportu zaprezentowane zostały odpowiedzi uczniów na pytania dotyczące podejmowanych w szkole działań profilaktycznych, w ciągu ostatnich 2 lat. Interesowało nas w jakich zajęciach badani brali udział oraz jak je oceniają. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco:

- odpowiedź „brałem/am udział, ale zajęcia nic nie wniosły” zaznaczyło 16% badanych w przypadku zajęć dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, 10% odnośnie zdrowia psychicznego oraz po 12% na temat zdrowego odżywiania, przemocy oraz uzależnień;
- pozytywnie zajęcia profilaktyczne oceniło 36% uczniów w zakresie bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, 21% – zdrowia psychicznego, 33% – zdrowego odżywiania, 20% – przemocy, natomiast 16% odnośnie uzależnień;
- brak uczestnictwa w zajęciach profilaktycznych zadeklarowało 48% w przypadku korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, 69% – zdrowia psychicznego, 55% – zdrowego odżywiania, 69% – przemocy oraz 72% – uzależnień.

Z kolejnego wykresu wynika, że uczniowie w ciągu ostatnich 2 lat przed badaniem, najczęściej brali udział w zajęciach dotyczących zdrowego odżywiania oraz bezpiecznego korzystania z Internetu. Najrzadziej uczniowie uczestniczyli w zajęciach z zakresu uzależnień. Najciekawsze zdaniem respondentów są zajęcia z obszaru bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu oraz zdrowego odżywiania.

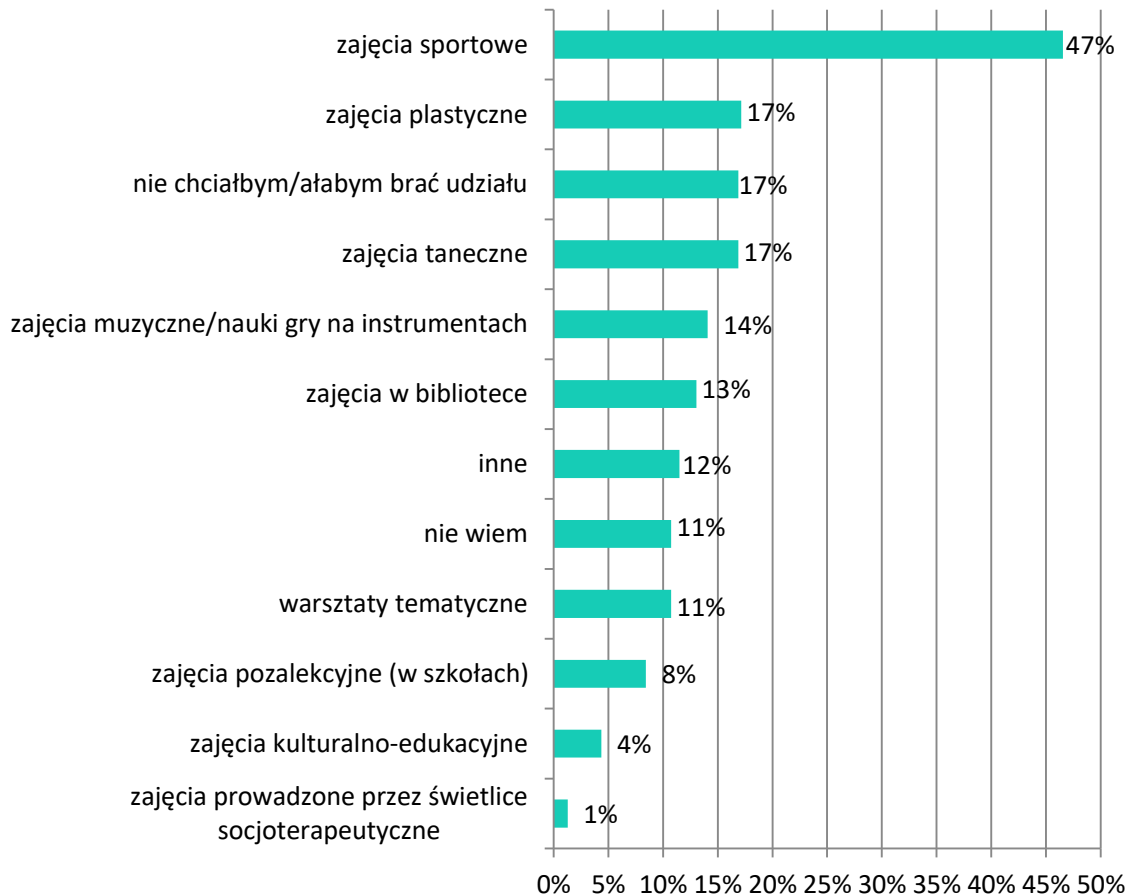
Wykres 83. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych? Zaznacz na ile były one dla Ciebie przydatne. (N=391)

Z poniższego wykresu wynika, że uczniowie z gminy Myślenice najchętniej wzięliby udział w zajęciach sportowych (47%). Po 17% odpowiedzi padło na zajęcia plastyczne i taneczne, z kolei respondenci najrzadziej wyrażali chęć udziału w zajęciach prowadzonych przez świetlice socjoterapeutyczne (1%) oraz zajęcia kulturalno-edukacyjne (4%). Część badanych nie chciałaby brać udziału w żadnych z zajęć wskazanych w kafeterii odpowiedzi (17%), natomiast 12% respondentów wskazało na inne formy zajęć pozalekcyjnych, m.in. takie jak: *fotografia, zajęcia językowe, zajęcia z psychologiem, różnorodne formy zajęć sportowych, zajęcia związane z informatyką i programowanie, robotyka* i inne.

Wykres 84. W jakich zajęciach pozalekcyjnych chciałbyś/ałabyś brać udział? (N=391)

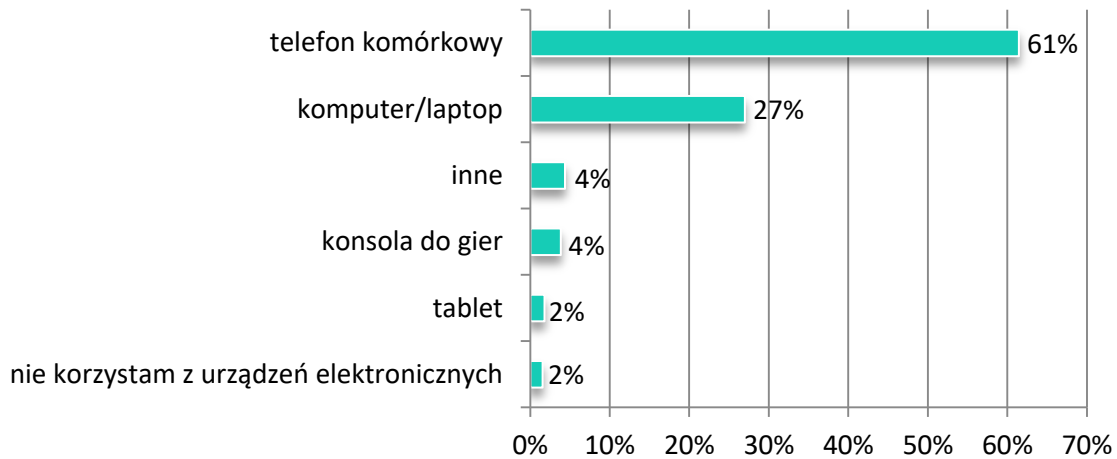

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Następne pytanie zadane respondentom miało na celu zweryfikowanie, z jakich urządzeń elektronicznych korzystają najczęściej uczniowie z gminy Myślenice. Zebrany materiał badawczy wykazał, że niemal wszyscy ankietowani korzystają z tego rodzaju urządzeń (98%), w tym najwięcej zaznaczyło, że sięga najczęściej po telefon komórkowy (61%), 27% wskazało na komputer/laptop, po 4% respondentów zaznaczyło konsolę do gier oraz inne urządzenia, z kolei 2% wskazało na tablet.

Wykres 85. Z jakich urządzeń elektronicznych korzystasz najczęściej? (N=391)

Największa część młodych mieszkańców gminy Myślenice poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych powyżej 1 godziny do 3 godzin (154 osoby, tj. 40%) oraz powyżej 3 do 5 godzin (86 osób, tj. 22%). 54 osoby przeznaczają na to powyżej 5 do 7 godzin dziennie (14%), 42 ankietowanych powyżej 7 godzin (11%), z kolei 39 osób wskazało na mniej niż godzinę (10%).

Tabela 48. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych? (N=383)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
do 1 godziny	10%	39
powyżej 1 godziny do 3 godzin	40%	154
powyżej 3 godzin do 5 godzin	22%	86
powyżej 5 godzin do 7 godzin	14%	54
powyżej 7 godzin	11%	42
nie korzystam z urządzeń elektronicznych codziennie	3%	10

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych, np. przed rodzicami. Tego typu zachowanie zadeklarowała ponad połowa odpowiadających na to pytanie (215 osób, tj. 56%), w tym 31 uczniom zdarzało się to bardzo często (8%), 16 ankietowanym – często (4%), 108 badanym – czasami (28%), a 60 osobom – jednokrotnie (16%).

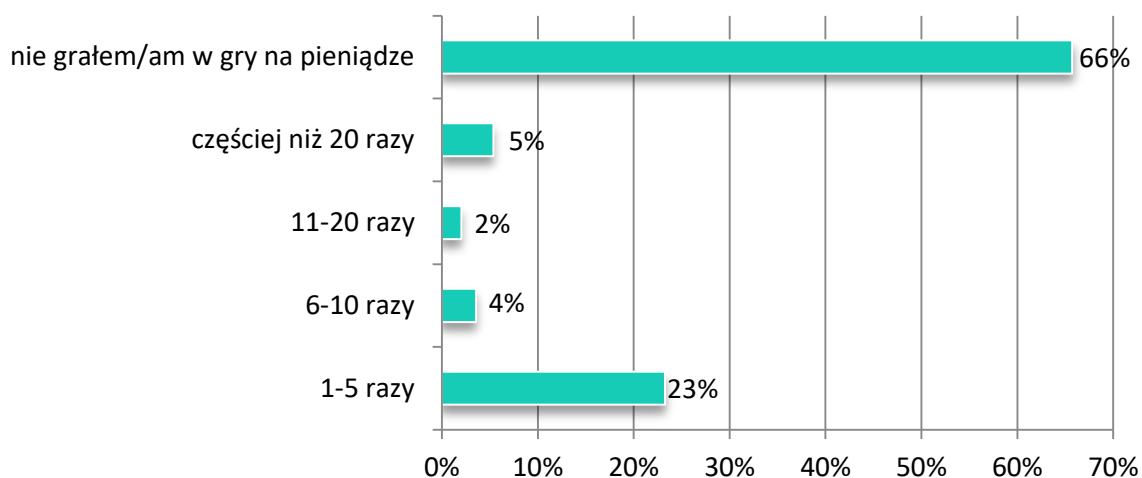
Tabela 49. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? (N=383)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	8%	31
tak, często	4%	16
tak, czasami	28%	108
tak, jednokrotnie	16%	60
nie	44%	170

Uczestnictwo w grach hazardowych

W kolejnej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi badanych na pytanie o częstotliwość grania w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. W tym okresie podejmowało się tego 34% badanych. Największy odsetek z nich grał 1-5 razy (23%), 4% wskazało na 6-10 razy, 2% na 11-20 razy, z kolei 5% na częściej niż 20 razy.

Wykres 86. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? (N=391)

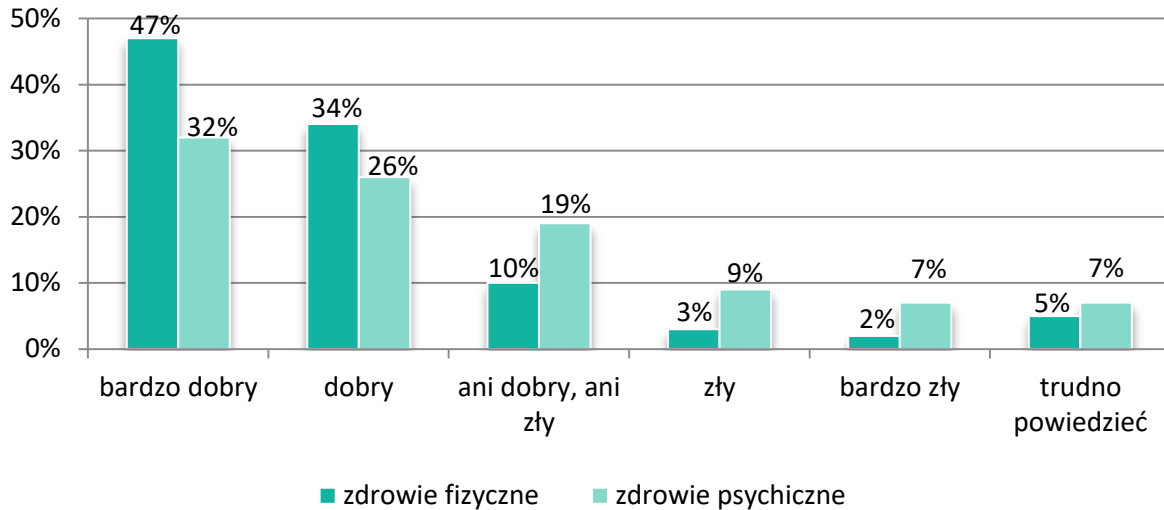
Zdrowie

Kolejne pytanie zawarte w ankiecie dotyczyło stanu zdrowia psychicznego i fizycznego. Z analizy materiału badawczego wynika, że znaczna część uczniów negatywnie postrzega swoją kondycję psychiczną, gdyż jako złą określiło ją 9% badanych, a jako bardzo złą – 7%. Jako ani dobrą ani złą oceniło ją 19% respondentów, natomiast pozytywnie postrzega ją łącznie 58% ankietowanych. Ponadto 7% uczestników badania miało trudność w jednoznacznym jej ocenieniu. W przypadku stanu zdrowia fizycznego odpowiedzi uczniów

kształtują się na lepszym poziomie – źle postrzega go 2% z nich, bardzo źle – 5%, a w opinii 10% jest on ani dobry ani zły. Jako dobrą swoją kondycję fizyczną określiło 34% respondentów, a jako bardzo dobrą – 47%. Jednocześnie 5% ankietowanych nie potrafiło ocenić stanu swojego zdrowia fizycznego.

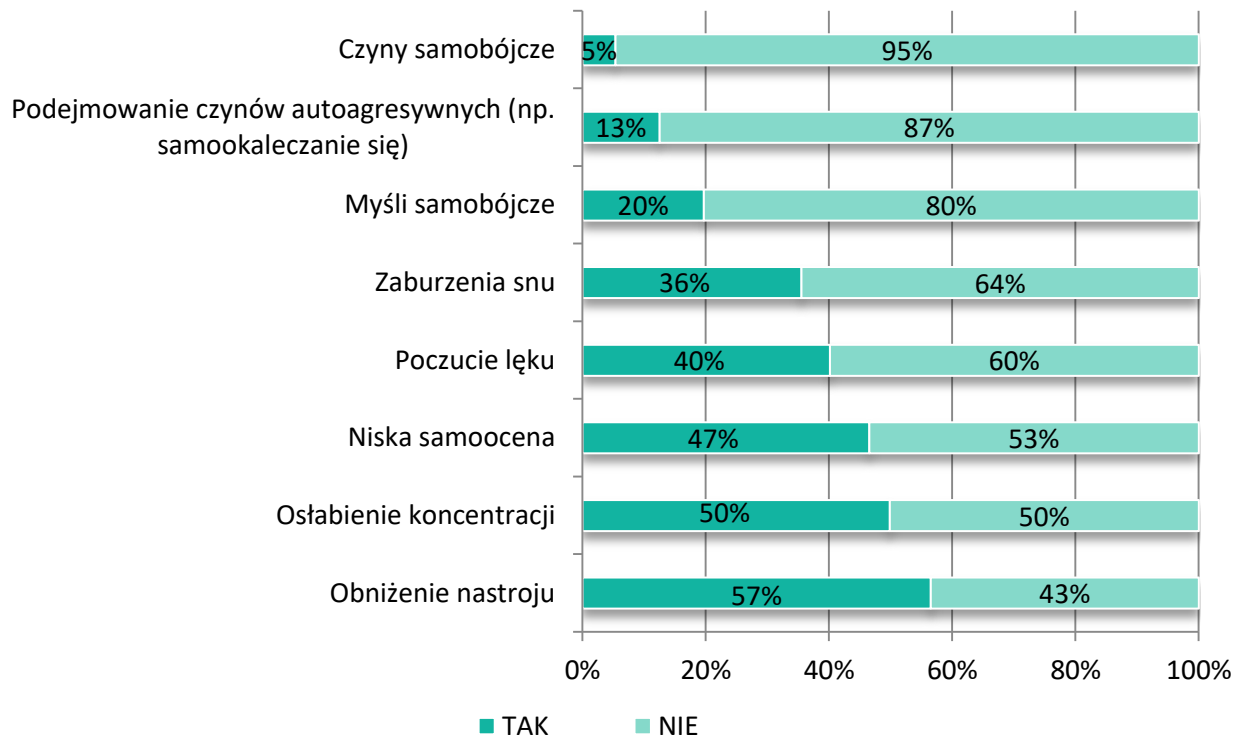
Wykres 87. Jak oceniasz swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego? (N=391)

Następne pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli oni w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znaczna część respondentów w tym okresie doznała obniżenia nastroju (57%), osłabienia koncentracji (50%) oraz miała niską samoocenę (47%). Powszechnym zjawiskiem wśród dzieci i młodzieży było również poczucie lęku, na które padło 40% odpowiedzi oraz zaburzenie snu (36%). Aż co piąty ankietowany przyznał, że w ciągu roku poprzedzającego badanie natchodziły go myśli samobójcze (20%). Dodatkowo, 13% uczniów przyznało się do podejmowania czynów autoagresywnych, jak samookaleczenie, ranienie się, itp., a odsetek 5% badanych podjął się działań zmierzających do odebrania sobie życia.

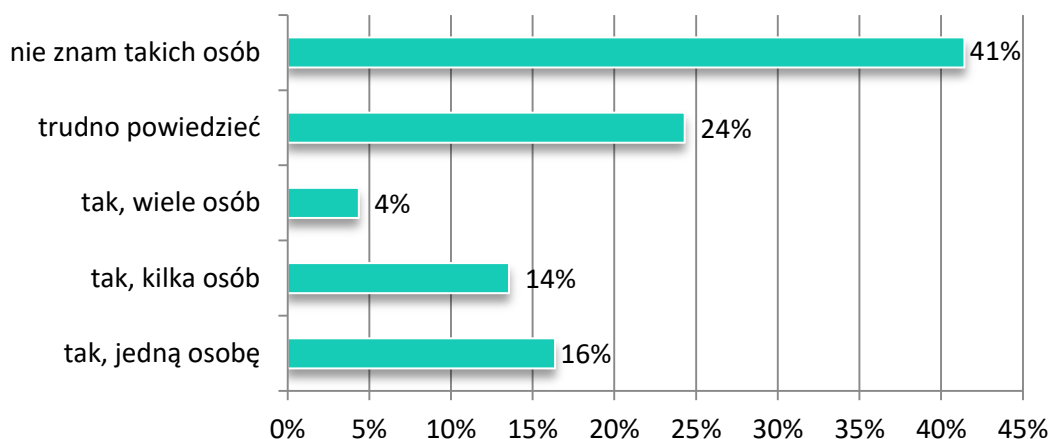

Wykres 88. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak:
(N=39)

Do uczniów zostało skierowane pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto cierpi na depresję. Twierdzącej odpowiedzi udzielił co drugi badany (58%), wśród których 16% zna jedną taką osobę, 14% – kilka, natomiast 4% deklaruje znajomość wielu osób chorujących na depresję. Średnio co czwarty badany miał problem z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi na ten temat (24%).

Wykres 89. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto choruje na depresję? (N=391)

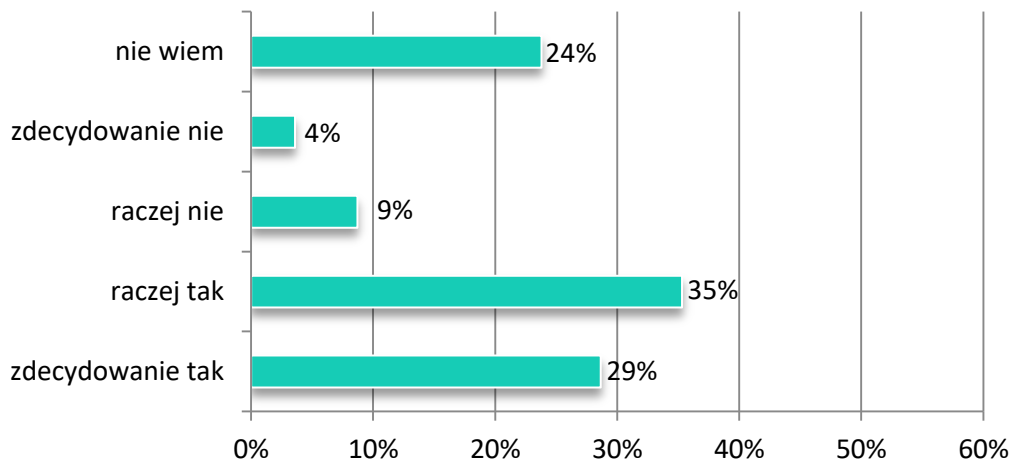

Zdrowe odżywianie

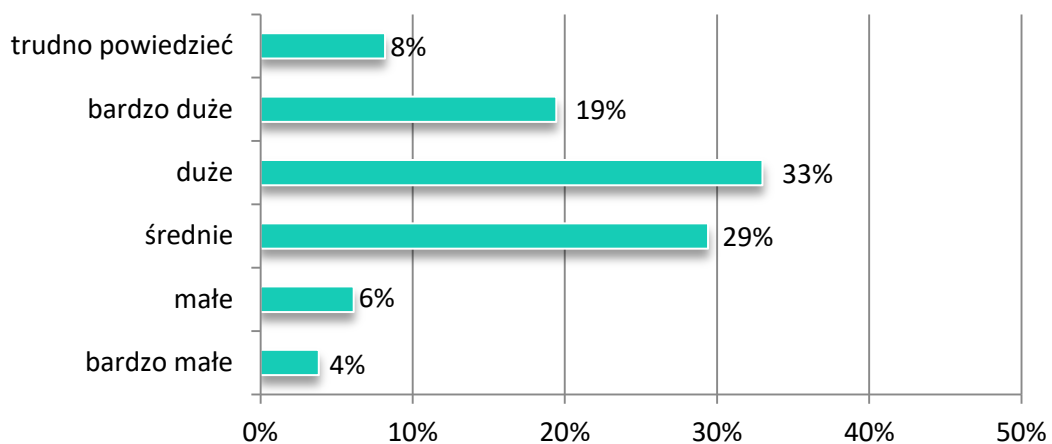
W ostatniej części tematycznej zapytano uczniów o wpływ diety na zdrowie i samopoczucie. 35% badanych przyznało, że ich zdaniem ma on raczej wpływ, a zdaniem 29% zdecydowanie wpływa. Przeciwnego zdania było 13% uczniów, spośród których 9% wskazało na odpowiedź „raczej nie”, z kolei 4% na zdecydowanie „nie”. Średnio co czwarty respondent nie posiada wiedzy w tym zakresie (24%).

Wykres 90. Czy według Ciebie, nieodpowiednia dieta ma wpływ na zdrowie i samopoczucie? (N=391)

W ostatnim pytaniu zapytano uczniów, czy zdrowe odżywianie ma dla nich znaczenie. 19% respondentów wskazało, że bardzo duże, 33% – duże, 29% – średnie, z kolei 6% ankietowanych przyznało, że ma to dla nich małe znaczenie, a zdaniem 4% – bardzo małe. 8% badanych miało trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 91. Jakie znaczenie ma dla Ciebie zdrowe odżywianie? (N=391)

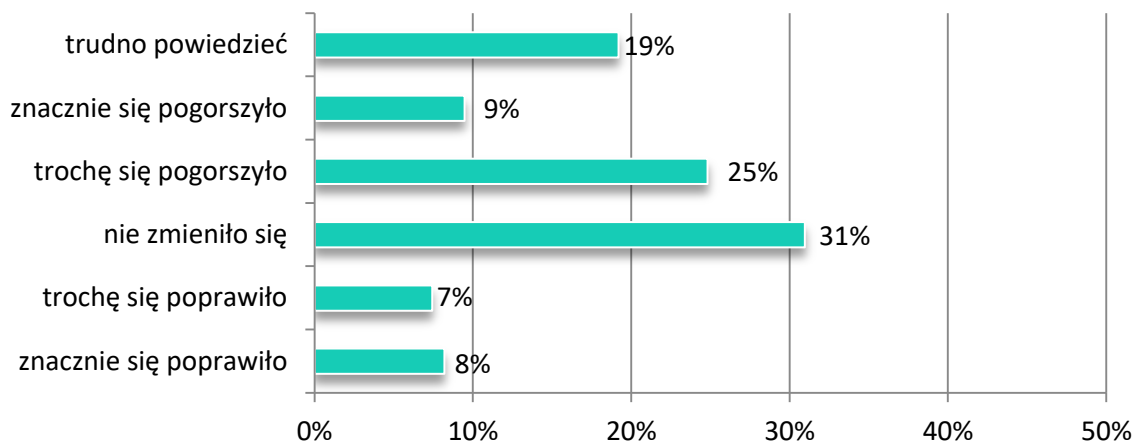

Pandemia COVID-19

Ze względu na znaczny wpływ jaki wywarła pandemia koronawirusa na życia młodych osób, zapytano uczniów z terenu gminy Myślenice czy ich samopoczucie uległo zmianie w czasie izolacji. Średnio co trzeci ankietowany przyznał, że ogólny nastrój nie zmienił się (31%). Na pogorszenie samopoczucia wskazało łącznie 34% badanych – zdaniem 25% trochę się pogorszyło, a według 9% – znacznie. Poprawę w tym zakresie zauważyło ogółem 15% respondentów, z kolei 19% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

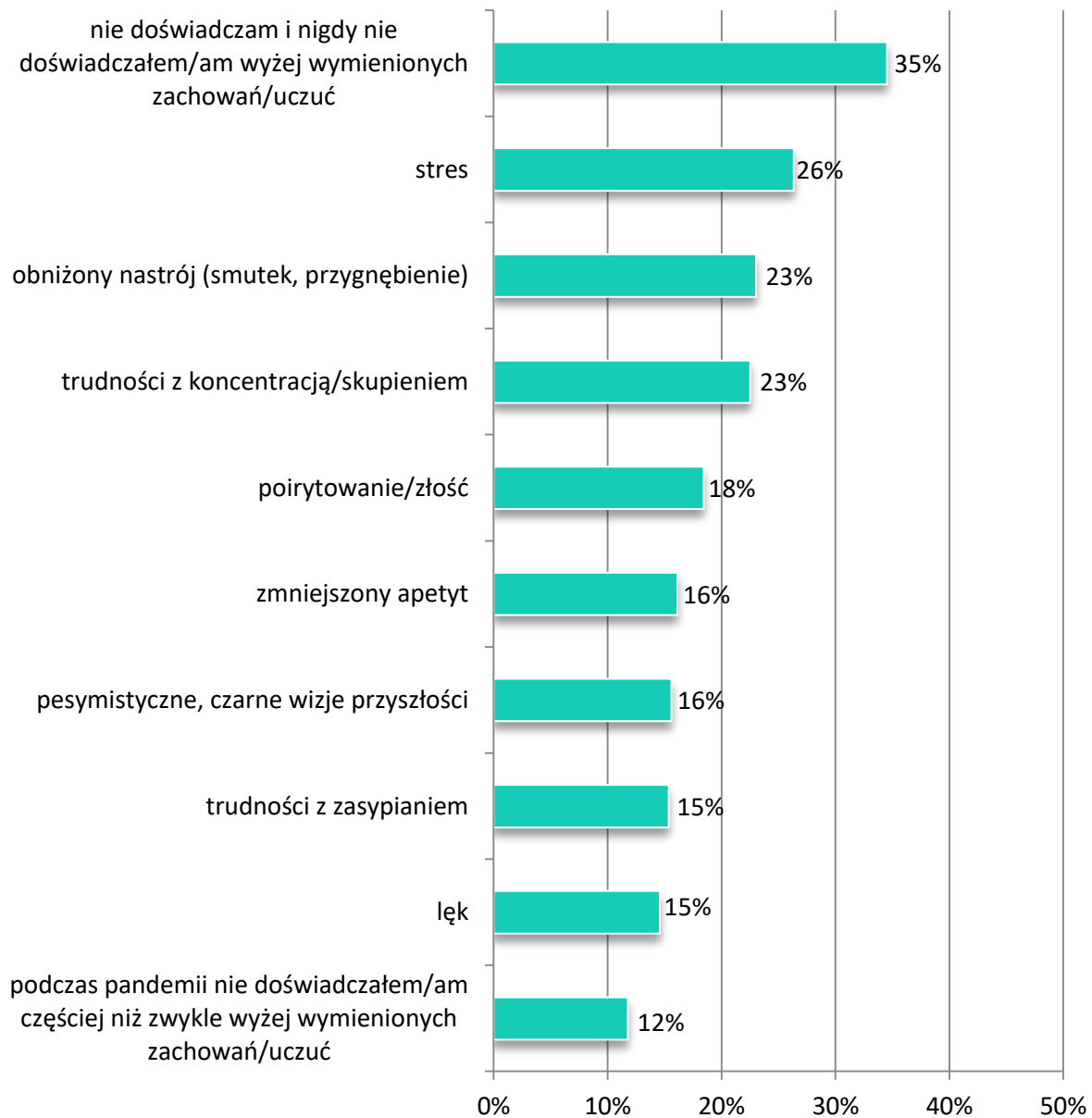
Wykres 92. W jakim stopniu Twoje samopoczucie (ogólny nastrój) uległo zmianie w okresie pandemii COVID-19? (N=391)

Kolejne pytanie w kwestionariuszu skierowanym do uczniów, dotyczyło zachowań i uczuć, których mogli doświadczyć podczas izolacji związanej z pandemią koronawirusa. 26% badanych przyznało, że w okresie pandemii częściej niż zwykle doświadczało stresu, po 23% – obniżonego nastroju oraz trudności z koncentracją/skupieniem, 18% wskazało na poirytowanie/złość, a po 16% na zmniejszony apetyt i pesymistyczne, czarne wizje przyszłości. Najmniej odpowiedzi padło na lęk i trudności z zasypianiem (po 15%). Najwięcej osób, tj. średni co trzeci ankietowany stwierdziło, że w czasie pandemii jak i przed pojawieniem się jej, nie doznawało tego rodzaju uczuć/zachowań (35%).

Wykres 93. Czy w okresie trwania pandemii COVID-19 (okres izolacji) częściej niż przedtem doznawałeś/łaś, któryś z niżej wymienionych uczuć/zachowań? (N=391)

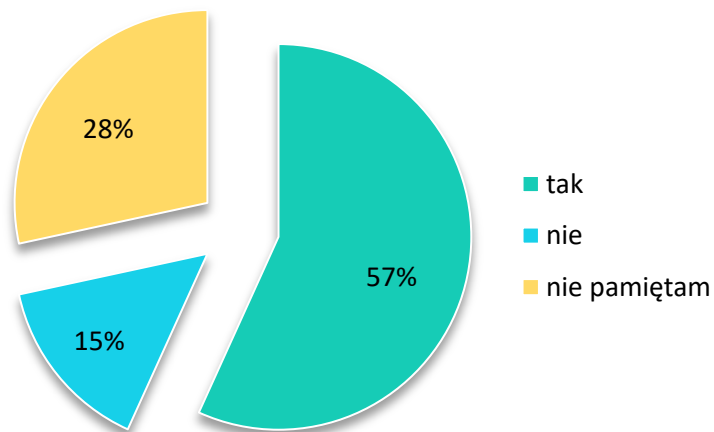

Bezpieczeństwo

W trakcie badań poruszony został również obszar bezpieczeństwa, w kontekście działań prowadzonych przez szkoły. Ponad połowa uczniów zapytanych o to czy brali kiedykolwiek udział w zajęciach na temat zachowania bezpieczeństwa i zasad ewakuacji podczas nagłych zdarzeń, udzieliła odpowiedzi twierdzącej (57%). Przeciwnego zdania było 15%, z kolei 28% badanych nie pamiętało czy uczestniczyło w tego rodzaju zajęciach.

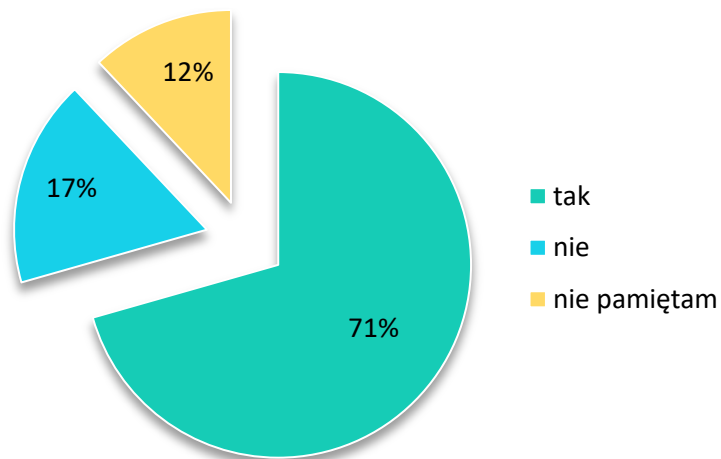

Wykres 94. Czy brałeś/aś udział w zajęciach na temat zachowania bezpieczeństwa i zasad ewakuacji podczas nagłych zdarzeń? (N=391)

Zdecydowana większość badanych uczniów z terenu gminy Myślenice brała udział w próbnej ewakuacji, w swojej szkole (70%). Na odpowiedź „nie pamiętam” wskazało 12% ankietowanych, z kolei 17% twierdzi, że nie uczestniczyło w próbie ewakuacyjnej.

Wykres 95. Czy w Twojej szkole została przeprowadzona próbna ewakuacja? (N=391)

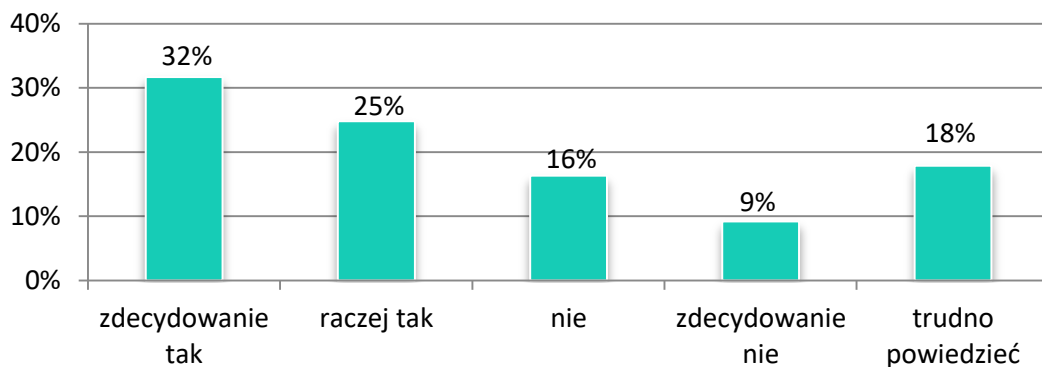

Wolontariat

Pozytywny jest fakt, że znaczny odsetek uczniów zdecydowałby się na podjęcie działalności na rzecz społeczności lokalnej lub zaangażowałoby się w wolontariat – 32% zdecydowanie tak, natomiast 25% raczej tak. Blisko co piąty badany nie jest pewien czy zaangażowałaby się w działalność na rzecz mieszkańców (18%). 16% nie zdecydowałoby się na charytatywną pomoc społeczną, z kolei 9% zdecydowanie nie byłoby chętnych.

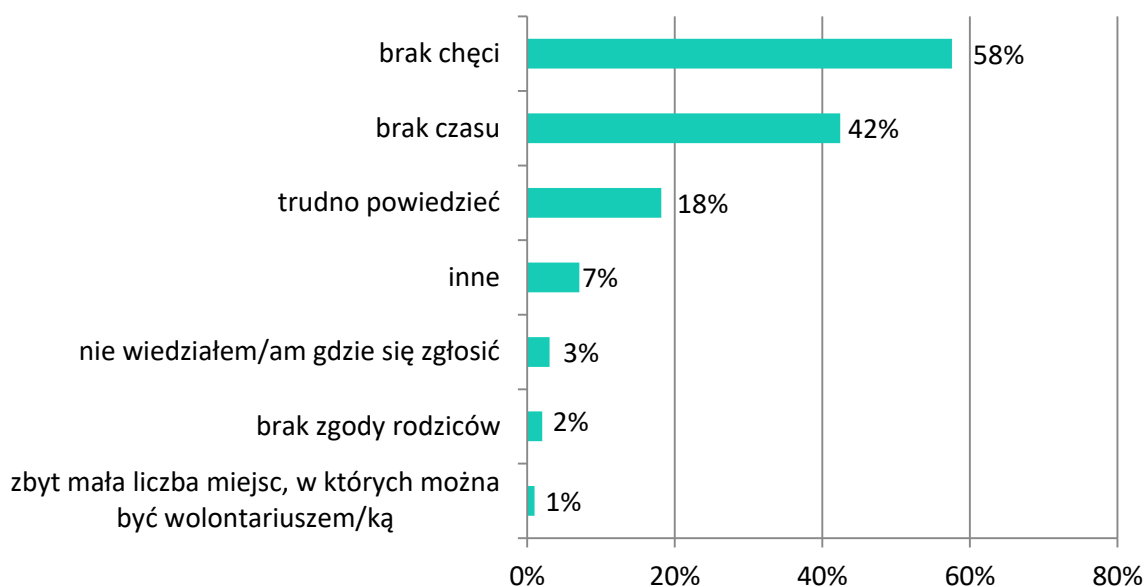

Wykres 96. Czy zdecydował/abyś się na działalność społeczną w organizacjach na rzecz mieszkańców lub pomoc w formie wolontariatu? (N=391)

Osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, że nie podjęłyby się działalności wolontaryjnej, bądź innej formy pomocy na rzecz społeczności lokalnej, zostały zapytane, co jest tego powodem. Przeważnie uczniowie wskazywali brak chęci (58%) oraz brak czasu (42%). Zdecydowanie mniej odpowiedzi padło na inne, bliżej nieokreślone powody (7%), brak wiedzy, gdzie można się zgłosić (3%), brak zgody rodziców (2%) oraz zbyt małą liczbę miejsc, w których można działać jako wolontariusz (1%). Blisko co piąty badany nie potrafił odpowiedzieć jednoznacznie na pytanie, dlaczego nie zdecydowałby się na działalność społeczną (18%).

Wykres 97. Dlaczego nie zdecydował/abyś się na działalność w formie wolontariatu? (N=100)

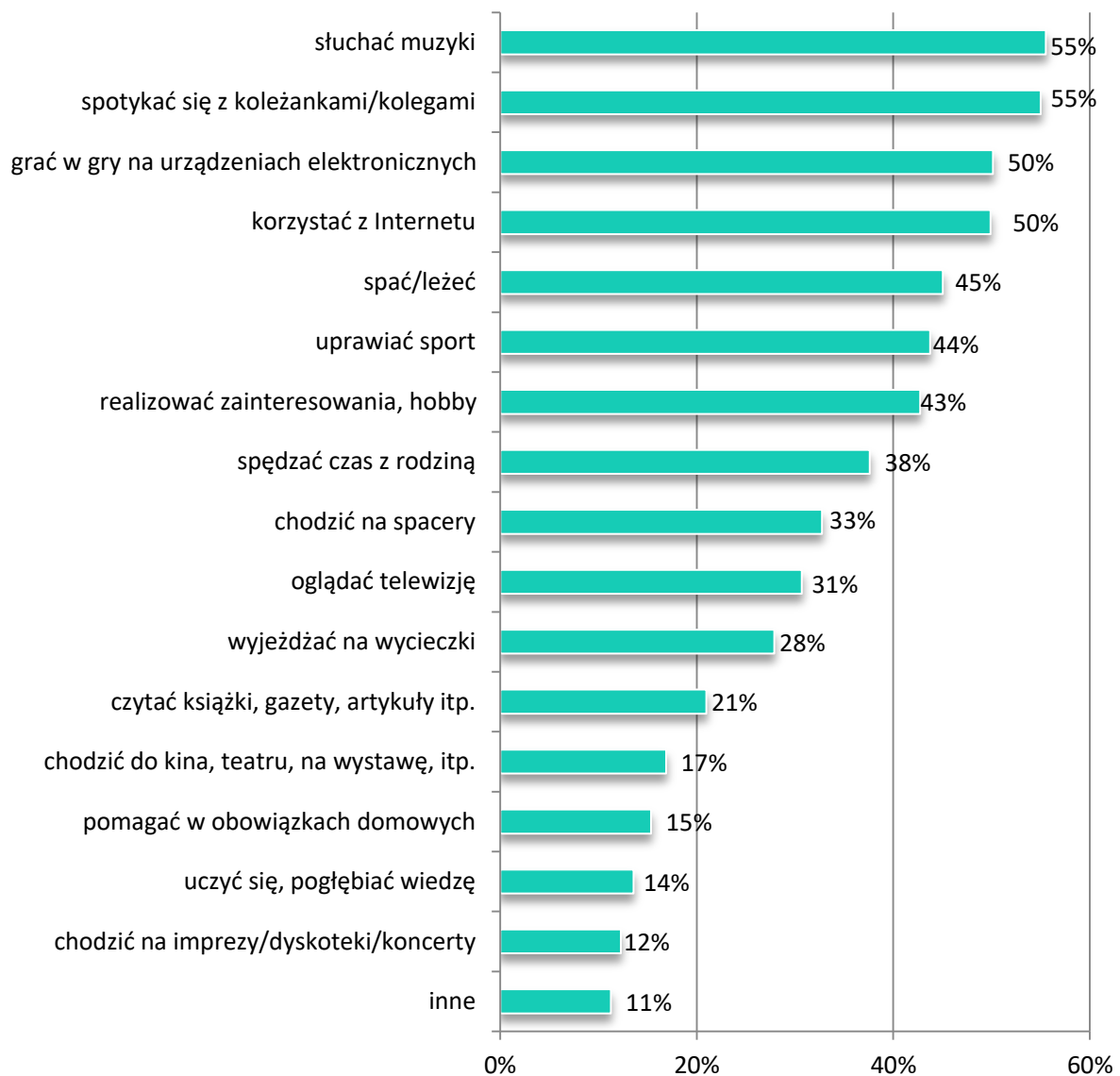

Czas wolny

Na podejmowanie zachowań ryzykownych ma również wpływ sposób spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, dlatego zapytano respondentów o to, jak najbardziej lubią organizować swój czas pozalekcyjny. Ankietowani najczęściej poświęcają swój czas na słuchanie muzyki oraz spotkania z rówieśnikami (po 55%), graniu w gry na urządzeniach elektronicznych oraz korzystaniu z Internetu (po 50%). Najmniejszy odsetek badanych uczniów stwierdził, że w czasie wolnym od zajęć chodzi na imprezy lub wydarzenia kulturalne (12%) oraz uczy się/pogłębia swoją wiedzę (14%). Na inne sposoby spędzania czasu wolnego wskazało 11% badanych, wśród których wymienione zostały: *spędzanie czasu ze zwierzętami, rysowanie, słuchanie radia oraz granie w gry planszowe.*

Wykres 98. W jaki sposób najbardziej lubisz spędzać swój czas wolny? (N=391)

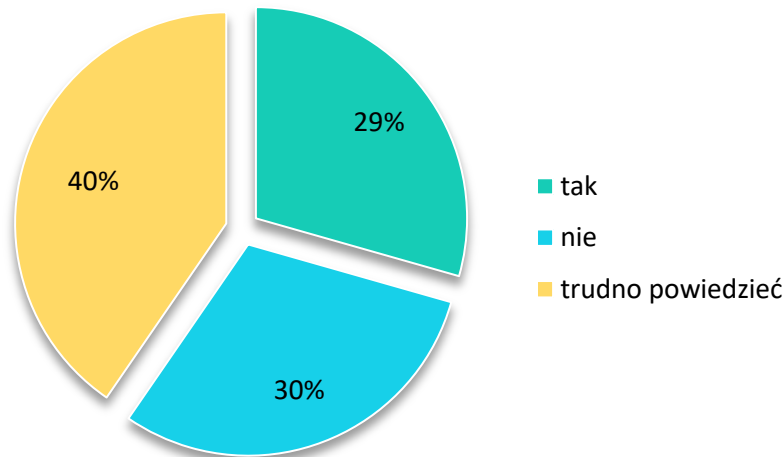

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na chętnie uczestnictwo w bezpłatnych zajęciach dodatkowych organizowanych na terenie gminy Myślenice wskazało 29% badanych uczniów. 30% respondentów nie byłoby zainteresowanych pozalekcyjnymi formami spędzania czasu wolnego, z kolei 40% miało problem w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

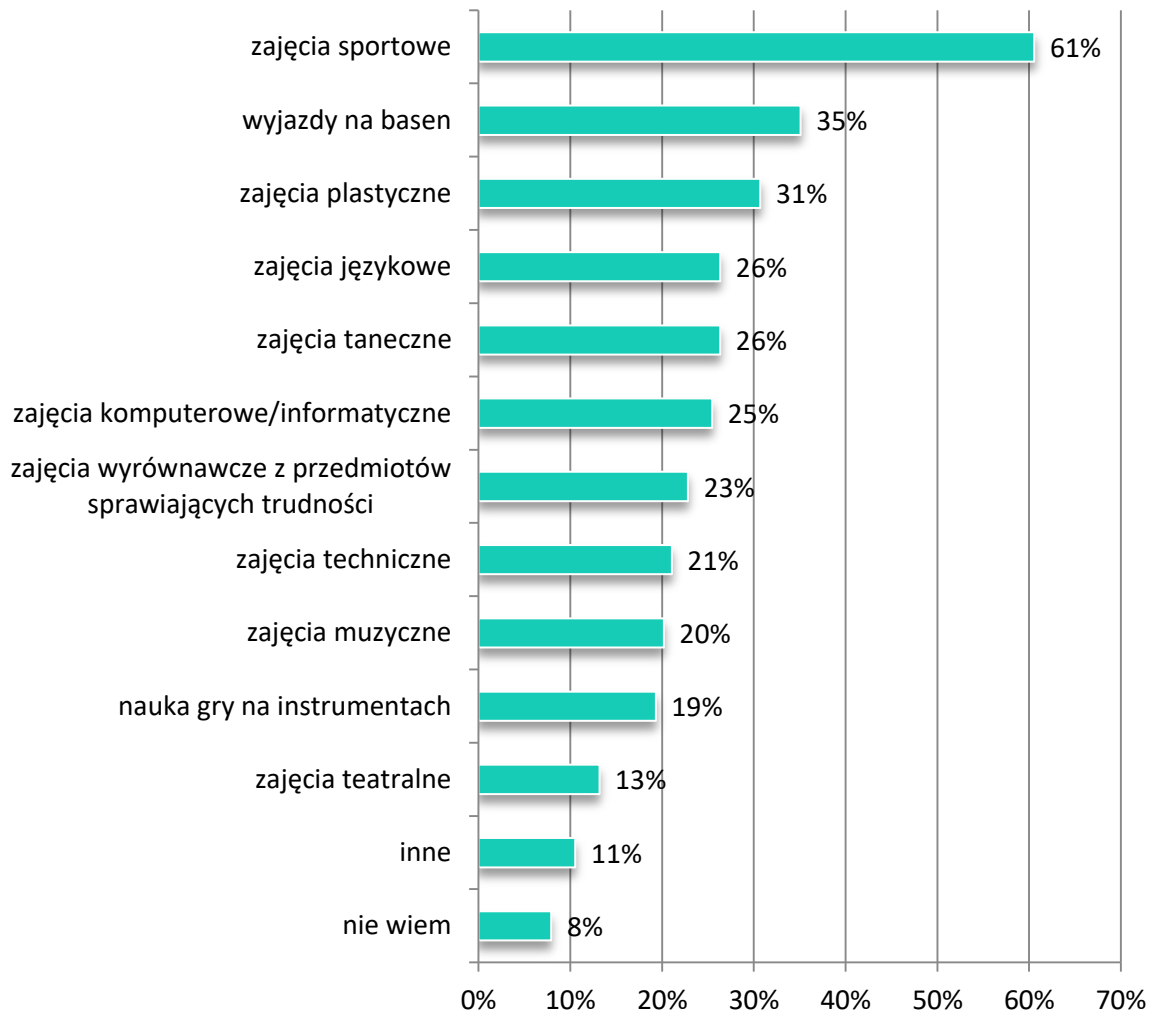
Wykres 99. Czy chętnie wzięłbyś/wzięłabyś udział w bezpłatnych zajęciach dodatkowych organizowanych na terenie Gminy? (N=391)

W ostatnim pytaniu kwestionariusza, respondenci zostali zapytani o to w jakich zajęciach dodatkowych chcieliby najbardziej uczestniczyć. 61% badanych wskazało na zajęcia sportowe, z kolei średnio co trzeci ankietowany na wyjazdy na basen (35%) oraz zajęcia plastyczne (31%). Najmniej odpowiedzi padło na zajęcia teatralne (13%), z kolei 8% uczniów nie wie w jakich zajęciach chcieliby uczestniczyć. Uczniowie podzielili się również własnym zdaniem, gdzie wskazywano m.in. na: zajęcia językowe, fotograficzne, filmowe, matematyczne, historyczne oraz zajęcia z psychologiem (11%).

Wykres 100. W jakich zajęciach dodatkowych najbardziej chciał/abyś uczestniczyć?
(N=391)

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniowie szkół ponadpodstawowych z gminy Myślenice

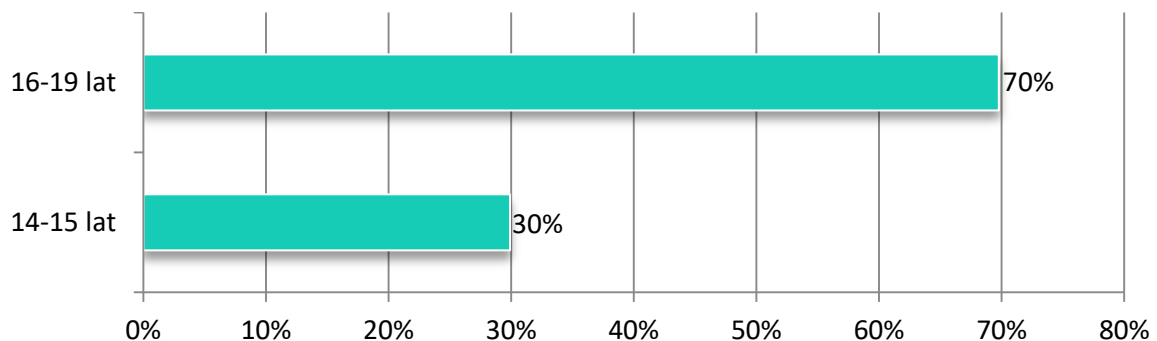
W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu gminy Myślenice. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą oraz cyberprzemocą, a także uzależnieniami behawioralnymi. Ponadto, zapytano uczniów o kwestie dotyczące zdrowego odżywiania, zdrowia psychicznego, działania profilaktyczne, bezpieczeństwo oraz organizację czasu wolnego.

Struktura badanej próby

Uczniowie szkół ponadpodstawowych zlokalizowanych na terenie gminy Myślenice wypełnili 86 kwestionariuszy ankiet. W badaniu diagnozującym problemy społeczne, niewielką przewagę miały dziewczęta – stanowiły one 53% ogółu badanych. Chłopcy wypełnili 47% kwestionariuszy.

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, zdecydowaną większość kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 16-19 lat – 70%, z kolei blisko co trzeci respondent zadeklarował wiek mieszczący się w przedziale 14-15 lat (30%).

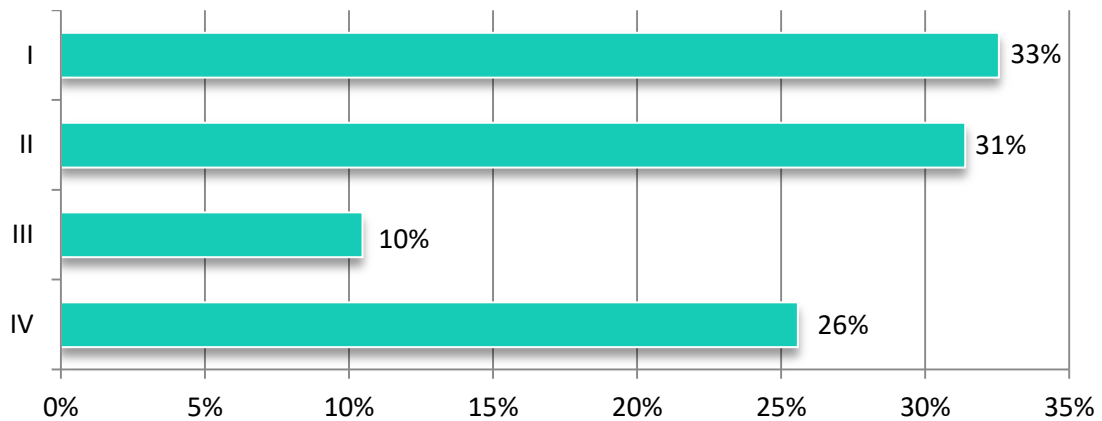
Wykres 101. Wiek: (N=86)

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Dostrzegalne jest zróżnicowanie pod tym względem. Najwięcej, bo 33% osób biorących udział w badaniu uczęszczało do I klasy szkoły ponadpodstawowej, 31% do klasy II, 26% wskazało na klasę IV, z kolei 10% to uczniowie III klasy.

Wykres 102. Klasa: (N=86)

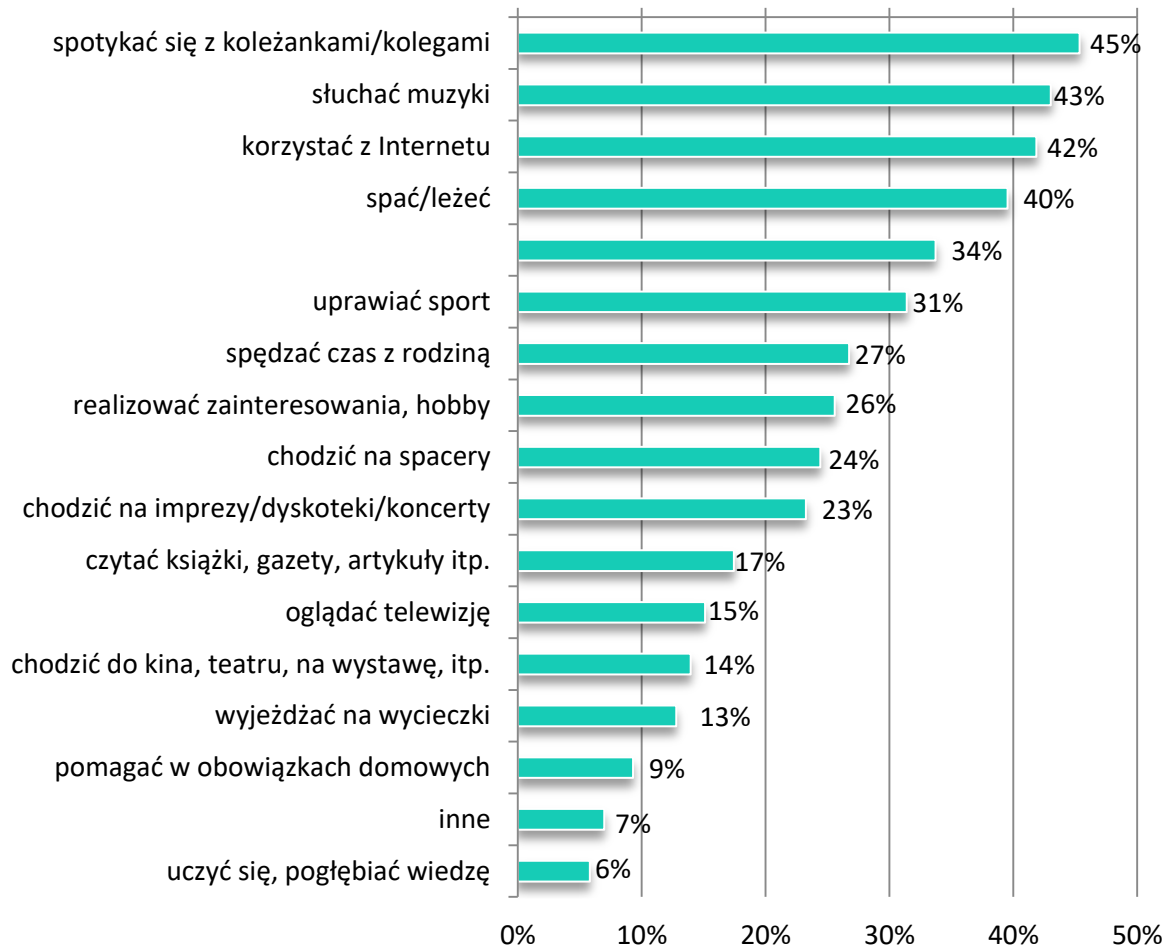

Czas wolny

Odpowiednio zagospodarowany czas wolny młodzieży stanowi istotny czynnik chroniący w zakresie przeciwdziałania sięganiu po substancje psychoaktywne oraz podejmowaniu się innych zachowań ryzykownych. Uczniów szkół ponadpodstawowych z Gminy zapytano w pierwszej kolejności o to, jak najbardziej lubią organizować swój czas pozalekcyjny. Ankietowani najczęściej poświęcają swój czas na spotkania z rówieśnikami (45%), słuchanie muzyki (43%) oraz korzystanie z Internetu (42%). Najmniejszy odsetek badanych uczniów szkół ponadpodstawowych stwierdził, że w czasie wolnym od zajęć uczy się/pogłębia swoją wiedzę (6%). Na inne sposoby spędzania czasu wolnego wskazało 7% badanych, wśród których wymienione zostały, m.in.: *spędzanie czasu z chłopakiem/dziewczyną, jazda na motorze* oraz szeroko rozumiana *motoryzacja*.

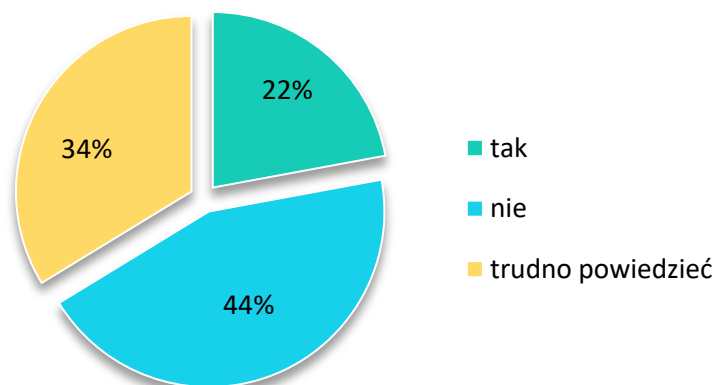
Wykres 103. W jaki sposób najbardziej lubisz spędzać swój czas wolny? (N=86)

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W bezpłatnych zajęciach dodatkowych organizowanych na terenie gminy Myślenice, chętnie wzięłoby udział 22% badanych uczniów. 44% respondentów nie byłoby zainteresowanych pozalekcyjnymi formami spędzania czasu wolnego, z kolei 34% miało problem w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

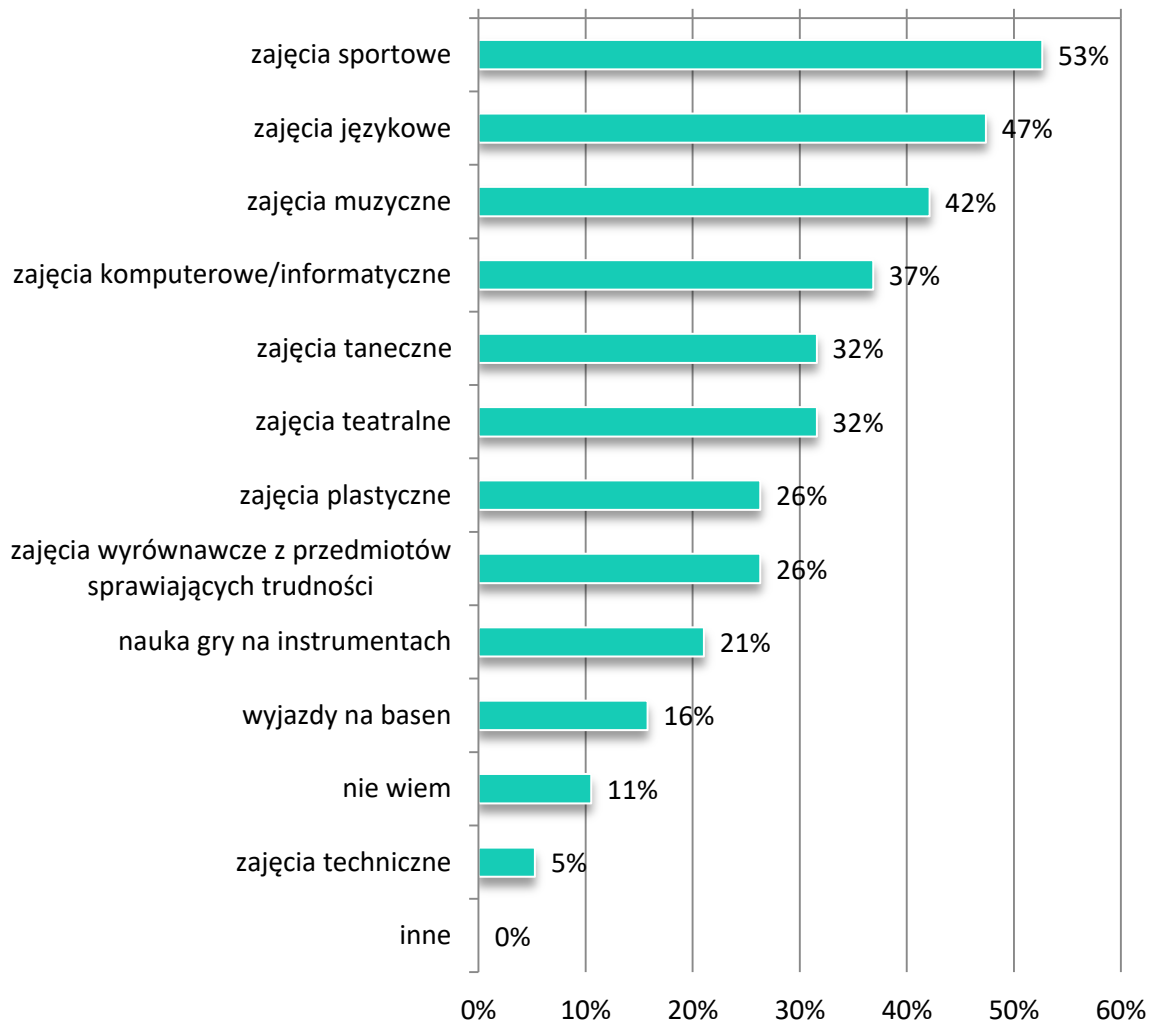
Wykres 104. Czy chętnie wzięłbyś/wzięłabyś udział w bezpłatnych zajęciach dodatkowych organizowanych na terenie Gminy? (N=86)

W kolejnym pytaniu respondenci, którzy zadeklarowali chęć uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych, zostali zapytani o to w jakich dodatkowych aktywnościach chcieliby najbardziej uczestniczyć. 53% badanych wskazało na zajęcia sportowe, z kolei niemal co drugi ankietowany na zajęcia językowe (47%). Wysokim zainteresowaniem cieszyły się także zajęcia muzyczne (42%), komputerowe/informatyczne (37%), taneczne oraz teatralne (po 32%). Najmniej odpowiedzi padło na zajęcia techniczne (5%), z kolei 11% uczniów nie wie w jakich zajęciach chciałoby uczestniczyć.

Wykres 105. W jakich zajęciach dodatkowych najbardziej chciał/abyś uczestniczyć? (N=19)

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Działania profilaktyczne

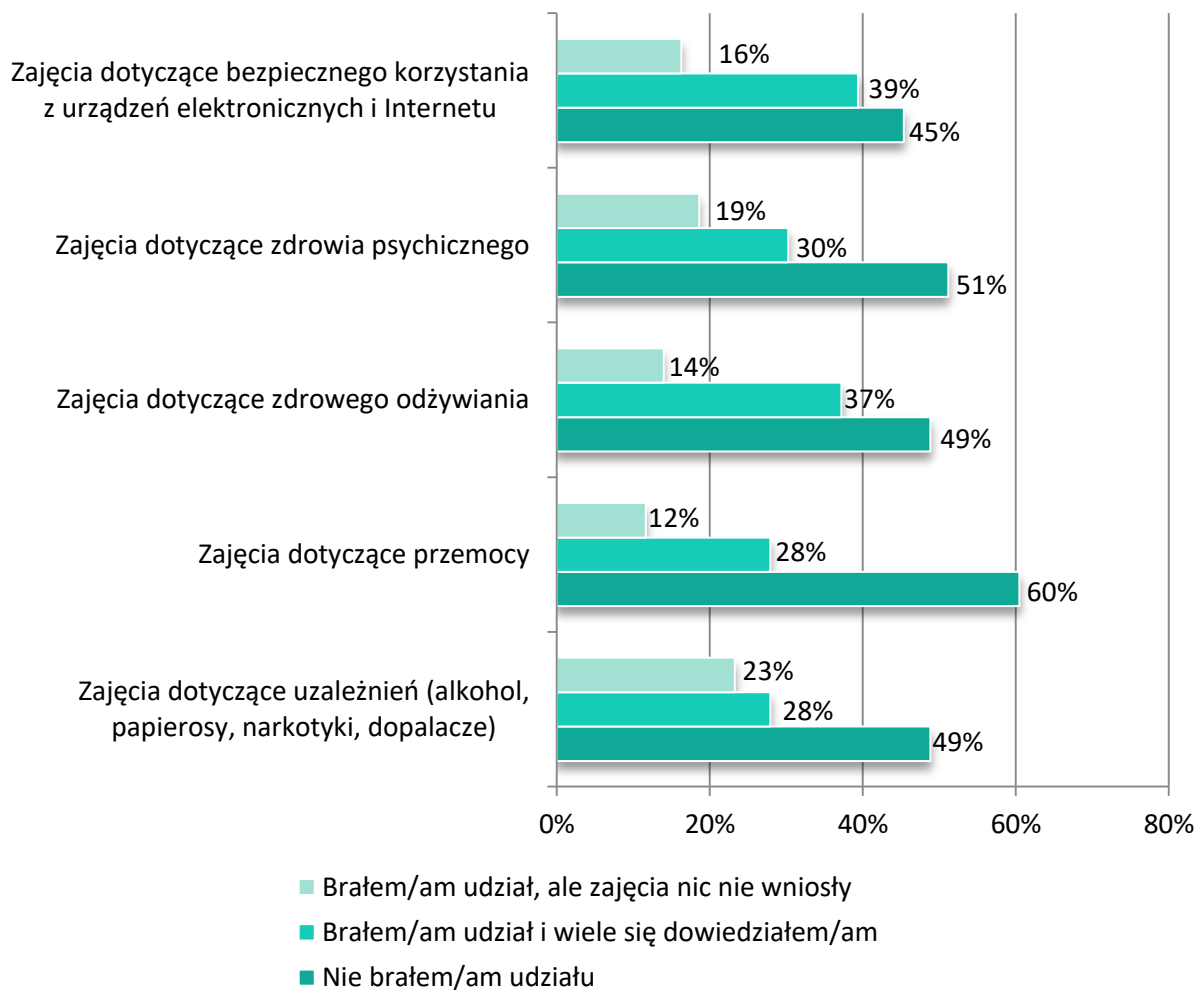
W dalszej części raportu zaprezentowane zostały odpowiedzi uczniów szkół ponadpodstawowych na pytania dotyczące podejmowanych w szkole działań profilaktycznych, w ciągu ostatnich 2 lat przed badaniem. Interesowało nas w jakich zajęciach badani brali udział oraz jak je oceniają. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco:

- odpowiedź „brałem/am udział, ale zajęcia nic nie wniosły” zaznaczyło 23% badanych w przypadku zajęć dotyczących uzależnień, 19% odnośnie zdrowia psychicznego, 16% na temat bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, 14% w aspekcie zdrowego odżywiania oraz 12% w zakresie przemocy;
- pozytywnie zajęcia profilaktyczne oceniło 39% uczniów w zakresie bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, 37% – zdrowego odżywiania, 30% – zdrowia psychicznego, natomiast po 28% odnośnie uzależnień oraz przemocy;
- brak uczestnictwa w zajęciach profilaktycznych zadeklarowało aż 60% badanych w aspekcie przemocy, 51% – zdrowia psychicznego, po 49% – zdrowego odżywiania oraz uzależnień, natomiast 45% w przypadku zajęć dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu.

Z poniższego wykresu wynika, że uczniowie w ciągu ostatnich 2 lat przed badaniem, najczęściej brali udział w zajęciach dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, najrzadziej natomiast w zajęciach z zakresu przemocy. Najciekawsze zdaniem respondentów są zajęcia z obszaru bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu oraz zdrowego odżywiania.

Wykres 106. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych? Zaznacz na ile były one dla Ciebie przydatne. (N=86)

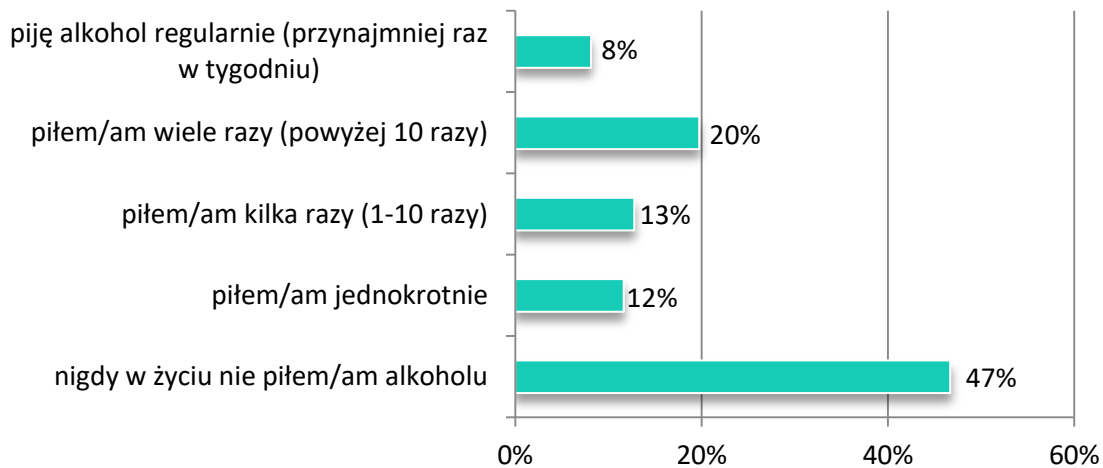

Problem alkoholowy

Jeden z obszarów badawczych odnosił się do częstotliwości spożywania alkoholu przez młodzież z terenu gminy Myślenice. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z nim miał średnio co drugi badany młody mieszkaniec (53%). W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po alkohol 12% spożywało go jednokrotnie, 13% badanych przyznało, że było to kilka razy w życiu, natomiast co piąty respondent spożywał alkohol wiele razy – 20%. Niepokojący jest fakt, że część badanych stanowią uczniowie, którzy sięgają po alkohol regularnie, czyli przynajmniej raz w tygodniu (8%).

Wykres 107. Czy zdarzyło ci się pić alkohol? (N=86)

W ramach badań uzyskano również informacje o sposobie otrzymania alkoholu przez uczniów po raz pierwszy. Na podstawie deklaracji badanych można stwierdzić, że najczęściej z nich zostało nim poczęstowanych (13 osób, tj. 29%) lub też nie pamiętają okoliczności zdobycia alkoholu (10 osób, tj. 22%). Część respondentów kupiła go samodzielnie (7 osób, tj. 16%), bądź otrzymała do spróbowania od rodziców (6 osób, tj. 13%). Uczniowie wskazywali również w mniejszym stopniu na poproszenie kogoś o zakup alkoholu (4 osoby, tj. 9%) oraz na otrzymanie go od swoich starszych kolegów i kradzież rodzicom (po 1 osobie, tj. po 2%). Badani udzielili również własnych odpowiedzi, m.in. takich jak: *kradzież innym osobom* oraz *spróbowanie go na spotkaniu z przyjaciółmi/na urodzinach* (3 osoby, tj. 7%).

Tabela 50. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? (N=45)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie poczęstował	29%	13
nie pamiętam	22%	10
kupiłem/am sobie sam/a	16%	7
rodzice dali mi spróbować	13%	6
poprosiłem/am kogoś o kupno	9%	4
inne	7%	3
podkradłem/am rodzicom	2%	1
dostałem/am od starszych kolegów	2%	1

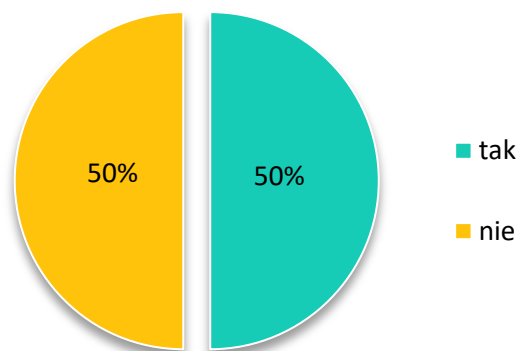
Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 21 osób wskazało na 14-15 lat (47%), 15 respondentów miało wówczas 16-19 lat (33%), 5 uczniów przyznało, że po raz pierwszy sięgnęło po alkohol w wieku 10-13 lat (11%), natomiast wiek inicjacji alkoholowej 4 badanych wynosił mniej niż 10 lat (9%).

Tabela 51. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? (N=45)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	9%	4
10-13 lat	11%	5
14-15 lat	47%	21
16-19 lat	33%	15

Kolejne pytanie zadane uczniom ze szkół ponadpodstawowych znajdujących się na terenie gminy Myślenice, odnosiło się do faktu spożywania alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Połowa badanych uczniów nie piła alkoholu w tym okresie (22 osoby, tj. 50%). Pozostałe 22 osoby sięgnęły wówczas po alkohol (50%), z kolei 1 respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 108. Czy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? (N=44)

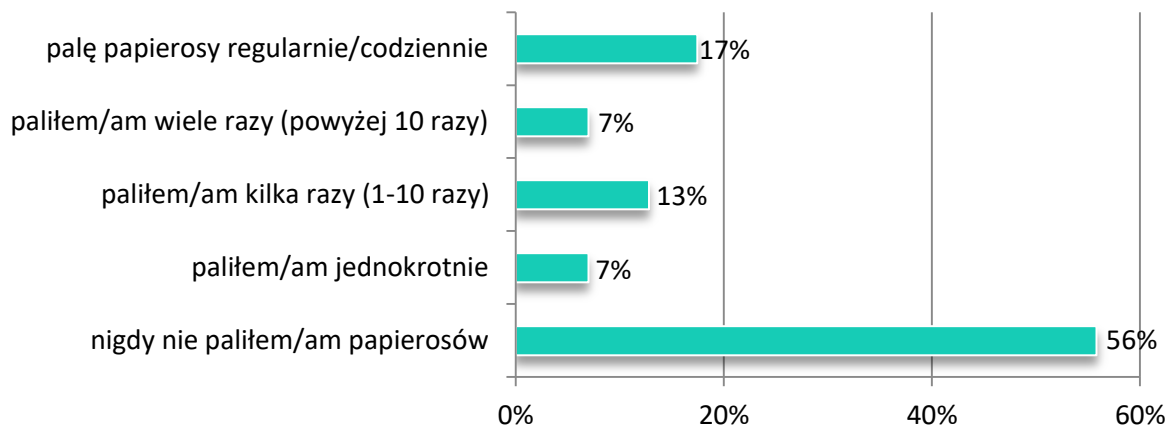

Problem nikotynowy

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy. Z deklaracji respondentów wynika, że kontakt z nimi miało 44% ankietowanych, w tym 17% badanych pali papierosy regularnie, 13% przyznało, że miało z nimi do czynienia kilka razy, natomiast po 7% ankietowanych sięgnęło po nie jednokrotnie, oraz wiele razy.

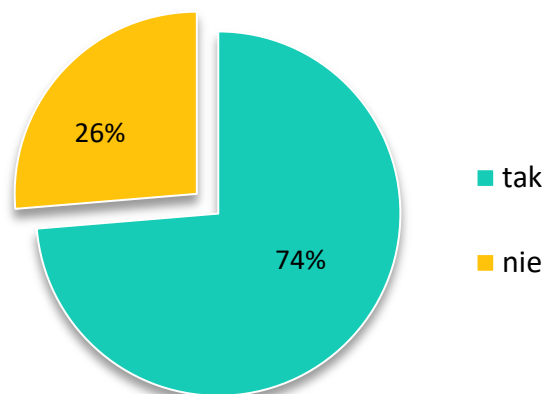

Wykres 109. Czy zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? (N=86)

W ramach badań uzyskano również informacje odnośnie palenia papierosów przez uczniów szkół ponadpodstawowych w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Spośród wszystkich respondentów, którzy zadeklarowali, że kiedykolwiek palili papierosy 28 przyznało, iż sięgnęło po nie również w ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem (74%).

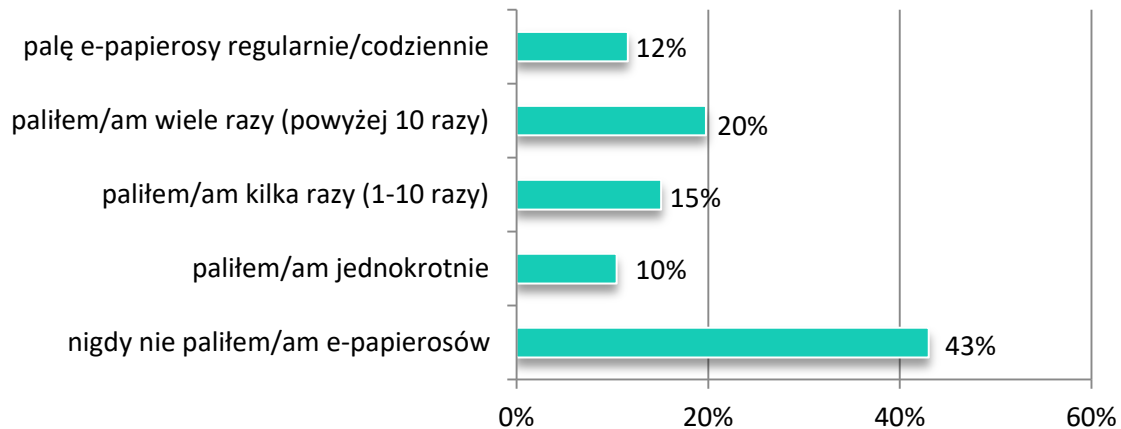
Wykres 110. Czy paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? (N=38)

Następnie zbadaniu została poddana częstotliwość palenia przez uczniów e-papierosów. Z deklaracji respondentów wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnęło 57% ankietowanych, w tym 10% paliło je jednokrotnie, 15% – kilka razy, 20% respondentów wskazało na palenie e-papierosów wiele razy, natomiast 12% sięga po nie regularnie/codziennie.

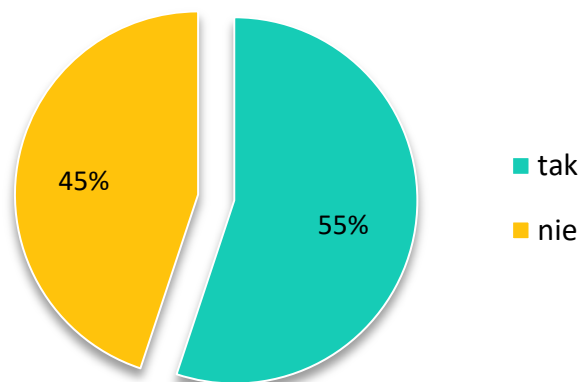

Wykres 111. Czy zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? (N=86)

Deklaracja palenia e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem przedstawiona została na wykresie poniżej. Z zebranych danych wynika, że w tym okresie sięgnęła po nie ponad połowa badanych, którzy palili kiedykolwiek e-papierosy (27 osób, tj. 55%).

Wykres 112. Czy paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? (N=49)

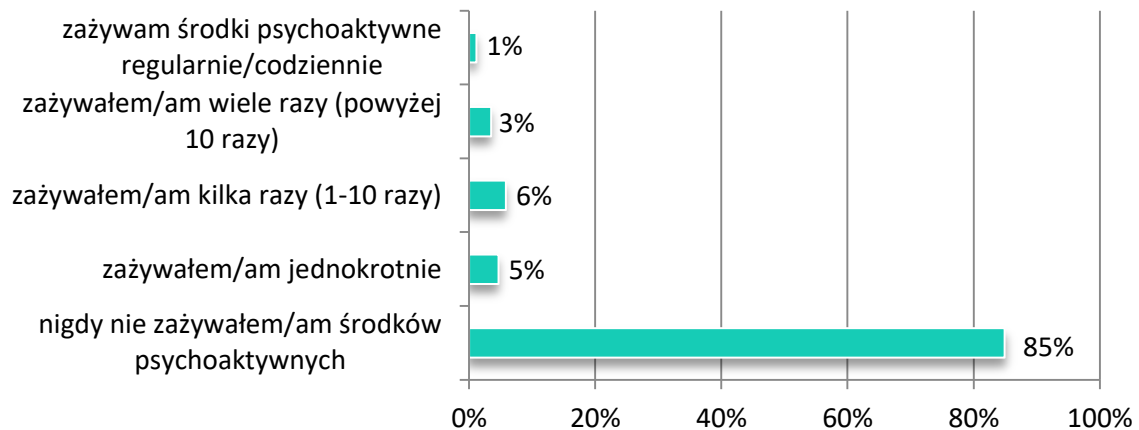

Problem narkotykowy

Następny z analizowanych w obszarów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że po środki psychoaktywne sięgnęło 15% uczniów, w tym 6% zażywało je kilka razy, 5% sięgnęło po nie jednokrotnie, 3% badanych przyznało, że zażywało je wiele razy, natomiast 1% ankietowanych zadeklarował, że stosuje je regularnie/codziennie.

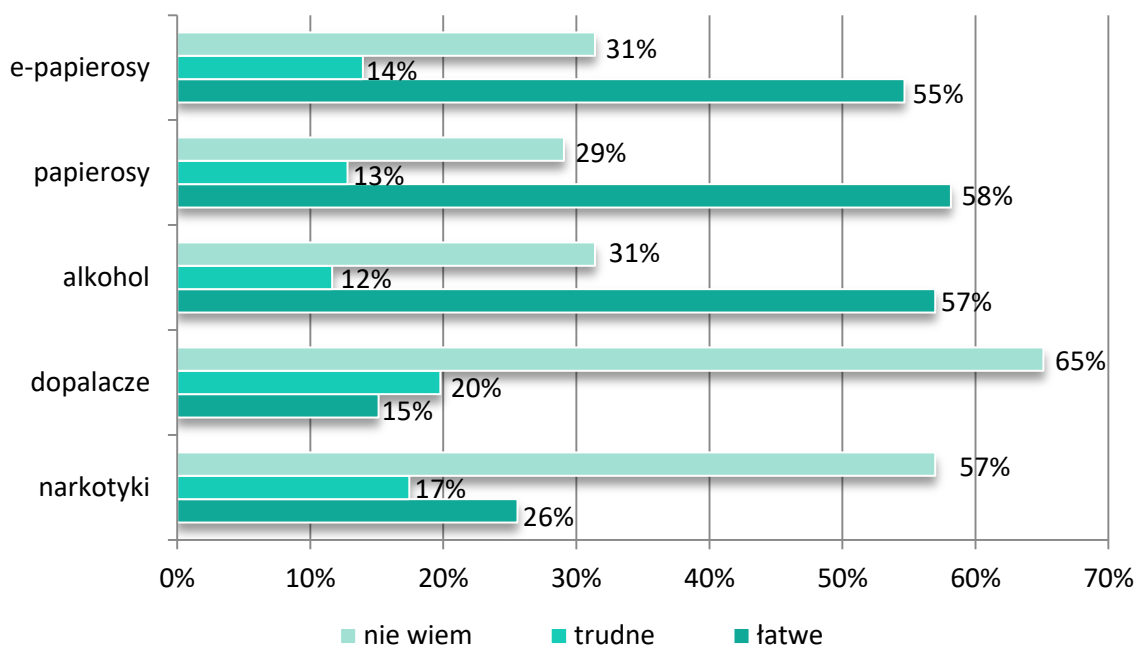
Wykres 113. Czy zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? (N=86)

W następnej kolejności uczniowie szkół ponadpodstawowych zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- narkotyki są łatwe do zdobycia według 26% ankietowanych, a trudne dla 17%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia zdaniem 15% ankietowanych, a trudne dla 20%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia w opinii 57% ankietowanych, a trudny dla 12%,
- papierosy są łatwe do zdobycia według 58% ankietowanych, a trudne dla 13%,
- e-papierosy są łatwe do zdobycia zdaniem 55% ankietowanych, a trudne dla 14%.

Wykres 114. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: (N=86)

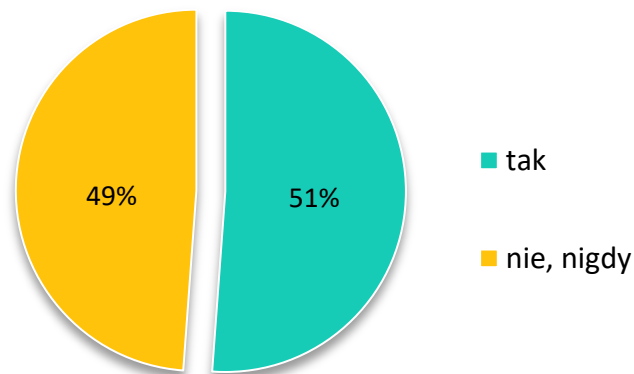

Problem przemocy

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród młodzieży z terenu Gminy. Uczniów spytano o to, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzielił co drugi badany (44 osoby, tj. 51%).

Wykres 115. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? (N=86)

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankieterowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony „innych osób”, wśród których znajdowali się *nauczyciele, znajomi* oraz *bliżej niezidentyfikowane osoby* – przyznała to blisko połowa badanych (20 osób, tj. 49%). W dalszej kolejności młodzi respondenci wskazywali na rówieśników (18 osób, tj. 44%) oraz rodzeństwo (7 osób, tj. 17%). Doświadczenie przemocy ze strony rodziców zadeklarowało łącznie 8 uczniów, z czego po 4 osoby wskazały na tatę oraz mamę (po 10%). 3 respondentów nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 52. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? (N=41)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
inne osoby	49%	20
rówieśnicy	44%	18
rodzeństwo	17%	7
tata	10%	4
mama	10%	4

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- przemocy psychicznej doświadczyło 29 uczniów (73%),
- przemocy fizycznej doznało 20 uczniów (50%),
- przemocy seksualnej doświadczyło 8 respondentów (20%),
- zaniedbania doznało 8 ankietowanych (20%).

4 respondentów nie odpowiedziało na to pytanie.

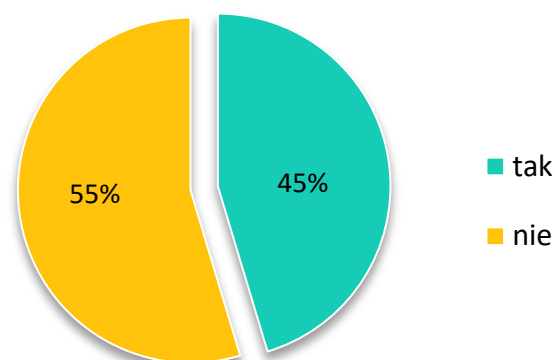
Tabela 53. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? (N=40)

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktos mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	73%	29
ktos mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	50%	20
ktos mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktos mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	20%	8
nie miałem/am zapewnionej opieki kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	20%	8

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Odpowiedzi twierdzącej udzielił blisko co drugi badany uczeń szkół ponadpodstawowych, tj. 45%.

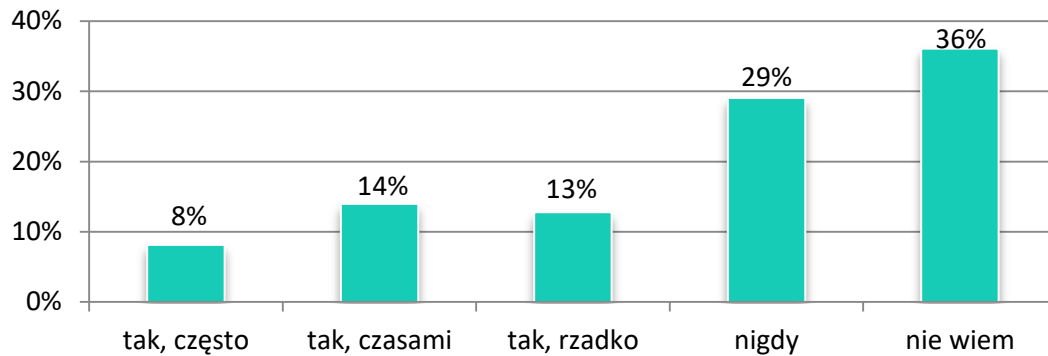
Wykres 116. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? (N=86)

Obraz jaki wyłania się z badania to średnio co trzeci uczeń szkoły ponadpodstawowej deklarujący występowanie w jego szkole przemocy – przyznało to łącznie 35% respondentów. Z odpowiedzi udzielonych przez 13% uczniów wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce rzadko, 14% przyznało, że zdarzają się czasami, a zdaniem 8% – często.

Wykres 117. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? (N=86)

Kolejne pytanie zadane uczniom odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy uczniowie są świadomi czym to zjawisko jest. Materiał badawczy pokazał, że część młodych mieszkańców nie ma na ten temat wiedzy – odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło 27% uczniów. Na publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat w Internecie wskazało 47% badanych, a na otrzymywanie nachalnych, niechcianych treści/wiadomości przez komunikatory – 41%. Często zaznaczaną odpowiedzią okazało się również dodawanie negatywnych i obraźliwych komentarzy (40%). Ponadto, 23% badanych zaznaczyło podszywanie się, z kolei 22% ankietowanych wskazało na włamywanie się na konta internetowe. Wśród innych odpowiedzi znalazł się *doxxing* (1%), rozumiany jako publiczne udostępnianie informacji umożliwiających identyfikację osoby, zwykle za pośrednictwem Internetu.

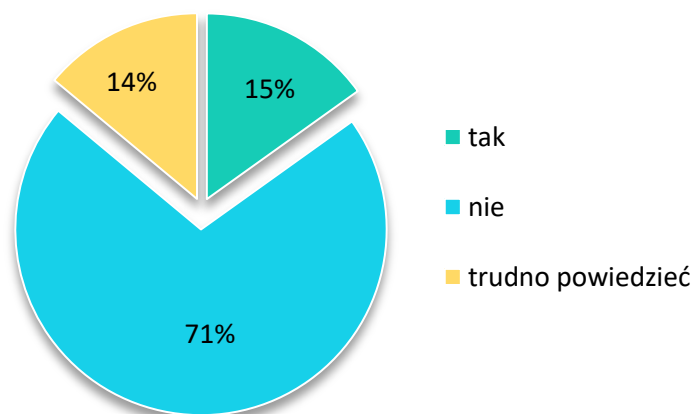
Wykres 118. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? (N=86)

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród młodzieży z gminy Myślenice, poprosiliśmy ankietowane osoby o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doświadczyć cyberprzemocy. Z deklaracji uczniów wynika, że problemu tego doznało 15% badanych, z kolei 14% miało trudność w określeniu czy doświadczyło tego problemu.

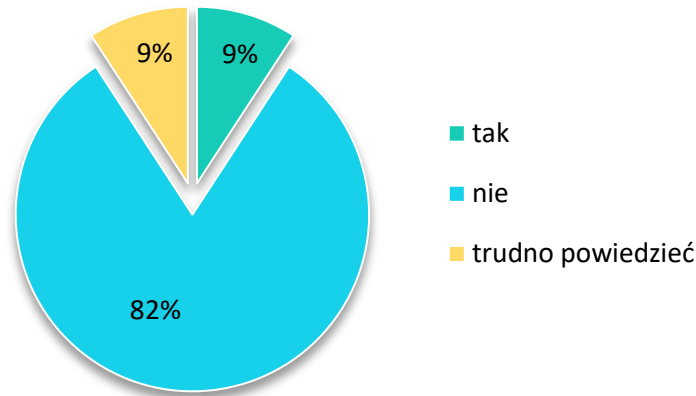
Wykres 119. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? (N=86)

W przypadku stosowania cyberprzemocy, 9% uczniów przyznało się do jej zastosowania w przeciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, a również 9% ankietowanych miało trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na ten temat.

Wykres 120. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? (N=86)

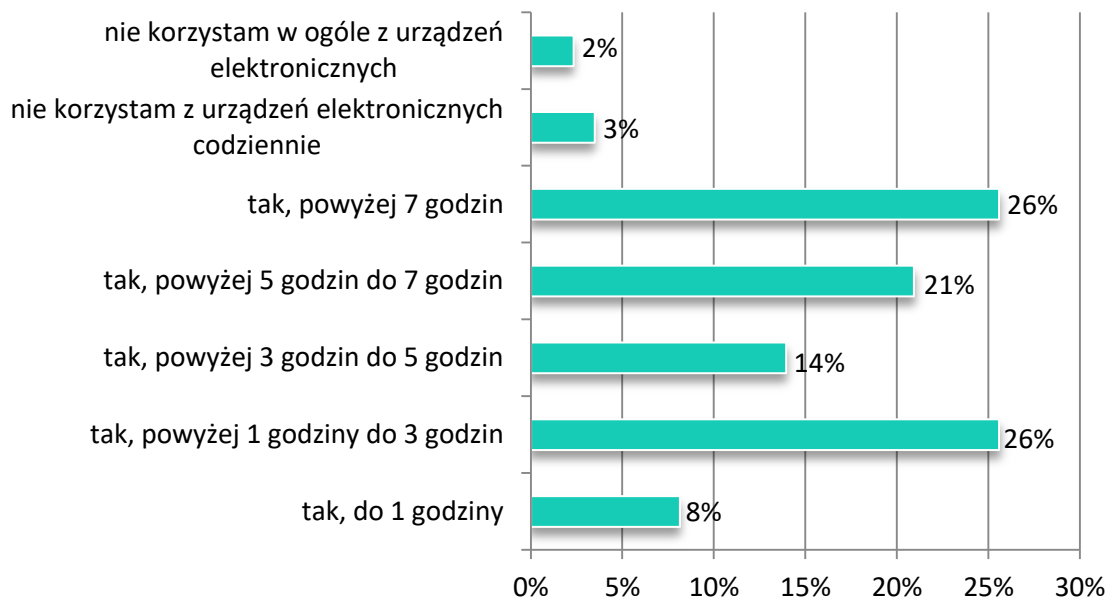

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Następne pytanie zadane respondentom miało na celu zweryfikowanie, jak często uczniowie szkół ponadpodstawowych z gminy Myślenice korzystają z urządzeń elektronicznych. Zebrany materiał badawczy wykazał, że niemal wszyscy ankietowani korzystają z tego rodzaju urządzeń (98%), w tym najwięcej zaznaczyło, że spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie oraz nawet powyżej 7 godzin (po 26%). Średnio co piąty ankietowany przyznał, że poświęca na to od 5 do 7 godzin w ciągu dnia (21%), z kolei 14% respondentów – 3 do 5 godzin. Zalewie 8% uczniów szkół ponadpodstawowych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że korzysta z urządzeń elektronicznych mniej niż 1 godzinę dziennie (7 osób).

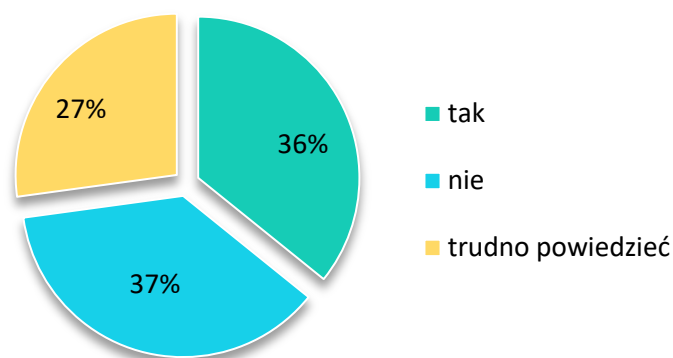

Wykres 121. Czy korzystasz codziennie z urządzeń elektronicznych (komputer, laptop, telefon komórkowy, tablet, konsola do gier, itp.)? (N=86)

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy ich zdaniem spędzają zbyt dużo czasu na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Twierdząco odpowiedziało 36% ankietowanych, natomiast 27% badanych nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 122. Czy twoim zdaniem spędzasz za dużo czasu na korzystaniu z urządzeń elektronicznych (N=81)

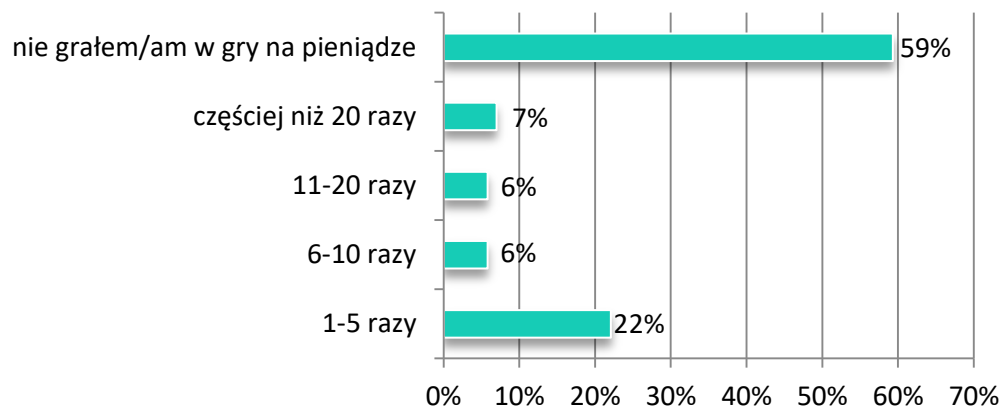

Uczestnictwo w grach hazardowych

W kolejnej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi badanych na pytanie o częstotliwość grania w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. W tym okresie podejmowało się tego 41% badanych. Największy odsetek z nich grał 1-5 razy (22%), po 6% wskazało na 6-10 razy oraz 11-20 razy, z kolei 7% na częściej niż 20 razy.

Wykres 123. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? (N=86)

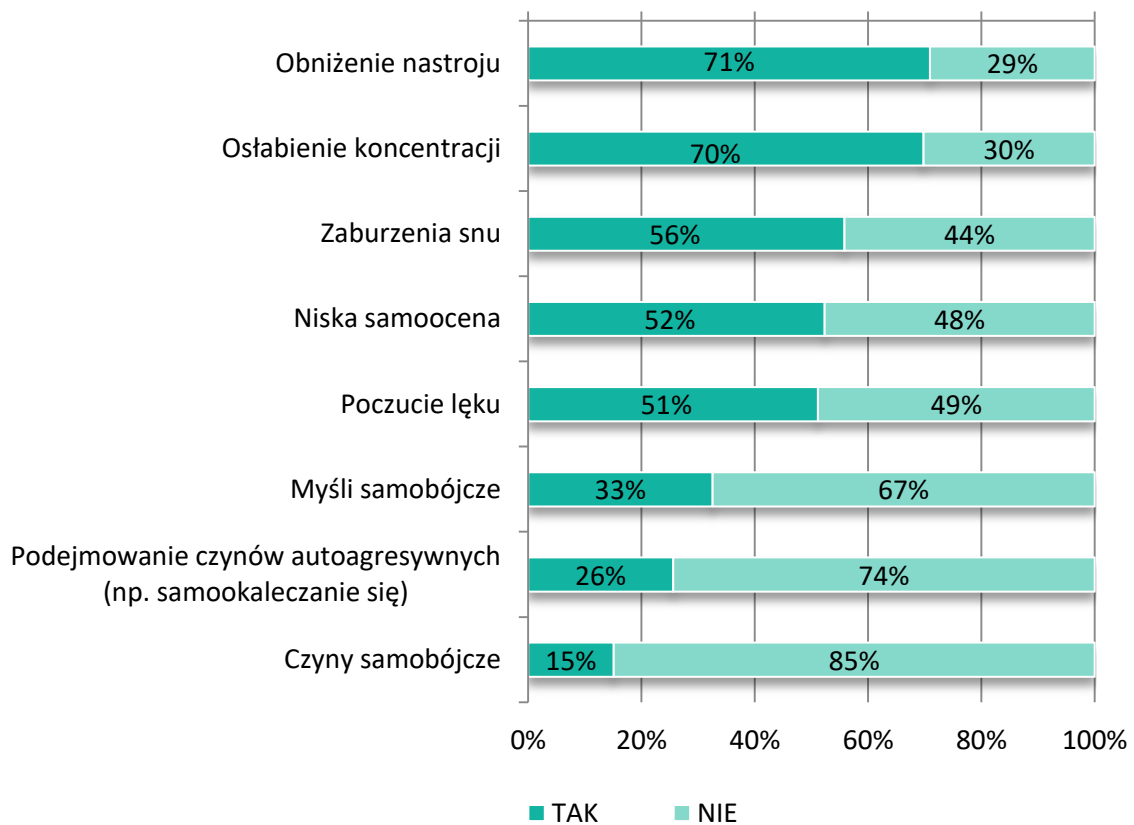

Zdrowie

Następne pytanie skierowane do uczniów miało na celu identyfikację problemów zdrowia psychicznego i negatywnych stanów, jakich doświadczyli w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znaczna część respondentów w tym okresie doznała obniżenia nastroju (71%), osłabienia koncentracji (70%) oraz zaburzeń snu (56%). Powszechnym zjawiskiem wśród młodzieży z obszaru Gminy była również niska samoocena, na którą padło 52% odpowiedzi oraz poczucie lęku (51%). Aż co trzeci ankietowany przyznał, że w ciągu roku poprzedzającego badanie natchodziły go myśli samobójcze (33%). Dodatkowo, 26% uczniów przyznało się do podejmowania czynów autoagresywnych, jak samookaleczenie, ranienie się, itp., a odsetek 15% badanych podjął się działań zmierzających do odebrania sobie życia.

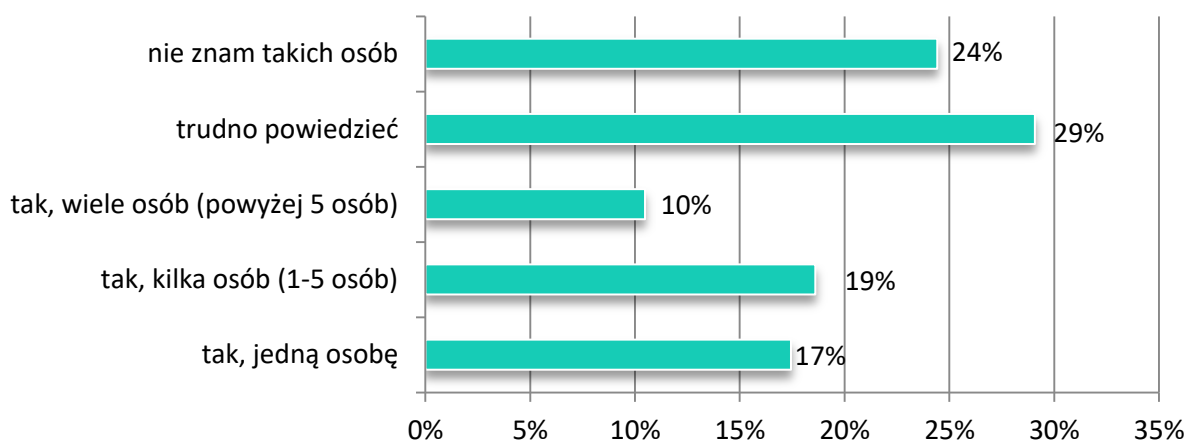

Wykres 124. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak:
(N=86)

Do uczniów zostało skierowane pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto cierpi na depresję. Twierdzącej odpowiedzi udzielił blisko co drugi badany (46%), wśród których 17% zna jedną taką osobę, 19% – kilka, natomiast 10% deklaruje znajomość wielu osób chorujących na depresję. Średnio co czwarty badany miał problem z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi na ten temat (29%).

Wykres 125. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto choruje na depresję? (N=86)

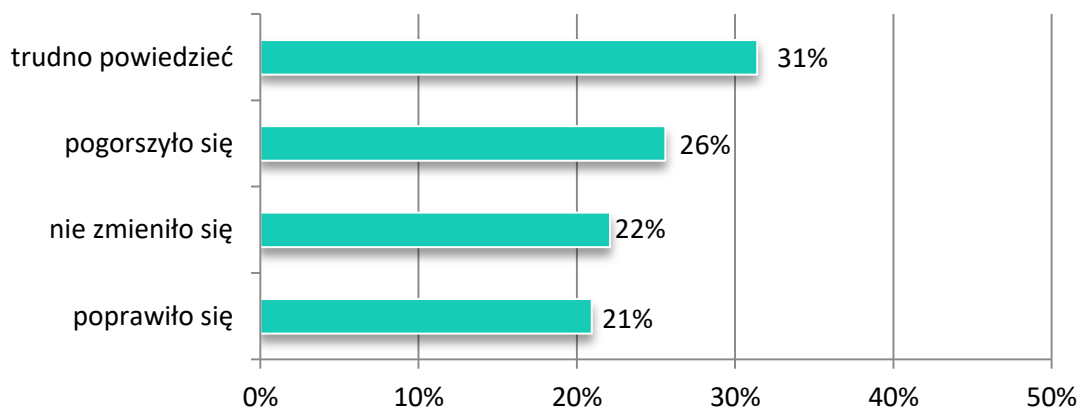

Pandemia COVID-19

Ze względu na znaczny wpływ jaki wywarła pandemia koronawirusa na życia młodych osób, zapytano uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu gminy Myślenice czy ich samopoczucie uległo zmianie w czasie izolacji. Średnio co piąty ankietowany przyznał, że jego ogólny nastrój nie zmienił się (22%). Na pogorszenie samopoczucia wskazało łącznie 26% badanych, z kolei 21% badanych zauważyło poprawę w tym zakresie. Blisko co trzeci respondent (31%) nie potrafił udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

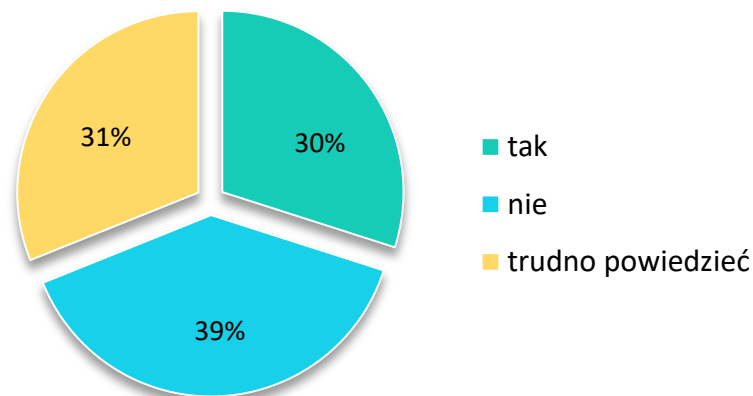
Wykres 126. W jakim stopniu Twoje samopoczucie (ogólny nastrój) uległo zmianie w okresie pandemii COVID-19? (N=86)

Wolontariat

Pozytywny jest fakt, że blisko co trzeci uczeń szkoły ponadpodstawowej (30%) zdecydowałby się na podjęcie działalności w formie wolontariatu. 31% badanych nie potrafi jednoznacznie stwierdzić czy zaangażowałoby się w działalność na rzecz mieszkańców, natomiast 39% nie zdecydowałoby się na charytatywną działalność.

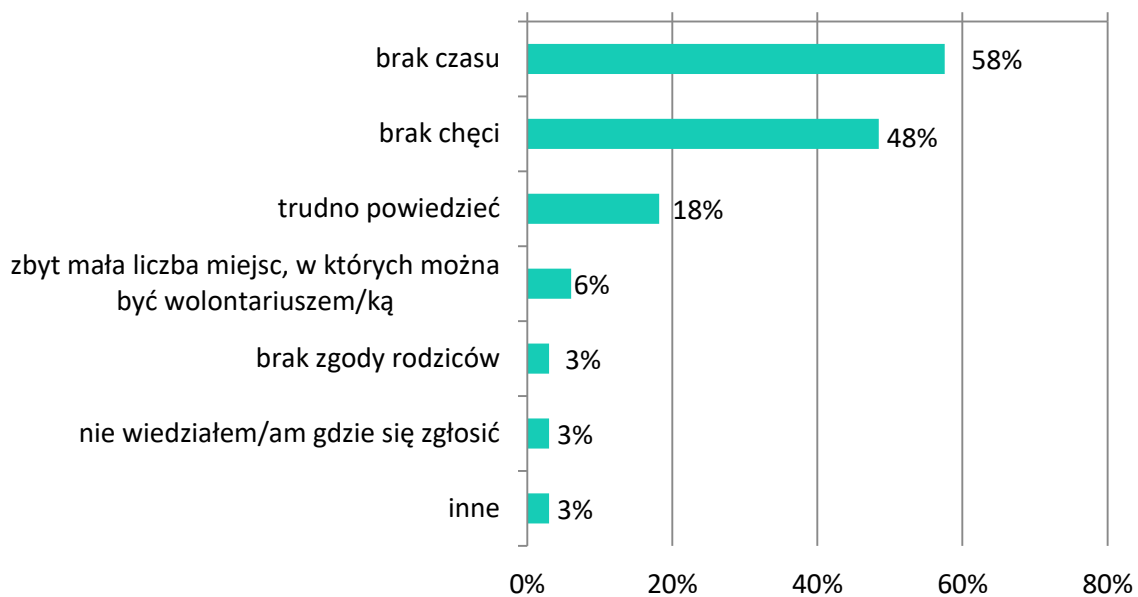
Wykres 127. Czy zdecydował/abyś się na działalność w formie wolontariatu? (N=86)

Osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, że nie podjęłyby się działalności wolontaryjnej zostały zapytane, co jest tego powodem. Przeważnie uczniowie wskazywali na brak czasu (58%) oraz brak chęci (48%). Zdecydowanie mniej odpowiedzi padło na zbyt małą liczbę miejsc, w których można być wolontariuszem (6%), brak wiedzy, gdzie można się zgłosić (3%), brak zgody rodziców (3%) oraz inne, bliżej nieokreślone powody (3%). Blisko co piąty badany nie potrafił odpowiedzieć jednoznacznie na pytanie, dlaczego nie zdecydowałby się na działalność społeczną (18%).

Wykres 128. Dlaczego nie zdecydował/abyś się na działalność w formie wolontariatu? (N=33)

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

4. Analiza wyników badań jakościowych

W dalszej części, analizie i interpretacji poddane zostały wyniki badania przeprowadzonego wśród przedstawicieli instytucji i organizacji pozarządowych świadczących usługi społeczne na terenie gminy Myślenice, metodą indywidualnego wywiadu pogłębionego (IDI) oraz zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI). Pracownicy instytucji, jak również członkowie organizacji pozarządowych jako osoby mające bezpośredni kontakt z rodzinami, potrafią określić jakie występują wśród nich problemy oraz jakie mają potrzeby. Wyniki te przedstawione zostały w celu pogłębienia badań statystycznych, dotarcia do istoty problemów występujących wśród dorosłych mieszkańców, jak i dzieci oraz poznania ich szerszego kontekstu.

Wspieranie rodziny

Wywiady indywidualne

W pierwszej kolejności badani pracownicy instytucjonalni oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych zostali poproszeni o określenie największych problemów społecznych rodzin z terenu Gminy. Wśród odpowiedzi udzielanych przez respondentów najczęściej pojawiały się zdania mówiące o **bezradności opiekuńczo-wychowawczej** oraz **niewystarczających kompetencjach rodzicielskich**. Zdaniem respondentów problemy w tym zakresie generują inne trudności, przede wszystkim wśród dzieci i młodzieży. Wskazano również na sytuacje kiedy dzieci nie mają wystarczającej opieki, z powodu **braku czasu ze strony rodziców**, wynikającego przeważnie z zobowiązań zawodowych. **Problemy finansowe** zostały również zidentyfikowane jako jeden z problemów dotyczących rodziny z gminy Myślenice, a co za tym idzie niejednokrotnie – **problem ubóstwa**.

Niewystarczające kompetencje wychowawcze, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych występują też sytuacje przemocy i nieradzenia sobie w sytuacjach choroby depresji. Rodziny nie wiedzą do kogo się udać, albo wstydzą się powiedzieć o tym problemie.

Występują też problemy finansowe rodzin, bo tutaj ubóstwo też będzie miało znaczenie i będzie powodem różnych zachowań, będzie również potęgowało problemy szkolne.

W ostatnim okresie dominującym problemem są rozbite rodziny. To wpływa na problemy, które się pojawiają. Z tym się łączy wyjazd za granicę rodziców, rodzice wyjeżdżają, dzieci zostają tutaj z dziadkami, babciami. Z tego wynika następny problem – brak opieki odpowiedniej, brak dyscypliny, dzieci robią co chcą. Korzystają za dużo z Internetu, komputera, telefonu.

Niewystarczające kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców wobec dzieci, co generuje potem potrzebę objęcia ich opieką w formie pieczy zastępczej i to jest taki kluczowy problem. Nie wnikam w zdiagnozowane problemy środowiskowe, chociaż to się wiąże ze sobą.

Wśród problemów rodzin w gminie Myślenice zwrócono uwagę na **problem uzależnień wśród dorosłych mieszkańców**, a także **sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież**. Zdaniem badanych **brakuje miejsc spotkań**, dzięki którym dzieci i młodzież będą mogli wyrazić swoje emocje, a także spędzić czas wolny w wartościowy sposób, zapobiegający podejmowania przez nich zachowań ryzykownych. Wyróżniono także **problem uzależnień behawioralnych**, jednakże jak zauważyli rozmówcy, występuje on w mniejszym stopniu.

Z mojej perspektywy to jest skala uzależnień. To co jest dla nas najtrudniejsze zawsze w sensie pomocy, to problem uzależnień, który implikuje potem inne problemy w rodzinach, bo i przemoc i wykluczenie i kwestie odbijające się na dzieciach. Uzależnienia od alkoholu głównie, chociaż substancje psychoaktywne też się zdarzają, ale to dotyczy trochę młodszych osób. Skala uzależnień behawioralnych jest trochę mniejsza.

Na pewno problemem dla nas, może nie tyle dla samych rodzin, ale dla nas jako samorządu są grupy młodzieży, czy nawet wręcz dzieci, które spędzają czas wolny w naszych przestrzeniach publicznych, gdzie spożywany jest alkohol i być może też w tych grupach używa się środków odurzających, narkotyków.

Jeśli chodzi o młodzież to myślę, że oni nie mają swojego miejsca, takiego miejsca fizycznego, gdzie mogliby swobodnie wyrażać swoje emocje, swoje potrzeby, mogliby się dobrze poczuć w tym miejscu. Drugą kwestią jest to, że z jednej strony młodzi ludzie potrzebują miejsca, w którym by się poczuli swobodnie, a z drugiej strony potrzebują przestrzeni, która nie jest reglamentowana w żaden sposób. Że tam się można napić alkoholu, mogą być papierosy, mogą się pojawić używki i nad tym nie mamy kontroli i tego nie możemy w odpowiedni sposób wymodelować. Nie umiemy znaleźć złotego środka pomiędzy tym „dobrym miejscem”, a pomiędzy tym miejscem gdzie oni będą mogli tej młodości używać.

Przez respondentów została zauważona również sytuacja pandemii koronawirusa oraz konfliktu rosyjsko-ukraińskiego, które odbiły się negatywnie na **zdrowiu psychicznym** mieszkańców Gminy.

Myślę, że problemy natury zdrowia psychicznego, rodziców uczniów, ogólnie takich kwestii psychologicznych, przez COVID-19 myślę, że tutaj rodziny potrzebują wsparcia.

Myślę, że dużym problemem jest teraz kwestia takiego poczucia bezpieczeństwa. Mówię o bezpieczeństwie zdrowotnym, o bezpieczeństwie psychologicznym i o takiej sytuacji niepewności, która związana jest z zaistniałą sytuacją geopolityczną, czyli wojną, ale wcześniej z pandemią.

W odpowiedzi na zaobserwowane wyżej problemy, z którymi borykają się mieszkańcy gminy Myślenice, rozmówcy zostali poproszeni o wyrażenie opinii w zakresie działań, które ich zdaniem poprawiłyby sytuację rodzin z terenu Gminy. Najczęściej wskazywanym działaniem był **rozwój i wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców**, a także szeroko pojęta **integracja rodzin**. Zaproponowano również rozwiązanie jakim jest włączenie **streetworkingu** jako element pracy z dziećmi i młodzieżą. Konieczna jest również odpowiednia **diagnoza w zakresie potrzeb młodzieży z terenu Gminy**, w celu zaprojektowania przestrzeni do spędzania przez nich czasu wolnego.

Warsztaty rodzicielskie, również imprezy integrujące jak pikniki rodzinne. Zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w godzinach pozalekcyjnych, ponieważ młodzież też nie ma swojej oferty zajęć odpowiedniej dla ich wieku. Warto byłoby zaangażować również streetworkerów, jako nieformalna forma wsparcia dzieci i młodzieży. Na pewno wymagane będzie utrzymanie poradnictwa dla rodzin, ponieważ zostało to uruchomione w związku z działalnością CUS. Utrzymanie tego na tym poziomie, który jest aktualnie jest potrzebny.

Idealnym byłoby uświadamianie ludzi, że jeżeli decydują się na założenie rodziny to są świadomi tego jakie są obowiązki. To jest teoria, natomiast jedynym rozwiązaniem to jest spotykanie się z tymi rodzinami, tłumaczenie, wyjaśnianie, że problemy rodziców przekładają się na problemy dzieci. Uświadamianie, wprowadzenie jakiś działań, szkoleń, czyli pedagogizacja rodziców. Instytucje społeczne muszą współpracować ze szkołą, bo szkoła jest takim miejscem gdzie łatwo te problemy rozpoznać, bo to widać po zachowaniu uczniów, że coś jest nie tak.

Cały czas mamy problem z ofertą dla młodzieży, bo tak naprawdę trochę dryfujemy na takim polu, który nie do końca dobrze rozumiemy i nie do końca dobrze mamy zmapowany, żeby odpowiedzieć na to jakie te potrzeby młodych ludzi są.

Zdaniem osób biorących udział w wywiadach, należy w dalszym ciągu **rozwijać ofertę wsparcia dla rodzin**, a także **kontynuować dotychczasowo podejmowane działania** w tym zakresie na terenie Gminy. Jeden z respondentów zwrócił szczególną uwagę na konieczność **współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej**, a także **włączanie rodzin w kreowanie polityki rodzinnej** na terenie Gminy, ponieważ to one najlepiej znają swoje potrzeby. Podczas rozmów wskazywano również na **wsparcie psychologiczne i psychiatryczne**.

To środowisko musi współdziałać, współtworzyć pewne rzeczy. Takim słowem klucz dla mnie jest partycypacja i to też jest rozwiązanie. Podchodzimy do ludzi z rozwiązaniem.

Ja przychodzę do ludzi i szukam czego oni w tym momencie potrzebują. Ja mogę podpowiedzieć co będzie potrzebne ale to ten człowiek tak naprawdę wie czego potrzebuje. Szukanie długofalowego rozwiązania i takiego patrzenia z misją. Musi być systematyczność i musimy mieć poczucie, że to musi trwać. Istotą tego musi być powtarzalność. Długofalowe działanie z rozważą, z połączeniem tych jednostek, organizacji to byłoby moim zdaniem rozwiązaniem.

Istotne jest działanie w tym zakresie na poziomie ośrodków pomocy społecznej, gdzie są pewne zadanie gmin polegające na tym żeby rodziny dysfunkcyjne wychwycić, tak żeby zapobiec trafianiu tym dzieci do pieczy zastępczym. Różne działania, np. poprzez asystenta rodziny i oczywiście dobre rozpoznanie środowiska. Wiadomo, że gminy mają takie rozpoznanie poprzez chociażby pracowników pracujących w terenie. Na pewno wsparcie dla tych rodzin w środowisku, a także potem pomaganie w usamodzielnieniu się i odpowiedni rozwój kadry sfokusowanej na wsparcie rodziny.

Zogniskowany wywiad grupowy

W pierwszej wywiadzie grupowym dotyczącym obszaru wspierania rodziny, rozmówcy zostali poproszeni o określenie najdotkliwszych problemów społecznych, z jakimi zmagają się rodziny zamieszkujące gminę Myślenice. Z odpowiedzi udzielonych przez respondentów wynika, że wśród głównych problemów, z którymi mierzą się myślenickie rodziny znajdują się **uzależnienia** – przede wszystkim od alkoholu, ale również innych substancji psychoaktywnych. Poruszono również kwestię **dostępności do tego rodzaju środków** na terenie Gminy, która zdaniem uczestników wywiadu jest wysoka. Również

pozyskanie alkoholu i papierosów przez osoby niepełnoletnie nie stanowi problemu, ponieważ pomimo przestrzegania prawa przez sprzedawców napojów alkoholowych, proszą oni np. starszych kolegów o kupno. W opinii grupy fokusowej najlepszym rozwiązaniem w zakresie przeciwdziałania sięganiu po substancje psychoaktywne i papierosy przez osoby nieletnie jest **profilaktyka**, w formie dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży, np. warsztatów, spotkań z autorytetami.

Kolejną trudnością dostrzeżoną przez rozmówców jest **brak możliwości zapewnienia opieki nad dziećmi w godzinach pracy rodziców**. Zwrócono szczególną uwagę na **brak miejsc dla młodzieży**, w których mogliby się organizować i samodzielnie kreować własną przestrzeń do spędzania czasu wolnego. Zaobserwowanym problemem jest również **niedostosowanie czasu działalności różnych podmiotów**, które w godzinach wieczornych są już zamykane. Planowane jest w związku z tym wprowadzenie w środowisko młodzieży **streetworkera**, a także **utworzenie miejsca spotkań** dla tej grupy.

Uczestnicy badania często podkreślali, że głównym problemem z jakim zmagają się rodziny na terenie Gminy jest **bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych** oraz **niskie kompetencje wychowawcze** rodziców, które uniemożliwiają prawidłowy rozwój psychospołeczny dzieci. Mając to na uwadze, rozmówcy wskazali na potrzebę intensyfikacji działań w zakresie wspierania rodzin, podkreślając, że obecnie prowadzone są „Warsztaty pozytywnej dyscypliny”, na które jest zapotrzebowanie, a także terapia rodzinna. Szczególnie ważnym elementem jest również **edukacja rodziców**, również we współpracy ze szkołami. W zakresie budowania relacji w środowisku rodzinnym zdaniem badanych osób pomocne może również być **angażowanie rodziców w zajęcia aktywizujące**, w taki sposób aby wspólnie ze swoimi dziećmi mogli się integrować.

Wymagającym interwencji obszarem jest zdaniem grupy fokusowej **zdrowie psychiczne wśród dzieci**. Podczas wywiadu grupowego, jego uczestnicy często zaznaczali, iż znaczącym problemem rodzin jest **ograniczony dostęp do specjalistycznego wsparcia dla dzieci (psycholog, psychiatra)**, a także **niska świadomość rodziców** w zakresie konieczności zapewnienia im specjalistycznego wsparcia. Wskazano także na konieczność **zwiększania kwalifikacji wśród specjalistów** odnośnie stawiania odpowiedniej diagnozy, a także **włączenie spotkań z psychologiem w szkołach**.

Problemem, który pojawił się również w związku z pandemią COVID-19 jest **nadużywanie urządzeń elektronicznych przez dzieci, ale również rodziców**. Problem ten u dzieci zdaniem respondentów, wynika przede wszystkim z obserwacji rodziców oraz powielanie ich zachowań. Nieradzenie sobie z emocjami przez dzieci i młodzież skutkuje stosowaniem **przemocy rówieśniczej**, zdaniem grupy fokusowej. Przemoc wobec dzieci w opinii respondentów nie osiąga na terenie Gminy wysokiej skali, jednakże **przemoc w rodzinie między partnerami/małżonkami** uległa wzrostowi. Poza fizyczną, psychiczną i seksualną przemocą, zwrócono uwagę także na występowanie przemocy ekonomicznej, która często nie jest identyfikowana przez osoby jej doświadczające. W tym wypadku kluczowa jest **edukacja społeczna** w zakresie wzmocnienia poczucia własnej wartości, już w okresie dzieciństwa.

Przyczyny występowania problemów wśród rodzin, a także dzieci i młodzieży badane osoby upatrują w: pandemii COVID-19, zaniedbaniach wychowawczych ze strony rodziców, braku czasu ze strony rodziców dla swoich dzieci (np. spowodowanym zobowiązaniami zawodowymi), czy nieprawidłowych wzorcach rodzinnych.

Wspieranie seniorów i osób z niepełnosprawnościami

Kolejny blok tematyczny poruszany podczas wywiadu dotyczył kwestii wspierania osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów na terenie gminy Myślenice. W trakcie badania przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych określili problemy, z którymi najczęściej spotykają się osoby starsze i z niepełnosprawnościami zamieszkujące Gminę, a także wskazali główne obszary oraz potrzeby w zakresie poszerzania usług świadczonych na rzecz tych grup mieszkańców.

Wywiady indywidualne

W pierwszej kolejności zapytano respondentów o problemy, jakie w ich opinii dotyczą najczęściej osoby starsze na terenie Gminy. Wyniki badań ankietowych mają swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonych wywiadach, gdyż zarówno mieszkańcy, jak i przedstawiciele instytucji zauważają **problem izolacji i samotności osób starszych**. Z opinii rozmówców wynika, że na terenie Gminy podejmowany jest szereg działań ukierunkowanych na seniorów w celu wyeliminowania tego problemu. Działają Kluby Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku, prowadzony jest Dzienny Dom Senior+ oraz organizowane są różnego rodzaju zajęcia, których celem jest aktywizacja i integracja ze społecznością lokalną. Gmina

Myślenice kładzie nacisk na politykę senioralną i według rozmówców jest ona rozwinięta na wystarczającym poziomie w porównaniu do lat poprzednich. Analogicznie do badań ankietowanych wskazano również na **choroby wieku podeszłego** oraz **niewystarczające wsparcie ze strony rodzin**, jako trudności z którymi zmagają się seniorzy z terenu Gminy.

To jest grupa osób, które są samotne (seniorzy). W skali powiatu myślenickiego to zjawisko jest i tak mniejsze niż np. w przypadku Krakowa (...), ale rzeczywiście największą trudnością jest samotność części osób starszych, które są posiadają problemy i zdrowotne i poczucie osamotnienia.

Istotnym problemem jest starzenie się społeczeństwa i dużo osób w podeszłym wieku żyje samotnie na swoim gospodarstwie. Ich rodziny się rozjeżdżają, albo mają rodziny albo już nie mają rodziny, a jeżeli już są te rodziny to są mocno zaabsorbowane pracą zawodową i nie mają czasu na zaopiekowanie się tymi bliskimi rodzicami, dziadkami ze względu na konieczność wykonywania obowiązków zawodowych.

Podczas rozmowy dotyczącej sytuacji i problemów mieszkańców gminy Myślenice z problemem niepełnosprawności, respondenci zwrócili szczególną uwagę na istniejące **bariery architektoniczne**. Podkreślano, że Gmina systematycznie stara się je eliminować, jednakże w tym zakresie jest jeszcze dużo rzeczy do poprawy. Ponadto, według jednego rozmówcy problem stanowi **brak opieki wytchnieniowej** dla nieformalnych opiekunów osób z niepełnosprawnościami, w celu częściowego ich odciążenia. Wskazano również na **zapotrzebowanie na sprzęt rehabilitacyjny**, na które wskazuje wysoka liczba wniosków na tą formę wsparcia.

Osoby z niepełnosprawnościami mają problemy architektoniczne, ponieważ nawet w nowych budynkach, niestety są niedostosowywane do wymogów równych praw.

Gminę zamieszkuje duży odsetek osób niepełnosprawnych, które borykają się z barierami architektonicznymi, ale też jak osoby niepełnosprawne dorosną, to na rodziny spada obowiązek opieki nad nimi. Rodziny są zmęczone, wyczerpane, a na terenie Gminy nie ma zorganizowanej opieki wytchnieniowej. Do tej pory nie był realizowany żaden projekt. Jeśli chodzi o bariery od szkół i przedszkoli po wszystkie urzędy i szpitale, występują u nas na każdym kroku.

Myślę, że problem jest jeżeli chodzi o infrastrukturę dziennych placówek wsparcia dla osób pełnoletnich niepełnosprawnych.

Największe problemy, tzn. najwięcej wniosków otrzymujemy w związku z zapotrzebowaniem na sprzęt rehabilitacyjno-ortopedyczny, usunięcie barier architektonicznych, zabezpieczenie formy wsparcia instytucjonalnego, czyli warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy to są takie główne rzeczy. Jeszcze takie wsparcie dla osób, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować na terenie swojego miejsca zamieszkania, więc mamy wsparcie w postaci DPS. Na pewno dostępność jeżeli chodzi o bariery architektoniczne nie jest satysfakcjonująca, nie tylko instytucje, ale również przestrzeń publiczna.

Pomimo istniejących **organizacji pozarządowych** ukierunkowanych na wspieranie osób z niepełnosprawnościami, zauważono, że ten obszar powinien być rozwijany. To samo dotyczy **wolontariatu** na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Również słaba sieć organizacji pozarządowych, które by bezpośrednio osobami niepełnosprawnymi zajmowały. One są i prężnie działają, ale myślę, że to jest jeszcze trochę mało. Oczywiście jeszcze wolontariat.

W dalszej kolejności respondenci mieli wskazać jakie ich zdaniem działania należy podejmować w szerszym zakresie na terenie gminy Myślenice w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Zdaniem jednego rozmówcy na terenie Gminy należy **rozwijać opiekę wytchnieniową** dla rodziców dzieci i osób dorosłych z niepełnosprawnościami. Również zaproponowano **edukację** rodzin, w których żyją osoby z niepełnosprawnościami, w zakresie sprawowania opieki nad osobami niesamodzielnymi.

Pomagać instytucjonalnie (w kwestii osób z niepełnosprawnością), bo tutaj trzeba wspomagać rodziców, a najlepszą pomocą dla rodziców jest to, żeby te dzieci zabrać z domu, żeby mogły mieć kontakt z innymi osobami i w tym momencie ci rodzice, czy opiekunowie mają chwileczkę wytchnienia.

Tutaj może też jakaś forma opieki domowej, nauczania rodziny opiekowania się osobą niepełnosprawną, nie instytucjonalne, a bardziej wspierające w miejscu zamieszkania. Myślę też o takich usługach pielęgnujących, w których rodziny i najbliższe osoby otrzymałyby instruktarz jak się taką osobą opiekować, a druga forma to usługi wspierające, czyli zabranie na jakiś czas, odciążenie rodziny na 2-3 tygodnie, turnus rehabilitacyjny żeby też osoby te miały czas odpocząć i załatwić swoje sprawy.

W zakresie ograniczania barier architektonicznych na terenie Gminy, zwrócono również uwagę na **zapewnienie transportu** osobom mającym trudności w poruszaniu się w przestrzeni miejskiej. Jak zauważył jeden z rozmówców w pewnym zakresie takie usługi funkcjonują w Gminie, jednakże należy je poszerzać.

Bariery architektoniczne występują u nas na każdym kroku, więc trzeba by zrobić coś w kwestii transportu publicznego. Nie świadczymy „taksówki dla seniora”, ale realizowaliśmy transport na szczepienia i to było ściśle określone. Gmina włączyła się w takie działania transportowe i kursy zostały uruchomione i to jest kierunek który należy rozwijać.

Osoby biorące udział w wywiadach podkreślały, że w Gminie prężnie działają placówki aktywizujące i integrujące najstarszych mieszkańców, jednakże należałoby w dalszym ciągu **rozwijać tę ofertę**, ponieważ zjawisko starzejącego się społeczeństwa powoduje stałe zwiększanie potrzeb w tym zakresie. Ponadto, według respondentów powinno się **podjąć szersze działania informacyjne** w tym zakresie, aby dotrzeć do jak najszerszej grona seniorów, np. poprzez dystrybucję broszury informacyjnej. Rozwój informacji powinien dotyczyć również oferty pomocowej. Zdaniem rozmówców istotne jest dostosowanie **odpowiednich kanałów komunikacji z seniorami**, w taki sposób aby przekazywane informacje docierały do jak największej części mieszkańców.

Widzę, że takich miejsc mogłoby być dwa, trzy razy więcej, bo takich seniorów jest więcej. Wyzwaniem jest wyciągnięcie ich z domu. To jest wyzwanie, tworzenie większej ilości tych domów, dodatkowych zajęć ale też o charakterze cyklicznym, długofalowym. Promocja tych miejsc. Zebranie informacji w całość, żeby oni wiedzieli, że faktycznie coś takiego się dzieje. Ponieważ nie wszyscy seniorzy korzystają z telefonu i Internetu. Jeśli oni są samotni to wtedy faktycznie może pod kościołem np. jakieś ulotki o godzinie 8.00 gdzie jest ich najwięcej, że zapraszamy do takiego klubu, albo na spotkanie, albo cokolwiek innego. Albo faktycznie ogłoszenia parafialne.

Nawet nie mają czasami Ci ludzie informacji, że mogą skorzystać z jakiejś usługi. Na terenie miasta i gminy jest potrzeba stworzenia takiej ulotki dedykowanej seniorom, na której byłoby np. samotność – to masz takie rozwiązanie, jeśli masz podejrzenie depresji albo stany lękowe – to możesz skorzystać z takiej usługi.

Dobrym byłoby rozszerzenie takiej sieci wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, dla osób w podeszłym wieku. W Gminie to całkiem nieźle wygląda, ale potrzeby w tym zakresie będą rosły ze względu na to, że społeczeństwo nam się starzeje. Osoby w wieku poprodukcyjnym dłużej żyją, są bardziej aktywne i potrzebują dostępu do kultury, do sportu do turystyki, to jest bardzo istotne i będzie ich trzymało w dobrej kondycji psychicznej i fizycznej.

Rozwiązaniem stanowiącym odpowiedź na potrzeby seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami jest również **rozszerzanie działań pomocowych i aktywizujących na obszary wiejskie**. Większość tego rodzaju działań skoncentrowana jest w Mieście, gdzie osoby z terenów wiejskich często mają utrudniony dojazd. Istotnym działaniem jest również systematyczny **monitoring społeczności lokalnej w zakresie potrzeb** oraz **dostosowywanie istniejącej oferty** kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, w taki sposób aby mogli oni integrować się z pełnosprawnymi mieszkańcami Gminy oraz nie czuli się wykluczeni.

A potrzeby na pewno są większe, więc moim zdaniem powinno się też zabezpieczyć środowiska wiejskie, żeby tam też odbywały się takie spotkania integrujące dla osób starszych, ale też dla osób z niepełnosprawnością.

Musimy cały czas rozmawiać, dyskutować, musimy robić cały czas jakąś formę takiej nawet diagnozy, czego te osoby potrzebują, żeby to było spójne z ich oczekiwaniami. Przed nami taki kolejny etap, żeby też wprowadzić idąc w ślad za sugestią środowiska, np. w przypadku kina, żeby ten bilet dla opiekuna osoby z niepełnosprawnością był tańszy. Żebyśmy wprowadzili taką zasadę, że mamy tą różnicę w stopniowaniu ceny, że ten opiekun jednak może poczuć się trochę swobodnie, że jednak to nie jest pełna opłata, a oferta kinowa którą też mamy, bardziej była sprofilowana na potrzeby osób czy to senioralnych, czy z niepełnosprawnościami.

Zogniskowany wywiad grupowy

Następną kwestią poruszoną w trakcie kolejnego zogniskowanego wywiadu grupowego były problemy osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. Rozmówcy zostali poproszeni o wskazanie najdotkliwszych problemów, z którymi zmagają się te grupy mieszkańców Gminy oraz o dostępną na jej terenie ofertę wsparcia dla osób starszych oraz z niepełnosprawnościami. W pierwszej kolejności zapytaliśmy rozmówców o problemy osób starszych, spośród których wyróżniono głównie **samotność i izolację, brak pomocy ze strony rodziny, depresję** oraz **ograniczone środki finansowe**. Trudność stanowi również **dotarcie z pomocą do seniorów zamieszkujących tereny wiejskie**, a także **długie terminy oczekiwania na wizytę u specjalisty** oraz **opiekę długoterminową**. Dostrzeżono również nasilenie się problemu samotności i izolacji wśród starszych osób w trakcie pandemii COVID-19, jednakże w odpowiedzi na ten problem organizowany był **wolontariat** oraz **formy aktywizacji za pomocą narzędzi teleinformatycznych**.

W zakresie oceny oferty wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami w gminie Myślenice, według badanych należy **poszerzać dostęp do placówek opiekuńczo-leczniczych**, ale także **dziennych placówek wsparcia**, pomimo już istniejących tego rodzaju podmiotów na terenie Gminy. Zdaniem grupy fokusowej pomocne byłoby **utworzenie całodobowej placówki dla osób starszych**, w celu częściowego odciążenia rodziny sprawującej nad nimi opiekę. Problemem w zakresie realizacji powyższych rozwiązań są braki lokalowe w Gminie. Deficyt dostrzeżony został również w zakresie **organizacji rehabilitacji dla najstarszych mieszkańców, opieki psychiatrycznej oraz opieki pielęgnacyjnej w miejscu zamieszkania**. Pomimo ograniczeń finansowych oraz kadrowych w tym zakresie, grupa fokusowa stwierdziła, że świadczenie usług w miejscu zamieszkania może być **zadaniem zleconym organizacjom pozarządowym**. Stwierdzono ponadto, że stan zdrowia części seniorów wskazuje na **możliwość uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności**, które może zagwarantować dodatkowe świadczenia i usługi. Należy zatem podnosić świadomość wśród osób starszych w zakresie możliwości składania wniosków do orzecznictwa.

Nadmieniono również, iż pomimo licznych działań w zakresie usuwania **barier architektonicznych** ich liczba nadal stanowi znaczące utrudnienie dla seniorów. Dodatkowo istotnym obszarem wymagającym korekty jest **dostosowanie komunikacji zbiorowej do potrzeb tej grupy osób**, zwłaszcza osób zamieszkujących tereny wiejskie. W ramach projektowania małej architektury, powinno się zdaniem rozmówców **zwiększyć ilość ławek w przestrzeni gminnej**, bądź **utworzenie tzw. „przysiadaczy”**, szczególnie dla seniorów i osób mających problemy z poruszaniem się.

Pozytywnym aspektem jest aktywizacja i integracja seniorów z terenu gminy Myślenice, ponieważ uczestnicy wywiadu jednogłośnie stwierdzili, że jest ona zorganizowana na wystarczającym poziomie, jednakże obszar ten **wymaga rozwoju na terenach wiejskich**, gdzie zbytne rozproszenie miejsc zamieszkania nie sprzyja integracji. Działania aktywizujące na obszarze wiejskim są najczęściej inicjatywą oddolną mieszkańców i funkcjonujących tam podmiotów, jednakże z przeprowadzonej rozmowy wynika, że należy **podejmować próby utworzenia ustrukturyzowanej placówki** realizującej te zadania. Przeszkodą wymagającą rozwiązania jest również znalezienie sposobu **dotarcia do tych seniorów** którzy nie słyszeli o ofercie do nich skierowanej oraz zachęcenie ich do skorzystania z niej. Respondenci wskazali na takie działania jak: **przekazywanie informacji za pośrednictwem kościoła** (ogłoszenia parafialne) oraz **sołtysów, bezpośrednio zapraszanie seniorów na spotkania**,

komunikowanie się za pośrednictwem **wolontariuszy** oraz **szkół** (informowanie wnuków o różnych działaniach) oraz **dystrybucja ulotek, ogłoszeń** w miejscach spotkań lokalnej społeczności (np. lokalne sklepy, przychodnie, apteki).

Opinie rozmówców w zakresie problemów osób z niepełnosprawnościami wskazywały na **ograniczoną aktywizację zawodową** oraz **brak ofert pracy dla osób ze specjalnymi potrzebami**. Na terenie Gminy nie funkcjonują spółdzielnie socjalne. Szczególnie dotkliwe dla tej grupy społecznej są również trudności w poruszaniu się w przestrzeni publicznej, co jest efektem **niedostosowania infrastruktury gminnej** do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, ale również dla osób z niepełnosprawnością wzrokową. Zdaniem badanych mała infrastruktura przestrzenna uległa korzystnej zmianie (ulice, chodniki), jednakże problem nadal stanowią budynki użyteczności publicznej. Pozytywnym faktem jest możliwość skorzystania w urzędach z usług tłumacza języka migowego, po wcześniejszym umówieniu. Koncepcja jaką udało się wypracować w trakcie dyskusji dotyczyła potrzeby utworzenia **publicznej toalety dostosowanej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności**. Zwrócono uwagę również na **brak usług transportowych** dla osób z niepełnosprawnościami, ale również seniorów i co za tym idzie włączenia ich w ofertę świadczonych usług społecznych w Gminie.

Z udzielonych przez rozmówców odpowiedzi wynika, iż w gminie Myślenice występują znaczące ograniczenia, które uniemożliwiają osobom ze specjalnymi potrzebami wykorzystywanie swojego potencjału, zatem istnieje konieczność rozbudowania dostępnych w Gminie form wsparcia. Badani podzielili się również swoimi pomysłami na poszerzenie oferty pomocy dla nich, a wśród najpilniejszych potrzeb w tym zakresie wskazano na **utworzenie Zakładu Aktywizacji Zawodowej** na terenie Gminy, jednakże zaznaczono, że zasady funkcjonowanie tego rodzaju podmiotów są niezachęcające do ich prowadzenia. Potrzeba, która została również zaobserwowana to konieczność **organizacji opieki wytchnieniowej dla opiekunów nieformalnych**. Ponadto zaproponowano zapewnienie usług **doradcy zawodowego** oraz **trenera pracy** oraz **rozszerzenie dziennych form wsparcia i grup samopomocy**. Istotne jest również **promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców zalet wynikających z zatrudniania osób z niepełnosprawnościami**, ale również informowanie w zakresie **formalności związanych z zatrudnianiem osób z szczególnych potrzebach**. Zdaniem grupy fokusowej należy również **rozwijać sektor pozarządowy** w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami, a także **wolontariat**, który dotychczas funkcjonował

w Gminie. Dobrą praktyką, która powinna być kontynuowana, a była już wdrażana przed pandemią były **spotkania integracyjne dzieci i młodzieży z osobami ze szczególnymi potrzebami**, które już od najmłodszych lat uwrażliwiały na potrzeby tej grupy oraz zachęcały do włączania się w wolontariat. Wysunięty również został wniosek dotyczący potrzeby dostosowania dla osób z niepełnosprawnościami **oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej**, w celu ich aktywizacji. Zaproponowanymi podczas rozmowy inicjatywami było utworzenie „strefy niepełnosprawnego kibica/uczestnika” podczas wydarzeń i imprez na terenie Gminy, a także obniżenie cen biletów oferty kulturalnej i sportowej dla osób z niepełnosprawnościami, ale również dla ich opiekunów. Docelowo zdaniem respondentów opiekun powinien korzystać bezpłatnie.

Przeciwdziałanie przemocy

Przeprowadzone indywidualne wywiady pogłębione oraz zogniskowany wywiad grupowy, pozwoliły również na zidentyfikowanie potrzeb w zakresie i działań mających na celu ograniczenie problemu przemocy na terenie gminy Myślenice.

Wywiady indywidualne

W dalszej części Diagnozy przedstawiono odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące działań, jakie powinny być podejmowane na szerszą skalę w celu przeciwdziałania przemocy w Gminie. Badanie wykazało, że na terenie Gminy organizowane są działania dotyczące przeciwdziałania przemocy, jednakże dostrzega się potrzebę wprowadzenia **profilaktyki** w tym zakresie skierowanej nie tylko do dzieci i młodzieży, ale szczególnie do **rodziców**, którzy przed wszystkim uczestniczą w kształtowaniu postaw swoich dzieci. Działania profilaktyczne powinny zdaniem respondentów wzmocnić poczucie własnej wartości.

Ja bym poszła w ten sposób, żeby spróbować wcześniej tą profilaktykę wprowadzać.

Nie nazywać ją dokładnie przeciwdziałanie przemocy. Też budowanie świadomości w kobietach. Najczęściej to kobiety biorą na siebie całą przemoc ojca, dzieci chronią, czasami ojca przed dziećmi, żeby ojca nie zdenerwować. To na czym należy się skupić to są szkolenia dla kobiet, żeby pokazać im, że one są wartościowe.

Wydaje mi się, że podstawowym działaniem jest profilaktyka. Szkoła musi mieć plan działań wybiegający wprzód. (...) Profilaktyka i wzmacnianie rodziny, pokazywanie, że szkoła sama nie zrobi nic. Szkoła może wychowywać, wspierać uczniów, ale muszą to robić rodzice. Rodzice dzisiaj nie mają czasu, nie chcą się edukować, albo uważają, że wszystko już wiedzą, a tak nie jest.

Zwrócono również uwagę na to, że w Gminie należy **edukować mieszkańców** w zakresie problemu przemocy, a także **rozwijać system wsparcia** rodzin i osób borykających się z problemem przemocy domowej. Rozmówcy dostrzegli, że problem przemocy jest skorelowany często z problemem uzależnień, więc istotne jest udzielanie **kompleksowej pomocy** w zakresie obydwu, a także odpowiednie diagnozowanie przyczyn występowanie przemocy w rodzinie.

Na pewno wzmocnić świadomość społeczną no i walka z uzależnieniami, bo to jest często źródło przemocy. W sytuacjach kryzysowych trzeba rozwijać ten system wsparcia i schronienia, żeby osoby które nie mogą być w domu mogły bezpiecznie funkcjonować. W kwestii tej przemocy na skutek uzależnień, to coraz trudniej o dostępność do poradni specjalistycznej w obszarze uzależnień na NFZ. Trzeba rozwijać się w kierunku tej bezpłatnej pomocy i dostępu do usług prawnych, psychologów, itp., nawet całodobowo.

Zdaniem jednego z respondentów należy postawić na odpowiednią **współpracę międzyinstytucjonalną**, w tym ze szkołami, które jako jedne z pierwszych powinny wychwytywać tego rodzaju problemy wśród uczniów i podejmować adekwatne w takich sytuacjach działania.

Oczywiście widzimy pewne obszary, w których można byłoby rozwinąć wsparcie i oczywiście działania interdyscyplinarne i współpraca z instytucjami różnymi między sobą, tak żeby wyłapywać te wszystkie problemy. Diagnostyka w tym zakresie czy szkoła działa odpowiednio, czy tam te problemy są czy są zamiatane pod dywan mówiąc kolokwialnie, czy dostatecznie wychwytywane są przypadki przemocy.

Zogniskowany wywiad grupowy

W dalszej części przedstawiono odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące działań, jakie powinny być podejmowane na szerszą skalę w celu przeciwdziałania przemocy w gminie Myślenice, a także profilaktyki realizowanej w tym obszarze.

Badanie wykazało, że na terenie Gminy **podejmowany jest szereg działań dotyczących przeciwdziałania przemocy**, które są koordynowane przede wszystkim przez Centrum Usług Społecznych w Myślenicach, współpracujące w tym zakresie z innymi

instytucjami i podmiotami na terenie Gminy. CUS organizuje Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze, uczestniczą w realizacji procedury „Niebieskie Karty”, a także pracownicy socjalni monitorują sytuację rodzin, w których dochodzi do przemocy w ich miejscu zamieszkania. Ponadto, w zakresie ograniczania problemu przemocy domowej mieszkańcy Gminy są **informowania** odnośnie miejsc, gdzie mogą uzyskać pomoc w tym zakresie.

Gmina realizowała **lokalną kampanię antyprzemocową**, która realizowana była przy okazji Światowego Dnia Wobec Sprzeciwu Bicia Dzieci i skierowana do dzieci i młodzieży oraz ich rodziców. W kampanię zaangażowało się wiele instytucji gminnych, a w ramach jej zorganizowano konkurs w szkołach podstawowych, a także piknik dla dzieci. Kolejna kampania w tym obszarze została rozszerzona o tydzień dla rodzin, podczas którego była możliwość uczestnictwa w wykładach, koncertach, itp. Kampania antyprzemocowa połączona była z kampanią informacyjną oraz podnoszącą świadomość w zakresie problemu przemocy.

W ramach profilaktyki przemocowej dla uczniów i rodziców organizowane są różne **warsztaty, pogadanki, spektakle oraz spotkania integracyjne dla rodzin**.

Zwrócono również uwagę na to, że w Gminie należy **regularnie szkolić kadrę zajmującą się problemem przemocy w rodzinie**. Takie działania były już podejmowane i są one planowane na przyszły rok. Szkolenie skierowane będzie do przedstawicieli Policji, pracowników socjalnych, pedagogów i innych w zakresie procedury „Niebieskie Karty”.

Przeciwdziałanie uzależnieniom

Kolejny blok tematyczny poruszany podczas przeprowadzonych wywiadów dotyczył usług społecznych świadczonych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Uczestnicy badania zostali zapytani o to, jakie działania ich zdaniem powinny być podejmowane na szerszą skalę w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemu uzależnień wśród dorosłych mieszkańców, a jakie wśród dzieci i młodzieży na terenie gminy Myślenice.

Wywiady indywidualne

W opinii pracowników instytucjonalnych i przedstawicieli sektora pozarządowego na terenie Gminy funkcjonuje szereg placówek, które zapewniają pomoc w przypadku uzależnień. Problemem jaki zauważa jeden z respondentów jest **znalezienie motywacji** osób, które potrzebują pomocy i dostrzeżenie przez nich samych problemu z jakim się zmagają.

Problem stanowi to, że leczenie uzależnień jest bardzo trudnym aspektem w sensie braku krytycyzmu i chęci ze strony pacjenta. Bardzo często jest to leczenie „przymusowe”, które jest stosunkowo mało skuteczne. Zobowiązanie pacjenta do leczenia ambulatoryjnego nie przynosi skutków, leczenie w oddziałach stacjonarnych to jest też pięta achillesowa uzależnień.

Odpowiedzią na powyższe stwierdzenie, może być zdaniem respondentów **podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie szkodliwości alkoholu** i przeformułowanie dotychczasowego sposobu jego odbierania. Rozmówcy niemal jednogłośnie stwierdzili, że w społeczeństwie funkcjonuje przyzwolenie na spożywanie alkoholu, np. w celach rozrywkowych, dlatego należy promować świętowanie i spędzanie czasu wolnego bez napojów alkoholowych. Zwrócono również uwagę na przeprowadzanie **rekomendowanych programów profilaktycznych**, jako działań o udowodnionej skuteczności oraz **podnoszenie kompetencji kadr instytucji** zajmujących się problemem uzależnień.

*Myślę, że trzeba z powrotem stanowczo mówić, że alkohol zabija, ale to też z punktu widzenia nie reklamy, ośrodka zdrowia, albo pana w mundurze, tylko budowanie w społeczeństwie takiego ostracyzmu, że to nie jest dobre i ty możesz wpaść w alkoholizm.
(...) Czyli znowu edukacja.*

Działania profilaktyczne które powinny być prowadzone nie tylko w szkole. Natomiast takie kampanie społeczne powinny prowadzić także instytucje społeczne, czyli powinien być szerszy dostęp do tych publicznych stron, miejsc gdzie ta grupa ludzi się pojawia, po to żeby im to uświadamiać.

Na pewno trzeba organizować szkolenia dla specjalistów, osób zaangażowanych w rozwiązywanie uzależnień, a dla dzieci to wszystkie programy rekomendowane trzeba wdrażać. Trzeba dla dzieci organizować te różne formy spędzania czasu wolnego, kulturalne zajęcia, a to jest problematyczne, bo nikt sobie nie wyobraża zorganizowania festynu rodzinnego, na którym nie pozwolilibyśmy strażakom z OSP zarobić na sprzedaży piwa. Trzeba popracować nad zmianą mentalności, że mogą też być imprezy bezalkoholowe.

Ponownie podczas rozmów zaproponowano **włączenie pracy streetworkera**, jako elementu profilaktyki przeciwdziałania uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży. Po raz kolejny pojawiła się również **pedagogizacja rodziców**, jednakże przy udziale specjalistów z zakresu uzależnień, a w tym również uzależnień behawioralnych i zaburzeń odżywiania. Stwierdzono, że szkoły nie zawsze prowadzą profilaktykę w sposób przemyślany, który przynosiłby oczekiwane efekty. Rozwiązaniem jakie zostało przedstawione przez jednego z rozmówców było wyznaczenie w szkołach **koordynatora do realizacji działań**

profilaktycznych, który przy pomocy innych podmiotów gminnych dbałby o systematyczność i wartość merytoryczną przekazywanych w tym zakresie treści.

Większa ilość spotkań/warsztatów edukujących dzieci i młodzież i myślę, też, że praca streetworkerów w mieście takim Myślenice, mimo że nie jest dużym miastem jak Kraków, czy Poznań, ale myślę, że praca kogoś takiego miałaby tutaj uzasadnienie.

Współpraca z rodziną, wspomaganie rodziny bo często rodzice sobie nie radzą z dzieckiem i ja to wiem, że ta matka nie ma wpływu na to co robi córka czy syn bo on jej w ogóle nie słucha. W ten sposób rodzic pozwala na takie działania, a później okazuje się, że jest już bardzo późno, bo pojawia się leczenie kliniczne czy szpitalne. Wspieranie rodziny przez różne akcje, propagandowe, uświadamiające. Rodzice nie słuchają szkoły, to musi przyjść specjalista, dietetyk który pokaże np. jaki wpływ ma złe odżywianie i rodzice są w szoku, jakby nigdy nie widzieli skutków

Ja kiedyś wyczytałem o modelu islandzkim, gdzie w Islandii problem wchodzenia w uzależnienia od substancji psychoaktywnych czy behawioralnych przez młodzież został rozwiązany poprzez stworzenie modelu zapewnienie bardzo szerokiego dostępu do różnych aktywności dzieci. (...) Okazało się, że przez kilkanaście lat ta problematyka znacznie się zmniejszyła. Problem trochę jest taki, że musiałby być ktoś kto prezentuje taką wizję, ale nie na rok tylko kwestia powiedzmy perspektywa na 20 lat. Te efekty będą widoczne dopiero za 10-15 lat. Dobrze byłoby w szkołach np. wyznaczyć osobę, która byłaby takim koordynatorem, który identyfikowałby problematykę uzależnień wśród dzieci i młodzieży i ewentualnie właśnie przy wsparciu CUS rozwiązywał te problemy.

Mam wrażenie, że aktualnie szkoły trochę nie do końca są przygotowane, bo przeprowadzane są różne spotkania i z rodzicami i z dziećmi i wszystkie instytucje coś starają się zrobić w tym zakresie, ale to nie jest skuteczne tak jak wszyscy by oczekiwali. Na pewno problem jest duży wśród osób dorosłych.

Zogniskowany wywiad grupowy

Kolejny blok tematyczny poruszany podczas wywiadu grupowego dotyczył działań w zakresie profilaktyki uzależnień. W pierwszej kolejności uczestnicy badania zostali zapytani o to, jakie działania dotychczas realizowane oraz jakie ich zdaniem powinny być podejmowane na szerszą skalę w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemu uzależnień wśród dorosłych mieszkańców, a jakie wśród dzieci i młodzieży na terenie gminy Myślenice.

W opinii rozmówców na terenie Gminy funkcjonuje **szereg podmiotów, które zapewniają pomoc w przypadku uzależnień**, w tym: poradnie uzależnień, ośrodki leczenia stacjonarnego, kluby anonimowych alkoholików, czy grupy samopomocowe. Ponadto,

prowadzone są **systematyczne działania w zakresie profilaktyki**, głównie dzieci i młodzieży, m.in.. przez funkcjonariuszy Policji. Podejmowane są również **interwencje oraz działania informacyjne** przez pracowników socjalnych działających w terenie. Według grupy fokusowej takie czynności mają szczególne znaczenie na obszarach wiejskich, gdzie niejednokrotnie doświat informacji, jak i komunikacja zbiorowa są ograniczone. Podkreślono również wagę działań jakie są **podejmowane kompleksowo przez GKRPA w Myślenicach** w stosunku do osób z problemem uzależnienia i ich rodzin.

W zakresie wspierania dzieci pochodzących z rodzin borykających się z problemami społecznymi, w tym uzależnieniem, prowadzono jest na terenie Gminy **Świetlica Socjoterapeutyczna „Kreatywnia”**. Ponadto, uczestniczenie w zajęciach świetlicowych wzmacnia kompetencje społeczne dzieci, a także przeciwdziałają podejmowaniu przez nich zachowań ryzykownych. Z rozmowy wyniknęło, że działalność profilaktyczna podejmowana jest na podstawie **diagnozy społeczności lokalnej** oraz dotyczących jej problemów.

Istotnym zasobem w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie są w opinii respondentów **grupy samopomocowe** dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych, które podczas pandemii koronawirusa grupy funkcjonowały w formie zdalnej, umożliwiając nieprzerwane korzystanie ze wsparcia. Z dyskusji wyniknął wniosek, że działalność tych podmiotów powinna być ogłaszana na większą skalę.

Uczestnik wywiadu mający doświadczenie w pracy z młodzieżą myślenicką, zauważył potrzebę prowadzenia wśród tej grupy **treningu kompetencji miękkich**. Tego rodzaju zajęcia przeciwdziałają podejmowaniu zachowań ryzykownych, ale również edukują w zakresie radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Jednogłośnie stwierdzono również, że warto zaangażować z działalność profilaktyczną na rzecz dzieci i młodzieży **„autorytety”**, które stanowiąc będą pozytywny wzorzec dla młodych mieszkańców Gminy. W ostatecznym wniosku stwierdzono, że liczba działań profilaktycznych w szkołach jest niedostateczna. Według jednego z respondentów należy podnosić w tym celu również **kompetencje kadry pedagogicznej**, w zakresie odpowiedniego identyfikowania problemów i potrzeb dzieci i młodzieży i na tej podstawie projektować i rozwijać profilaktykę szkolną.

Zdaniem rozmówców, w celu przeciwdziałanie uzależnieniom warto również **kreować lokalną politykę antyalkoholową**, np. poprzez zwiększenie działań skierowanych na sprzedawców napojów alkoholowych, w zakresie przestrzegania zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Pozytywne korzyści przyniesie

może również **zmienianie postaw społeczności lokalnej** w sferze ograniczania spożywania alkoholu przy okazji imprez masowych, rodzinnych i innych wydarzeń.

Promocja i ochrona zdrowia

Pytania zadawane rozmówców w trakcie indywidualnych wywiadów pogłębionych oraz zogniskowanych wywiadów grupowych w zakresie ochrony zdrowia, dotyczyły przede wszystkim działań związanych z promocją zdrowia, ale poruszano również kwestie dostępu do opieki medycznej i opiekuńczej.

Wywiady indywidualne

Podczas indywidualnych wywiadów pogłębionych, część respondentów skupiła się na sytuacji i potrzebach seniorów w tym zakresie, m.in. dotyczących **działań edukacyjnych** skierowanych do tej grupy mieszkańców w obszarze zdrowia. Stwierdzono, że tego rodzaju działania są prowadzone, ale warto je poszerzać. Ponadto poruszony został temat **opieki domowej dla osób starszych, wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego oraz tworzenie mieszkań chronionych.**

Przy różnych okazjach próbujemy seniorom pokazać, zapraszać ciekawe osoby, które mówią i w jakiś sposób próbują też przekonać do odpowiedniej profilaktyki osób starszych, np. do odpowiedniego stosowania leków i suplementów diety, ponieważ wśród seniorów czasami występuje chęć zupełnie niepotrzebna używania nadmiernej ilości suplementów, która można przynieść odwrotny efekt.

W zakresie zdrowia trzeba rozwijać taką opiekę domową dla starszych. Ograniczony jest dostęp do poradnictwa psychologicznego i psychiatrycznego. Osoby które mają problem muszą bardzo długo czekać na wsparcie, na termin, a część osób jeśli ma możliwość finansową leczy się prywatnie. Osoby chorujące przewlekłe długo muszą czekać na całodobową placówkę opieki oraz do ZOL, a nimi trzeba się zająć, bo są często to osoby samotne. Tutaj nacisk powinien być kładziony na rozwijanie mieszkań chronionych, wspieranych, bo to wspieranie osób w miejscu zamieszkania, w takich sprawdzonych i kontrolowanych warunkach, a nie na uboczu.

Również istotnym problemem jaki zauważono i do którego ograniczania należy dążyć na terenie Gminy jest zdrowie psychiczne. Dostrzeżona została konieczność **promocji zdrowia psychicznego** wśród wszystkich mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Działania skierowane do najmłodszych mieszkańców powinny skupiać się na praktyce, a nie teorii. Niezbędne jest poszerzenie **dostępu do pomocy psychologicznej**

i **psychiatrycznej dla dzieci**, jednakże barierę stanowią braki kadrowe. Zdaniem respondentów należy również **uwrażliwiać społeczność lokalną** w zakresie zaburzeń natury psychicznej, w celu eliminacji krzywdzących stereotypów względem osób borykających się z tym problemem.

Działania w zakresie promocji zdrowia psychicznego na pewno są potrzebne, natomiast ze względu na perspektywę psychiatrii to część osób jeszcze, szczególnie tutaj w Myślenicach i okolicach przeżywa stygmatyzację dotyczącą problematyki psychiatrycznej. Powinny być odejmowane działania edukacyjne.

Wiem, że nasz szpital miał w planach otworzyć Poradnię Zdrowia Psychicznego dla dzieci, natomiast pojawiły się problemy kadrowe. Jest duży odpływ kadry do jednostek prywatnych. Cały czas brakuje personelu do pracy i dlatego też nie udało się otworzyć Poradni. Psychiatria dzieci i młodzieży to była działalność przez lata praktycznie zaniedbana, to jest największy problem, uzyskanie nawet konsultacji psychiatrycznych dla dzieci i młodzieży jest bardzo trudne, bo brakuje tych specjalistów.

Z przedstawionej poniższej wypowiedzi wynika, że nie wszyscy mieszkańcy Gminy mają wiedzę na temat prowadzonych na jej terenie badań i akcji profilaktycznych. Warto w związku z tym poszerzyć **działania informacyjne i promocyjne** w tym zakresie.

Ja myślę, że też nie ma takiej informacji, bo też były badania dla kobiet 40+, one było przez Ministerstwo organizowane i można było z tego skorzystać, a ja się dowiedziałam od znajomej, a jakoś do mnie ta informacja nie dotarła, więc faktycznie w tym szumie medialnym ciężko żeby dotarło.

Zogniskowany wywiad grupowy

Z uzyskanych wypowiedzi wynika, że na terenie gminy Myślenice są prowadzone **ogólnodostępne badania profilaktyczne**, np. mammografia, szczepienia, a informacje na ich temat są rozpowszechniane w miejscach publicznych oraz na stronach internetowych podmiotów gminnych. Profilaktyka chorób jest skierowana również *stricte* do konkretnych grup wiekowych, w tym dla **seniorów**, a w celu zachęcenia ich do skorzystania z badań, przesyłany im są bezpośrednie zaproszenia. Znaczna część z tych działań jest inicjowana przez Powiat, jednakże realizowana jest na terenie gminy Myślenice i na rzecz jej mieszkańców.

W trakcie **pandemii koronawirusa** prowadzono przede wszystkim profilaktykę szczepień przeciwko COVID-19, ale organizowano również transport na szczepienia, czy telefon dla seniorów.

Wśród działań, które powinny zostać podjęte respondenci wyróżnili przede wszystkim **działania profilaktyczne dotyczące zdrowia psychicznego**, dla mieszkańców w każdym wieku. Konieczność poprawy została dostrzeżona również w zakresie **dostępu do specjalistów** na terenie Gminy, która jest ograniczona za sprawą długich terminów oczekiwania na wizytę. W związku z tym znaczna część mieszkańców korzysta z opieki zdrowotnej prywatnie, jednakże należy zauważyć, że nie każdy ma takie możliwości ze względów finansowych. Dobrą praktyką, którą zdaniem jednego z badanych można wprowadzić, jest **realizowanie badań profilaktycznych przy okazji pikników rodzinnych i innych imprez plenerowych**.

Dostrzeżono problem z nazewnictwem w pewnych obszarach, które są automatycznie negatywnie kojarzone przez społeczność lokalną. Wielu rodziców w dalszym ciągu czuje się niepewnie mając odbyć spotkanie z psychologiem, wobec tego należy uczestnikom **przedstawić tematykę prowadzonych zajęć, a także korzyści jakie mogą osiągnąć po spotkaniu**, w celu zachęcenia ich do uczestnictwa.

Pozytywnym krokiem podjętym przez Gminę jest przygotowanie **gminnego informatora pomocowego**, stanowiącego zbiór informacji na temat podmiotów i placówek udzielających wsparcia w różnych obszarach.

Przeciwdziałanie bezrobociu

W niniejszym podrozdziale przedstawione zostały potrzeby poszerzenia działań w zakresie ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych w gminie Myślenice z perspektywy pracowników instytucjonalnych oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Wywiady indywidualne

Zdaniem niemal wszystkich respondentów, bezrobocie w Gminie systematycznie spadało na przestrzeni ostatnich lat i aktualnie **kształtuje się na niskim poziomie**. W opinii jednego rozmówcy, działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu powinny być kierowane do młodzieży, która jeszcze nie weszła na rynek pracy. Należy w związku z tym poszerzyć **doradztwo zawodowe** w szkołach ponadpodstawowych, ale również ostatnich klasach szkół

podstawowych, a także **dostosowywać ścieżkę kształcenia** do aktualnego zapotrzebowania na rynku i zawodów deficytowych.

U nas jest to marginalny problem. Przez 20 lat mogłam obserwować w instytucji to jak spada bezrobocie, ale to co zgłasza nam młodzież to jest kwestia przygotowania do podjęcia kariery zawodowej i rozpoznania swoich umiejętności w szkole, w czym ma się potencjał, po to żeby dobrze wybrać kierunek, zawód i zarabiać. Obserwujemy to w ramach hufca pracy, że młodzi zmieniają w ciągu roku po 3-4 razy zawód. Patrząc na nasz rynek pracy, że brakuje nam takich fachowców typu hydraulik czy kominiarz to myślę że w tym kierunku trzeba iść – rozpoznawania do czego młodzi ludzie mają predyspozycje i powtarzania im o tym, ale też informować jak to teraz wygląda.

W zakresie wsparcia osób pozostających bez zatrudnienia, przedstawiciele instytucji gminnych oraz sektora pozarządowego zwrócili szczególną uwagę na sytuację osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy. Według nich odpowiednim działaniem skierowanym aktywizującym osoby z niepełnosprawnością byłby **rozwój Warsztatów Terapii Zajęciowej**, a także **dostosowywanie warunków zatrudnienia** w przedsiębiorstwach funkcjonujących na terenie Gminy, do wymogów i potrzeb tej grupy społecznej. Nie dostrzeżono potrzeby tworzenia zakładów pracy chronionej, ponieważ w opinii badanych zainteresowanie podjęciem zatrudnienia przez osoby ze szczególnymi potrzebami jest stosunkowo niskie, m.in. z powodu obawy przed utratą świadczeń. Jedna z osób udzielających wywiadu poruszyła również temat osób sytuacji osób chorujących psychicznie na rynku pracy, przy czym stwierdziła, że **każda forma aktywizacji zawodowej**, wpływa pozytywnie na zdrowie tych osób, a także zwiększa och poczucie sprawczości i samoocenę.

W kwestii osób z niepełnosprawnościami to trzeba rozwijać WTZ, ale potrzeby tworzenia zakładu pracy chronionej nie widzę. Raczej to jest kwestia integracji środowiska – przestrzeni, stanowisk pracy itp., żeby mogły się tam odnaleźć.

Wiem, że teraz bezrobocie było najniższe w historii dotychczas i jedno z najniższych w Polsce. Odnosząc się do części osób niepełnosprawnych, które są bezrobotne to są takie narzędzia, które mają realizować wsparcie w tym zakresie, ale powiem szczerze, że zainteresowanie ze strony osób bezrobotnych niepełnosprawnych nie jest zbyt wysokie. Nie wszystkie osoby niepełnosprawne chcą się zarejestrować i być czynne zawodowo, dlatego, że boją się utraty pewnych świadczeń, które mają.

Dla osób ciężiej chorujących, np. psychicznie, sam element nawet pracy chronionej czy częściowej pracy jest elementem zdrowienia. Osoby te stają się dla siebie wartościowe wtedy. Gdyby pojawiły się takie możliwości aktywizacji zawodowej, czy powrotu na rynek pracy, jakiś element pracy chronionej, wsparcia w tym zakresie, to jeżeli były takie inicjatywy czy dedykowane jakieś osoby, które miałyby współpracować w tym zakresie to uważam, że byłoby to bardzo korzystne.

Rozwiązaniem wymagającym większego zaangażowania i większych nakładów finansowych, a także być może **zmian na poziomie systemowym**, a nie lokalnym jest zdaniem jednego respondenta **zachęcanie przedsiębiorców do tworzenia nowych miejsc pracy**.

Ja cały czas myślę o tym, że trzeba zachęcać przedsiębiorców do tego, żeby oni tworzyli nowe miejsca pracy. Ja wiem, że przedsiębiorcom nie jest łatwo funkcjonować w zmieniającej się rzeczywistości, oni muszą być elastyczni, muszą mieć jakieś zachęty więc to musiałyby pójść odgórnie tak, żeby przedsiębiorcom opłacało się zatrudniać kolejne osoby. Więc bardziej zmiana odgórna niż oddolna.

Zogniskowany wywiad grupowy

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały potrzeby poszerzenia działań w zakresie ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych w gminie Myślenice.

Zdaniem respondentów problem bezrobocia na terenie Gminy jest obecny, a w ostatnim czasie obserwuje się **tendencję wzrostową** w tym zakresie. Zauważono również zmiany w strukturze bezrobocia, ponieważ największy odsetek osób zarejestrowanych w PUP to mieszkańcy **w wieku produkcyjnym**, mający około 30 lat. Warto jednak zwrócić uwagę na perspektywę pomocy społecznej, ponieważ jak stwierdził jeden z rozmówców, niektóre osoby rejestrują się w Powiatowym Urzędzie Pracy **tylko w celu uzyskania świadczeń**.

Pomimo nieznacznej tendencji wzrostowej w zakresie skali bezrobocia, w opinii badanych **nie osiąga ono w Gminie wysokiej skali**, a znalezienie pracy na jej terenie nie jest trudne z względu na wzrost ofert pracy w stosunku do lat poprzednich. Dostrzega się również atrakcyjność lokalnego rynku pracy nie tylko dla mieszkańców Gminy, ale również osób spoza jej terenu. Problem stanowić może natomiast **brak chęci do podjęcia zatrudnienia, nieadekwatne oczekiwania w związku z wynagrodzeniem, brak możliwości zapewnienia opieki nad małymi dziećmi, podejmowanie się prac dorywczych oraz praca w „szarej strefie”**, czy też **obawa przed egzekucją komorniczą** (np. w przypadku dłużników

alimentacyjnych). Osoby poszukujące pracy są dobrze **informowane o możliwościach jej podjęcia**, za pośrednictwem różnych kanałów informacyjnych. Doradcy pracy w PUP są w bezpośrednim kontakcie ze swoimi podopiecznymi, ponadto dystrybuowane są ulotki informacyjne, udostępniane są posty i oferty za pośrednictwem Internetu, a także wymiana informacji następuje na podstawie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Z wypowiedzi respondentów wynika, że na terenie Gminy istotnym zasobem w zakresie **aktywizacji zawodowej osób młodych** pomoc jest Ochotniczy Hufiec Pracy w Myślenicach, która pomaga w wybraniu ścieżki zawodowej, ale również organizuje praktyki u lokalnych przedsiębiorców. Informacje o oferowanych ścieżkach kariery są udostępniane przez pośrednika pracy, m.in. na forach społecznościowych, z których młodzież korzysta najczęściej, ale również przekazywane są bezpośrednio w środowisku rówieśniczym czy rodzinnym. Po raz kolejny pojawiła się również kwestia **doradztwa zawodowego wśród młodzieży szkolnej**, którego potrzeba wprowadzenia jest sygnalizowana przez samych uczniów. Pomimo – jak twierdzi grupa fokusowa – prowadzonego doradztwa w szkołach, młodzież nadal czuje się niezaopiekowana w tym zakresie. Według badanych rozwiązaniem może być poniekąd **kształtowanie postaw młodych osób** względem pracy, a także nauczanie ich brania za siebie odpowiedzialności, już od najmłodszych lat.

Pytając uczestników wywiadu o **wpływie pandemii koronawirusa** na skalę bezrobocia, stwierdzili, że nie pogłębiła ona tego problemu na terenie Gminy. Pracodawcy starali się utrzymywać swoje miejsca pracy oraz korzystali ze wsparcia państwa w tym okresie. Grupa fokusowa zauważyła jednak, że okres pandemii wpłynął negatywnie na osoby długotrwale bezrobotne, u których pogłębił się lęk przed zmianą wobec czego pojawił się kolejny argument do zaniechania aktywności zawodowej. Ponadto, wśród osób bezrobotnych w Gminie zwiększył się odsetek osób chorujących psychiatrycznie.

Uczestnicy wywiadu zostali również zapytani o kwestię **aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami** w Gminie. Stwierdzono, że zatrudnianie tej grupy społecznej przynosi obopólną korzyść dla obydwu stron, jednakże często osoby z niepełnosprawnościami nie chcą się aktywizować z obawy przed utratą świadczeń. Zdaniem jednego z respondentów Gmina straciła dużo za sprawą likwidacji/upadku dwóch zakładów pracy chronionej, jednakże zdania były podzielone, co do zasadności ponownego tworzenia tego rodzaju podmiotu, ponieważ liczba miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami jest na terenie gminy Myślenice wystarczająca. Podkreślono jednak, że warto byłoby stworzyć **podmiot ekonomii społecznej**, jakim byłaby **spółdzielnia socjalna**, która byłaby skierowana

dla osób o ograniczonej mobilności, ale również dla osób z niepełnoprawnością intelektualną. Dostrzeżono ponadto potrzebę zwiększenia świadomości wśród pracodawców w zakresie formalnych i pozaformalnych kwestii zatrudniania osób z niepełnosprawnościami.

Poza wymienionymi wyżej działaniami, które mogą korzystnie wpłynąć na ograniczanie problemu bezrobocia wśród mieszkańców Gminy, wskazano również na **zmiany w zakresie gminnej komunikacji zbiorowej** i umożliwienie korzystniejszego dojazdu do miejsc pracy osobom z terenów wiejskich. Wykluczenie komunikacyjne stanowi jeden z powodów niepodejmowania pracy przez część mieszkańców. Poza tym większość rozmówców przyznała, że przy takich licznej i zróżnicowanej ofercie wsparcia osób na rynku pracy, **nie ma potrzeby wprowadzania nowych inicjatyw** w tym zakresie.

Partnerstwo publiczno-prywatne

W niższej przedstawionych wywiadach poruszono również kwestie związane ze współpracą instytucjonalną. Respondentom zadawano pytania odnośnie partnerstwa międzyinstytucjonalnego oraz międzysektorowego, zalet oraz barier utrudniających właściwego prowadzenie, a także innych czynników wpływających na ten obszar.

Wywiady indywidualne

Z udzielonych odpowiedzi wynika, że **współpraca instytucjonalna jest bardzo często podejmowana i respondenci oceniają ją dobrze**. Podobnie jest w przypadku **współpracy z organizacjami pozarządowymi**. Z przeprowadzonych rozmów wynika również, że w działalność na rzecz społeczności lokalnej angażują się także **przedsiębiorcy**. W zależności od charakteru konkretnego podmiotu, współpraca jest prowadzona w zakresie **wsparcia finansowego, świadczenia usług**, ale również **realizowania wspólnych inicjatyw**.

Może niewiele było działań które podejmowaliśmy bo jesteśmy młodą organizacją, natomiast my z firmami podejmowaliśmy współpracę w ramach pikników, czy wydarzeń organizowanych z instytucjami, ponieważ jeśli organizowaliśmy coś co miało scalić środowisko, no to zapraszaliśmy lokalne instytucje do takich działań.

Oprócz tego, że przeznaczamy środki budżetowe na programy dotyczące np. promocji kultury fizycznej i sportu dla klubów i stowarzyszeń sportowych. Przeznaczamy również kwoty na budżet obywatelski, na małe granty, na inicjatywy lokalne. (...) Podejmujemy współpracę również z naszymi jednostkami, ta współpraca pomiędzy poszczególnymi stowarzyszeniami jest i się rozwija.

My przede wszystkim mamy takie założenia, że mamy stwarzać przestrzeń żeby wszystkie te zasoby, które posiadamy, stanowiły pewnego rodzaju wsparcie dla organizacji pozarządowych. Dlatego my też się na środowisko otwieramy i to jest 25-27 różnych NGO, które systematycznie z Ośrodkiem współpracują i niektóre czerpią z tych zasobów, które mamy. (...) Uważamy, że to nie my mamy centralnie sterować jakimiś wydarzeniami czy inicjatywami, tylko my się mamy wsłuchiwać w głos społeczeństwa, tej oddolnej inicjatywy i mamy pomóc je kreować.

Respondenci zostali poproszeni o ocenę dotychczasowej współpracy, jaką udało im się nawiązać z różnymi podmiotami. Opinie w zakresie współpracy były **przeważnie pozytywne**, jednakże jeden z rozmówców stwierdził, że nawiązywanie szerszej współpracy, np. z podmiotami spoza Gminy często jest **niemożliwe za sprawą przepisów obowiązujących w placówce, którą reprezentuje**. Stwierdzono również, że współpraca jest na dobrym poziomie, jednakże można byłoby **podjąć działania w celu jej poprawy**.

Małymi krokami ale systematycznie, coś w tym temacie na pewno da się zrobić. To nie jest tak, że to są instytucje i organizacje nieotwarte, wręcz przeciwnie. Podobnie z organizacjami, jak mamy pomysł na wspólne projekty to je po prostu organizujemy proponując współpracę w danym zakresie. Współpraca jest na dosyć dobrym poziomie.

Jeśli chodzi o inne, poza gminne instytucje to jest kłopot, bo fundacje które chciałyby się tu pojawiać to muszą mieć zgodę dyrektora, dyrektor musi mieć zgodę kuratorium. My raczej nie współpracujemy z nikim kogo nie znamy, a jeżeli mamy problemy społeczne to staramy się z instytucjami na terenie gminy współpracować.

Można powiedzieć, że była dostateczna ta współpraca. Teraz będzie pewnie lepsza. Jeżeli chodzi o inne instytucje gminne, ta współpraca zawsze była dobra, nie było jakiś problemów. Mimo wszystko koncentrowaliśmy się, że mamy jakieś przedsięwzięcie więc ogólnie mówiąc współpracę mogą ocenić pozytywnie, chociaż mogło być lepiej.

Wśród propozycji na polepszenie współpracy międzysektorowej jeden z respondentów zaproponował **utworzenie przestrzeni do spotkań**, podczas których omawiane by były obszary, w których należy interweniować, a także nowe inicjatywy, które warto podjąć. Istotą zwiększenia efektywności współpracy jest również **prawidłowa komunikacja i informacja**. Bariere trudną do zlikwidowania są natomiast zdaniem jednego z badanych **regulacje prawne**.

Stworzenie przestrzeni do regularnych spotkań. One byłyby takich zrębem do już indywidualnej współpracy. Czyli żeby organizacje i instytucje zainteresowane współpracą mogły się spotykać też w celu integracji. To byłoby na pewno bardzo istotne. Centrum Usług Społecznych mogłoby stanowić tutaj funkcję lidera.

Bardzo dużo zależy od ludzi, ale na pewno wymiana informacji, tj. komunikowanie się, dobry kontakt na bieżąco i to jest kluczowy element i to poprawi na pewno współpracę. Przepisy też często przeszkadzają we współpracy, bo chcielibyśmy coś zrobić a tu się okazuje, że nam nie wolno, albo komuś innemu nie wolno.

Współpracujemy, ale uważam, że trzeba ją rozwijać. (...) Widzimy potrzebę integrowani jak największej liczby podmiotów ze względu na naszą specyfikę, chcemy świadczyć wszystkie rodzaje usług, więc wzmocnić działania z OIK, PPP.

Wskazano również na **pogłębienie współpracy z PUP oraz Policją**. W związku z malejącym bezrobociem, warto zdaniem badanych rozwinąć obszar zatrudnienia osób o szczególnych potrzebach. Z kolei w przypadku Policji, dostrzeżono potrzebę edukacji funkcjonariuszy w zakresie zasad postępowania podczas interwencji, np. z osobami w kryzysie psychicznym.

Jedno co rzeczywiście od lat stanowi dla mnie problem do przemyślenia, to jest współpraca z PUP. Szczególnie, że teraz jest to o tyle korzystniejszy czas, ponieważ skala bezrobocia jest niewielka, czyli te możliwości uzyskania zatrudnienia dla osób też po kryzysach psychicznych jest większa, ze względu na to, że rynek potrzebuje więcej osób do pracy.

Bardzo często w różnych interwencjach bierze udział Policja. Z naszej strony elementy takiej poprawy współpracy z Policją, ale też elementy edukacji, czyli my też moglibyśmy przygotować coś takiego jak postępować z pacjentem będącym w kryzysie psychicznym i przekazać to Policji.

Zogniskowany wywiad grupowy

W pierwszej części zogniskowanego wywiadu grupowego dotyczącego partnerstwa publiczno-prywatnego, podjęto temat współpracy z sektorem prywatnym. Podmioty pomocowe z terenu Gminy starają się **regularnie angażować przedsiębiorców prywatnych** w prowadzenie działalności na rzecz społeczności lokalnej, szczególnie w sytuacjach kryzysowych (np. wojna na Ukrainie, pandemia COVID-19), ale również przy okazji imprez

i wydarzeń kulturalnych organizowanych w Gminie. Pomoc ta ma charakter finansowy, ale również pozamaterialny (np. użyczenie lokalu). Przeważnie działania podejmowane w tym zakresie przez przedsiębiorców są akcyjne, jednakże odbywają się cyklicznie. Długofalowym działaniem jest również oferowanie zniżek na zakup produktów lub usług w ramach **Karty Dużej Rodziny** oraz **Karty Seniora**.

Podczas dyskusji skupiono się również na **sektorze pozarządowym**. Zdaniem respondentów najczęściej NGO na terenie Gminy działają w obszarze sportu i kultury, jednakże **dostrzeżono braki w zakresie organizacji pomocowych i prospołecznych**. Grupa fokusowa wyróżniła nawet konkretne obszary, które funkcjonują w Gminie, ale wymagają rozwoju w sektorze pozarządowym, a należą do nich **wsparcie rodzicielskie/wychowawcze** oraz **zagospodarowanie i opieka nad dziećmi do lat 3**. W przypadku seniorów analogicznie do wypowiedzi z innych wywiadów, stwierdzono, że są oni grupą dobrze zaopiekowaną na terenie Gminy, również przez sektor pozarządowy. Trudność zauważono jednak w **dotarciu ze wsparciem i aktywizacją do osób starszych z terenów wiejskich**. Podkreślono również **działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami**, ale również ich opiekunów, która świadczona jest w szerokim zakresie przez Parafialny Zespół Caritas „Betania”, ale również Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Gminy Myślenice. Podkreślono jednak, że warto rozwinąć obszar zatrudnienia tej grupy społecznej poprzez utworzenie spółdzielni socjalnej, która może być utworzona przez organizacje pozarządowe.

Podkreślono, że na terenie gminy Myślenice prężnie działa **wolontariat**, w dużej mierze świadczony przez harcerzy. Dostrzeżono potrzebę **rozszerzenia działań pomocowych dla seniorów z obszarów wiejskich, właśnie za sprawą wolontariatu**. Bezpośredni kontakt wolontariusza z taką osobą umożliwia odpowiednie niesienie wsparcia osobom samotnym, niemobilnym, itp. W Gminie, przede wszystkim na obszarach wiejskich dostrzega się także pomoc sąsiedzką, ale również funkcjonują lokalne grupy samopomocowe.

Z kolejnej wypowiedzi wynika, że **III sektor w Gminie współpracuje z lokalnym samorządem przede wszystkim finansowo**, np. poprzez udział w konkursach ogłaszanych przez Gminę. Stwierdzono, że obydwie sektory angażują się w partnerstwo i starają się je rozwijać.

Jeden z uczestników spotkania zaobserwował, że przedstawiciele organizacji pozarządowych **wyrażają chęć i potrzebę udziału w szkoleniach, działaniach edukacyjnych**, np. dotyczących możliwości pozyskiwania środków finansowych lub pisania projektów.

Wśród propozycji na polepszenie współpracy międzysektorowej jeden z respondentów zaproponował **sieciowanie organizacji pozarządowych**, poprzez stwarzanie możliwości do spotkań, dzięki którym pracownicy instytucji oraz członkowie organizacji mogliby wymieniać się informacjami i razem rozwiązywać występujące problemy społeczne.

W zakresie działań, który mogłyby **poprawić działalność sektora pozarządowego, ale również wzmocnić współpracę międzyinstytucjonalną i międzysektorową**, jedna z osób biorących udział w wywiadzie zauważyła, że należy stwarzać organizacjom pozarządowym przestrzeń do działania, umożliwiać im realizację inicjatyw, a także doceniać ich i promować, w celu zachęcania również innych podmiotów do podejmowania działań na rzecz społeczności lokalnej. Kolejna osoba zauważyła konieczność sformalizowania partnerstwa między niektórymi podmiotami, w celu zwiększenia efektywności działań poprzez ustalenie praw i obowiązków obydwu stron.

Priorytetowość działań

W niniejszym podrozdziale przedstawione zostały priorytetowe obszary w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym, które z perspektywy pracowników instytucjonalnych oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych powinny w pierwszej kolejności być rozwijane w gminie Myślenice.

Wywiady indywidualne

Jedna z osób stwierdziła, że wszystkie wyżej wymienione obszary należy rozwijać na podobnym poziomie i z podobnym zaangażowaniem, gdyż są one ze sobą **skorelowane**.

Każdy z tych obszarów jest niezwykle istotny. Jeżeli chodzi o ochronę zdrowia wiem, że są mankamenty, nawet nie tylko to co wynika z obowiązków gminy, ale również cały system zdrowia nie satysfakcjonuje nas. (...) Trudno też zlekceważyć występowanie zjawiska przemocy, sprawy uzależnień są niezwykle też istotnymi problemami. Każdy z tych obszarów jest kluczowy, niepełnosprawni też wymagają znacznego wsparcia. Również jest ważne żeby kompetencje rodzicielskie wzrastały, może rozwój sieci wsparcia dla osób potrzebujących, czyli nie tylko w starszym wieku, ale niepełnosprawnych.

Wśród priorytetowych działań w zakresie usług społecznych, niemal wszystkie osoby wskazały na **wspieranie rodziny**. Zdaniem respondentów prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi podstawę prawidłowo funkcjonującego społeczeństwa. Wspieranie środowiska rodzinnego, wpływa korzystnie na ograniczanie problemów społecznych, takich jak

uzależnienia, bezrobocie, przemoc w rodzinie i inne. Jedna z osób udzielających wywiadu wskazała również na **zabezpieczenie potrzeb i pomoc osobom z niepełnosprawnością**, aby mogły one sprawnie funkcjonować w społeczeństwie.

Wspieranie rodziny jest istotne, ponieważ jak będziemy wspierać to inne problemy nie będą się nasilały, będą łatwiejsze do rozwiązania, jest to kluczowa rzecz.

Dla mnie takim obszarem będzie rodzina, bo jeżeli inwestujemy w zdrową rodzinę, to innych problemów nie będzie albo będą występować w ograniczonym stopniu. No i problem niepełnosprawności też, bo jak te osoby mówią że zostają same, nie mają pomocy to trzeba stanąć na wysokości zadania jako instytucja i im to zapewnić.

Wspieranie rodziny. Wspieranie rodziny polega na uświadomieniu, na edukacji, która ma pokazać im, że dobra rodzina bardzo pozytywnie wpływa na rozwój dziecka, a dziecko dobrze prowadzone, dobrze się rozwijające nie ma problemów społecznych i automatycznie społeczeństwo nie ma.

Wsparcie rodzin, ponieważ jeżeli rodzina będzie zaopiekowana i będzie mogła sobie poradzić z pewnymi problemami to ona sobie poradzi i z bezrobociem i z przemocą i z innymi rzeczami. Te osoby nie dostrzegają, że to jest dla nich taka fundamentalna potrzeba więc one muszą mieć takie poczucie bezpieczeństwa, że miejsce w którym żyją jest dla nich przyjazne i że mogą znaleźć tu rozwiązana różnych swoich problemów.

V. Analiza SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT, która polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

- Dostęp do szkół, przedszkoli oraz placówek opieki nad dziećmi do lat 3.
- Szeroka oferta kulturalno-rekreacyjna.
- Liczne organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności lokalnej.
- Rozwinięta polityka senioralna – funkcjonowanie na terenie Gminy miejsc aktywizacji i wsparcia seniorów.
- Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie.
- Zróżnicowana oferta usług społecznych świadczonych przez CUS na rzecz mieszkańców Gminy.
- Spadek bezrobocia.
- Prowadzenie licznych programów i warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- Współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.

SŁABE STRONY

- Negatywne tendencje demograficzne odnotowane w ostatnich latach.
- Brak realizowanych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego.
- Niedostateczny poziom dostosowania infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i o ograniczonej mobilności.
- Zbyt mała ilość alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla młodzieży.
- Zwiększenie liczby mieszkańców doświadczających problemów w zakresie zdrowia psychicznego – ograniczona infrastruktura pomocowa dla dzieci i młodzieży doznających problemów natury psychicznej.
- Wykluczenie obszarów wiejskich w zakresie dostępu do kultury, pomocy i innych.
- Niedostateczna liczba miejsc całodobowego wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnościami.

SZANSE

- Pozyskanie środków unijnych na rozwój Gminy oraz zwiększenie nakładów finansowych z budżetu Gminy i Państwa.
- Utworzenie nowych miejsc pracy, w tym dla osób o szczególnych potrzebach.
- Aktywizacja społeczna mieszkańców, w tym rozwój kultury oraz sportu i rekreacji.
- Promowanie i rozwój wolontariatu.
- Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
- Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGRO- ŻENIA

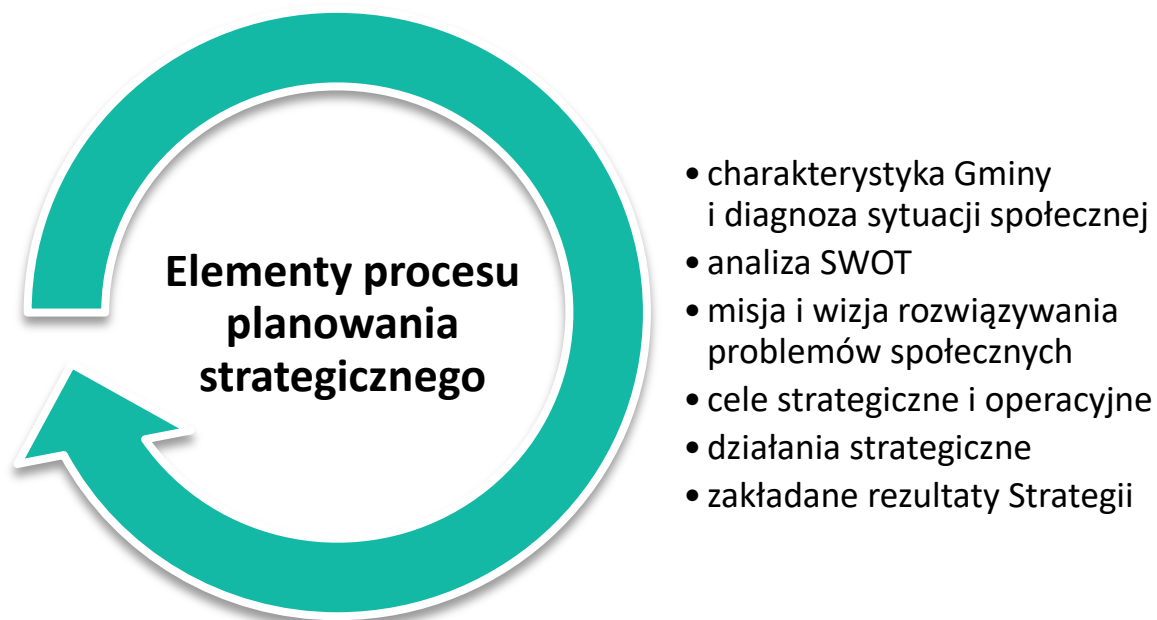
- Starzejące się społeczeństwo.
- Uzależnienie od pomocy społecznej części mieszkańców, a tym samym brak chęci i motywacji do podjęcia zatrudnienia.
- Pogłębianie się problemów w zakresie zdrowia psychicznego, m.in. z powodu sytuacji społeczno-gospodarczej.
- Wzrost zapotrzebowania na zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych.
- Braki lokalowe na terenie Gminy.
- Ryzyko wypalenia zawodowego pracowników działających w obszarze pomocowym.
- Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
- Wykluczenie osób z niepełnosprawnościami z życia społecznego. m.in. przez istniejące bariery techniczne.

VI. Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 14. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Myślenice została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

MISJA

- Systemowe rozwiązywanie problemów społecznych oraz rozwój usług społecznych za pomocą spójnego systemu pomocy społecznej, a także poprzez wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych, przy wykorzystaniu wszelkich możliwych zasobów Gminy.

WIZJA

- Myślenice gminą, która w oparciu o współpracę międzyinstytucjonalną i międzysektorową, zapewnia swoim mieszkańcom bezpieczeństwo socjalne oraz świadczy usługi społeczne podnoszące jakość życia społeczności lokalnej, zgodnie z zasadą powszechności, równości szans i niedyskryminacji.

2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

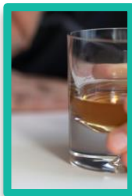
W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

Rozwój środowiskowego systemu wsparcia rodzin i dzieci.

Zapewnienie dostępu do usług społecznych i aktywizacji seniorom oraz osobom z niepełnosprawnościami.

Doskonalenie systemu wsparcia osób uzależnionych, w tym dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi.

Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom uwikłanym w problem przemocy w rodzinie, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń.

Kształtowanie i rozwój włączającego (inkluzywnego) rynku pracy.

Zmniejszenie skali ubóstwa oraz wzmacnianie potencjału osobistego beneficjentów pomocy społecznej.

Rozwój usług społecznych szczególnie w formie zdeinstytucjonalizowanej, w celu ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców.

Budowanie i rozwój trójstronnego partnerstwa.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Rozwój środowiskowego systemu wsparcia rodzin i dzieci.

Cel operacyjny nr 1 – Wsparcie rodzin w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	2023-2030	CUS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO	Budżet Gminy
Kontynuowanie prowadzenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, wsparcie psychologiczne, terapia rodzinna).	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy. Podniesienie jakości życia rodzin.	Liczba rodziców korzystających z usług społecznych. Liczba świadczonych form usług społecznych.	2023-2030	CUS, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2023-2030	CUS, PCPR	Budżet Gminy
Kontynuowanie rozpowszechniania informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO, szkoły/przedszkola	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	2023-2030	CUS, GKRPA, UMiG, szkoły/przedszkola	Budżet Gminy

Rozwój samopomocowych grup wsparcia dla rodziców.	Poprawa psychicznego i społecznego funkcjonowania rodzin.	Liczba uczestników grup wsparcia dla rodziców.	2023-2030	CUS, NGO, szkoły/przedszkola	Budżet Gminy
Zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w już funkcjonujących placówkach oraz tworzenie nowych.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia. Umożliwienie rodzicom załatwianie codziennych spraw.	Liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.	2023-2030	UMiG, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kontynuowanie programu „Karta Dużej Rodziny” oraz „Myślenicka Karta Rodzina 3+”.	Zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej dla rodzin z terenu Gminy.	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny oraz Myślenickich Kart Rodzina 3+.	2023-2030	CUS, UMiG, MOKiS, MBP, MOS, MN, inne podmioty kulturalno-rekreacyjne, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2 – Zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i emocjonalnej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę ze szkołami/przedszkolami oraz placówkami wsparcia dziennego.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba szkół/przedszkoli oraz placówek wsparcia dziennego, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka.	2023-2030	CUS, PWD, szkoły/przedszkola	Bez kosztów
Kontynuowanie funkcjonowania Świetlicy Środowiskowej „Kreatywnia” oraz inicjowania powstawania kolejnych Placówek Wsparcia Dziennego.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także zagospodarowanie ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba uczestników Świetlicy Środowiskowej „Kreatywnia”. Liczba działań podjętych w celu utworzenia kolejnych PWD.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO, szkoły/przedszkola	Budżet Gminy

Współpraca ze szkołami/ przedszkolami w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę.	2023-2030	CUS, szkoły/ przedszkola	Bez kosztów
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników.	2023-2030	CUS, UMiG, szkoły/ przedszkola, NGO, MOKiS, MBP, MOS, MN, inne podmioty kulturalno-rekreacyjne,	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, rozwijanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	2023-2030	CUS, UMiG, szkoły/ przedszkola, NGO, MOKiS, MBP, MOS, MN, inne podmioty kulturalno-rekreacyjne	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wprowadzenie elastycznych godzin działalności podmiotów kulturalno-rekreacyjnych, umożliwiającym dostęp do nich również w godzinach wieczornych.	Zagospodarowanie czasu wolnego starszej młodzieży, w godzinach popołudniowych i wieczornych.	Liczba placówek funkcjonujących w godzinach wieczornych.	2023-2030	MOKiS, MBP, MOS, inne podmioty kulturalno-rekreacyjne	Budżet Gminy
Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	2023-2030	CUS, PPP, NPPP, PWD	Budżet Gminy
Utworzenie placówki integracyjnej i aktywizującej dla młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba uczestników placówki. Liczba organizowanych inicjatyw/zajęć.	2024	CUS, UMiG, NGO, MOKiS, MBP, MOS	Budżet Gminy
Wprowadzenie streetworkingu jako metody pracy z dziećmi i młodzieżą z terenu Gminy.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w sposób konstruktywny.	Liczba streetworkerów. Liczba dzieci i młodzieży objętych streetworkingiem.	2023-2030	CUS, NGO	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 2

Zapewnienie dostępu do usług społecznych i aktywizacji seniorom oraz osobom z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny nr 1 – Rozwój infrastruktury pomocowej skierowanej do seniorów i osób z niepełnosprawnościami, odpowiadający na ich aktualne zapotrzebowanie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) oraz publicznych środków transportu do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	2023-2030	UMiG, CUS, NGO	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	2023-2030	CUS, NGO, DDS+, OREW, ŚDS, WTZ szkoły/przedszkola	Budżet Gminy
Rozwój małej architektury gminnej, skierowanej w szczególności do seniorów i osób z niepełnosprawnościami (w tym zwiększenie liczby ławek w przestrzeni publicznej, utworzenie tzw. „przysiadaczy”, utworzenie publicznej toalety dostosowanej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności).	Zwiększenie komfortu seniorów i osób z niepełnosprawnościami, w zakresie przemieszczania się po obszarze Gminy.	Liczba obiektów małej architektury gminnej dostosowanych do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	2023-2030	UMiG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Włączenie usług transportowych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, do oferty usług społecznych.	Zwiększenie komfortu seniorów i osób z niepełnosprawnościami, w zakresie przemieszczania się po obszarze Gminy.	Liczba osób korzystających z usług transportowych. Liczba pojazdów przystosowanych do realizacji usług transportowych.	2024	CUS, UMiG, NGO	Budżet Gminy

Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z NGO.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2023-2030	CUS, NGO, UMiG, DDS+, OREW, ŚDS, WTZ	Budżet Gminy
Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz osób z niepełnosprawnością, chorych oraz seniorów.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w programach.	Liczba uczestników programów.	2023-2030	UMiG, CUS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez kontynuowanie funkcjonowania asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2023-2030	CUS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	2023-2030	CUS	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2023-2030	CUS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kontynuowanie i rozwój mieszkalnictwa chronionego dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie jakości funkcjonowania społecznego, osób niewymagających całodobowej opieki.	Liczba osób korzystających z mieszkań chronionych.	2023-2030	CUS	Budżet Gminy

Wdrożenie programu „Opieka wytchnieniowa” w ramach programu resortowego.	Częściowe odciążenie opiekunów nieformalnych osób z niepełno-sprawnościami.	Liczba osób korzystających z programu „Opieka wytchnieniowa”. Liczba opiekunów, z którymi podpisano umowy.	2023	CUS, UMiG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
--	---	---	------	----------------	--------------------------------

Cel operacyjny nr 2 – Wspieranie i rozwój form aktywizacji osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz zwiększanie poziomu ich integracji ze społecznością lokalną.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, również na obszarach wiejskich.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Wzrost ich aktywności społecznej.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO, MOKiS, MBP, MOS, DDS+, ŚDS, WTZ	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO, szkoły/przedszkola, MOKiS, MBP, MOS, DDS+, ŚDS, WTZ	Budżet Gminy
Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/zrealizowanych warsztatów.	2023-2030	CUS, UMiG, MOKiS, MBP, NGO, KPP, DDS+	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności Dziennego Domy Senior+ oraz rozwijanie jego oferty.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników. Liczba dostępnych zajęć.	2023-2030	CUS, DDS+, KS+, MOKiS, MBP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Inicjowanie powstania podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.	Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej.	2023-2030	UMiG, CUS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa

Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych grup, również na obszarach wiejskich.	Zwiększenie liczby realizowanych projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością, w stosunku do lat poprzednich.	Liczba zrealizowanych projektów/programów. Liczba uczestników.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO, DDS+, WTZ, ŚDS	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Utworzenie i wyposażenie Klubu Senior+.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba uczestników. Liczba dostępnych zajęć.	2023-2030	CUS, UMiG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Powołanie Rady Seniorów.	Reprezentowanie interesów seniorów z terenu Gminy, za pośrednictwem ustrukturyzowanego podmiotu.	Liczba członków Rady Seniorów.	2023	UMiG	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 3

Doskonalenie systemu wsparcia osób uzależnionych, w tym dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi.

Cel operacyjny nr 1 – Zwiększenie dostępności poradnictwa i leczenia osobom uzależnionym i współuzależnionym, a także rozwój ruchu samopomocowego w Gminie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2023-2030	CUS	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności grup samopomocowych dla osób uzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików oraz osób współuzależnionych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego osobom z problemem uzależnień i ich rodzinom.	Liczba osób uczestniczących w grupach.	2023-2030	NGO, UMiG, GKRPA	Budżet Gminy

<p>Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu. Wspieranie działań placówek lecznictwa odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.</p>	<p>Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.</p>	<p>Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.</p>	<p>2023-2030</p>	<p>CUS, GKRPA</p>	<p>Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
	<p>Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.</p>	<p>Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.</p>	<p>2023-2030</p>	<p>GKRPA</p>	<p>Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>
	<p>Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.</p>	<p>Liczba sfinansowanych programów. Liczba uczestników programów.</p>	<p>2023-2030</p>	<p>GKRPA, placówki ochrony zdrowia</p>	<p>Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>

Cel operacyjny nr 2 – Budowanie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
<p>Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN związanych z tematyką uzależnień.</p>	<p>Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.</p>	<p>Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.</p>	<p>2023-2030</p>	<p>GKRPA, CUS, szkoły/przedszkola</p>	<p>Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>

Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki. Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	2023-2030	CUS, GKRPA, szkoły/przedszkola	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	2023-2030	GKRPA, CUS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	2023-2030	CUS, GKRPA, UMiG	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży.	Ograniczanie negatywnych skutków spożywania alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych. Liczba uczestników.	2023-2030	CUS, GKRPA, UMiG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2023-2030	GKRPA, CUS, UMiG, KPP, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	2023-2030	GKRPA, CUS, KPP, szkoły/przedszkola	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	2023-2030	GKRPA, CUS, UMiG, KPP, NGO, MOKiS, MBP, MOS, szkoły/przedszkola	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczenia dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	2023-2030	UMiG, KPP	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności Placówki Wsparcia Dziennego „Kreatywnia” oraz Centrum Aktywności Lokalnej.	Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży, w tym pochodzących z rodzin borykających się z uzależnieniem.	Liczba uczestników PWD „Kreatywnia”/ Centrum Aktywności Lokalnej. Liczba organizowanych zajęć/warsztatów itp.	2023-2030	CUS	Budżet Gminy
Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu, zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych.	Ograniczenie fizycznej dostępności alkoholu.	Liczba punktów sprzedaży alkoholu. Liczba dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu.	2023-2030	UMiG, GKRPA	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 4

Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom uwikłanym w problem przemocy w rodzinie, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń.

Cel operacyjny nr 1 – Rozwój lokalnego systemu wsparcia rodzin z problemem przemocy domowej poprzez doskonalenie interdyscyplinarnego modelu pomocy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	2023-2030	CUS, GKRPA, KPP, ZI, szkoły/ przedszkola, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2023-2030	CUS, UMiG, GKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	2023-2030	CUS, GKRPA, ZI, KPP, szkoły/ przedszkola, placówki ochrony zdrowia	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2023-2030	CUS, GKRPA, ZI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2023-2030	CUS, GKRPA, ZI, PP, PPR, placówki ochrony zdrowia, szkoły/przedszkola	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Praca ze sprawcami przemocy w rodzinie poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne i terapeutyczne.	Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez resocjalizację sprawców.	Liczba podjętych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych.	2023-2030	CUS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy w rodzinie.	2023-2030	CUS, ZI, UMiG, PCPR	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 – Podnoszenie wrażliwości społeczności lokalnej w zakresie właściwego reagowania na zaobserwowane sytuacje przemocowe oraz podnoszenie świadomości w zakresie problemu przemocy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	2023-2030	CUS, GKRPA, ZI, KPP, UMiG, szkoły/przedszkola, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2023-2030	GKRPA, ZI szkoły/przedszkola	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych. Liczba zorganizowanych działań.	2023, 2025, 2027, 2029	CUS, UMiG, KPP, GKRPA, ZI szkoły/przedszkola	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
--	---	---	---------------------------------	--	---

CEL STRATEGICZNY NR 5

Kształtowanie i rozwój włączającego (inkluzywnego) rynku pracy.

Cel operacyjny nr 1 – zwiększenie szans na lokalnym rynku pracy poprzez aktywizację społeczno-zawodową.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	2023-2030	CUS, PUP, UMiG	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	2023-2030	CUS, PUP, UMiG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2023-2030	CUS, PUP, UMiG	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności Ochotniczego Hufca Pracy.	Zmniejszenie bezrobocia wśród młodych mieszkańców Gminy.	Liczba uczestników Ochotniczego Hufca Pracy. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje zawodowe.	2023-2030	OHP, UMiG	Budżet Państwa Fundusz Pracy Fundusze Europejskie

Zwiększenie wykorzystywania w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	2023-2030	CUS	Budżet Gminy
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	2023-2030	CUS, szkoły/przedszkola, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO, WTZ	Budżet Gminy
Inicjowanie powstania na terenie Gminy spółdzielni socjalnej.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań w celu utworzenia spółdzielni socjalnej.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 6

Zmniejszenie skali ubóstwa oraz wzmacnianie potencjału osobistego beneficjentów pomocy społecznej.

Cel operacyjny nr 1 – Upowszechnianie aktywnych form pomocy społecznej w celu poprawy sytuacji osób żyjących w niedostatecznych warunkach socjalnych oraz zagrożonych wykluczeniem.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2023-2030	CUS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2023-2030	CUS, szkoły/przedszkola, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2023-2030	CUS, UMiG, szkoły/przedszkola	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2023-2030	CUS, UMiG, szkoły/przedszkola, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy, w zakresie udzielania schronienia osobom bezdomnym, poprzez współpracę z sąsiednimi gminami.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób bezdomnych korzystających ze wsparcia schronisk.	2023-2030	UMiG, CUS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kontynuowanie działalności Parafialnego Zespołu Caritas „Betania”, w zakresie wspierania osób ubogich.	Podniesienie poziomu jakości życia osób z problemem ubóstwa.	Liczba działań pomocowych, skierowanych na osoby ubogie. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	2023-2030	NGO, UMiG	Budżet Gminy
Wzmacnianie potencjału osobistego osób ubogich i wykluczonych społecznie, poprzez uczestnictwo w Centrum Aktywności Lokalnej.	Zwiększenie kompetencji osobistych osób ubogich i wykluczonych społecznie.	Liczba uczestników CAL.	2023-2030	CUS, CAL	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 7

Rozwój usług społecznych szczególnie w formie zdeinstytucjonalizowanej, w celu ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców.

Cel operacyjny nr 1 – Rozwój infrastruktury pomocowej w zakresie wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego oraz edukacja społeczności lokalnej w zakresie zaburzeń psychicznych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	2023-2030	CUS, UMiG	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	2023-2030	CUS, UMiG, szkoły/przedszkola	Budżet Gminy
Organizowanie regularnych spotkań z psychologiem w szkołach.	Poprawa psychospołecznego funkcjonowania dzieci i młodzieży.	Liczba zajęć prowadzonych przez psychologa w szkołach. Liczba uczestników zajęć.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO, szkoły/przedszkola	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	2023-2030	CUS, szkoły/przedszkola, placówki ochrony zdrowia, PZP	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 8

Budowanie i rozwój trójstronnego partnerstwa.

Cel operacyjny nr 1 – Wzmacnianie partnerstwa publiczno-prywatnego pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, sektorem pozarządowym oraz sektorem prywatnym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Wsparcie finansowe organizacji pozarządowych, w zakresie realizowanych przez nie zadań publicznych.	Zwiększanie dostępu do usług społecznych, poprzez współpracę z sektorem pozarządowym.	Kwota wsparcia finansowego udzielonego sektorowi pozarządowemu. Liczba zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe.	2023-2030	CUS, UMiG, NGO	Budżet Gminy
Wspólna realizacja przedsięwzięć jednostek organizacyjnych Gminy z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami prywatnymi.	Rozwój międzysektorowej współpracy.	Liczba przedsięwzięć zrealizowanych w porozumieniu jednostek organizacyjnych Gminy z organizacjami pozarządowymi.	2023-2030	UMiG, CUS, pozostałe JST NGO, lokalni przedsiębiorcy	Budżet Gminy środki własne NGO środki własne lokalnych przedsiębiorstw
Prowadzenie konsultacji społecznych wdrażanych programów w zakresie polityki społecznej.	Włączenie społeczności lokalnej, samorządu oraz sektora pozarządowego w procesy decyzyjne, dotyczące polityki społecznej Gminy.	Liczba przeprowadzonych konsultacji.	2023-2030	UMiG, CUS, pozostałe JST, NGO	Budżet Gminy
Rozwój sektora pozarządowego w zakresie pomocowym i prospołecznym.	Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy.	Liczba NGO funkcjonujących w obszarze rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.	2023-2030	NGO	Budżet Gminy
Organizacja spotkań przedstawicieli sektora samorządowej i pozarządowej i sieciowanie organizacji pozarządowych.	Zwiększenie przepływu informacji i prawidłowej komunikacji międzysektorowej.	Liczba spotkań przedstawicieli sektora samorządowej i pozarządowej. Liczba uczestników spotkań.	2023-2030	UMiG, CUS, pozostałe JST, NGO	Budżet Gminy

Kontynuowanie realizacji programów „Karta Dużej Rodziny”, „Karta Seniora” i innych, przy współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami i jednostkami gminnymi.	Zwiększanie dostępu do kultury i rekreacji na terenie Gminy.	Liczba uczestników programów „Karta Dużej Rodziny”, „Karta Seniora” i innych.	2023-2030	UMiG, CUS, pozostałe JST NGO, lokalni przedsiębiorcy	Budżet Gminy
--	--	---	-----------	---	--------------

3. Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Myślenice. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Myślenice. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2020-2021, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

W prognozie na lata 2023-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Centrum Usług Społecznych w Myślenicach. Dział 855 został pomniejszony o wartość świadczenia wychowawczego, w związku ze stopniowym przekazywaniem realizacji zadania do ZUS.

Tabela 54. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2020	243 189	7 336 868	35 650	68 770	73 057 833	80 742 310
2021	336 686	8 800 502	0	103 912	71 793 877	81 034 977
2022 ²⁸	431 636	9 552 797	0	122 000	38 899 222	49 005 655
PROGNOZA						
2023	442 427	9 791 617	0	125 050	15 789 328	26 148 422
2024	453 488	10 036 407	0	128 176	16 184 061	26 802 132
2025	464 825	10 287 317	0	131 380	16 588 663	27 472 185
2026	476 446	10 544 500	0	134 665	17 003 380	28 158 991
2027	488 357	10 808 113	0	138 032	17 428 465	28 862 967
2028	500 566	11 078 316	0	141 483	17 864 177	29 584 542
2029	513 080	11 355 274	0	145 020	18 310 781	30 324 155
2030	525 907	11 639 156	0	148 646	18 768 551	31 082 260

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

4. System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Centrum Usług Społecznych w Myślenicach.

²⁸ Wartość za rok 2022 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok dla gminy Myślenice.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice na lata 2023-2030 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 55. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Myślenicach o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice na lata 2023-2030”.	I kwartał 2023 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2023 r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring.	Na koniec każdego roku w okresie od 2023 r. do 2030 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	I kwartał 2031 r.

Źródło: opracowanie własne

5. System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Dyrektor CUS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Dyrektor CUS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Dyrektor Centrum Usług Społecznych w Myślenicach. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami CUS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowanie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

7. Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UMiG, Policji, PUP, ze sprawozdań CUS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez CUS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Centrum Usług Społecznych w Myślenicach.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Myślenice do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaze realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 56. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2021 roku)	Wartość docelowa (w 2030 roku)
1	Rozwój środowiskowego systemu wsparcia rodzin i dzieci.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	31	do 50
		Liczba asystentów rodziny.	2	do 3
		Liczba rodzin wspierających.	0	do 3
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	48	poniżej 50
		Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	4	min. 4
		Liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.	322	do 400
		Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	1	do 2

2	Liczba dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej.	19	poniżej 20	
		Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny.	419	do 500
		Liczba przyznanych stypendiów.	153	min. 150
	Zapewnienie dostępu do usług społecznych i aktywizacji seniorom oraz osobom z niepełnosprawnościami.	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	52	do 100
		Liczba opiekunek świadczących usługi opiekuńcze.	19	do 30
		Liczba podmiotów realizujących rehabilitację społeczną i zawodową (WTZ, ŚDS, OREW).	3	3
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	18,8	do 25,0
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	53	do 75
		Liczba placówek aktywizujących seniorów (DDS+, KS+).	1	2
		Liczba osób objętych wsparciem asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej.	22	do 50
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.	341	do 400
Liczba wydanych Kart Seniora.		146	min. 100	
3		Doskonalenie systemu wsparcia osób uzależnionych, w tym dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi.	Liczba punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	1
	Liczba osób korzystających z punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.		17	powyżej 30
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami profilaktycznymi.		0	powyżej 2 000
	Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.		253	powyżej 270
	Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików (DDA).		3	min. 3
	Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców.		73	poniżej 50

4	Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom uwikłanym w problem przemocy w rodzinie, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemu przemocy.	4	do 10
		Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.	108	do 150
		Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	64	do 80
		Liczba zakończonych procedur NK.	40	powyżej 50
		Liczba osób stosujących przemoc, korzystających z poradnictwa PPR.	11	powyżej 15
		Liczba uczniów biorących udział w działaniach profilaktycznych z zakresu przemocy.	367	powyżej 500
5	Kształtowanie i rozwój włączającego (inkluzywnego) rynku pracy.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	21	do 20
		Udział mieszkańców Gminy korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, w ogóle beneficjentów (%).	18	do 20
		Liczba mieszkańców gminy Myślenice zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.	476	poniżej 450
		Liczba zakładów pracy współpracujących z Ochotniczym Hufcem Pracy w Myślenicach.	91	min. 80
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogóle zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy (%).	35	poniżej 30
		Liczba podmiotów ekonomii społecznej (PES) w Gminie.	0	1
6	Zmniejszenie skali ubóstwa oraz wzmacnianie potencjału osobistego klientów pomocy społecznej.	Udział mieszkańców Gminy korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, w ogóle beneficjentów (%).	42	do 40
		Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe.	48	do 60
		Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki energetyczne.	20	do 60
		Liczba osób bezdomnych, którym udzielono schronienia.	3	do 10

7	Rozwój usług społecznych szczególnie w formie zdeinstytucjonalizowanej, w celu ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców.	Liczba organizacji pozarządowych świadczących wsparcie osobom ubogim i wykluczonym społecznie.	1	min. 1
		Liczba osób dorosłych korzystających z poradnictwa psychologicznego w CUS.	17	min. 25
		Liczba dzieci korzystających z poradnictwa psychologicznego w CUS.	16	min. 25
		Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	do 10
		Liczba miejsc w DPS dla osób przewlekłe psychicznie chorych.	76	min. 76
		Liczba specjalistycznych placówek świadczących wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego.	4	min. 4
8	Budowanie i rozwój trójstronnego partnerstwa.	Liczba spotkań przedstawicieli sektora samorządowej i pozarządowej.	0	min. 2
		Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców Gminy.	3,72	min. 4,0
		Liczba zadań realizowanych przez NGO w Gminie.	109	min. 100

Źródło: opracowanie własne

8. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Istotną zmianą, która zaszła w ostatnim czasie na terenie gminy Myślenice i miała znaczący wpływ na charakter polityki społecznej, a co za tym idzie – na niniejszą Strategię, było przekształcenie MGOPS w Myślenicach w CUS. Reorganizacja w tym zakresie wywołała znaczące zmiany w rozwoju usług społecznych, takie jak wdrożenie metody środowiskowej pracy socjalnej, czy świadczenie usług w miejscu zamieszkania. Holistyczne podejście do świadczenia usług społecznych, wykraczających znacząco poza standardowe ramy pomocy społecznej jest nieuchronnym kierunkiem zmian w polityce społecznej, który przez kolejne lata będzie realizowany przez CUS w Myślenicach, właśnie poprzez rozwój usług społecznych wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb społecznych. Istotą działalności CUS jest dezinstytucjonalizacja usług poprzez integrowanie i koordynowanie działalności podmiotów świadczących je na rzecz społeczności lokalnej, nie zaś koncentracja ich w jednej instytucji. Wobec powyższego, rozwój i zacieśnianie współpracy międzysektorowej i międzyinstytucjonalnej stanowić będzie jeden z filarów nowego systemu polityki społecznej gminy Myślenice. Inną niezwykle istotną kwestią, która została niejednokrotnie poruszona w niniejszym dokumencie, jest aktywizacja i integracja społeczności lokalnej. Zadaniem CUS jest nie tylko świadczenie wsparcia osobom i rodzinom zmagającym się z różnego rodzaju

problemami, ale również podniesienie spójności społeczności lokalnej. Elementem tych działań będzie również pobudzanie ruchu samopomocowego w Gminie, a także zachęcanie do wolontariatu i świadczenie szeroko pojętej pomocy sąsiedzkiej.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Myślenice, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka społeczne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Myślenice i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmocnienie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,

- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców powiatu.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Myślenice, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

VII. Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. <http://www.niebieskalinia.info>.
4. <http://www.parpa.pl>.
5. <https://bdl.stat.gov.pl>.
6. <https://mapa.wyniki.edu.pl>.
7. <https://poradnik.ngo.pl>.
8. <https://sport.myslenice.pl>.
9. <https://www.polskawliczbach.pl>.
10. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996.
11. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych, Warszawa 2006,
12. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok.
13. Oniszczyk J., Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy. Warszawa 2011.
14. Panek T., Ubóstwo i nierówności, w: Statystyka Społeczna, Praca zbiorowa pod red. T. Panka, PWE, Warszawa 2007.
15. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
16. Pilch T., Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2003.
17. Przewłocka J., CAWI - specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju.
18. Przewłocka, J., Bezpieczeństwo uczniów i klimat społeczny w polskich szkołach. Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2015.
19. Sprawozdanie z działalności Centrum Usług Społecznych w Myślenicach za rok 2019, 2020 i 2021.
20. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok.

21. Sprawozdanie z realizacji zadań własnych gminy oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie za 2019, 2020 i 2021 rok.
22. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
23. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
24. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).
25. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050 z późn.zm.).
26. www.psychiatriapolska.pl.
27. www.psychiatriapolska.pl.
28. Yaziji M., Doh J., Organizacje pozarządowe a korporacje. Warszawa 2011.

VIII. Spis rysunków, tabel, wykresów

1. Spis rysunków

Rysunek 1. Etapy procesu badawczego	17
Rysunek 2. Podsumowanie dotyczące obszarów tematycznych ujętych w diagnozie problemu uzależnień na terenie gminy Myślenice	20
Rysunek 3. Wykorzystany dobór próby.....	21
Rysunek 4. Informacje dotyczące próby badawczej	21
Rysunek 5. Informacje dotyczące metodologii badawczej	22
Rysunek 6. Wykorzystane do przeprowadzenia badań metody i techniki badawcze	24
Rysunek 7. Wykorzystane do przeprowadzenia badań narzędzia badawcze	26
Rysunek 8. Położenie gminy Myślenice na mapie powiatu myślenickiego.....	31
Rysunek 9. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Myślenice według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku)	35
Rysunek 10. Liczba publicznych przedszkoli, szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych na terenie gminy Myślenice	37
Rysunek 11. Pracownie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Myślenicach.....	64
Rysunek 12. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Myślenice alkoholu w latach 2019-2021	73
Rysunek 13. Płeć: (N=629).....	96
Rysunek 14. Elementy procesu planowania strategicznego	204

2. Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	8
Tabela 2. Najważniejsze wnioski strategiczne.....	28
Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Myślenice w porównaniu do powiatu myślenickiego i województwa małopolskiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	32
Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2019-2021 (w procentach)	33
Tabela 5. Instalacje techniczno-sanitarne w gminie Myślenice na przestrzeni lat 2018-2020	36

Tabela 6. Liczba uczniów przedszkoli i szkół podstawowych w roku szkolnym 2020/2021	37
Tabela 7. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Myślenice w porównaniu do powiatu myślenickiego w 2021 roku	42
Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Myślenice na przestrzeni lat 2019-2021.....	44
Tabela 9. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gminy Myślenice	45
Tabela 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2019-2021	48
Tabela 11. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019-2021	48
Tabela 12. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2019-2021	48
Tabela 13. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021	56
Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021	60
Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2019-2021	60
Tabela 16. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2019-2021.....	60
Tabela 17. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2019-2021.....	61
Tabela 18. Liczba świadczeniobiorców, opiekunek realizujących usługi opiekuńcze oraz poniesiona na ten cel kwota na przestrzeni lat 2019-2021	61
Tabela 19. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Myślenice wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021	69
Tabela 20. Liczba uczestników programów z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowanej do dzieci i młodzieży w latach 2019-2021.....	72
Tabela 21. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i grup roboczych w latach 2019-2021	76
Tabela 22. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021	76
Tabela 23. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2019-2021	77

Tabela 24. Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa w latach 2019-2021.....	79
Tabela 25. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2019-2021	79
Tabela 26. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021	83
Tabela 27. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Myślenice w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2019-2021.....	87
Tabela 28. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Myślenice oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu myślenickiego na przestrzeni lat 2019-2021.....	88
Tabela 29. Liczba osób objętych formami aktywizacji PUP w Myślenicach w latach 2019-2021	89
Tabela 30. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021	91
Tabela 31. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021	91
Tabela 32. Liczba osób, którym udzielono schronienia w latach 2019-2021 w gminie Myślenice.....	95
Tabela 33. Proszę ocenić poziom natężenia niżej wymienionych problemów społecznych na terenie Gminy. W każdym wierszu należy zaznaczyć maksymalnie 1 odpowiedź. Do oceny proszę posłużyć się sześciopunktową skalą, na której 0 oznacza „nie mam zdania”, 1 – „bardzo duży”, 2 – „duży”, 3 – „średni”, 4 – „mały”, 5 - „bardzo mały”. (N=629).....	98
Tabela 34. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? (N=161)	103
Tabela 35. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? (N=92).....	104
Tabela 36. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? (N=599)	108
Tabela 37. Czy Pana/i zdaniem nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/ Internetu stanowi w Gminie znaczny problem wśród: (N=629)	108
Tabela 38. W jakim stopniu poniższe stwierdzenia pasują do Pana/i odczuć lub zachowań w obecnej sytuacji geopolitycznej? Proszę wstawić X w odpowiedniej kolumnie każdego	

wiersza, gdzie numery oznaczają: 0 – nie wiem, 1 – zdecydowanie nie, 2 – raczej nie, 3 – średnio, 4 – raczej tak, 5 – zdecydowanie tak (N=629).....	118
Tabela 39. Czy przez okres co najmniej 2 tygodni utrzymywały się u Pana/i takie stany jak: (N=629).....	119
Tabela 40. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? (N=96)	126
Tabela 41. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? (N=96)	126
Tabela 42. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? (N=96)	126
Tabela 43. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? (N=37)	127
Tabela 44. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? (N=59).....	128
Tabela 45. W jakich okolicznościach zażyłeś/aś środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) po raz pierwszy? (N=14).....	129
Tabela 46. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? (N=132)	132
Tabela 47. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? (N=132)	132
Tabela 48. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych? (N=383).....	138
Tabela 49. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? (N=383).....	139
Tabela 50. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? (N=45)	156
Tabela 51. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? (N=45)	157
Tabela 52. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? (N=41)	161
Tabela 53. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? (N=40)	162
Tabela 54. Ramy finansowe Strategii	226
Tabela 55. Harmonogram wdrażania Strategii.....	227
Tabela 56. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	230

3. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Myślenice w latach 2019-2021	32
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie myślenickim na przestrzeni lat 2019-2021 w porównaniu do województwa małopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach).....	34
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Myślenice w latach 2019-2021.....	35
Wykres 4. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Gminie, powiecie myślenickim oraz województwie małopolskim w latach 2018-2020.....	36
Wykres 5. Liczba uczestników imprez kulturalnych na 1000 ludności w gminie Myślenice, powiecie myślenickim oraz województwie małopolskim w latach 2019-2021	39
Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Myślenice, powiecie myślenickim oraz województwie małopolskim w latach 2019-2021.....	40
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Myślenice, powiecie myślenickim i województwie małopolskim na przestrzeni lat 2019-2021	44
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Myślenice w latach 2019-2021.....	47
Wykres 9. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021	47
Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2021 roku (liczba rodzin)	49
Wykres 11. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021	52
Wykres 12. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021.....	56
Wykres 13. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021	57
Wykres 14. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021	58
Wykres 15. Dane dotyczące pobytu dzieci z terenu Gminy w pieczy zastępczej za lata 2019-2021	58

Wykres 16. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021	59
Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii na przestrzeni lat 2019-2021	68
Wykres 18. Dane dotyczące nietrzeźwych kierowców w latach 2019-2021	70
Wykres 19. Liczba osób uzależnionych oraz dorosłych członków ich rodzin, którzy skorzystali z porad udzielanych w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2019-2021.....	70
Wykres 20. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Myślenice na przestrzeni lat 2019-2021.....	73
Wykres 21. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Myślenice, województwie małopolskim i całej Polsce w 2020 roku	74
Wykres 22. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021.....	75
Wykres 23. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2019-2021	77
Wykres 24. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w gminie Myślenice w latach 2019-2021	78
Wykres 25. Liczba interwencji Policji w związku z przemocą w rodzinie na przestrzeni lat 2019-2021	78
Wykres 26. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Myślenice na przestrzeni lat 2019-2021	81
Wykres 27. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2019-2021	81
Wykres 28. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2019-2021 .	82
Wykres 29. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2019-2021.....	82
Wykres 30. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2019-2021.....	86
Wykres 31. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2019-2021	86
Wykres 32. Mieszkańcy gminy Myślenice zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2019-2021.....	87

Wykres 33. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021.....	90
Wykres 34. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe oraz energetyczne w latach 2019-2021	92
Wykres 35. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2019-2021.....	95
Wykres 36. Wiek: (N=629).....	97
Wykres 37. Wykształcenie: (N=629).....	97
Wykres 38. Jak często spożywa Pan/i alkohol? (N=629).....	99
Wykres 39. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? (N=629).....	99
Wykres 40. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? (N=629)	100
Wykres 41. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe) oraz e-papierosy? (N=629).....	100
Wykres 42. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? (N=629).....	101
Wykres 43. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? (N=629).....	102
Wykres 44. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu? (N=629)	102
Wykres 45. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? (N=629).....	103
Wykres 46. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? (N=629).....	104
Wykres 47. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? (N=629)	105
Wykres 48. Czy doznał/a i/lub stosował/a Pan/i kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? (N=629)	105
Wykres 49. O jakich instytucjach/placówkach funkcjonujących na terenie Gminy Pan/i słyszał/a? (N=629)	106

Wykres 50. Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów? (N=629)	107
Wykres 51. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urządzeń elektronicznych i Internetu (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier)? (N=629).....	107
Wykres 52. Jak często Pan/i grał/a lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? (N=629)	109
Wykres 53. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? (N=629).....	110
Wykres 54. Jakie działania Pana/i zdaniem należy podejmować w szerszym zakresie na terenie Gminy w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów występujących wśród osób bezrobotnych? (N=629).....	111
Wykres 55. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy? (N=629)	112
Wykres 56. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną? (N=629).....	112
Wykres 57. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na: (N=629).....	113
Wykres 58. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? (N=629).....	114
Wykres 59. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w Gminie? (N=629)	114
Wykres 60. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie? (N=629).....	115
Wykres 61. W jakim zakresie oferta wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy powinna być Pana/i zdaniem poszerzona? (N=629)	116
Wykres 62. Czy czuje się Pan/i bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania? (N=629).....	117
Wykres 63. Jak ocenia Pan/i stan swojego zdrowia psychicznego i fizycznego? (N=629).....	119
Wykres 64. Czy podczas pandemii COVID-19 doświadczał/a Pan/i częściej niż zwykle, któryś z niżej wymienionych zachowań/uczuć? (N=629).....	120
Wykres 65. Jak ocenia Pan/i działania Gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego rodzin? (N=629).....	121
Wykres 66. Jak ocenia Pan/i działania Gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej? (N=629)	121

Wykres 67. Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w Gminie? (N=629)	122
Wykres 68. Jakie formy spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież powinny być priorytetowo tworzone/rozwijane na terenie Gminy?	123
Wykres 69. Wiek: (N=391).....	124
Wykres 70. Klasa: (N=391)	125
Wykres 71. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? (N=391).....	125
Wykres 72. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? (N=391)	127
Wykres 73. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? (N=391).....	128
Wykres 74. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? (N=391).....	129
Wykres 75. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: (N=391)	130
Wykres 76. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? (N=391).....	131
Wykres 77. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? (N=391).....	131
Wykres 78. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? (N=391)	133
Wykres 79. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? (N=391)	133
Wykres 80. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? (N=391).....	134
Wykres 81. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? (N=391).....	134
Wykres 82. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? (N=391).....	135
Wykres 83. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych? Zaznacz na ile były one dla Ciebie przydatne. (N=391).....	136
Wykres 84. W jakich zajęciach pozalekcyjnych chciałbyś/ałabyś brać udział? (N=391)	137
Wykres 85. Z jakich urządzeń elektronicznych korzystasz najczęściej? (N=391).....	138
Wykres 86. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? (N=391).....	139
Wykres 87. Jak oceniasz swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego? (N=391)	140

Wykres 88. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak: (N=39).....	141
Wykres 89. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto choruje na depresję? (N=391)	141
Wykres 90. Czy według Ciebie, nieodpowiednia dieta ma wpływ na zdrowie i samopoczucie? (N=391).....	142
Wykres 91. Jakie znaczenie ma dla Ciebie zdrowe odżywianie? (N=391)	142
Wykres 92. W jakim stopniu Twoje samopoczucie (ogólny nastrój) uległo zmianie w okresie pandemii COVID-19? (N=391)	143
Wykres 93. Czy w okresie trwania pandemii COVID-19 (okres izolacji) częściej niż przedtem doznawałeś/łaś, któryś z niżej wymienionych uczuć/zachowań? (N=391).....	144
Wykres 94. Czy brałeś/aś udział w zajęciach na temat zachowania bezpieczeństwa i zasad ewakuacji podczas nagłych zdarzeń? (N=391).....	145
Wykres 95. Czy w Twojej szkole została przeprowadzona próbna ewakuacja? (N=391)	145
Wykres 96. Czy zdecydował/abyś się na działalność społeczną w organizacjach na rzecz mieszkańców lub pomoc w formie wolontariatu? (N=391).....	146
Wykres 97. Dlaczego nie zdecydował/abyś się na działalność w formie wolontariatu? (N=100)	146
Wykres 98. W jaki sposób najbardziej lubisz spędzać swój czas wolny? (N=391)	147
Wykres 99. Czy chętnie wziętybyś/wzięłabyś udział w bezpłatnych zajęciach dodatkowych organizowanych na terenie Gminy? (N=391).....	148
Wykres 100. W jakich zajęciach dodatkowych najbardziej chciał/abyś uczestniczyć? (N=391)	149
Wykres 101. Wiek: (N=86).....	150
Wykres 102. Klasa: (N=86)	151
Wykres 103. W jaki sposób najbardziej lubisz spędzać swój czas wolny? (N=86).....	152
Wykres 104. Czy chętnie wziętybyś/wzięłabyś udział w bezpłatnych zajęciach dodatkowych organizowanych na terenie Gminy? (N=86).....	152
Wykres 105. W jakich zajęciach dodatkowych najbardziej chciał/abyś uczestniczyć? (N=19)	153
Wykres 106. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych? Zaznacz na ile były one dla Ciebie przydatne. (N=86).....	155
Wykres 107. Czy zdarzyło ci się pić alkohol? (N=86).....	156
Wykres 108. Czy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? (N=44).....	157

Wykres 109. Czy zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? (N=86).....	158
Wykres 110. Czy paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? (N=38)	158
Wykres 111. Czy zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? (N=86)	159
Wykres 112. Czy paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? (N=49)	159
Wykres 113. Czy zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? (N=86)	160
Wykres 114. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: (N=86)	160
Wykres 115. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? (N=86).....	161
Wykres 116. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? (N=86)	162
Wykres 117. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? (N=86)	163
Wykres 118. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? (N=86).....	164
Wykres 119. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? (N=86).....	164
Wykres 120. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? (N=86).....	165
Wykres 121. Czy korzystasz codziennie z urządzeń elektronicznych (komputer, laptop, telefon komórkowy, tablet, konsola do gier, itp.)? (N=86).....	166
Wykres 122. Czy twoim zdaniem spędzasz za dużo czasu na korzystaniu z urządzeń elektronicznych (N=81)	166
Wykres 123. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? (N=86).....	167
Wykres 124. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak: (N=86).....	168
Wykres 125. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto choruje na depresję? (N=86)	168
Wykres 126. W jakim stopniu Twoje samopoczucie (ogólny nastrój) uległo zmianie w okresie pandemii COVID-19? (N=86)	169
Wykres 127. Czy zdecydował/abyś się na działalność w formie wolontariatu? (N=86)	169
Wykres 128. Dlaczego nie zdecydował/abyś się na działalność w formie wolontariatu? (N=33)	170